

Bank Polski

Raport Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za I kwartał 2017 roku

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE	w mln PLN		w mln EUR	
	okres od 01.01.2017 do 31.03.2017	okres od 01.01.2016 do 31.03.2016	okres od 01.01.2017 do 31.03.2017	okres od 01.01.2016 do 31.03.2016
Wynik z tytułu odsetek	2 046	1 853	477	425
Wynik z tytułu prowizji i opłat	710	635	166	146
Wynik z działalności operacyjnej	785	795	183	183
Zysk brutto	790	798	184	183
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	528	638	123	146
Zysk netto przypadający na jednostkę dominującą	525	639	122	147
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w PLN/EUR)	0,42	0,51	0,10	0,12
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w PLN/EUR)	0,42	0,51	0,10	0,12
Dochody całkowite netto	767	770	179	177
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	1 821	5 323	425	1 222
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	(2 621)	(3 650)	(611)	(838)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej	2 219	(199)	517	(46)
Przepływy pieniężne netto	1 419	1 474	331	338

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE	w mln PLN		w mln EUR	
	stan na 31.03.2017	stan na 31.12.2016	stan na 31.03.2017	stan na 31.12.2016
Aktywa razem	288 516	285 573	68 372	64 551
Kapitał własny ogółem	33 336	32 569	7 900	7 362
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	33 349	32 585	7 903	7 366
Kapitał zakładowy	1 250	1 250	296	283
Liczba akcji (w mln)	1 250	1 250	1 250	1 250
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	26,67	26,05	6,32	5,89
Rozwodniona liczba akcji (w mln)	1 250	1 250	1 250	1 250
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	26,67	26,05	6,32	5,89
Łączny współczynnik kapitałowy	15,60%	15,81%	15,60%	15,81%
Tier 1	28 671	28 350	6 794	6 408
Tier 2	1 601	2 523	379	570

WYBRANE JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE	w mln PLN		w mln EUR	
	okres od 01.01.2017 do 31.03.2017	okres od 01.01.2016 do 31.03.2016	okres od 01.01.2017 do 31.03.2017	okres od 01.01.2016 do 31.03.2016
Wynik z tytułu odsetek	1 894	1 789	442	411
Wynik z tytułu prowizji i opłat	642	579	150	133
Wynik z działalności operacyjnej	639	806	149	185
Zysk brutto	639	806	149	185
Zysk netto	410	660	96	152
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w PLN/EUR)	0,33	0,53	0,08	0,12
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w PLN/EUR)	0,33	0,53	0,08	0,12
Dochody całkowite netto	625	803	146	184
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	4 446	5 201	1 037	1 194
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	(2 379)	(3 490)	(555)	(801)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej	(303)	(256)	(71)	(59)
Przepływy pieniężne netto	1 764	1 455	411	334

WYBRANE JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE	w mln PLN		w mln EUR	
	stan na 31.03.2017	stan na 31.12.2016	stan na 31.03.2017	stan na 31.12.2016
Aktywa razem	273 742	272 957	64 871	61 699
Kapitał własny ogółem	33 214	32 589	7 871	7 366
Kapitał zakładowy	1 250	1 250	296	283
Liczba akcji (w mln)	1 250	1 250	1 250	1 250
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	26,57	26,07	6,30	5,89
Rozwodniona liczba akcji (w mln)	1 250	1 250	1 250	1 250
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	26,57	26,07	6,30	5,89
Łączny współczynnik kapitałowy	16,94%	17,19%	16,94%	17,19%
Tier 1	28 965	28 673	6 864	6 481
Tier 2	1 530	2 456	363	555

Wybrane pozycje sprawozdania finansowego przeliczono na EUR według następujących kursów	31.03.2017	31.12.2016	31.03.2016
średnia kursów NBP na ostatni dzień każdego miesiąca okresu	4,2891	4,3757	4,3559
kurs średni NBP na ostatni dzień danego okresu	4,2198	4,4240	4,2684

Bank Polski

**Komentarz Zarządu
do wyników
Grupy Kapitałowej
PKO Banku Polskiego SA
za I kwartał 2017 roku**

SPIS TREŚCI

1.	PODSUMOWANIE I KWARTAŁU 2017 ROKU.....	3
2.	ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA DZIAŁALNOŚCI	5
3.	WYNIKI FINANSOWE I KWARTAŁU 2017 ROKU	13
3.1.	KOMENTARZ DO WYNIKÓW FINANSOWYCH GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA.....	13
3.2.	KOMENTARZ DO WYNIKÓW FINANSOWYCH PKO BANKU POLSKIEGO SA	19
4.	DZIAŁALNOŚĆ GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA	21
4.1.	DZIAŁALNOŚĆ BIZNESOWA PKO BANKU POLSKIEGO SA	21
4.1.1.	SEGMENT DETALICZNY PKO BANKU POLSKIEGO SA	22
4.1.2.	SEGMENT KORPORACYJNY I INWESTYCYJNY PKO BANKU POLSKIEGO SA	28
4.2.	POZYCJA RYNKOWA GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA	31
4.3.	DZIAŁALNOŚĆ SPÓŁEK GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA	32
4.4.	NAGRODY I WYRÓŻNIENIA	34

1. PODSUMOWANIE I KWARTAŁU 2017 ROKU

W I kwartale 2017 roku, podobnie jak w całym 2016 roku, sektor bankowy funkcjonował w warunkach historycznie niskich poziomów stóp procentowych oraz wysokich obciążeń regulacyjnych, przy korzystnej sytuacji makroekonomicznej. Przełom 2016 i 2017 roku przyniósł wyraźną poprawę koniunktury na świecie jak i w Polsce, głównie wynikającą z ożywienia inwestycji, przy utrzymaniu wzrostu konsumpcji prywatnej. Sytuację na rynku kredytowo-depozytowym kształtowała korzystna sytuacja na rynku pracy.

Grupa Kapitałowa Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej (Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA albo Grupa Kapitałowa Banku albo Grupa Kapitałowa) kontynuowała zrównoważony rozwój, skupiony na podnoszeniu jakości obsługi oraz zwiększeniu innowacyjności oferowanych produktów i kanałów dystrybucji, w szczególności bankowości elektronicznej oraz płatności mobilnych.

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA wkroczyła w drugi rok realizacji strategii „Wspieramy rozwój Polski i Polaków”. Nowa strategia jest odpowiedzią na zmieniające się otoczenie rynkowe i potrzebę dostosowania się do nowych wyzwań stojących przed sektorem bankowym i polską gospodarką. Kierunek transformacji modelu biznesowego Banku pozostaje ściśle powiązany z dynamicznie postępującą cyfryzacją życia społecznego oraz strategią rozwoju gospodarczego Polski.

Grupa Kapitałowa systematycznie rozwija elektroniczne i mobilne kanały bankowości. Od marca 2017 roku klienci PKO Banku Polskiego SA mają możliwość złożenia poprzez bankowość elektroniczną iPKO wniosku o sporządzenie przez Urząd Skarbowy wstępnego zeznania podatkowego za 2016 rok w formie PIT-37 i złożenie go w imieniu podatnika. Szybsze, wygodniejsze i bezpieczniejsze zakupy przez Internet zapewnia nowa funkcjonalność „Płacę z iPKO”, umożliwiającą wskazanie karty kredytowej jako źródła pieniędzy.

Ważną innowacją wprowadzoną przez PKO Bank Polski SA we współpracy z Krajową Izbą Rozliczeniową SA (KIR) i Polskim Standardem Płatności Sp. z o.o. (PSP) jest nowy rodzaj płatności w urzędach i e-urzędach - przelewem inicjowanym za pomocą kodu BLIK z aplikacji IKO. Dzięki niemu możliwe jest przyjmowanie płatności w każdym okienku urzędu, bezpośrednio w komputerze urzędnika, który korzysta ze specjalnej aplikacji udostępnianej przez KIR.

Grupa Kapitałowa Banku dzięki bogatej ofercie oraz profesjonalnej obsłudze jest wiodącym partnerem polskiej przedsiębiorczości. Oferuje kompleksowe rozwiązania odpowiadając na indywidualne potrzeby firm, uwzględniając ich wielkość, branżę oraz aktualny etap rozwoju. Zapewnia klientom profesjonalne narzędzia, które ułatwiają prowadzenie działalności biznesowej. Analizuje oczekiwania klienta i dostosowuje bieżącą ofertę produktów, tak aby jak najlepiej sprostać rosnącej konkurencji oraz zaspokoić zarówno kredytowe, jak i pozakredytowe potrzeby.

W I kwartale 2017 roku w procesie otwarcia rachunku firmowego utworzono automatyczne połączenie z rejestrem Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) prowadzonym przez Ministerstwo Rozwoju. Dzięki pobieraniu danych bezpośrednio z CEIDG zakładanie rachunku firmowego zostało uproszczone i przyspieszone.

W I kwartale 2017 roku PKO Bank Polski SA i Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA (PGNiG) podpisały umowę o strategicznej współpracy w obszarze bankowości transakcyjnej. Zawarta umowa umożliwia bezprovisionowe regulowanie rachunków przez odbiorców detalicznych PGNiG w prawie 1,2 tysiącach oddziałach i ponad 800 agencjach PKO Banku Polskiego SA na terenie całego kraju.

W I kwartale bieżącego roku zakończony został, współfinansowany przez PKO Bank Polski SA, projekt nowoczesnej spalarni śmieci w Poznaniu. Jest to największa w historii inwestycja w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego w Polsce. Projekt realizowany jest przez spółkę, której 50-procentowym udziałowcem jest spółka utworzona w ramach struktury Funduszu Marguerite (The 2020 European Fund for Energy, Climate Change and Infrastructure). PKO Bank Polski SA jest jednym z sześciu głównych inwestorów Funduszu. Projekt spalarni w Poznaniu był wielokrotnie nagradzany przez Komisję Europejską.

W analizowanym okresie trwały prace związane z fuzją prawną PKO Leasing SA z Raiffeisen-Leasing Polska SA. Zakup Raiffeisen-Leasing Polska SA zwiększył skalę finansowania przedsiębiorstw, w szczególności z sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Pełna fuzja operacyjna spółek przewidywana jest na przełom 2017 i 2018 roku.

30 marca 2017 roku PKO Bank Hipoteczny SA przeprowadził kolejną emisję listów zastawnych denominowanych w EUR, która buduje strategiczną pozycję PKO Banku Hipotecznego SA jako regularnego emitenta na rynku europejskim. W 2016 roku PKO Bank Hipoteczny był najbardziej aktywnym emitentem listów zastawnych w Polsce. Poza międzynarodową emisją listów zastawnych w euro przeprowadził dwie benchmarkowe emisje denominowanych w złotych listów zastawnych o łącznej wartości nominalnej 1 mld PLN. Wprowadzenie przez PKO Bank Hipoteczny SA

Europejskiego programu emisji listów zastawnych zwyciężyło w rankingu „Transakcja Roku 2016”. Na koniec marca 2017 roku łączny poziom zobowiązań z tytułu emisji listów zastawnych przekroczył 5,3 mld PLN. Tym samym PKO Bank Hipoteczny SA objął pozycję lidera listów zastawnych w Polsce, będąc także ich najaktywniejszym emitentem.

Działania podejmowane przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA w I kwartale 2017 roku pozwoliły na osiągnięcie wysokich wyników finansowych oraz umocnienie pozycji wśród największych instytucji finansowych w Polsce.

	1 kwartał 2017	1 kwartał 2016	Zmiana r/r
Zysk netto	525 mln PLN	639 mln PLN	-17,8% (r/r)
Wynik odsetkowy	2 046 mln PLN	1 853 mln PLN	10,4% (r/r)
Wynik z prowizji	710 mln PLN	635 mln PLN	11,8% (r/r)
Wynik na działalności biznesowej*	2 972 mln PLN	2 685 mln PLN	10,7% (r/r)
Koszty administracyjne	-1 563 mln PLN	-1 360 mln PLN	14,9% (r/r)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	-233 mln PLN	-148 mln PLN	57,4% (r/r)
Wynik z tytułu odpisów	-391 mln PLN	-382 mln PLN	2,4% (r/r)
Suma bilansowa	289 mld PLN	267 mld PLN	8,0% (r/r)
Kapitały własne	33 mld PLN	31 mld PLN	7,4% (r/r)
ROA netto	1,0%	1,0%	0 p.p.
ROE netto	8,6%	8,8%	-0,2 p.p.
C/I (wskaźnik kosztów do dochodów)**	48,0%	55,6%	-7,6 p.p.
Marża odsetkowa	3,2%	3,1%	0,1 p.p.
Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości	5,9%	6,6%	-0,7 p.p.
Koszt ryzyka	-0,76%	-0,72%	-0,04 p.p.
Łączny współczynnik kapitałowy	15,6%	15,4%	0,2 p.p.

* Wynik na działalności biznesowej rozumiany jako wynik z działalności operacyjnej bez uwzględnienia ogólnych kosztów administracyjnych, podatku od niektórych instytucji finansowych oraz wyniku z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

** Koszty administracyjne do wyniku na działalności biznesowej

Wypracowany w I kwartale 2017 roku zysk netto Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wyniósł 525 mln PLN, co oznacza spadek o 114 mln PLN w relacji do wyniku roku poprzedniego. Osiągnięty poziom zysku netto był determinowany przez:

- 1) wynik na działalności biznesowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, który osiągnął poziom 2 972 mln PLN (+10,7% r/r), głównie w efekcie:
 - poprawy wyniku odsetkowego o 193 mln PLN r/r, zrealizowanego głównie dzięki wzrostowi przychodów od aktywów,
 - wzrostu wyniku z prowizji o 75 mln PLN r/r,
- 2) wzrost ogólnych kosztów administracyjnych o 203 mln PLN r/r, determinowany rozliczeniem w I kwartale 2017 roku całorocznej składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków,
- 3) wzrost obciążenia podatkiem od niektórych instytucji finansowych (podatek bankowy) o 85 mln PLN.

W efekcie działań podejmowanych w I kwartale 2017 roku Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA:

- zwiększyła sumę aktywów o 3 mld PLN do poziomu 288,5 mld PLN,
- zachowała wiodący udział w rynku kredytów i depozytów na poziomie odpowiednio 17,7% i 17,3%,

- utrzymała pierwszą pozycję na rynku sprzedaży kredytów mieszkaniowych dla osób prywatnych¹ posiadając 30,5% udział,
- była największym kredytodawcą dla małych i średnich przedsiębiorstw kredytów z gwarancjami de minimis z 21,7% udziałem w rynku²,
- zwiększyła liczbę obsługiwanych rachunków klientów indywidualnych o 60 tys., umacniając pozycję lidera w tym zakresie,
- objęła pozycję lidera listów zastawnych w Polsce, będąc także ich najaktywniejszym emitentem.

2. ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA DZIAŁALNOŚCI

Otoczenie makroekonomiczne
Sytuacja na rynku finansowym
Sytuacja polskiego sektora bankowego
Sytuacja polskiego sektora pozabankowego
Rynek ukraiński
Otoczenie regulacyjne

OTOCZENIE MAKROEKONOMICZNE

Czynniki makroekonomiczne kształtujące gospodarkę krajową w I kwartale 2017 roku:

- **PRZYSPIESZENIE WZROSTU GOSPODARCZEGO.**

Przełom 2016 i 2017 roku przyniósł wyraźną poprawę koniunktury na świecie jak i w Polsce. Korzystne oceny koniunktury znajdują odbicie w danych wskazujących na wzmocnienie dynamiki produkcji przemysłowej i sprzedaży detalicznej oraz wyhamowanie spadkowej tendencji produkcji budowlanej. Na podstawie miesięcznych wskaźników aktywności gospodarczej za styczeń - luty można szacować, że roczny wzrost PKB w I kwartale 2017 roku wyniósł ok. 3,9% r/r (vs. 2,5% r/r w IV kwartale 2016 roku). Przyspieszenie wzrostu gospodarczego będzie w głównej mierze wynikać z ożywienia inwestycji przy utrzymaniu solidnego wzrostu konsumpcji prywatnej.

- **POPRAWA SYTUACJI NA RYNKU PRACY.**

Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec marca wyniosła 8,1% wobec 8,3% na koniec 2016 roku i 9,9% w marcu poprzedniego roku. Trend spadkowy bezrobocia uległ tym samym wzmocnieniu do 1,8 p.p., odzwierciedlając utrzymujący się silny popyt na pracę. Uwzględniając coraz większe ograniczenia podażowe na rynku pracy, o których świadczą m.in. sygnalizowane przez przedsiębiorstwa rosnące trudności w zapewnianiu wakatów, siła spadkowego trendu bezrobocia może stopniowo wyhamowywać. Jednocześnie można oczekiwać dalszego narastania presji płacowej. Choć na razie nie jest ona wyraźnie widoczna w danych o wynagrodzeniach (wzrost w sektorze przedsiębiorstw średnio o 4,5% r/r w okresie styczeń - marzec wobec 3,7% r/r w analogicznym okresie 2016 roku), to rosnący odsetek firm planujących podwyżki i informujących o eskalacji oczekiwań płacowych pracowników sugeruje przyspieszanie tempa wzrostu wynagrodzeń w dalszej części roku. W I kwartale bieżącego roku przyspieszenie dynamiki płac było wolniejsze od skali wzrostu inflacji, przez co realna dynamika wynagrodzeń i dochodów gospodarstw domowych wyhamowała.

- **INFLACJA W PRZEDZIALE ODCHYLEŃ OD CELU NBP.**

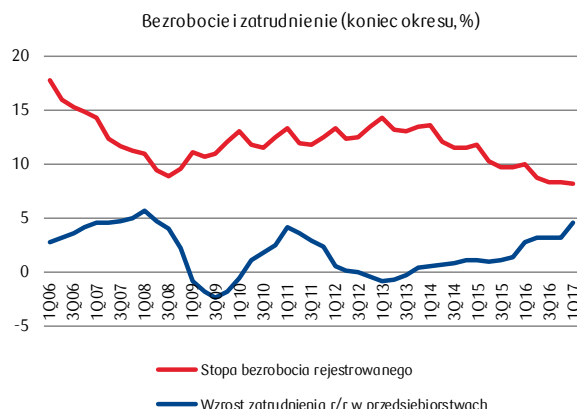
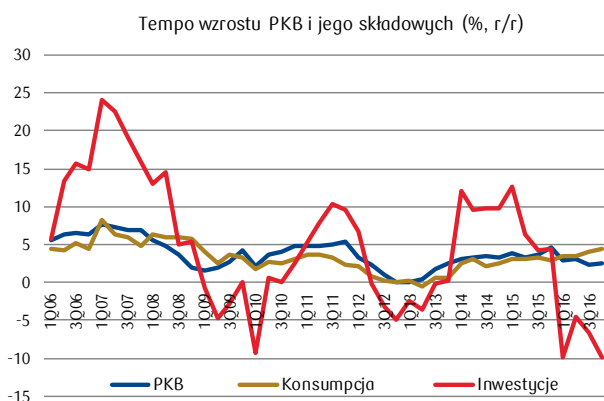
W marcu 2017 roku inflacja wyniosła 2,0% r/r wobec 0,8% r/r na koniec 2016 roku i -0,9% r/r rok wcześniej. Odnotowany w I kwartale 2017 roku wzrost inflacji generowany był głównie przez wyższe ceny żywności i paliw. Proinflacyjne oddziaływanie tych egzogenicznych czynników w dalszych miesiącach powinno jednak osłabnąć m.in. ze względu na wygasanie efektów niskiej bazy. Inflacja bazowa (CPI bez żywności i energii) wyniosła w marcu 0,6% r/r wobec 0,0% r/r na koniec 2016 roku. Dalszemu przyspieszeniu inflacji bazowej sprzyjać będzie wzrost wynagrodzeń, prowadzący do podnoszenia cen usług.

¹ Dane: Związek Banków Polskich.

² Zgodnie z danymi przekazanymi przez Centrum Poręczeń i Gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego.

POLITYKA PIENIĘŻNA BEZ ZMIAN.

W I kwartale 2017 roku Rada Polityki Pieniężnej (RPP) nie zmieniła poziomu podstawowych stóp procentowych NBP, co przy jednoczesnym wyraźnym wzroście inflacji sprawiło, że realne stopy procentowe spadły do ujemnych poziomów. Przedstawiciele RPP zapowiadają kontynuację obecnej polityki stabilizacji stóp procentowych co najmniej do końca 2017 roku, motywując to m.in. egzogenicznym charakterem wzrostu inflacji (wyższe ceny żywności i paliw), brakiem negatywnego oddziaływania ujemnych realnych stóp procentowych na gospodarkę oraz wciąż relatywnie niskim popytem inwestycyjnym i słabą dynamiką akcji kredytowej.

SITUACJA NA RYNKU FINANSOWYM

RYNEK AKCJI

I kwartał 2017 roku okazał się bardzo zyskowny dla większości rynków akcji na świecie, w tym dla Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW, giełda). Indeks WIG wzrósł o 13% q/q, kontynuując passę zapoczątkowaną w połowie listopada 2016 roku. Szczególnie udana była pierwsza połowa kwartału, podczas gdy w jego drugiej części obserwowany był trend boczny. Na hossę złożyła się kombinacja czynników globalnych (dobra sytuacja na międzynarodowych rynkach finansowych) oraz lokalnych (pozytywne dane z rodzimej gospodarki). Giełdy światowe rosły na fali przyspieszającego wzrostu gospodarczego przy wstrzemięźliwej postawie większości banków centralnych, które sygnalizowały brak pośpiechu w zacieśnianiu polityki monetarnej. Podobnie było w Polsce - RPP tonowała spekulacje na temat podwyżek stóp procentowych, pomimo odbicia w inflacji i optymistycznych prognoz ekonomicznych, co łącznie stworzyło korzystne warunki dla inwestycji w akcje.

RYNEK STOPY PROCENTOWEJ

W I kwartale 2017 roku NBP nie zmienił polityki pieniężnej, jednak rosnąca w Polsce inflacja determinowała systematyczny wzrost oczekiwań na podwyżki stóp procentowych. W efekcie przejściowo rynek FRA wyceniał zaostreżenie polityki monetarnej mające nastąpić pod koniec bieżącego roku. Z kolei na świecie głównym wydarzeniem była podwyżka stóp procentowych w marcu przez Fed dla stopy funduszy federalnych o 25 pb. do 0,50%-0,75%. Na polskim rynku stopy procentowej przez dużą część kwartału rentowności obligacji skarbowych znajdowały się pod presją wzrostową. Negatywny wpływ na rynek miały:

- obawy przed podwyżkami stóp procentowych w USA,
- sygnały wskazujące na możliwą zmianę polityki pieniężnej w strefie euro,
- globalnie rosnąca inflacja, a także
- oczekiwane przyspieszenie tempa wzrostu polskiej gospodarki w II połowie roku.

Krótkiemu końcowi krzywej dochodowości ciążyły też nasilające się spekulacje, że bank centralny może zdecydować się na szybszą podwyżkę stóp procentowych jeszcze przed końcem 2016 roku. Presja na wzrost rentowności obligacji skarbowych utrzymywała się aż do połowy lutego. Pod koniec kwartału rynek wyraźnie odreagował, czemu sprzyjała poprawa nastrojów na rynkach bazowych (szczególnie po posiedzeniu Fed), a także wyraźne złagodzenie retoryki przez przedstawicieli RPP. Dodatkowo bardzo wysoki popyt na polskie obligacje zgłaszany głównie przez polski sektor bankowy zmniejszył obawy o wpływ na rynek wysokich tegorocznych potrzeb pożyczkowych budżetu. Ponadto na przełomie 2016 i 2017 roku nastąpiła poprawa w zakresie oceny Polski przez agencje ratingowe, co przyczyniło się

do przyciągnięcia kapitału zagranicznego na polski rynek długu. Na koniec kwartału rentowności obligacji 2-letnich obniżyły się o 26 pb. do 1,99%, natomiast 10-letnich spadły o 23 pb. do 3,47%.

RYNEK WALUTOWY

I kwartał 2017 roku cechowała duża zmienność zarówno na rynku EUR/USD jak i EUR/PLN.

Eurodolar oscylował między 1,03 a 1,09 a eurozłoty między 4,20 a 4,42. Eurodolar rozpoczął 2017 rok na poziomie 1,05 i już po kilku dniach osiągnął okolice 1,03 - na fali rosnących oczekiwań podwyżek stóp procentowych w USA, w związku z ekspansywnym programem ekonomicznym Prezydenta USA Donalda Trumpa. Przed złamaniem parytetu już w I kwartale uratowała go słowna interwencja prezydenta, który stwierdził, że „dolar jest zbyt mocny”, dzięki czemu kurs EUR/USD zaczął stopniowo rosnąć, osiągając pod koniec stycznia 1,08. Gołębi ton Fedu przy okazji marcowej podwyżki stóp procentowych w USA oraz rosnące oczekiwania na podwyżki stopy depozytowej przez Europejski Bank Centralny (EBC) jeszcze w 2017 roku spowodowały, że EUR/USD rósł niemal przez cały marzec osiągając pod koniec miesiąca okolice 1,09. Dopiero wyraźne zanegowanie prawdopodobieństwa takiego ruchu jeszcze w tym roku przez Przewodniczącego EBC Mario Draghiego spowodowało, że eurodolar ostatecznie zakończył I kwartał na poziomie 1,065.

Eurozłoty rozpoczął rok na poziomie 4,40 i od początku roku znajdował się w trendzie spadkowym, dzięki utrzymaniu ratingu kredytowego Polski przez agencje Moody's i Fitch, a także stabilizacji sytuacji gospodarczej w Chinach. Wypowiedzi administracji Donalda Trumpa odnośnie nadmiernej siły dolara oraz bardziej optymistyczne prognozy wzrostu gospodarczego w strefie euro dodatkowo umacniały złotego zarówno wobec euro i jak i dolara. Stosunkowa łagodna retoryka Fed w marcu oraz spadek wyceny ryzyka politycznego w strefie euro po wyborach parlamentarnych w Holandii spowodowały, że kurs EUR/PLN ostatecznie zakończył I kwartał na poziomie 4,23.

SYTUACJA POLSKIEGO SEKTORA BANKOWEGO

WYNIK FINANSOWY

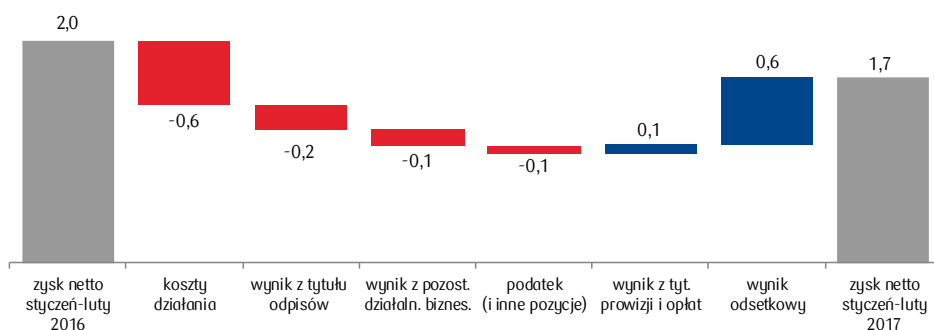
W warunkach utrzymującego się wzrostu gospodarczego, w okresie styczeń - luty 2017 roku sektor bankowy wypracował zysk netto w wysokości 1,7 mld PLN, co oznacza spadek o 16,8% r/r. Główną przyczyną spadku zysku netto r/r był wzrost kosztów podatku bankowego (wprowadzonego w lutym 2016 roku), wzrost kosztów działania i pogorszenie wyniku z tytułu odpisów.

Na istotny wzrost kosztów działania miało wpływ jednorazowe zaksięgowanie przez niektóre banki kosztów rocznej opłaty na rzecz funduszu przymusowej restrukturyzacji, a także wzrost kosztów usług obcych spowodowany podwyżką płacy minimalnej.

Pozytywnie na poziom zysku netto sektora bankowego wpływał utrzymujący się wzrost wyniku odsetkowego (+9,9% r/r) oraz lepszy wynik prowizyjny (+4,0% r/r).

Spadek r/r zysku netto sektora bankowego, zrealizowany w warunkach rosnących wymogów kapitałowych, przełożył się na relatywnie niski poziom rentowności kapitałów. Na koniec lutego 2017 roku ROE sektora bankowego wzrosło o 1,3 p.p. r/r, jednak nadal ukształtowało się na relatywnie niskim poziomie 7,5% (za ostatnie 12 miesięcy).

Wykres 1. Zmiana zysku netto sektora bankowego (mld PLN)

Źródło: KNF, obliczenia PKO Bank Polski SA

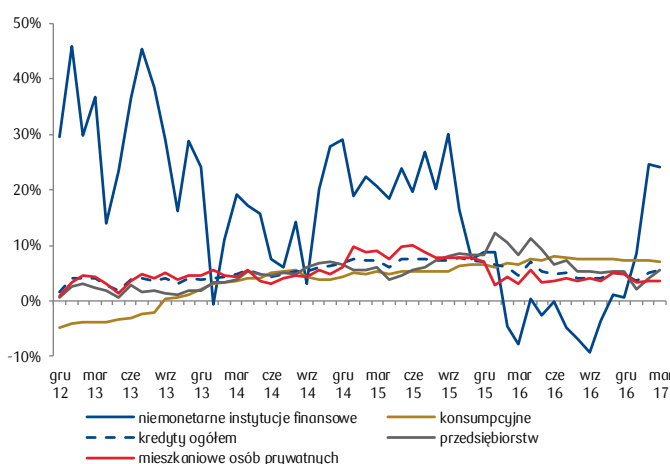
Na koniec lutego 2017 roku sytuacja sektora bankowego pozostawała stabilna. Jednak w otoczeniu banków utrzymuje się szereg źródeł ryzyka, w tym ryzyko regulacyjne związane z walutowymi kredytami mieszkaniowymi.

WOLUMENY BIZNESOWE

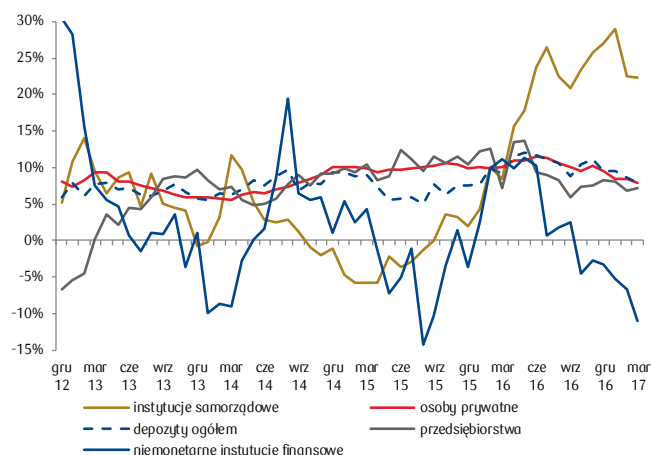
Na koniec I kwartału 2017 roku wartość kredytów sektora bankowego wzrosła do 1 142 mld PLN. Sytuacja na rynku kredytowym pozostawała pod wpływem sprzyjającego otoczenia gospodarczego, któremu towarzyszyło przyspieszenie tempa wzrostu kredytów ogółem do 5,7% r/r wobec 4,9% r/r na koniec 2016 roku. W szczególności:

- przyspieszyło tempo wzrostu kredytów dla niemonetarnych instytucji finansowych do 24,0% r/r (0,7% r/r na koniec 2016 roku), które charakteryzują się relatywnie większą zmiennością na tle pozostałych kategorii kredytów,
- nieznacznie przyspieszyło tempo wzrostu kredytów dla przedsiębiorstw do 5,7% r/r wobec 5,4% r/r na koniec 2016 roku (po wyłączeniu efektu kursowego silniejsze przyspieszenie tempa wzrostu),
- wyhamowało tempo wzrostu r/r kredytów mieszkaniowych osób prywatnych (3,5% wobec 4,9% na koniec 2016 roku; po skorygowaniu o zmiany kursowe odnotowano względną stabilizację),
- nieznacznie wyhamowało tempo wzrostu r/r kredytów konsumpcyjnych (do 7,1% wobec 7,3% na koniec 2016 roku), jednak tempo ich wzrostu utrzymuje się na poziomie powyżej 7% od II kwartału 2016 roku; sprzyja temu środowisko niskich stóp procentowych oraz większa koncentracja banków na produktach bardziej dochodowych i jednocześnie generujących relatywnie niskie wymagania kapitałowe.

Wykres 2. Tempo zmiany kredytów w sektorze bankowym (r/r)

Wykres 3. Tempo zmiany depozytów w sektorze bankowym (r/r)

Na koniec I kwartału 2017 roku wolumen depozytów wzrósł do 1 165 mld PLN, a jego tempo wyhamowało do 8,0% r/r wobec 9,5% na koniec 2016 roku, co było rezultatem wyhamowania tempa wzrostu lub pogłębienia tempa spadku we wszystkich głównych kategoriach depozytów, w szczególności:

- depozyty niemonetarnych instytucji finansowych spadły do -11,0% r/r (-3,3% na koniec 2016 roku),
- depozyty instytucji samorządowych wyhamowały do 22,3% r/r (27,1% r/r na koniec 2016 roku, na co oddziaływał napływ środków UE, związany z rozliczeniem projektów z perspektywy finansowej 2007-2013),
- depozyty przedsiębiorstw wyhamowały do 7,2% r/r (8,2% r/r na koniec 2016 roku),
- depozyty osób prywatnych wyhamowały do 8,0% r/r (9,5% r/r na koniec 2016 roku), przy utrzymującym się wzroście r/r depozytów bieżących i spadku depozytów terminowych.

W warunkach utrzymującego się silniejszego wzrostu depozytów niż kredytów w sektorze bankowym, na koniec I kwartału 2017 roku relacja Kredyty/Depozyty zmniejszyła się do 98,0% (98,7% na koniec 2016 roku).

SYTUACJA POLSKIEGO SEKTORA POZABANKOWEGO

RYNEK FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

W I kwartale 2017 roku umocnił się trend wzrostu aktywów krajowych funduszy inwestycyjnych. Aktywa w zarządzaniu Towarzystw Funduszy Inwestycyjnych (TFI) wzrosły o 14,1 mld PLN do 273 mld PLN, a kwartalne tempo wzrostu (5,4%) było najsilniejsze od IV kwartału 2015 roku.

Na wzrost rynku funduszy inwestycyjnych w I kwartale 2017 roku miał wpływ silny napływ nowych środków netto (+6,3 mld PLN – najsilniejszy od IV kwartału 2015 roku) wsparty dodatnim wynikiem zarządzania (+5,8 mld PLN). W strukturze salda wpłat i umorzeń dominowali inwestorzy indywidualni. W I kwartale 2017 roku wpłacili netto do funduszy inwestycyjnych 3,8 mld PLN, co było najwyższą wartością od 2 lat. Inwestorzy instytucjonalni zrealizowali w tym okresie wpłatę netto w wysokości 2,4 mld PLN.

Silniejszy napływ środków osób fizycznych zwiększył udział tej grupy inwestorów w strukturze aktywów ogółem funduszy inwestycyjnych do 50,7%.

Wzrost rynku funduszy inwestycyjnych w I kwartale 2017 roku był realizowany w warunkach kontynuowanej poprawy koniunktury na GPW w Warszawie. Przełożyło się to na dalszą poprawę realizowanych stóp zwrotu 12M z funduszy o dużej ekspozycji na polskie akcje. Stopy zwrotu 12M funduszy polskich akcji i funduszy polskich mieszanych na koniec I kwartału 2017 roku były istotnie wyższe niż oprocentowanie nowych depozytów terminowych gospodarstw domowych. Ta sytuacja sprzyjała zwiększaniu popytu na jednostki rynku funduszy inwestycyjnych.

RYNEK OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH

W I kwartale 2017 roku aktywa otwartych funduszy emerytalnych (OFE) wzrosły o 9,3% (+14,2 mld PLN) do 167,6 mld PLN, wobec istotnie słabszego wzrostu w I kwartale 2016 roku (+2,1%). Rynek OFE pozostawał pod wpływem poprawy sytuacji na rynku pracy, zmian regulacyjnych (zmiana struktury portfela inwestycyjnego OFE) oraz poprawy koniunktury na GPW w Warszawie. W strukturze aktywów OFE utrzymały dominującą pozycję polskie akcje (78,6%; wzrost o 2,1 p.p. r/r). W I kwartale 2017 roku był kontynuowany spadek liczby uczestników OFE (-130 tys. r/r do 16,4 mln).

RYNEK LEASINGOWY

W I kwartale 2017 roku, w warunkach poprawiającej się koniunktury gospodarczej, rynek leasingu utrzymał dwucyfrowe tempo wzrostu. Zgodnie z danymi Związku Polskiego Leasingu, branża leasingowa sfinansowała aktywa o wartości 15,0 mld PLN, przy tempie wzrostu na poziomie 12,7% r/r (wobec wzrostu o 16,6% r/r na koniec 2016 roku).

Największy pozytywny wpływ na rozwój rynku leasingu miał leasing pojazdów osobowych, dostawczych i ciężarowych do 3,5 tony (pojazdy lekkie). Wartość sfinansowanych aktywów w tym segmencie wyniosła 6,7 mld PLN (+19,7% r/r), co stanowiło ok. 45% łącznego finansowania udzielonego przez firmy leasingowe.

Po spadkach w 2016 roku, w I kwartale 2017 roku segment maszyn i urządzeń osiągnął wysoki, dwucyfrowy wzrost (23,1% r/r) przy łącznej wartości nowych kontraktów na poziomie 3,7 mld PLN. Silnemu wzrostowi tego segmentu sprzyjała m.in. niska baza odniesienia z poprzedniego roku związana z ograniczonymi inwestycjami firm w warunkach zakończenia wsparcia finansowania z funduszy Unii Europejskiej z perspektywy finansowej 2007-2013, przy jednoczesnej słabej absorpcji funduszy UE z perspektywy 2014-2020.

W I kwartale 2017 roku rynek leasingu odnotował natomiast regres w zakresie finansowania środków transportu ciężkiego (-4,2% r/r), przy wartości wyleasingowanych aktywów na poziomie 4,2 mld PLN. W tym segmencie najsilniej zmniejszyło się finansowanie autobusów (-41,6% r/r).

W analizowanym okresie wzrosło również finansowanie nieruchomości (+76,6% r/r), jednak segment ten nadal odgrywał marginalną rolę w finansowaniu inwestycji przez branżę leasingową (1% łącznego finansowania udzielonego przez firmy leasingowe).

RYNEK UBEZPIECZEŃ

W IV kwartale 2016 roku główne trendy zmian w sektorze nadal wynikały z sytuacji w ubezpieczeniach komunikacyjnych oraz związanych z Ubezpieczeniowymi Funduszami Kapitałowymi.

Aktywa zakładów ubezpieczeń wzrosły o 0,1% do 185,4 mld PLN. Był to efekt lekkiego spadku aktywów ubezpieczeń na życie (-0,2% q/q) oraz wzrostu aktywów ubezpieczeń osobowych i majątkowych (+0,5%). Wpływ na to miało w przypadku Działu I wycofywanie się zakładów ubezpieczeń z oferowania

lub przebudowywania oferty ubezpieczeń z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym, a w ubezpieczeniach Działu II wynikało z podwyżek składek i w efekcie rezerw w grupach związanych z ubezpieczeniami komunikacyjnymi.

W efekcie zysk netto sektora ubezpieczeń zrealizowany w 2016 roku w wysokości 4,2 mld PLN był o 25,5% niższy niż w 2015 roku. Jest to wynik lepszy od sytuacji po 3 kwartałach 2016 roku, kiedy spadek zysku wyniósł 31,3%. Widoczne jest odwrócenie trendu spadkowego na skutek działań podjętych przez zakłady ubezpieczeń, głównie w obszarze redukcji kosztów (-6,2% r/r). Składka przypisana brutto sektora była w 2016 roku o 1,7% wyższa niż rok wcześniej, na co złożył się wzrost w ubezpieczeniach majątkowych o 16,7% (głównie w Grupach 3 i 10 Działu II) oraz spadek w ubezpieczeniach życiowych o 13,3% (głównie Grupa 3 Działu I). Jednocześnie lekko wzrosła wartość wypłaconych odszkodowań (+2,3% r/r), w szczególności przyczyniły się do tego rosnące wartości odszkodowań na ubezpieczeniach majątkowych (13,1% r/r), wynikające z sytuacji w ubezpieczeniach komunikacyjnych. Zakłady ubezpieczeń na życie odnotowały natomiast spadek wypłaconych świadczeń o 4,6%, co świadczy o opadaniu fali roszczeń związanych z porozumieniami zawartymi z UOKiK.

RYNEK FAKTORINGU

W I kwartale 2017 roku rynek faktoringu kontynuował dynamiczny wzrost. Potwierdzają to dane 22 firm faktoringowych raportujących do Polskiego Związku Faktorów. Ich obroty osiągnęły poziom 41,4 mld PLN, co oznacza wzrost o 20,7% r/r (20,6% r/r na koniec 2016 roku). Rosnąca wśród firm świadomość korzyści płynących z faktoringu oraz lepsze dopasowanie oferty faktoringowej do potrzeb przedsiębiorców przełożyły się na kontynuację trendu wzrostowego w zakresie liczby obsługiwanych klientów (wzrost o 15,3% r/r do 7,9 tysięcy klientów), a także na wzrost liczby finansowanych faktur (wzrost o 18,3% r/r do ok. 2 mln faktur).

Motorem wzrostu rynku faktoringu w I kwartale 2017 roku był zarówno faktoring krajowy niepełny (wzrost obrotów o 26% r/r do 15,3 mld PLN), jak i faktoring krajowy pełny (wzrost obrotów o 21% r/r do 17,5 mld PLN). Niższym zainteresowaniem przedsiębiorców cieszyła się natomiast oferta dotycząca faktoringu eksportowego, przy obrotach na poziomie 8,2 mld PLN (+12,2% r/r).

Nadal utrzymał się marginalny udział faktoringu importowego w strukturze rynku (1,1%).

RYNEK UKRAIŃSKI

SYTUACJA GOSPODARCZA

Dane ze sfery realnej za I kwartał 2017 roku (produkcja przemysłowa i sprzedaż detaliczna) wskazują na osłabienie wzrostu gospodarczego w I kwartale 2017 roku, prawdopodobnie poniżej 2% r/r vs. 4,8% w IV kwartale 2016 roku. W trakcie 2016 roku na skutek spadku inflacji przyspieszyła realna dynamika płac. Na początku 2017 roku nastąpił wyraźny wzrost nominalnej dynamiki płac (w związku z podwyżką płacy minimalnej), co dodatkowo wzmocniło płace realne i będzie w kolejnych kwartałach wspierać konsumpcję. Ożywienie światowego handlu powinno wspierać ukraiński eksport, co przekładać się będzie na spadek deficytu obrotów towarowych.

Deficyt sektora finansów publicznych był w 2016 roku (nominalnie) niemal dwukrotnie wyższy niż w 2015 roku (52,8 vs 27,8 mld UAH; -2,2% vs -1,4% PKB). Wynikało to w dużej mierze z istotnego wzrostu wydatków (w całym sektorze) w grudniu 2016 roku. Pomimo wyraźnego wzrostu dochodów budżetowych (stymulowanego wpływami z VAT) równoległy wzrost wydatków przyczynił się do powstania deficytu budżetu centralnego w I kwartale 2017 roku. Dług publiczny na koniec marca wynosił 70,3% PKB, a powiększony o gwarancje rządowe 81,9% PKB.

Po ostatniej obniżce w październiku 2016 roku stopy procentowe pozostawały w I kwartale stabilne (dyskontowa: 14%, od 14 kwietnia 2017 roku: 13,0%). W ubiegłym roku widoczny był trend spadkowy inflacji, który odwrócił się na przełomie roku, z uwagi na przyspieszenie dynamiki cen żywności i paliw. W rezultacie na koniec I kwartału 2017 roku inflacja wynosiła 15,1% r/r vs 12,4% w grudniu 2016 roku. W I kwartale 2017 roku kontynuowany był spadek udziału Narodowego Banku Ukrainy (NBU) w strukturze posiadaczy papierów skarbowych (do 55,0% vs 57,2% na koniec grudnia) przy wzroście udziału banków.

SEKTOR BANKOWY

Zgodnie z danymi NBU liczba banków prowadzących działalność na Ukrainie spadła w lutym do 93 (wobec 96 w grudniu 2016 roku). Wartość aktywów ogółem w ukraińskim sektorze bankowym spadła w lutym do 1,24 bln UAH z 1,26 bln UAH w grudniu. Relacja kapitałów własnych do aktywów wzrosła w tym czasie do 11,4% z 9,9%.

Kurs hrywny pozostaje względnie stabilny (27,06 UAHUSD na koniec marca vs 27,10 UAHUSD na koniec grudnia), aczkolwiek w ciągu roku może się osłabiać z uwagi na efekt podwyżek stóp procentowych w USA (odpływ kapitału portfelowego z gospodarek wschodzących) oraz możliwe problemy związane ze sporem z Rosją o dług zaciągnięty w ostatnich miesiącach Prezydentury Wiktora Janukowycza. W okresie grudzień 2016 – marzec 2017 o 19,0 mld UAH do 1007,1 mld UAH spadł wolumen kredytów, co wynikało z obniżenia się wolumenu kredytów walutowych (kredyty w hrywnach wzrosły o 15,2 mld UAH). Kredyty dla przedsiębiorstw prywatnych spadły o 29,1 mld UAH do 793,0 mld UAH. Kredyty dla gospodarstw domowych pozostały względnie stabilne (161,1 mld UAH na koniec marca). Równocześnie wzrósł wolumen depozytów (przy spadku depozytów walutowych). W rezultacie relacja między kredytami a depozytami zmalała do 116,3% ze 120,3% na koniec grudnia i 122,5% na koniec czerwca 2016 roku.

W pierwszych dwóch miesiącach roku banki ukraińskie wykazały dodatnie ROA (1,82%) i ROE (17,71%). Współczynnik adekwatności kapitałowej sektora wynosił na koniec lutego 12,85% (wymagane 10%) vs 12,69% na koniec grudnia 2016 roku.

OTOCZENIE REGULACYJNE

Na sytuację finansową i organizacyjną Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz całego sektora finansowego w I kwartale 2017 roku miały wpływ rozwiązania prawne i regulacyjne, w tym:

OBCIĄŻENIA NA RZECZ SYSTEMU GWARANTOWANIA DEPOZYTÓW

Uchwały nr 64/2016, 67/2016 i 15/2017 Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG) określające na 2017 rok obciążenia banków na rzecz systemu gwarantowania depozytów, w tym:

- wysokość stawki funduszu ochrony środków gwarantowanych,
- zasady ustalania składek na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków,
- zasady i terminy płatności składek na fundusz gwarancyjny banków.

Wpływ na wzrost kosztów działania banków, w tym poprzez rozliczenie w I kwartale 2017 roku całorocznej składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków

WYMOGI OSTROŻNOŚCIOWE

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012, standardy techniczne EBA oraz zalecenia Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), m.in. podwyższające wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR na 2017 rok do 80% z 70% w 2016 roku.

Wpływ na bazę kapitałową nadzorczych normy ostrożnościowe, aktywność biznesową banków

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM PŁYNNOŚCI

Rekomendacja C Komisji Nadzoru Finansowego (Dz. Urz. KNF 2016, poz. 15) zmieniająca od 1 stycznia 2017 roku zasady zarządzania ryzykiem koncentracji kredytów w bankach uniwersalnych i hipotecznych.

Wpływ na pomiar i zarządzanie ryzykiem płynności w bankach

PROGRAM DE MINIMIS

Nowelizacja rozporządzenia Ministra Finansów dotyczącego udzielania przez Bank Gospodarstwa Krajowego pomocy de minimis w formie gwarancji spłaty kredytów (Dz.U. 2016, poz. 1471), przedłużająca funkcjonowanie Program de minimis na 2017 rok.

Wpływ na wymogi kapitałowe banków na poziomie jednostkowym i skonsolidowanym

WYMOGI UDZIELANIA KREDYTÓW MIESZKANIOWYCH

- Rekomendacja S KNF dotycząca ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (Dz.Ur. KNF 2013, poz. 23), m.in. zwiększająca od 1 stycznia 2017 roku wymóg dotyczący

Wpływ na poziom akcji kredytowej, dochody odsetkowe

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I KWARTAŁ 2017 ROKU

wkładu własnego z 15% do 20%,

- Ustawa o pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi (Dz.U. 2015 poz. 1865) określająca maksymalny limit środków wsparcia z tytułu dofinansowania w ramach programu Mieszkanie dla Młodych w 2017 roku.

oraz przychody z tytułu prowizji i opłat banków

FARMY WIATROWE

Ustawa zmieniająca zasady wsparcia dla wytwórców odnawialnych źródeł energii (Dz.U. 2016, poz. 925) oraz zasad naliczeń podatku od nieruchomości dla elektrowni wiatrowych (Dz.U. 2016 poz. 961), co oddziałuje na kondycję finansową farm wiatrowych.

Wpływ na jakość portfela kredytowego oraz poziom rezerw z tytułu utraty wartości.

PŁATNOŚCI PRZEZ RACHUNEK BANKOWY

Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. 2015 poz. 584 z późn.zm.) obniżająca od 1 stycznia 2017 roku limit wartości transakcji między przedsiębiorcami dokonywanych za pośrednictwem rachunku płatniczego z 15 tys. EUR do 15 tys. PLN.

Wpływ na poziom depozytów klientów korporacyjnych

OPODATKOWANIE FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

Nowelizacja ustawy o podatku dochodowym (Dz. U. 2016, poz. 1926) określająca objęciem od 1 stycznia 2017 roku podatkiem CIT części funduszy inwestycyjnych zamkniętych.

Wpływ na poziom aktywów funduszy inwestycyjnych i wyniki finansowe TFI

OGRANICZENIA DZIAŁALNOŚCI OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH (OFE)

Nowelizacja ustaw (Dz.U. 2013, poz. 1717 z późn. zm.) ograniczająca od 1 stycznia 2017 roku zaangażowanie OFE w akcje spółek krajowych (do 15% z 35% w 2016 roku).

Wpływ na poziom aktywów, modele biznesowe i wyniki finansowe OFE

Na działalność Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oddziaływały nowe rozwiązania prawne wprowadzone na Ukrainie (gdzie funkcjonuje m.in. spółka zależna KREDOBANK SA), w tym:

ROZLICZENIA GOTÓWKOWE

Postanowienie banku centralnego Ukrainy (NBU) nr 407/2016 zmniejszające od 3 stycznia 2017 roku maksymalną kwotę rozliczeń gotówkowych dokonywanych między osobami fizycznymi a przedsiębiorstwami z 150 tys. UAH do 50 tys. UAH.

Wpływ na poziom depozytów klientów i dochodów banków

GOSPODARKA WALUTOWA

- Postanowienie NBU nr 7/2016 od 9 lutego 2017 roku zwiększające limit zakupów walut obcych na rynku międzybankowym,

- Postanowienie NBU nr 13/2017, 14/2017, 15/2017 i 19/2017 wprowadzające zmiany w działalności walutowej banków.

Wpływ na zarządzanie pozycją walutową, poziom ryzyka i aktywność biznesową banków

WYMOGI KAPITAŁOWE

Uchwała 313/2015 Zarządu NBU podwyższająca na 2017 rok minimalny wymóg adekwatności kapitałowej do 7%.

Wpływ na bazę kapitałową nadzorcze normy ostrożnościowe, aktywność biznesową banków

3. WYNIKI FINANSOWE I KWARTAŁU 2017 ROKU

3.1. KOMENTARZ DO WYNIKÓW FINANSOWYCH GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA

Wyniki finansowe

Wynik z tytułu odsetek
Wynik z tytułu prowizji
Wynik na operacjach finansowych
Ogólne koszty administracyjne
Podatek od niektórych instytucji finansowych
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw
Podatek dochodowy

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

Kredyty i pożyczki udzielone klientom
Papiery wartościowe
Zobowiązania wobec klientów
Finansowanie zewnętrzne

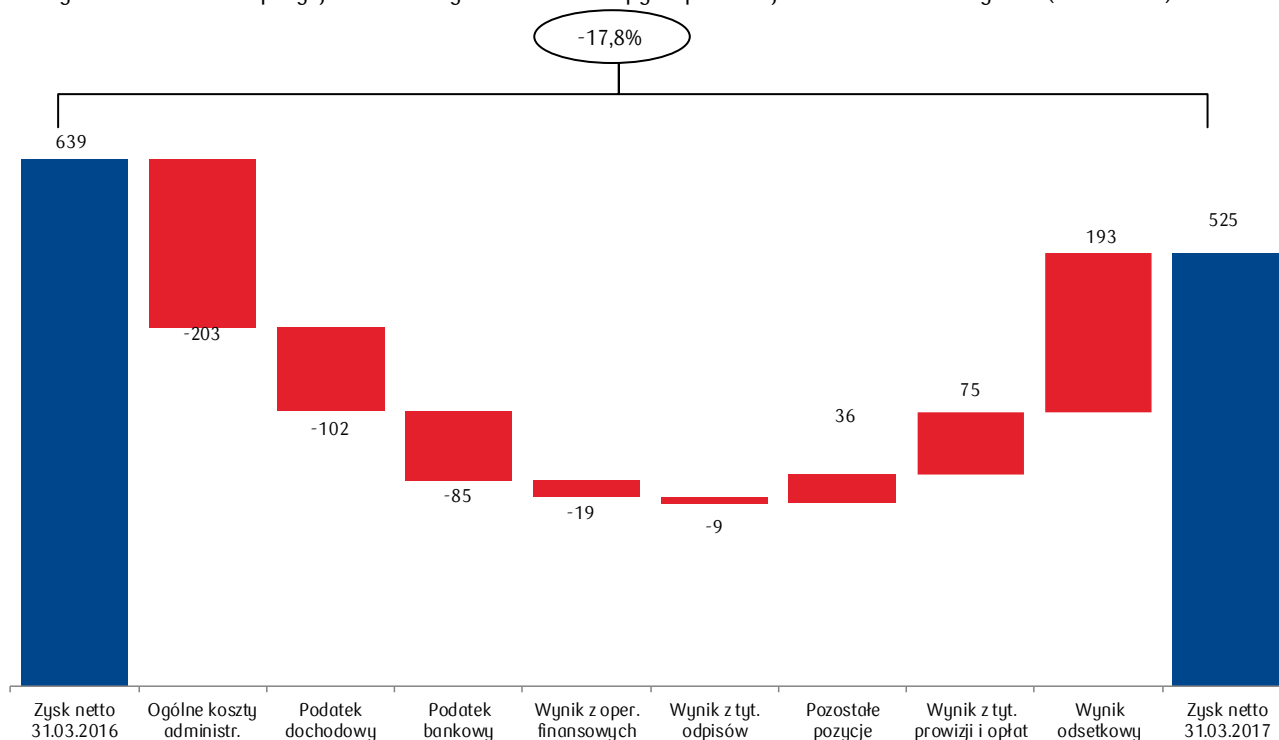
Kapitały własne i miary adekwatności kapitałowej

Podstawowe wskaźniki finansowe

WYNIKI FINANSOWE

Zysk netto Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w I kwartale 2017 roku wyniósł 525 mln PLN i był o 114 mln PLN niższy niż w porównywalnym okresie 2016 roku (-17,8% r/r), na co główny wpływ miały: wzrost ogólnych kosztów administracyjnych, przede wszystkim składek na BFG, oraz obciążenia z tytułu podatku dochodowego i podatku od niektórych instytucji finansowych. Poprawie uległ wynik z działalności biznesowej (przede wszystkim wynik odsetkowy i wynik prowizyjny).

Wykres 4. Zmiana pozycji rachunku zysków i strat Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

Skonsolidowane pozycje rachunku wyników kształtowały się następująco:

Tabela 1. Zmiany w rachunku zysków i strat Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	I kwartał okres 01.01- 31.03.2017	I kwartał okres 01.01- 31.03.2016	Zmiana 1 kw. 2017/ 1 kw. 2016 (w mln PLN)	Zmiana 1 kw. 2017/ 1 kw. 2016 (w %)
Przychody z tytułu odsetek	2 620	2 391	229	9,6%
Koszty z tytułu odsetek	-574	-538	-36	6,7%
Wynik z tytułu odsetek	2 046	1 853	193	10,4%
Przychody z tytułu prowizji i opłat	929	843	86	10,2%
Koszty z tytułu prowizji i opłat	-219	-208	-11	5,3%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	710	635	75	11,8%
Przychody z tytułu dywidend	0	0	0	x
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	19	-8	27	x
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	5	51	-46	-90,2%
Wynik z pozycji wymiany	116	94	22	23,4%
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	76	60	16	26,7%
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utrąty wartości i rezerw	-391	-382	-9	2,4%
Ogólne koszty administracyjne	-1 563	-1 360	-203	14,9%
Podatek od niektórych instytucji finansowych	-233	-148	-85	57,4%
Wynik z działalności operacyjnej	785	795	-10	-1,3%
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	5	3	2	66,7%
Zysk brutto	790	798	-8	-1,0%
Podatek dochodowy	-262	-160	-102	63,8%
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	528	638	-110	-17,2%
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	3	-1	4	x
Zysk netto	525	639	-114	-17,8%

W rachunku wyników Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w I kwartale 2017 roku suma pozycji dochodowych wyniosła 2 972 mln PLN i była o 287 mln PLN, tj. o 10,7% wyższa niż w I kwartale 2016 roku.

WYNIK Z TYTUŁU ODSETEK

Uzyskany za I kwartał 2017 roku wynik odsetkowy wyniósł 2 046 PLN i był o 193 mln PLN wyższy niż w roku ubiegłym. W I kwartale 2017 roku główną przyczyną wzrostu wyniku odsetkowego r/r był wzrost portfela kredytów i papierów wartościowych, przy spadku średniego kosztu finansowania.

Po pierwszym kwartale 2017 roku przychody odsetkowe wyniosły 2 620 mln PLN i w porównaniu z analogicznym okresem 2016 roku były wyższe o 229 mln PLN, w głównej mierze w efekcie:

- wzrostu przychodów z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom (+201 mln PLN r/r) – przede wszystkim z tytułu wzrostu portfela kredytowego, przy niewielkim wzroście średniego oprocentowania wynikającego ze wzrostu udziału najbardziej dochodowych kredytów konsumpcyjnych,
- oraz wzrostu przychodów od papierów wartościowych o 50 mln PLN r/r, jako efektu wzrostu średniego wolumenu portfela.

Wzrost poziomu kosztów odsetkowych o 36 mln PLN tj. o 6,7% r/r był głównie efektem:

- wzrostu kosztów z tytułu zobowiązań wobec klientów o 16 mln PLN r/r, wynikającego głównie ze wzrostu bazy depozytowej przy obniżeniu jej średniego oprocentowania w efekcie zmiany struktury terminowej – wzrost udziału depozytów bieżących w depozytach ogółem,

- przy wzroście kosztów z tytułu własnej emisji papierów dłużnych i zobowiązań podporządkowanych o 20 mln PLN r/r związanych ze wzrostem poziomu emisji.

Marża odsetkowa na koniec I kwartału 2017 roku wzrosła o 0,1 p.p. r/r do poziomu 3,2%.

WYNIK Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT

Uzyskany w I kwartale 2017 roku wynik z tytułu prowizji i opłat wyniósł 710 mln PLN i był o 75 mln PLN wyższy niż w analogicznym okresie roku ubiegłego na skutek wzrostu przychodów prowizyjnych o 86 mln PLN, przy wyższych o 11 mln PLN kosztach prowizyjnych. Poziom wyniku prowizyjnego był w głównej mierze determinowany przez wzrost:

- przychodów z tytułu działalności maklerskiej i organizacji emisji o 15 mln PLN, gł. wzrost prowizji z tyt. obrotu giełdowego,
- przychodów za obsługę funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie) o 21 mln PLN, w tym m.in. wzrost prowizji z tyt. opłat manipulacyjnych za zakup j.u., przy wzroście wartości aktywów FI o prawie 10% r/r,
- wyniku z tytułu kart płatniczych o 18 mln PLN r/r, uzyskanego dzięki większej liczbie kart oraz wyższej transakcyjności bezgotówkowej,
- przychodów z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek o 8 mln PLN r/r, głównie dotyczących kredytów mieszkaniowych i gospodarczych,
- przychodów z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych (18 mln PLN r/r), m.in. ubezpieczeń komunikacyjnych, w związku z przejściem spółki leasingowej.

WYNIK NA OPERACJACH FINANSOWYCH

Uzyskany w I kwartale 2017 roku wynik na operacjach finansowych wyniósł 24 mln PLN i był o 19 mln PLN niższy niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Wynik determinowany był sytuacją na rynku papierów skarbowych i w efekcie niższymi wynikami zrealizowanymi na inwestycyjnych papierach wartościowych.

OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE

Po pierwszym kwartale 2017 roku ogólne koszty administracyjne wyniosły 1 563 mln PLN i wzrosły o 203 mln PLN w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku. Poziom ogólnych kosztów administracyjnych był determinowany przez wzrost składek na BFG o 146 mln PLN, tj. o 133% (spowodowany ujęciem rocznej opłaty na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków w wysokości 209 mln PLN w I kwartale 2017 roku) oraz wzrost świadczeń pracowniczych o 46 mln PLN, tj. o 6,7% i wzrost amortyzacji o 18 mln PLN r/r, tj. o 9,4% m.in. w efekcie zmian w strukturze Grupy Kapitałowej.

Wg stanu na dzień 31 marca 2017 roku zatrudnienie w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wynosiło 29 169 etatów, co oznacza wzrost o 150 etatów r/r.

Efektywność działania Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA mierzona wskaźnikiem C/I w ujęciu rocznym ukształtowała się na poziomie 48,0% w porównaniu do 55,6% na koniec marca 2016 roku. W ujęciu kwartalnym wskaźnik C/I wyniósł 52,6% w porównaniu do 50,7% zrealizowanego w I kwartale 2016 roku.

PODATEK OD NIEKTÓRYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH

Od I kwartału 2016 roku banki i inne instytucje finansowe zobowiązane są do zapłaty podatku od niektórych instytucji finansowych (podatek bankowy, podatek od aktywów). Obciążenie Grupy Kapitałowej Banku z tytułu tego podatku wyniosło w I kwartale 2017 roku 233 mln PLN, z czego przeważająca część przypadła na PKO Bank Polski SA (227 mln PLN). Wzrost obciążenia w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego wynika z wprowadzenia podatku bankowego od lutego 2016 roku.

WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI I REZERW

Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw odzwierciedla konserwatywne podejście Grupy Kapitałowej Banku w zakresie rozpoznawania i wyceny ryzyka kredytowego. Pogorszenie wyniku z tytułu odpisów (9 mln PLN r/r) nastąpiło na skutek zwiększenia odpisów na portfelu kredytów konsumpcyjnych.

Wskaźniki udziału kredytów z rozpoznaną utratą wartości oraz pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości na koniec I kwartału 2017 roku wyniosły odpowiednio 5,9% (spadek o 0,7 p.p. w stosunku do końca I kwartału 2016

roku) i 66,5% (wzrost o 1,9 p.p. w stosunku do końca I kwartału 2016 roku), dzięki poprawie jakości kredytów gospodarczych oraz prowadzonej konsekwentnie polityce sprzedaży wierzytelności trudnych.

Koszt ryzyka³ na koniec I kwartału 2017 roku ukształtował się na stabilnym poziomie 0,76%, co oznacza wzrost o 0,04 p.p. r/r.

PODATEK DOCHODOWY

Obciążenie wyniku finansowego podatkiem dochodowym wzrosło o 103 mln PLN do poziomu 262 mln PLN r/r, jako efekt zmiany podatkowej kwalifikacji składek na BFG (od 2017 roku opłaty BFG w całości nie stanowią kosztów uzyskania przychodów) oraz kwartalnego wzrostu poziomu tychże składek.

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

Najistotniejszy wpływ na sprawozdanie z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wywiera sprawozdanie z sytuacji finansowej podmiotu dominującego. Determinuje on zarówno wielkość sumy bilansowej, jak również strukturę aktywów i pasywów.

Tabela 2. Zmiany w pozycjach sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	31.03.2017	31.12.2016	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Kasa, środki w Banku Centralnym	14 087	13 325	762	5,7%
Należności od banków	5 659	5 345	314	5,9%
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	200 579	200 606	-27	0,0%
Papiery wartościowe	53 414	51 405	2 009	3,9%
Pozostałe aktywa	14 777	14 892	-115	-0,8%
Suma aktywów	288 516	285 573	2 943	1,0%
Zobowiązania wobec banków	18 166	19 212	-1 046	-5,4%
Zobowiązania wobec klientów	207 116	205 066	2 050	1,0%
Emisje papierów wartościowych i zobowiązania podporządkowane	19 034	17 032	2 002	11,8%
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	3 005	2 944	61	2,1%
Pozostałe zobowiązania	7 859	8 750	-891	-10,2%
Suma zobowiązań	255 180	253 004	2 176	0,9%
Kapitał własny ogółem	33 336	32 569	767	2,4%
Suma zobowiązań i kapitału własnego	288 516	285 573	2 943	1,0%
Kredyty/Zob. wobec klientów	96,8%	97,8%		-1 p.p.
Kredyty/Stabilne źródła finansowania*	82,6%	83,7%		-1,1 p.p.
Aktywa oproc./Aktywa	90,0%	90,1%		-0,1 p.p.
Pasywa oproc./Pasywa	84,7%	84,5%		0,2 p.p.
Łączny współczynnik kapitałowy	15,6%	15,8%		-0,2 p.p.

* Stabilne źródła finansowania obejmują zobowiązania wobec klientów oraz finansowanie zewnętrzne w postaci: emisji papierów wartościowych, zobowiązań podporządkowanych i kredytów otrzymanych od instytucji finansowych.

Suma bilansowa Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na koniec I kwartału 2017 roku wyniosła 288,5 mld PLN, co oznacza wzrost o 2,9 mld PLN w stosunku do końca 2016 roku. Tym samym Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA umocniła pozycję największej instytucji w polskim sektorze bankowym.

Struktura aktywów na koniec I kwartału 2017 roku była determinowana wzrostem portfela papierów wartościowych i innych płynnych aktywów. W strukturze zobowiązań w analizowanym okresie nastąpił wzrost najbardziej stabilnych zobowiązań, tj. depozytów od klientów oraz emisji listów zastawnych.

³ Obliczony poprzez podzielenie wyniku z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom za okres 12 miesięcy zakończony 31 marca 2016 i 2017 roku przez średnie saldo kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto na początku i na końcu okresu sprawozdawczego oraz pośrednich okresów kwartalnych.

Wskaźnik kredytów do depozytów (zobowiązań wobec klientów) na koniec I kwartału 2017 roku wyniósł 96,8%, a wskaźnik kredytów do stabilnych źródeł finansowania⁴ 82,6%, co świadczy o dobrej kondycji płynnościowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

Istotne wzmocnienie bazy kapitałowej (wzrost średnich kapitałów o 8,8% r/r), przy dynamice zannualizowanego wyniku na poziomie 6,1% r/r przełożyły się na pogorszenie wskaźnika rentowności kapitałów (ROE) o 0,2 p.p. w ujęciu rocznym do poziomu 8,6%. Pogorszenie wskaźnika rentowności kapitałów odzwierciedla tendencję na rynku: niższe wyniki odnotowuje cały sektor bankowy, przede wszystkim w efekcie wprowadzenia w I kwartale 2016 roku podatku od niektórych instytucji finansowych oraz wzrostu obciążeń z tytułu składek na BFG. Wskaźnik rentowności aktywów (ROA) pozostał na niezmiennym w stosunku do I kwartału 2016 roku poziomie, tj. 1,0%.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

Kredyty i pożyczki udzielone klientom stanowią największą część aktywów Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. W porównaniu do końca 2016 roku portfel kredytów i pożyczek udzielonych klientom netto nie zmienił się i wynosił 200,6 mld PLN. W I kwartale 2017 roku odnotowano wzrost kredytów gospodarczych i konsumpcyjnych, przy jednoczesnym spadku portfela kredytów mieszkaniowych, determinowanym efektem kursowym.

W strukturze rodzajowej portfela należności kredytowych brutto główną pozycję stanowią kredyty mieszkaniowe z wolumenem wynoszącym 107,6 mld PLN, (-0,7 mld PLN w stosunku do końca 2016 roku) oraz należności gospodarcze, których wolumen wyniósł 75,2 mld PLN (+0,9 mld PLN w stosunku do końca 2016 roku). W analizowanym okresie odnotowano także wzrost portfela kredytów konsumpcyjnych o 0,2 mld PLN.

Szczegółowe informacje o kredytach i pożyczkach udzielonych klientom zostały opisane w nocie 23 do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej.

PAPIERY WARTOŚCIOWE

W I kwartale 2017 roku wartość bilansowa portfela papierów wartościowych wzrosła o ok. 2,0 mld PLN w porównaniu do końca 2016 roku i wyniosła 53,4 mld PLN, stanowiąc 18,5% aktywów Grupy Kapitałowej. Wzrost portfela papierów wartościowych jest związany z procesem bieżącego zarządzania płynnością Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. W strukturze rodzajowej portfela dominowały dłużne papiery emitowane przez Skarb Państwa.

Szczegółowe informacje o papierach wartościowych znajdujących się w portfelu Grupy Kapitałowej zostały opisane w notach: 19, 22, 24 i 25 do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej.

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW

Zobowiązania wobec klientów pozostają podstawowym źródłem finansowania działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, wynosząc na koniec marca 2017 roku 207,1 mld PLN i stanowiąc 71,8% sumy bilansowej. W strukturze rodzajowej zobowiązań wobec klientów główną pozycję stanowią zobowiązania wobec ludności, które odnotowały w I kwartale 2017 roku wzrost o 2,4 mld PLN i wyniosły 150,4 mld PLN. Jednocześnie w stosunku do końca 2016 roku nastąpił spadek zobowiązań wobec podmiotów gospodarczych o 1,6 mld PLN, częściowo skompensowany wzrostem zobowiązań wobec jednostek budżetowych o 1,2 mld PLN.

Wg struktury rodzajowej w zobowiązaniach wobec klientów dominują środki na rachunkach bieżących oraz depozyty terminowe, które na koniec marca 2017 roku stanowiły odpowiednio 55,1% oraz 42,2% zobowiązań wobec klientów. Od początku 2017 roku środki na rachunkach bieżących klientów wzrosły o blisko 2,5 mld PLN, przy stabilnym poziomie depozytów terminowych.

Szczegółowe informacje o zobowiązaniach wobec klientów zostały opisane w nocie 31 do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej.

FINANSOWANIE ZEWNĘTRZNE

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA jest aktywnym uczestnikiem rynku emisji dłużnych papierów wartościowych, zarówno krajowego jak i międzynarodowego. Działania te mają na celu dywersyfikację źródeł

⁴ Stabilne źródła finansowania obejmują zobowiązania wobec klientów (w tym środki z tyt. emisji euro obligacji) oraz finansowanie zewnętrzne w postaci: zobowiązań podporządkowanych, własnej emisji papierów dłużnych i kredytów otrzymanych od instytucji finansowych.

finansowania działalności oraz dostosowanie ich do wymogów regulacyjnych. Na koniec I kwartału 2017 roku emisje papierów wartościowych i zobowiązania podporządkowane stanowiły 6,6% zobowiązań i wzrosły od początku roku o 2,0 mld PLN. Zmiana poziomu zobowiązań z tytułu emisji w stosunku do końca 2016 roku była efektem emisji przez PKO Bank Hipoteczny SA listów zastawnych denominowanych w EUR oraz obligacji własnych w PLN, przy jednoczesnym spadku poziomu zobowiązań z tyt. emisji obligacji z programu EMTN na skutek wahań kursowych.

Szczegółowe informacje o emisjach przeprowadzonych przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA oraz zobowiązaniach podporządkowanych zostały opisane w notach 30 oraz 31 do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej.

KAPITAŁY WŁASNE I MIARY ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ

Na koniec I kwartału 2017 roku kapitały własne wyniosły 33,3 mld PLN i były wyższe o 0,8 mld PLN w stosunku do grudnia 2016 roku, stanowiąc 11,6% pasywów Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (wzrost udziału o 0,2 p.p. w stosunku do końca 2016 roku).

Współczynnik kapitału podstawowego Tier I Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na koniec I kwartału 2017 roku ukształtował się na poziomie 14,8% i wzrósł w porównaniu do końca 2016 roku o 0,3 p.p., w efekcie wzrostu poziomu funduszy podstawowych o 0,3 mld PLN, na co główny wpływ miał wzrost wyceny portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży.

Łączny współczynnik kapitałowy Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na koniec I kwartału 2017 roku ukształtował się na poziomie 15,6%, co oznacza spadek o 0,2 p.p. w stosunku do końca 2016 roku. Spowodowane to było głównie obniżeniem funduszy uzupełniających o 0,9 mld PLN, w związku z otrzymaną w dniu 24 marca 2017 zgodą Komisji Nadzoru Finansowego na spłatę pożyczki podporządkowanej w CHF zgodnie z opcją call.

W I kwartale 2017 roku Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA utrzymywała bezpieczną bazę kapitałową, a wartości miar adekwatności kapitałowej kształtowały się na bezpiecznym poziomie powyżej limitów nadzorczych.

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI FINANSOWE

Rezultatem wyników osiągniętych przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA jest ukształtowanie się głównych wskaźników efektywności finansowej na poziomach przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 3. Podstawowe wskaźniki finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

	31.03.2017	31.03.2016	Zmiana
ROA netto* (wynik finansowy netto/średni stan aktywów)	1,0%	1,0%	0 p.p.
ROE netto* (wynik finansowy netto/średni stan kapitałów własnych)	8,6%	8,8%	-0,2 p.p.
C/I (wskaźnik kosztów do dochodów)*	48,0%	55,6%	-7,6 p.p.
Marża odsetkowa* (wynik odsetkowy/średni stan aktywów oprocentowanych)	3,2%	3,1%	0,1 p.p.
Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości**	5,9%	6,6%	-0,7 p.p.
Koszt ryzyka***	-0,76%	-0,72%	-0,04 p.p.
Łączny współczynnik kapitałowy (fundusze własne/łączny wymóg kapitałowy*12,5)	15,6%	15,4%	0,2 p.p.

* Pozycje rachunku zysków i strat przyjęte do obliczenia wskaźników ujmują okres 4 ostatnich kwartałów (ujęcie roczne), natomiast pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej ujmują średnią z 5 ostatnich wartości kwartalnych odpowiednich pozycji aktywów i pasywów.

** Obliczony poprzez podzielenie wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości przez wartość bilansową kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto.

*** Obliczony poprzez podzielenie wyniku z tytułu odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom za okres 12 m-cy przez średnie saldo kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto na początku i na końcu okresu sprawozdawczego oraz pośrednich okresów kwartalnych.

3.2. KOMENTARZ DO WYNIKÓW FINANSOWYCH PKO BANKU POLSKIEGO SA

Wyniki finansowe
Podstawowe wskaźniki finansowe

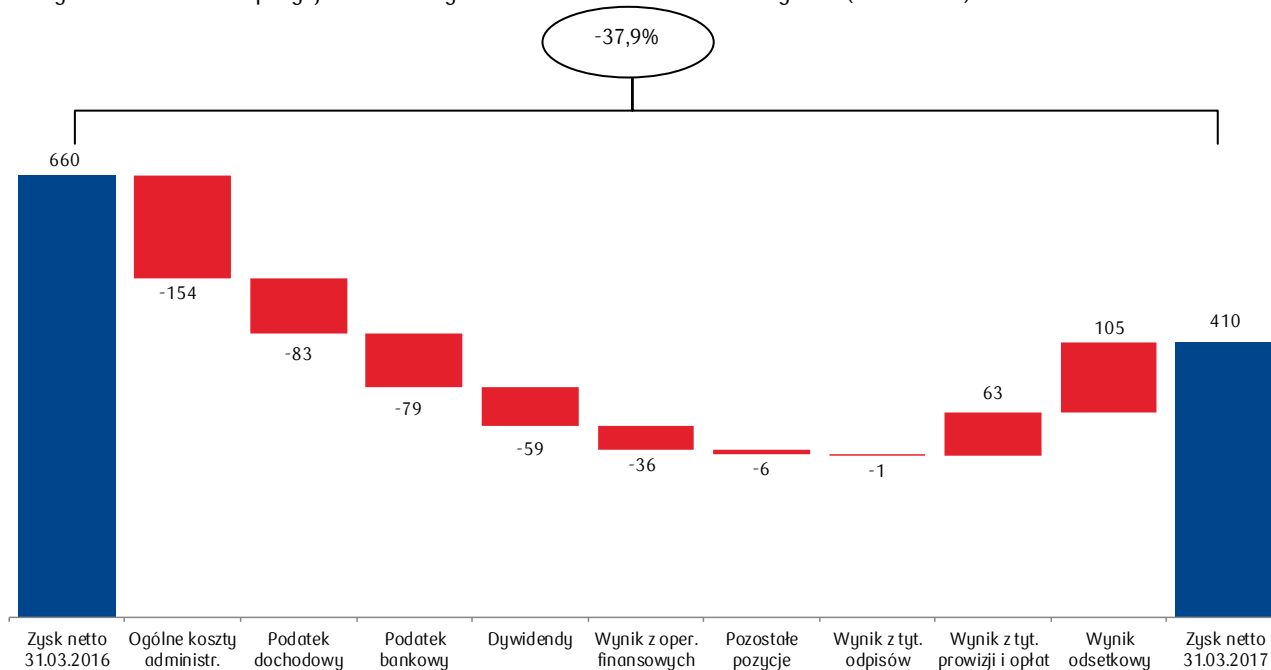
WYNIKI FINANSOWE

Zysk netto PKO Banku Polskiego SA uzyskany w I kwartale 2017 roku wyniósł 410 mln PLN i był o 250 mln PLN niższy niż w porównywalnym okresie 2016 roku (-37,9% r/r), na co główny wpływ miały:

- wyższe koszty administracyjne o 154 mln PLN r/r,
- wyższe obciążenie podatkiem bankowym o 79 mln PLN r/r,
- wyższy podatek dochodowy o 83 mln PLN r/r,
- niższe przychody z tytułu dywidend o 59 mln PLN r/r,

przy poprawie wyniku z działalności gospodarczej o 67 mln PLN r/r, głównie wyniku odsetkowego i wyniku z tytułu prowizji i opłat.

Wykres 5. Zmiana pozycji rachunku zysków i strat PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

Pozycje rachunku wyników Banku kształtowały się następująco:

Tabela 4. Zmiany w rachunku zysków i strat PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	I kwartał okres 01.01- 31.03.2017	I kwartał okres 01.01- 31.03.2016	Zmiana 1 kw. 2017/ 1 kw. 2016 (w mln PLN)	Zmiana 1 kw. 2017/ 1 kw. 2016 (w %)
Przychody z tytułu odsetek	2 414	2 311	103	4,5%
Koszty z tytułu odsetek	-520	-522	2	-0,4%
Wynik z tytułu odsetek	1 894	1 789	105	5,9%
Przychody z tytułu prowizji i opłat	852	776	76	9,8%
Koszty z tytułu prowizji i opłat	-210	-197	-13	6,6%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	642	579	63	10,9%
Przychody z tytułu dywidend	0	59	-59	x
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	1	-15	16	x
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	-2	50	-52	x
Wynik z pozycji wymiany	100	101	-1	-1,0%
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	-6	-1	-5	6x
Wynik z tytułu odpisów	-372	-371	-1	0,3%
Ogólne koszty administracyjne	-1 391	-1 237	-154	12,4%
Podatek od niektórych instytucji finansowych	-227	-148	-79	53,4%
Wynik z działalności operacyjnej	639	806	-167	-20,7%
Zysk brutto	639	806	-167	-20,7%
Podatek dochodowy	-229	-146	-83	56,8%
Zysk netto	410	660	-250	-37,9%

Główne trendy w zmianie poszczególnych pozycji wyniku finansowego z uwagi na dominującą pozycję Banku w Grupie Kapitałowej są zbieżne z omówionymi w rozdziale 3.1 niniejszego Komentarza Zarządu.

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI FINANSOWE

Rezultatem wyników osiągniętych przez PKO Bank Polski SA jest ukształtowanie się głównych wskaźników efektywności finansowej na poziomach przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 5. Podstawowe wskaźniki finansowe PKO Banku Polskiego SA

	31.03.2017	31.03.2016	Zmiana
ROA netto* (wynik finansowy netto/średni stan aktywów)	1,0%	1,0%	0 p.p.
ROE netto* (wynik finansowy netto/średni stan kapitałów własnych)	8,2%	8,7%	-0,5 p.p.
C/I (wskaźnik kosztów do dochodów)*	46,9%	53,7%	-6,8 p.p.
Marża odsetkowa* (wynik odsetkowy/średni stan aktywów oprocentowanych)	3,1%	3,0%	0,1 p.p.
Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości**	5,8%	6,5%	-0,7 p.p.
Koszt ryzyka***	-0,76%	-0,71%	-0,06 p.p.
Łączny współczynnik kapitałowy (fundusze własne/łączny wymóg kapitałowy*12,5)	16,9%	16,3%	0,6 p.p.

* Pozycje rachunku zysków i strat przyjęte do obliczenia wskaźników ujmują okres 4 ostatnich kwartałów (ujęcie roczne), natomiast pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej ujmują średnią z 5 ostatnich wartości kwartalnych odpowiednich pozycji aktywów i pasywów.

** Obliczony poprzez podzielenie wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości przez wartość bilansową kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto.

*** Obliczony poprzez podzielenie wyniku z tytułu odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom za okres 12 m-cy przez średnie saldo kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto na początku i na końcu okresu sprawozdawczego oraz pośrednich okresów kwartalnych.

4. DZIAŁALNOŚĆ GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA⁵

4.1. DZIAŁALNOŚĆ BIZNESOWA PKO BANKU POLSKIEGO SA

Segment detaliczny
Segment korporacyjny i inwestycyjny

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA prowadzi działalność biznesową w ramach segmentów, oferujących określone produkty i usługi adresowane do konkretnych grup klientów. Sposób podziału obszarów biznesowych zapewnia spójność z modelem zarządzania sprzedażą i oferowania klientom kompleksowej oferty produktowej obejmującej zarówno tradycyjne produkty bankowe, jak również bardziej złożone produkty o charakterze inwestycyjnym. Obecnie Grupa prowadzi swoją działalność biznesową w ramach segmentu detalicznego oraz segmentu korporacyjnego i inwestycyjnego.

SEGMENT DETALICZNY

Segment detaliczny oferuje pełen zakres produktów i usług bankowych osobom prywatnym w ramach bankowości detalicznej i prywatnej. Ponadto obejmuje transakcje dokonywane z małymi i średnimi przedsiębiorstwami, deweloperami, spółdzielniami i zarządcami nieruchomości. Do produktów i usług oferowanych klientom tego segmentu należą m.in.: rachunki bieżące i oszczędnościowe, lokaty terminowe, usługi *private banking*, produkty ubezpieczeniowe i inwestycyjno-ubezpieczeniowe, karty kredytowe i debetowe, usługi bankowości elektronicznej, kredyty konsumpcyjne i mieszkaniowe, kredyty gospodarcze oraz leasing.

LICZBA KLIENTÓW: 9,3 MLN

WOLUMEN KREDYTÓW: 147 MLD PLN

WOLUMEN DEPOZYTÓW: 165 MLD PLN

SEGMENT KORPORACYJNY I INWESTYCYJNY

Segment korporacyjny i inwestycyjny obejmuje transakcje dokonywane z dużymi klientami korporacyjnymi i instytucjami finansowymi. Segment ten obejmuje następujące produkty i usługi: prowadzenie rachunków bieżących i lokat terminowych, przechowywanie papierów wartościowych, produkty walutowe i pochodne, kredyty gospodarcze oraz leasing i faktoring. W ramach tego segmentu PKO Banku Polskiego SA zawiera również samodzielnie lub w konsorcjum z innymi bankami umowy finansowania dużych projektów w formie kredytów oraz emisji nieskarbowych papierów wartościowych. Ponadto segment obejmuje działalność własną, tj. działalność inwestycyjną, działalność maklerską, transakcje międzybankowe, transakcje instrumentami pochodnymi i dłużnymi papierami wartościowymi.

LICZBA KLIENTÓW: 15 TYS.

WOLUMEN KREDYTÓW: 42 MLD PLN

WOLUMEN DEPOZYTÓW: 38 MLD PLN

⁵ W niniejszym materiale ewentualne różnice w sumach, udziałach i dynamikach wynikają z zaokrąglenia kwot do milionów PLN oraz zaokrąglenia udziałów procentowych w strukturach do jednego miejsca dziesiętnego.

4.1.1. SEGMENT DETALICZNY PKO BANKU POLSKIEGO SA

Oferta kredytowa w segmencie detalicznym
Oferta depozytowa i inwestycyjna
Pozostałe produkty i usługi w segmencie detalicznym
Sieć dystrybucji i kanały dostępu

W I kwartale 2017 roku w obszarze klienta segmentu detalicznego PKO Bank Polski SA kontynuował zrównoważony rozwój, skupiony na rozpoznaniu i zaspokajaniu potrzeb klientów, z którymi buduje silne, długookresowe relacje. Podejmowane były inicjatywy zmierzające do podniesienia jakości obsługi m.in. poprzez zwiększenie innowacyjności w zakresie nowych rozwiązań finansowych, zarówno w ramach produktów, jak i kanałów dystrybucji w szczególności w zakresie bankowości elektronicznej oraz płatności mobilnych.

W omawianym okresie PKO Bank Polski SA i Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA (PGNiG) podpisały umowę o strategicznej współpracy w obszarze bankowości transakcyjnej. W efekcie wygranej przetargu, PKO Bank Polski SA obsługuje kompleksowo rachunki bankowe PGNiG Obrót Detaliczny (OD) m.in. w zakresie detalicznych płatności za gaz, a także nowej usługi oferowanej przez spółkę, czyli pakietowej sprzedaży energii elektrycznej.

Zgodnie z umową PKO Bank Polski SA będzie obsługiwał wszystkie płatności kierowane do PGNiG OD, w tym pochodzące od klientów detalicznych. Oznacza to m.in. możliwość bezpro wizyjnego regulowania rachunków przez odbiorców detalicznych w prawie 1,2 tysiącach oddziałach i ponad 800 agencjach PKO Banku Polskiego SA na terenie całego kraju.

OFERTA KREDYTOWA W SEGMENTIE DETALICZNYM

Oferta Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA obejmuje szeroką gamę produktów kredytowych. Osoby fizyczne mogą skorzystać z finansowania oferowanego w ramach kredytów konsumpcyjnych dostępnych w formie pożyczki gotówkowej, pożyczki hipotecznej, kredytów odnawialnych i kart kredytowych oraz finansowania dostępnego w ramach oferty kredytów mieszkaniowych. Dla małych i średnich przedsiębiorstw dostępna jest oferta kredytowa w formie kredytów inwestycyjnych i inwestorskich, kredytów obrotowych, a także w formie leasingu.

Według stanu na koniec marca 2017 roku łączne finansowanie klientów segmentu detalicznego przekroczyło 154 mld PLN.

Tabela 6. Finansowanie klientów segmentu detalicznego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	31.03.2017	31.12.2016	31.03.2016	Zmiana od:	
				31.12.2016	31.03.2016
Kredyty brutto i należności leasingowe od:					
bankowości detalicznej i prywatnej	24 780	24 581	23 597	0,8%	5,0%
bankowości hipotecznej	100 955	101 389	96 238	-0,4%	4,9%
złotowe	68 908	67 301	61 997	2,4%	11,1%
walutowe	32 047	34 088	34 241	-6,0%	-6,4%
małych i średnich przedsiębiorstw, w tym:	28 348	28 117	23 623	0,8%	20,0%
kredyty	20 803	20 779	21 529	0,1%	-3,4%
leasing	7 545	7 338	2 094	2,8%	260,3%
Razem finansowanie	154 083	154 087	143 458	0,0%	7,4%

KREDYTY BANKOWOŚCI DETALICZNEJ I PRYWATNEJ

Klienci detaliczni mogą korzystać zarówno ze standardowej pożyczki gotówkowej jak i z bieżącego finansowania dostępnego w ramach kredytów odnawialnych i kart kredytowych.

W I kwartale 2017 roku PKO Bank Polski SA kontynuował działalność wpierającą sprzedaż kredytów konsumpcyjnych m. in. w ramach kampanii marketingowej pod hasłem „Wybierz swoją drogę do Mini ratki”, promującej omnikanałowość oferty. Oferta ta skierowana była do klientów poszukujących krótkoterminowego finansowania, szybkiej decyzji i minimum formalności.

PKO Bank Polski SA systematycznie podejmuje działania zwiększające efektywny dostęp do oferty kredytowej dla klientów bankowości detalicznej i prywatnej, niezależnie od kanału dystrybucji. Stali klienci Banku poprzez dostęp do spersonalizowanej oferty kredytowej mogą otrzymać oczekiwaną kwotę kredytu na rachunek nawet w 30 minut.

KREDYTY BANKOWOŚCI HIPOTECZNEJ

PKO Bank Polski SA od lat jest liderem w finansowaniu potrzeb mieszkaniowych Polaków. Z danych prezentowanych przez Związek Banków Polskich wynika, że na koniec I kwartału 2017 roku PKO Bank Polski SA zajmował pierwszą pozycję na rynku posiadając 30,5% udział w sprzedaży kredytów mieszkaniowych dla osób prywatnych. Od początku roku udzielono kredytów na łączną kwotę ok. 3,3 mld PLN.

Klienci segmentu detalicznego mogą korzystać z flagowych produktów hipotecznych Banku w ramach linii WŁASNY KĄT, dostępnych także w programie „Mieszkanie dla Młodych”.

W omawianym okresie PKO Bank Polski SA udzielił w ramach programu „Mieszkanie dla Młodych” niemal 3,5 tys. sztuk kredytów na łączną kwotę blisko 0,6 mld PLN. Program polega na dofinansowaniu ze środków budżetu państwa wkładu własnego oraz przyznaniu dodatkowego finansowego wsparcia w formie spłaty części kredytu.

Do 31 sierpnia 2020 roku obowiązuje oferta specjalna dla posiadaczy Karty Dużej Rodziny, gdzie dla kredytu mieszkaniowego „Własny Kąt Hipoteczny” obniżono prowizję za udzielenie kredytu mieszkaniowego do wysokości 50% wyznaczonej standardowej prowizji za udzielenie kredytu.

KREDYTY MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

PKO Bank Polski SA konsekwentnie wspiera polską przedsiębiorczość. Firmom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw zapewnia finansowanie bieżących, jak i inwestycyjnych potrzeb, poprzez bogatą i elastyczną ofertę kredytową. Dzięki podpisanej pomiędzy PKO Bankiem Polskim SA a Bankiem Gospodarstwa Krajowego umowie „Portfelowej Linii Gwarancyjnej de minimis” oraz „Portfelowej Linii Gwarancyjnej COSME”, w ramach rządowego i unijnego programu pomocy dla małych i średnich firm, przedsiębiorcy otrzymują wsparcie w postaci gwarancji BGK – de minimis oraz gwarancji z regwarancją udzielaną przez Europejski Fundusz Inwestycyjny w ramach programu COSME, mających na celu zwiększenie dostępności kredytowania oraz uruchomienie dodatkowych środków na bieżącą działalność firmy.

W 2017 roku PKO Bank Polski SA nadal jest największym kredytodawcą spośród dwudziestu jeden banków udzielających kredytów z gwarancjami de minimis i obejmuje 21,7% udziału w rynku (zgodnie z danymi przekazanymi przez Centrum Poręczeń i Gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego z dnia 31 marca 2017 roku). Przyznany PKO Bankowi Polskiemu SA limit gwarancyjny w I kwartale 2017 roku po raz kolejny uległ zwiększeniu i wynosi aktualnie 7,8 mld PLN. Według stanu z dnia 31 marca 2017 roku zaangażowanie mierzone wartością podpisanych czynnych umów wyniosło ok. 2,2 mld PLN.

Wartość udzielonych kredytów w ramach „Portfelowej Linii Gwarancyjnej COSME” na dzień 31 marca 2017 roku wyniosła prawie 179 mln PLN, a przyznana kwota gwarancji ponad 143 mln PLN. Wartość limitu gwarancji w ramach programu PLG COSME obowiązująca do 28 września 2017 roku, po podwyższeniu mającemu miejsce w IV kwartale 2016 roku, wynosi aktualnie 250 mln PLN.

LEASING DLA MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

W ramach oferty Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA klienci sektora małych i średnich przedsiębiorstw mogą korzystać z produktów i usług leasingowych. W formie leasingu finansowany jest praktycznie każdy środek trwały, w zależności od potrzeb klientów, w tym:

- pojazdy, maszyny i urządzenia techniczne,
- projekty inwestycyjne (np. linie technologiczne),
- urządzenia i meble biurowe,
- sprzęt komputerowy,
- urządzenia medyczne,
- urządzenia i maszyny rolnicze,
- nieruchomości.

Poza standardowymi produktami w ofercie znajdują się usługi wynajmu floty samochodowej oraz współpracy z dostawcami.

Według stanu na koniec marca 2017 roku należności leasingowe w segmencie detalicznym wyniosły ponad 7,5 mld PLN.

OFERTA DEPOZYTOWA I INWESTYCYJNA

W I kwartale 2017 roku PKO Bank Polski SA kontynuował działania mające na celu uatrakcyjnienie oferty depozytowej dla klientów segmentu detalicznego z uwzględnieniem aktualnej sytuacji rynkowej i pozycji konkurencyjnej. Jednocześnie prowadzone były działania zmierzające do dywersyfikacji źródeł finansowania działalności.

Na dzień 31 marca 2017 roku depozyty segmentu detalicznego wyniosły 165 mld PLN i od początku roku ich stan zwiększył się o 2 mld PLN (tj. o 1,2%). Przyczynił się do tego wzrost poziomu depozytów bankowości detalicznej i prywatnej, za sprawą wzrostu wolumenów depozytów bieżących.

Tabela 7. Depozyty klientów segmentu detalicznego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	31.03.2017	31.12.2016	31.03.2016	Zmiana od:	
				31.12.2016	31.03.2016
Depozyty klientowskie, w tym:					
bankowości detalicznej i prywatnej	142 889	140 021	131 828	2,0%	8,4%
małych i średnich przedsiębiorstw	21 861	22 734	19 563	-3,8%	11,7%
Razem depozyty	164 750	162 755	151 391	1,2%	8,8%

RACHUNKI BIEŻĄCE I RACHUNKI OSZCZĘDNOŚCIOWE

PKO Bank Polski SA pozostaje liderem na rynku pod względem liczby prowadzonych rachunków bieżących, która na dzień 31 marca 2017 roku wynosiła 6,9 mln szt. Poziom liczby rachunków jest pochodną zróżnicowanej oferty pod względem preferencji klientów, w obszarze której można wyróżnić m.in. produkty: PKO Konto bez Granic, PKO Konto za Zero, PKO Konto dla Młodych i PKO Junior. Dla osób korzystających z Programu „Rodzina 500+” PKO Bank Polski SA dostosował swoją ofertę wprowadzając skierowane do nich Konto za Zero Rodzina 500+. Od początku 2016 roku sprzedano blisko 20 tys. takich kont, w tym w I kwartale 2017 roku ponad 2 tys. kont.

PKO Bank Polski SA klientom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw, zainteresowanym kompleksową, nowoczesną i atrakcyjną cenowo obsługą, oferuje dwa pakiety:

- PKO Konto Firmowe dla osób fizycznych prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą, wykonujących wolne zawody oraz rolników, którzy cenią obsługę finansów swojej firmy z wykorzystaniem nowoczesnych usług bankowości elektronicznej, jak i poprzez indywidualnego doradcę w oddziale Banku,
- PKO Rachunek dla Biznesu stworzony dla przedsiębiorców z większymi wymaganiami, którzy szukają oferty idealnie dopasowanej do swoich potrzeb oraz cenią współpracę z indywidualnym doradcą bankowym. Posiadaczom PKO Rachunku dla Biznesu Bank oferuje dostęp do zaawansowanej bankowości internetowej iPKO biznes oraz wszystkich usług cash-management, niskie koszty transakcji realizowanych przez Internet oraz wiele innych nowoczesnych produktów i usług bankowych, w tym najtańsze na rynku przelewy internetowe SEPA, czy też dostęp do prostej wymiany walut dzięki bezpłatnej platformie iPKO dealer.

W I kwartale 2017 roku w procesie otwarcia rachunku firmowego utworzono automatyczne połączenie z rejestrem Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) prowadzonym przez Ministerstwo Rozwoju. Dzięki pobieraniu danych bezpośrednio z CEIDG zakładanie rachunku firmowego zostało uproszczone i przyspieszone.

LOKATY TERMINOWE I PRODUKTY REGULARNEGO OSZCZĘDZANIA

Dominujący udział w depozytach rynku detalicznego mają depozyty bankowości detalicznej i prywatnej. Ponad połowę środków stanowią depozyty terminowe. Bank oferuje klientom indywidualnym m.in. lokaty o progresywnym i standardowym oprocentowaniu oraz lokaty strukturyzowane.

Depozytami terminowymi występującymi w ofercie Banku i cieszącymi się szczególnym zainteresowaniem klientów bankowości detalicznej i prywatnej były:

- wprowadzone do oferty w 2017 roku: lokata 12M internetowa, lokata 12M na nowe środki i lokata 12M z oprocentowaniem progowym;
- lokata 6M internetowa dostępna w systemie bankowości elektronicznej.

Elementem standardowej oferty Banku dedykowanej klientom indywidualnym są instrumenty strukturyzowane. W I kwartale 2017 roku Bank przeprowadził 8 subskrypcji depozytów strukturyzowanych, którymi były:

- lokaty oparte na kursie USD/PLN (18-miesięczna z 1% gwarantowanych odsetek oraz 36-miesięczna z 2,0% gwarantowanych odsetek w skali życia produktu) oraz

- lokaty oparte na kursie EUR/PLN (18-miesięczna z 0,9% gwarantowanych odsetek, 18-miesięczna 1% gwarantowanych odsetek, 36-miesięczna z 1,8% gwarantowanych odsetek oraz 36-miesięczna z 2,0% gwarantowanych odsetek w skali życia produktu).

Klientom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw zaoferowano nowy produkt sprzedawany w iPKO, przez Contact Center oraz przez Biuro Bankowości Zdalnej – „Lokatę terminową dla przedsiębiorczych”, której wysokość oprocentowania jest stała i wynosi 1,30% w skali roku, pod warunkiem wykonania transakcji bezgotówkowych kartą debetową wydaną do rachunku bieżącego w łącznej wysokości 6 tys. PLN w okresie trwania lokaty.

FUNDUSZE INWESTYCYJNE

W ramach współpracy z PKO Towarzystwem Funduszy Inwestycyjnych SA klientom bankowości detalicznej i prywatnej Bank oferuje 40 funduszy niededykowanych (nondedicated funds), w których zgromadzono aktywa o łącznej wartości 20,3 mld PLN⁶.

PKO Bank Polski SA systematycznie rozwija ofertę w zakresie funduszy inwestycyjnych. Od początku 2017 roku przeprowadził wśród klientów emisje certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych niepublicznych, jak PKO Globalnej Strategii Seria I, PKO Absolutnej Stopy Zwrotu Europa Wschód-Zachód Seria D, PKO Strategii Obligacyjnych Serii H.

SPRZEDAŻ OBLIGACJI SKARBU PAŃSTWA

PKO Bank Polski SA jako jedyny prowadzi sprzedaż oraz obsługę obligacji detalicznych emitowanych przez Skarb Państwa na podstawie umowy zawartej z Ministrem Finansów. Obligacje skarbowe są sprzedawane przez rozległą sieć sprzedaży PKO Banku Polskiego SA, co stanowi znaczące udogodnienie dla wszystkich chętnych do zainwestowania w te instrumenty. W I kwartale 2017 roku sprzedano blisko 14 mln szt. obligacji.

POZOSTAŁE PRODUKTY I USŁUGI W SEGMENTIE DETALICZNYM

PRODUKTY UBEZPIECZENIOWE DLA KLIENTÓW SEGMENTU DETALICZNEGO

PKO Bank Polski SA konsekwentnie rozwija ofertę produktów ubezpieczeniowych zwiększając atrakcyjność powiązanych z nimi produktów bankowych oraz dając klientom możliwość zabezpieczenia zobowiązań, majątku oraz otrzymania pomocy w przypadkach losowych. PKO Bank Polski SA kieruje usługi ubezpieczeniowe do klientów bankowości detalicznej i prywatnej oraz segmentu małych i średnich przedsiębiorstw powiązane z produktami bankowymi takimi jak:

- kredyty konsumpcyjne i hipoteczne (ubezpieczenia na życie i od utraty źródła dochodu, ubezpieczenie nieruchomości, ruchomości, OC, ubezpieczenie assistance oraz ubezpieczenie niskiego wkładu i ubezpieczenie pomostowe, jak również ubezpieczenie spłaty pożyczki MSP),
- ROR (m.in. ubezpieczenie na życie, ubezpieczenie NNW, ubezpieczenie assistance),
- karty bankowe (m.in. pakiet bezpieczeństwa do kart kredytowych, ubezpieczenie podróże, ubezpieczenie spłaty kredytu).

PKO Bank Polski SA koncentruje się na współpracy z PKO Życie Towarzystwem Ubezpieczeń SA oraz PKO Towarzystwem Ubezpieczeń SA, maksymalizując w ten sposób wartość dla klienta oraz pozostałych interesariuszy.

W ofercie Banku znajdują się m.in. takie produkty ubezpieczeniowe, jak:

- ubezpieczenie na wypadek utraty źródła dochodu albo leczenia szpitalnego w następstwie nieszczęśliwego wypadku dla posiadaczy kart kredytowych,
- indywidualne ubezpieczenia:
 - ubezpieczenie na wypadek utraty źródła dochodu i ubezpieczenie na życie do Pożyczki Gotówkowej kierowane do klientów z segmentu Klienta Podstawowego i Bankowości Osobistej,
 - ubezpieczenie mienia do kredytu lub pożyczki hipotecznej,
 - ubezpieczenie na wypadek utraty źródła dochodu do kredytu lub pożyczki hipotecznej,
 - ubezpieczenie spłaty Pożyczki MSP na wypadek czasowej niezdolności lub przestoju w działalności gospodarczej.

W I kwartale 2017 roku trwały prace nad uruchomieniem dla klientów bankowości internetowej sprzedaży w kanale zdalnym (iPKO) nowego produktu niepowiązanego z produktami bankowymi. Będzie to ubezpieczenie na życie „Moje Życie 24” dostarczane przez PKO Życie Towarzystwem Ubezpieczeń SA, w którym Klient sam decyduje z tytułu których ryzyk chciałby się zabezpieczyć (śmierci, trwałej i całkowitej niezdolności do pracy, czy poważnego zachorowania).

⁶ źródło: raport Izby Zarządzających Funduszami i Aktywami.

BANKOWOŚĆ PRYWATNA

PKO Bank Polski SA konsekwentnie realizuje rozwój Bankowości Prywatnej, koncentrując się na ścisłej współpracy wewnątrz Grupy Kapitałowej, umożliwiając klientom dostęp do szerokiej oferty produktów i instrumentów finansowych.

Zespół zajmujący się obsługą najbardziej zamożnych klientów liczy 60 doradców oraz 38 analityków biznesowych. Biura Bankowości Prywatnej obsługują klientów w 9 największych miastach w Polsce: Warszawie, Gdańsku, Krakowie, Katowicach, Poznaniu, Wrocławiu, Łodzi, Szczecinie i Bydgoszczy (placówka została uruchomiona w ramach Biura Bankowości Prywatnej w Gdańsku).

Aktualnie Centrum Bankowości Prywatnej zarządza portfelem aktywów o wartości 17,1 mld PLN, ich stan od początku roku zwiększył się o 1,3 mld PLN.

SIEĆ DYSTRYBUCJI I KANAŁY DOSTĘPU

Na dzień 31 marca 2017 roku detaliczna sieć placówek PKO Banku Polskiego SA liczyła 1 171 oddziałów i 8 biur bankowości prywatnej. W stosunku do stanu na koniec 2016 roku liczba oddziałów detalicznych ogółem zmniejszyła się o 8 placówek. Rozwój wielokanałowego modelu dystrybucji w znacznym stopniu wpływa na optymalizację sieci sprzedaży stacjonarnej. Optymalizacja sieci oddziałów stacjonarnych odbywa się w sposób ciągły, a ostateczna decyzja o pozostawieniu placówki na danym mikrorynku podejmowana jest w oparciu o ekonomiczną zasadność jej funkcjonowania z uwzględnieniem potencjału rozwoju działalności danego mikrorynku. Ulepszenia te mają charakter wielowymiarowy, w zakres których wchodzi takie działania jak zmiana charakteru placówek oraz zmniejszenie ich liczby. Proces zmniejszania dużych oddziałów realizowany jest z jednoczesną uniwersalizacją mniejszych oddziałów oraz przekształcaniem w uzasadnianych przypadkach małych oddziałów w agencje.

Tabela 8. Placówki i bankomaty PKO Banku Polskiego SA

	31.03.2017	31.12.2016	31.03.2016	Zmiana od:	
				31.12.2016	31.03.2016
Liczba placówek w segmencie detalicznym	1 190	1 198	1 235	-8	-45
regionalne oddziały detaliczne	11	11	11	0	0
oddziały detaliczne	1 171	1 179	1 216	-8	-45
biura bankowości prywatnej	8	8	8	0	0
Liczba bankomatów	3 196	3 206	3 191	-10	5
Liczba agencji	819	837	870	-18	-51

SIEĆ ODDZIAŁÓW I AGENCJE

Bank systematycznie poprawia warunki obsługi klientów w sieci oddziałów. Działania te koncentrują się na modernizacji oddziałów i przenoszeniu placówek do nowych, atrakcyjnych lokalizacji. W ramach projektów realizowanych w Banku i w wyniku zbieranych doświadczeń, obowiązujący format placówki stale ewoluuje w kierunku uzyskania optymalnych warunków obsługi, dopasowanych również do zmieniających się technologii. Istotne uzupełnienie sieci oddziałów i bankomatów stanowi sieć agencji.

BANKOWOŚĆ ELEKTRONICZNA

Klienci segmentu detalicznego w ramach serwisu iPKO mogą korzystać z pakietu usług bankowości elektronicznej. Dodatkowo, dla małych i średnich przedsiębiorstw, istnieje możliwość skorzystania z usług bankowości elektronicznej pod nazwą iPKO Biznes. Korzystanie z tych usług zapewnia klientom dostęp do informacji o rachunkach i produktach, jak również umożliwia wykonywanie transakcji za pośrednictwem Internetu, terminali samoobsługowych oraz telefonu. Bank systematycznie promuje zdalne korzystanie z konta internetowego, samodzielne zarządzanie rachunkiem i produktami bankowymi w serwisie transakcyjnym, co pozwala klientom na szybszy i łatwiejszy dostęp do swoich produktów, jak również obniżenie kosztów korzystania z usług bankowych.

Nowości wprowadzone w I kwartale 2017 roku to:

- udostępnienie w iPKO funkcjonalności polegającej na całkowicie zdalnym procesie otwierania i zarządzania Pierwszym Kontem Oszczędnościowym, dedykowanym dla dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat i ich rodziców;
- możliwość zamówienia w iPKO nowej karty debetowej z funkcją miejską (dla Warszawy i Wrocławia), wymiany posiadanej karty tradycyjnej na kartę z funkcją miejską oraz otwarcia na stronie internetowej Banku nowego konta wraz z zamówieniem jednocześnie karty debetowej z funkcją miejską;
- uruchomienie funkcjonalności umożliwiającej wskazanie karty kredytowej jako źródła pieniędzy w usłudze „Płace z iPKO” i „Płace z Inteligo”, co umożliwia szybsze, wygodniejsze i bezpieczniejsze zakupy przez Internet;

- rozszerzenie oferty Banku o nowe ubezpieczenie „Moje Życie24” udostępnione wyłącznie w iPKO, skierowane do posiadaczy rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego.

Od 15 marca 2017 roku klienci Banku mają możliwość złożenia poprzez bankowość elektroniczną iPKO oraz Inteligo wniosku PIT-WZ o sporządzenie przez Urząd Skarbowy wstępnego zeznania podatkowego za 2016 rok w formie PIT-37 i złożenie go w imieniu podatnika.

BANKOWOŚĆ MOBILNA IKO

PKO Bank Polski SA dostarcza swoim klientom nowoczesne rozwiązania technologiczne dające pełne, proste, funkcjonalne i jednocześnie bezpieczne oraz dostępne w każdym miejscu możliwości dostępu do usług bankowych przy użyciu telefonu. IKO to najpopularniejszy i najbardziej rozwinięty systemem płatności mobilnych w Polsce. Łączy funkcje bankowości mobilnej z możliwością dokonywania płatności mobilnych. Łączna liczba aktywacji IKO przekroczyła już milion dwieście tysięcy sztuk.

Na bazie płatności IKO powstał polski standard płatności mobilnych BLIK. BLIK to uniwersalna forma realizacji płatności oraz wypłaty gotówki z bankomatów bez użycia gotówki czy karty płatniczej, zbudowana wspólnie z bankami partnerskimi i KIR. Na 31 marca 2017 roku sieć akceptacji płatności mobilnych (IKO, BLIK) wynosiła ponad 180 tys. (terminale eService, First Data, PayTel) urządzeń w całej Polsce. W związku z wdrożeniem systemu BLIK aplikacja IKO umożliwia obecnie wypłaty z ponad 15,5 tys. bankomatów własnych PKO Banku Polskiego SA, Banku Millennium SA, Banku Zachodniego WBK SA, ING Banku Śląskiego SA, bankomatów Euronet (około 6 tys.) i IT Card (około 1,8 tys.). PKO Bank Polski SA udostępnia klientom opcję w metodzie płatności „Płacę z iPKO” – autoryzację transakcji poprzez wpisanie kodu BLIK wygenerowanego w aplikacji IKO, dzięki której płatności za zakupy można dokonywać za pomocą aplikacji IKO w większości sklepów internetowych w Polsce i w największym polskim serwisie aukcyjnym e-commerce.

Ponadto Bank umożliwił swoim najmłodszym klientom, poniżej 13. roku życia, korzystającym z PKO Konto Dziecka i serwisu transakcyjnego PKO Junior, dostęp do konta w postaci aplikacji mobilnej PKO Junior. Aplikacja jest nie tylko wygodna, ale również bezpieczna, dodatkowo wzbogacona o funkcje wspierające edukację finansową i rozwój przedsiębiorczej postawy dziecka. Nowoczesna i intuicyjna jest mobilnym odpowiednikiem serwisu PKO Junior.

Na 2017 rok przedłużono promocję polegającą na braku pobierania od klientów prowizji za wykonywanie międzybankowych przelewów na telefon BLIK.

Wprowadzane zmiany i ulepszenia spowodowały, że w I kwartale 2017 roku do swojego konta z poziomu urządzenia mobilnego zalogowało się już ponad 2 miliony klientów. Klienci logujący się za pośrednictwem IKO stanowią 40% mobilnych klientów.

CONTACT CENTER PKO BANKU POLSKIEGO SA

Istotne znaczenie w obsłudze klientów segmentu detalicznego ma Contact Center. Celem działalności tej jednostki jest prowadzenie sprzedaży produktów oferowanych przez Bank w trakcie rozmów przychodzących i wychodzących oraz zapewnienie sprawnej i efektywnej obsługi klientów, za pomocą środków porozumiewania się na odległość.

Do zadań Contact Center należy w szczególności:

- sprzedaż produktów bankowych w ruchu przychodzącym i wychodzącym,
- wsparcie procesów sprzedaży zdalnej zainicjowanych na www,
- obsługa połączeń przychodzących od klientów segmentu detalicznego,
- wykonywanie połączeń wychodzących zainicjowanych przez Bank (zadania informacyjne),
- obsługa zgłoszeń bezpieczeństwa w ruchu przychodzącym i wychodzącym,
- obsługa korespondencji mailowej,
- odpowiedzi na pytania zadane przez klientów na infosite oraz w serwisie iPKO,
- obsługa klienta wewnętrznego (helpdesk merytoryczny dla pracowników oddziałów),
- wczesny monitoring należności.

4.1.2. SEGMENT KORPORACYJNY I INWESTYCYJNY PKO BANKU POLSKIEGO SA

Działalność kredytowa i finansowanie strukturalne
Działalność depozytowa i bankowość transakcyjna
Instytucje finansowe
Bankowość międzynarodowa
Działalność maklerska
Produkty skarbowe
Rynek międzybankowy
Usługi powiernicze
Sieć sprzedaży

PKO Bank Polski SA konsekwentnie opiera rozwój biznesu korporacyjnego na budowaniu stabilnych relacji z klientami, dzięki wysokiej jakości usług, wyspecjalizowanym kompetencjom sieci sprzedaży oraz partnerskich zasadach współpracy. Finansowanie zarówno bieżącej działalności firm (poprzez kredyty obrotowe oraz narzędzia finansowania handlu) jak i otwartość na udział w realizacji ich planów rozwojowych (poprzez kredyty inwestycyjne), a także wsparcie w realizacji projektów samorządowych, stanowią niezmiennie główne priorytety segmentu korporacyjnego i inwestycyjnego Banku.

Bank systematycznie analizując oczekiwania rynku dostosowuje swoją szeroką ofertę produktów i usług wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów. W efekcie opierając się na nowych rozwiązaniach technologicznych konsekwentnie rozwijano bogatą gamę produktów transakcyjnych i mitygujących ryzyka finansowe (płynności, rozliczeniowe, stopy procentowej, kursów walutowych i zmian cen na rynkach towarowych), a także elastycznie adresowano potrzeby dotyczące struktury finansowania.

Równolegle rozwijana jest oferta finansowania handlu międzynarodowego. Bank stał się strategicznym partnerem Grupy Polskiego Funduszu Rozwoju w zakresie udostępniania oferty wsparcia dla eksportu. Wartość wsparcia oferowanego przez PFR w ramach Programu Ekspansji Międzynarodowej Polskich Przedsiębiorstw, którego realizację wspiera PKO Bank Polski SA, wynosi łącznie około 60 mld PLN.

Segment Korporacyjny i Inwestycyjny w I kwartale 2017 roku obsługiwał 14,5 tys. klientów, w tym ponad 1 tys. klientów strategicznych, blisko 1 tys. klientów zagranicznych oraz ponad 4 tys. jednostek samorządowych i instytucji rządowych szczebla centralnego wraz z jednostkami okołobudżetowymi i powiązanymi.

Bank utrzymuje pozycję niekwestionowanego lidera w zakresie usług dla samorządów, uczestnicząc w samorządowych projektach o niestandardowym charakterze oraz wygrywając przetarg na obsługę województwa podkarpackiego. Łącznie Bank obsługuje 6 z 16 województw w Polsce.

DZIAŁALNOŚĆ KREDYTOWA I FINANSOWANIE STRUKTURALNE

Według stanu na koniec marca 2017 roku łączne finansowanie klientów korporacyjnych, z uwzględnieniem wyemitowanych obligacji oraz należności leasingowych wyniosło 62 mld PLN.

Tabela 9. Finansowanie klientów segmentu korporacyjnego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	31.03.2017	31.12.2016	31.03.2016	Zmiana od:	
				31.12.2016	31.03.2016
Kredyty korporacyjne brutto	41 985	41 630	42 559	0,9%	-1,3%
Należności leasingowe	6 534	6 591	4 368	-0,9%	49,6%
Dłużne papiery wartościowe*	13 428	13 331	12 840	0,7%	4,6%
komunalne	7 142	7 148	7 317	-0,1%	-2,4%
korporacyjne	6 286	6 183	5 523	1,7%	13,8%
Łączne finansowanie	61 947	61 552	59 767	0,6%	3,6%

* Dane prezentowane łącznie z papierami klasyfikowanymi do kategorii kredyty i pożyczki udzielone klientom.

PKO Bank Polski SA wspiera swoich klientów w realizacji strategicznych projektów inwestycyjnych poprzez doradztwo zarówno w doborze formy finansowania, jak i elastycznych warunków finansowania i spłaty. Ścisłe współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego i finansuje przedsięwzięcia inwestycyjne służące społeczności lokalnej.

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I KWARTAŁ 2017 ROKU

PKO Bank Polski SA oferuje swoim klientom szeroki dostęp do funduszy na finansowanie najbardziej złożonych przedsięwzięć inwestycyjnych oraz usługi doradców skoncentrowanych na doborze najbardziej optymalnej formy finansowania i warunków spłaty. W I kwartale 2017 roku Bank podpisał:

- 5 umów kredytu w formie konsorcjum bankowego na łączną kwotę 8,7 mld PLN, gdzie udział Banku wyniósł blisko 1,7 mld PLN,
- umowę kredytu obrotowego w wysokości 70 mln PLN oraz 2 aneksy wydłużające okres finansowania na łączną kwotę 180 mln PLN,
- aneks do umowy programu emisji obligacji korporacyjnych w formie konsorcjum bankowego podwyższający kwotę programu do 2,4 mld PLN, w którym udział Banku wzrósł o 0,6 mld PLN,
- 6 umów emisji obligacji komunalnych o wartości 37 mln PLN oraz 9 aneksów wydłużających okres finansowania na kwotę 26 mln PLN.

W ramach oferty produktowej Grupy Kapitałowej klienci korporacyjni mogą korzystać z produktów i usług leasingowych. W formie leasingu finansowany jest praktycznie każdy środek trwały, w zależności od potrzeb klientów. Poza standardowymi produktami w ofercie znajdują się usługi wynajmu floty samochodowej oraz współpracy z dostawcami.

Według stanu na koniec marca 2017 roku należności leasingowe w segmencie korporacyjnym i inwestycyjnym wyniosły 6,3 mld PLN.

DZIAŁALNOŚĆ DEPOZYTOWA I BANKOWOŚĆ TRANSAKCYJNA

Poziom wolumenu depozytów klientów korporacyjnych na koniec I kwartału 2017 roku wyniósł 38 mld PLN i był niższy niż w analogicznym okresie roku ubiegłego o 1,3 mld PLN. Jest to wynikiem stosowanej przez Bank polityki płynnościowej oraz pozyskiwania długoterminowego finansowania z rynku hurtowego.

Tabela 10. Depozyty klientów segmentu korporacyjnego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	31.03.2017	31.12.2016	31.03.2016	Zmiana od:	
				31.12.2016	31.03.2016
Depozyty korporacyjne	37 997	37 639	39 326	1,0%	-3,4%

PKO Bank Polski SA stale podnosi jakość świadczonych usług w zakresie bankowości transakcyjnej. Konsekwentnie rozwijane są usługi dedykowane podmiotom charakteryzującym się rozbudowaną strukturą organizacyjną (np. grupy kapitałowe), umożliwiając klientom korzystanie z różnego rodzaju produktów i usług ułatwiających rozliczanie transakcji z partnerami krajowymi i zagranicznymi. W ramach świadczenia usług elektronicznych wiodącym produktem segmentu jest system bankowości elektronicznej iPKO biznes. Aplikacja iPKO biznes została rozszerzona o nowe funkcjonalności poprawiające komfort jej użytkowania, w tym między innymi uproszczono i przeprojektowano możliwości dokonywania kluczowych operacji w serwisie tak, aby były jeszcze bardziej przyjazne i intuicyjne. Obecnie aplikacja iPKO biznes pozwala klientom na monitorowanie i zarządzanie rachunkami, kartami płatniczymi i kredytami oraz na składanie zleceń wszelkiego rodzaju przelewów. Wdrażane są także nowe funkcjonalności mające ułatwić klientom zarządzanie środkami w złożonych strukturach organizacyjnych.

Równocześnie Bank rozszerza ofertę rozwijając dedykowane produkty oparte o rozwiązania typu „cash pooling”. W szczególności, w związku z funkcjonowaniem oddziałów w Niemczech oraz uruchomieniem oddziału w Republice Czeskiej, umożliwiono wykorzystanie tego narzędzia do zarządzania środkami finansowymi w ujęciu transgranicznym oraz w opcji wielowalutowej.

INSTYTUCJE FINANSOWE

PKO Bank Polski SA posiada rozbudowaną sieć rachunków nostro w bankach zagranicznych, ponad 1400 nawiązanych relacji SWIFT z bankami w różnych krajach i rynkach, prowadzi ponad 200 rachunków loro dla banków zagranicznych, wykorzystywanych do rozliczania operacji tych banków zarówno w Polsce, jak i na rynkach trzecich.

Poza usługami rozliczeniowymi PKO Bank Polski SA obsługuje także banki zagraniczne, ich oddziały w Polsce oraz banki krajowe, oferując im nowoczesne korporacyjne rozwiązania wspierające ich gospodarkę własną i zarządzanie płynnością. Bank aktywnie wspiera działalność swoich Klientów korporacyjnych i detalicznych na rynkach zagranicznych i cyklicznie rozszerza wachlarz walut dostępnych dla Klientów Banku.

W I kwartale 2017 roku Bank rozpoczął negocjacje z bankami w Singapurze i Republice Południowej Afryki mające zapewnić infrastrukturę rozliczeniową dla nowych walut, między innymi dolara singapurskiego (SGD) i randa południowo-afrykańskiego (ZAR). Planuje się że uruchomienie rozliczeń w tych walutach nastąpi w II kwartale 2017 roku.

Poza bankami PKO Bank Polski SA współpracuje z ponad 650 krajowymi i zagranicznymi nie bankowymi instytucjami finansowymi, w tym m.in. funduszami inwestycyjnymi, funduszami emerytalnymi, towarzystwami ubezpieczeniowymi, firmami płatniczymi, brokerami walutowymi i biurami maklerskimi. Na rzecz tych podmiotów prowadzone są głównie rachunki bieżące, rachunki lokat oraz oferowany jest im szeroki wachlarz produktów skarbowych.

BANKOWOŚĆ MIĘDZYNARODOWA

PKO Bank Polski SA aktywnie uczestniczy w rozwoju międzynarodowej ekspansji swoich klientów, oferując im wsparcie na rynkach zagranicznych. Podejmowane są inicjatywy ułatwiające obsługę finansową polskich firm działających na rynkach zagranicznych tak w zakresie wsparcia w identyfikacji możliwości i pozyskiwania kontraktów, jak i bezpośrednio w zakresie rozliczeń międzynarodowych. Aktywność tą wspiera fizyczne podążanie Banku za klientami, w ramach czego uruchomiono już oddziały Banku w Republice Federalnej Niemiec oraz Republice Czeskiej. Rozważane są kolejne kierunki ekspansji. W ofercie jednostek zagranicznych znajduje się pełna paleta usług i produktów dla klientów korporacyjnych, obejmująca m.in.:

- bankowość transakcyjną (w tym międzynarodowy cash pooling),
- bankowość elektroniczną,
- produkty skarbowe,
- trade finance,
- kredyty korporacyjne.

W oparciu o silne relacje z większością wiodących, polskich grup kapitałowych, Bank udziela wsparcia ich działalności oraz inwestycji za granicą na szczególnie atrakcyjnych warunkach, względem lokalnej konkurencji, tym samym efektywnie uczestniczy w rozwoju międzynarodowej ekspansji swoich klientów.

Dla przedsiębiorstw działających na terenie Ukrainy usługi bankowe oferowane są przez KREDOBANK SA wchodzący w skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

Ponadto Bank zapewnia specjalistyczne wsparcie zagranicznych firm działających w Polsce m.in. pochodzących z krajów skandynawskich, Korei Południowej i Ukrainy. W tym celu funkcjonują zespoły ekspertów dedykowane obsłudze firm z tych krajów, co sprzyja zacieśnianiu relacji gospodarczych. Szeroka paleta oferowanych produktów oraz wysokiej klasy zespół doradców sprawiają, że PKO Bank Polski SA jest coraz częściej doceniany przez zagranicznych klientów.

DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKA

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA (DM, Biuro) jest niekwestionowanym liderem, pod względem obrotów na rynku wtórnym akcji i w obrocie obligacjami. W I kwartale br. wartość obrotów na rynku akcji wyniosła blisko 14 mld PLN, co stanowiło około 10% obrotów rynku ogółem i 77% rynku, pod względem obrotów obligacjami – uzyskane wyniki plasują Biuro na I pozycji wśród uczestników rynku.

DM jest także aktywnym uczestnikiem rynku NewConnect, z obrotami na poziomie 76 mln PLN Biuro zajmuje V miejsce i II pod względem liczby podpisanych umów (53 spółki).

Aktywność DM na rynku pierwotnym dotyczyła realizacji następujących transakcji:

- funkcja Globalnego Koordynatora, Współprowadzącego Księgę Popytu oraz Oferującego w transakcji IPO spółki DINO POLSKA SA - wartość transakcji 1,6 mld PLN,
- udział w publicznej emisji kolejnych serii obligacji spółki BEST SA - wartość sprzedaży to 90 mln PLN,
- członek konsorcjum dystrybucyjnego w publicznej ofercie obligacji serii E spółki Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA - wartość transakcji 60 mln PLN,
- podmiot pośredniczący w wezwaniu do zapisywania się na sprzedaż akcji spółki VANTAGE DEVELOPMENT SA ogłoszonego przez Fedha sp. z o.o. - wartość transakcji 56 mln PLN,
- wprowadzający do obrotu obligacje komunalne Gminy Piła, Miasta Siedlce oraz Województwa Opolskiego - łączna wartość wprowadzonych obligacji 70 mln PLN.

Na koniec I kwartału 2017 roku DM prowadził 155,1 tys. rachunków papierów wartościowych i rachunków pieniężnych oraz 173,8 tys. rachunków rejestrowych. Pod względem liczby rachunków papierów wartościowych (wg danych KDPW) DM zajmuje IV pozycję na rynku na 39 uczestników.

PRODUKTY SKARBOWE

Bank podejmuje szereg działań zmierzających do doskonałości oferty produktowej i kładzie szczególny nacisk na rozwój najnowocześniejszych kanałów dystrybucji.

Największy udział w sprzedaży produktów skarbowych stanowią transakcje wymiany walut. W I kwartale br. odnotowano 30% wzrost obrotów w obszarze transakcji natychmiastowych i ponad dwukrotny w obszarze transakcji terminowych.

RYNEK MIĘDZYBANKOWY

Bank jest Dealerem Skarbowych Papierów Wartościowych i Dealerem Rynku Pieniężnego, pełni funkcję market makera na krajowym rynku stopy procentowej i walutowym. W konkursie na wybór Dealera Skarbowych Papierów Wartościowych na rok 2017 Bank zajął trzecie miejsce i drugie w konkursie na wybór Dealera Rynku Pieniężnego.

Fundusze niezagospodarowane w działalności kredytowej, Bank inwestuje na rynku Skarbowych Papierów Wartościowych. Portfel papierów wartościowych pełni funkcje związane z zarządzaniem bieżącą płynnością oraz funkcję portfela inwestycyjnego.

USŁUGI POWIERNICZE

Bank prowadzi rachunki papierów wartościowych i obsługuje transakcje na rynku krajowym i zagranicznym, a także świadczy usługi powiernicze i pełni funkcję depozytariusza dla funduszy emerytalnych i inwestycyjnych. Na koniec I kwartału 2017 roku wartość aktywów klientów przechowywana na rachunkach powierniczych wyniosła 74 mld PLN i była wyższa o około 15% od wartości uzyskanej w analogicznym okresie roku ubiegłego.

SIEĆ DYSTRYBUCJI

Sieć sprzedaży segmentu korporacyjnego obejmuje 32 Regionalne Centra Korporacyjne skupione w siedmiu Regionalnych Oddziałach Korporacyjnych oraz oddział w Republice Federalnej Niemiec, będący placówką obsługującą klientów korporacyjnych PKO Banku Polskiego SA w Niemczech.

W kwietniu 2017 roku rozpoczął działalność oddział korporacyjny PKO Banku Polskiego SA w Pradze. Oddział w Czechach jest drugim zagranicznym oddziałem korporacyjnym PKO Banku Polskiego SA. Oferta oddziału czeskiego obejmuje: prowadzenie rachunków rozliczeniowych, obsługę rozliczeń bezgotówkowych, lokowanie nadwyżek środków w formie depozytów, finansowanie krótko, średnio i długoterminowe, oraz świadczenie usług z zakresu zarządzania płynnością i obsługi produktów trade finance.

Tabela 11. Placówki PKO Banku Polskiego SA

	31.03.2017	31.12.2016	31.03.2016	Zmiana od:	
				31.12.2016	31.03.2016
Liczba placówek w segmencie korporacyjnym i inwestycyjnym:	40	40	40	0	0
regionalne oddziały korporacyjne	7	7	7	0	0
regionalne centra korporacyjne	32	32	32	0	0
oddział PKO Banku Polskiego SA w Republice Federalnej Niemiec	1	1	1	0	0

4.2. POZYCJA RYNKOWA GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA

Bank posiada wiodącą pozycję pod względem udziału w rynku kredytów oraz w rynku depozytów. Także w poszczególnych sektorach rynku usług finansowych spółki Grupy Kapitałowej zajmują wiodące i czołowe miejsca.

Na koniec I kwartału 2017 roku udziały rynkowe PKO Banku Polskiego SA (łącznie z PKO Bankiem Hipotecznym SA) w zakresie kredytów wynosiły 17,7% i były o 0,1 p.p. niższe w stosunku do końca 2016 roku, co było determinowane spadkiem udziałów kredytów podmiotów instytucjonalnych.

W zakresie depozytów udziały rynkowe wynosiły 17,3% i w porównaniu z końcem 2016 roku utrzymały się na niezmienionym poziomie.

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I KWARTAŁ 2017 ROKU

Tabela 12. Udziały w rynku kredytów i depozytów (w %)*

	31.03.2017	31.12.2016	31.03.2016	Zmiana 31.03.2017/ 31.12.2016	Zmiana 31.03.2017/ 31.03.2016
Kredyty dla:*	17,7%	17,8%	17,6%	-0,1 p.p.	0,1 p.p.
osób prywatnych, w tym:	22,9%	22,8%	22,8%	0,1 p.p.	0,1 p.p.
mieszkaniowe	25,8%	25,7%	25,5%	0,1 p.p.	0,3 p.p.
złotowe	28,6%	28,6%	28,5%	0 p.p.	0,1 p.p.
walutowe	21,4%	21,4%	21,5%	0 p.p.	-0,1 p.p.
konsumpcyjne i pozostałe	15,8%	15,8%	16,0%	0 p.p.	-0,2 p.p.
podmiotów instytucjonalnych	12,7%	12,9%	12,6%	-0,2 p.p.	0,1 p.p.
Depozyty dla:	17,3%	17,3%	17,3%	0 p.p.	0 p.p.
osób prywatnych	20,8%	20,7%	20,7%	0,1 p.p.	0,1 p.p.
podmiotów instytucjonalnych	12,4%	12,4%	12,7%	0 p.p.	-0,3 p.p.
Leasing	12,8%	7,5%	7,5%	5,3 p.p.	5,3 p.p.
Aktywa TFI	7,6%	7,6%	7,3%	0 p.p.	0,3 p.p.
Nieskarbowe papiery dłużne (wartość zadłużenia)	29,3%	29,1%	27,9%	0,2 p.p.	1,4 p.p.
Działalność maklerska					
obroty na rynku wtórnym	9,9%	9,4%	9,4%	0,5 p.p.	0,5 p.p.

Źródło: NBP, GPW, Związek Polskiego Leasingu

* Dane wg systemu sprawozdawczości dla NBP - Webis. W III kwartale 2016 roku nastąpiła aktualizacja udziałów rynkowych, co jest rezultatem zmiany prezentacji danych rynkowych za okres od września 2014 roku do września 2016 roku. Pozycja wierzytelności od banków hipotecznych, która dotychczas była prezentowana w pozostałych należnościach zaliczanych do kredytów konsumpcyjnych, po zmianie jest ujmowana w kredytach mieszkaniowych dla gospodarstw domowych.

4.3. DZIAŁALNOŚĆ SPÓŁEK GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA

PKO TOWARZYSTWO FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH SA

1. Wartość aktywów funduszy zarządzanych przez Spółkę wynosiła na koniec marca 2017 roku 20,6 mld PLN, co oznacza wzrost aktywów o 4,8% w stosunku do stanu na koniec 2016 roku. Wzrost aktywów związany był przede wszystkim z dodatnim wynikiem sprzedaży netto oraz wynikiem z tytułu zarządzania aktywami.
2. PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA plasuje się na 3 miejscu pod względem wartości aktywów netto z 7,6% udziałem w rynku funduszy inwestycyjnych oraz na 1 miejscu z udziałem 14,2% w zarządzanych aktywach funduszy niededykowanych (nondedicated funds)*.
3. Według stanu na 31 marca 2017 roku Spółka zarządzała 42 funduszami i subfunduszami inwestycyjnymi.
4. W I kwartale 2017 roku Spółka przeprowadziła 8 emisji certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych, w ramach których pozyskała aktywa o łącznej wartości brutto 279,5 mln PLN.

* Źródło: Izba Zarządzających Funduszami i Aktywami.

PKO BP BANKOWY PTE SA

1. Na koniec marca 2017 roku wartość aktywów netto PKO BP Bankowego OFE zarządzanego przez PKO BP BANKOWY PTE SA wynosiła 7,6 mld PLN, co oznacza wzrost o 8,6% w stosunku do stanu na koniec 2016 roku. Wzrost wartości aktywów netto związany był przede wszystkim z osiągniętą stopą zwrotu na aktywach Funduszu.
2. Do PKO BP Bankowego OFE na koniec marca 2017 roku należało ponad 935 tysięcy członków.
3. PKO BP Bankowy OFE zajmuje na rynku funduszy emerytalnych 8 miejsce pod względem wartości aktywów netto OFE i 9 miejsce pod względem liczby członków OFE.
4. Według rankingu Komisji Nadzoru Finansowego PKO BP Bankowy OFE za okres od 31 marca 2014 roku do 31 marca 2017 roku osiągnął stopę zwrotu w wysokości 16,318%, wobec średniej ważonej stopy zwrotu dla wszystkich funduszy w wysokości 12,921%, zajmując 2 miejsce w rankingu OFE za ten okres.

* Źródło: www.knf.gov.pl

**GRUPA KAPITAŁOWA PKO
LEASING SA**

1. W I kwartale 2017 roku spółki leasingowe Grupy PKO Leasing SA sfinansowały środki trwałe o łącznej wartości 1,9 mld PLN, tj. o 8,9% więcej niż w analogicznym okresie 2016 roku.
2. Na koniec marca 2017 roku wartość bilansowa należności od klientów z tytułu finansowania środków trwałych oraz wartość bilansowa środków trwałych w leasingu operacyjnym Grupy PKO Leasing SA wyniosła łącznie 13,0 mld PLN.
3. Pod względem wartości środków przekazanych w I kwartale 2017 roku w ramach finansowania środków trwałych Grupa PKO Leasing SA zajęła na koniec marca 2017 roku 1 pozycję na rynku usług leasingowych, z 12,8% udziałem w rynku*.
4. W I kwartale 2017 roku spółka PKO Faktoring SA świadczyła usługi faktoringu krajowego i eksportowego z przejęciem ryzyka i bez przejęcia ryzyka, faktoringu odwrotnego oraz usługę programu faktoringowego dla dostawców.
5. W I kwartale 2017 roku wartość obrotów faktoringowych wyniosła 2,8 mld PLN (w analogicznym okresie roku ubiegłego obroty Spółki wyniosły 2 mld PLN); na koniec marca 2017 roku liczba klientów wyniosła 394.
6. Spółka PKO Faktoring SA na koniec I kwartału 2017 roku zajmowała 9 miejsce wśród firm faktoringowych zrzeszonych w Polskim Związku Faktorów, z udziałem w rynku w wysokości 6,7%.

* Źródło: Związek Polskiego Leasingu

**GRUPA KAPITAŁOWA PKO ŻYCIE
TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA**

1. PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA oferuje szeroką paletę produktów ubezpieczeniowych: od produktów ochronnych po produkty inwestycyjne. Spółka koncentruje się na ubezpieczaniu życia i zdrowia swoich klientów, posiada w ofercie produkty samodzielne, jak również stanowiące uzupełnienie produktów bankowych oferowanych przez PKO Bank Polski SA.
2. Wartość składek przypisanych brutto z tytułu zawartych przez Spółkę umów ubezpieczenia według stanu na 31 marca 2017 roku wynosiła 115,5 mln PLN.
3. Spółka na koniec marca 2017 roku ubezpieczała ponad 674 tysięcy osób.

**PKO TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ SA**

1. Przedmiotem działalności Spółki jest działalność ubezpieczeniowa w zakresie pozostałych ubezpieczeń osobowych oraz ubezpieczeń majątkowych. Działalność Spółki oparta jest na strategicznej współpracy z PKO Bankiem Polskim SA. Spółka głównie oferuje ubezpieczenia dla klientów Banku, którzy są posiadaczami kart kredytowych lub zawarli umowy pożyczki gotówkowej oraz ubezpieczenia dla klientów Banku i klientów PKO Banku Hipotecznego SA, którzy zawarli umowy kredytu lub pożyczki zabezpieczone hipoteką.
2. Wartość składek przypisanych brutto z tytułu zawartych przez Spółkę umów ubezpieczenia według stanu na 31 marca 2017 roku wynosiła 107,5 mln PLN.
3. Spółka na koniec marca 2017 roku ubezpieczała 414 tysięcy osób.

PKO BANK HIPOTECZNY SA

1. PKO Bank Hipoteczny SA prowadzi działalność operacyjną od kwietnia 2015 roku. Podstawowym celem PKO Banku Hipotecznego SA jest emisja listów zastawnych, które mają stanowić główne źródło długoterminowego finansowania kredytów zabezpieczonych nieruchomościami. Spółka specjalizuje się w udzielaniu mieszkaniowych kredytów hipotecznych dla klientów indywidualnych, jak również nabywa wierzytelności z tytułu takich kredytów od PKO Banku Polskiego SA. Pozyskuje kredyty do swojego portfela w oparciu o strategiczną współpracę z PKO Bankiem Polskim SA.
2. W I kwartale 2017 roku PKO Bank Hipoteczny SA nabył, w ramach podpisanej w 2015 roku z PKO Bankiem Polskim SA Umowy Ramowej Sprzedaży Wierzytelności, kolejne portfele kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie na łączną kwotę 0,5 mld PLN.
3. Łączna wartość portfela kredytowego brutto PKO Banku Hipotecznego SA według stanu na 31 marca 2017 roku wynosiła 9,2 mld PLN, w tym 6,3 mld PLN stanowiły kredyty mieszkaniowe

zabezpieczone hipotecznie nabyte w ramach podpisanej umowy z PKO Bankiem Polskim SA.

4. W I kwartale 2017 roku Spółka przeprowadziła następujące emisje listów zastawnych:

a) jedną emisję zagraniczną w formule private placement, przeprowadzoną w dniu 2 lutego, denominowaną w EUR, skierowaną do inwestorów instytucjonalnych, o łącznej wartości nominalnej 25 mln EUR oraz okresie wykupu ustalonym na 7 lat; oprocentowanie stałe oraz rentowność w okresie emisji wynosi 0,82%; listy zastawne zostały nabyte przez inwestorów po cenie równej ich wartości nominalnej i są notowane na giełdzie w Luksemburgu,

b) jedną emisję zagraniczną, przeprowadzoną w dniu 30 marca, denominowaną w EUR, skierowaną do inwestorów instytucjonalnych, o łącznej wartości nominalnej 500 mln EUR oraz okresie wykupu ustalonym na 5 lat i 10 miesięcy; oprocentowanie stałe w okresie emisji wynosi 0,625% a rentowność na dzień ustalenia ceny 0,63%; listy zastawne zostały nabyte przez inwestorów po cenie 99,972% w stosunku do wartości nominalnej i są notowane na giełdzie w Luksemburgu (docelowo będą również notowane na giełdzie w Warszawie).

5. Łączna wartość wyemitowanych listów zastawnych (według wartości nominalnej) na koniec marca 2017 roku wynosiła 5,36 mld PLN. Tym samym PKO Bank Hipoteczny SA objął pozycję lidera listów zastawnych w Polsce, będąc także ich najaktywniejszym emitentem.

**GRUPA KAPITAŁOWA
KREDOBANK SA**
(DANE WG MSSF
OBOWIĄZUJĄCYCH W GRUPIE
PKO BANKU POLSKIEGO SA)

1. Portfel kredytowy Grupy KREDOBANK SA (brutto) w I kwartale 2017 roku uległ zwiększeniu o 389 mln UAH, tj. o 5,9% i wynosił na 31 marca 2017 roku 6 941 mln UAH (portfel kredytowy brutto wyrażony w PLN na koniec marca 2017 roku wynosił 1 013 mln PLN). Wzrost wartości portfela kredytowego w UAH jest głównie wynikiem zwiększenia sprzedaży nowych kredytów.

2. Depozyty terminowe klientów Grupy KREDOBANK SA w I kwartale 2017 roku uległy zwiększeniu o 2,5 mln UAH, tj. o 0,06% i wynosiły na 31 marca 2017 roku 4 022 mln UAH (depozyty terminowe wyrażone w PLN według stanu na koniec marca 2017 roku wynosiły 587 mln PLN).

3. Według stanu na 31 marca 2017 roku sieć placówek KREDOBANK SA obejmowała Centralę we Lwowie oraz 108 oddziałów w 22 z 24 obwodów Ukrainy. W I kwartale 2017 roku utworzono 1 oddział oraz zamknięto 4 oddziały.

4.4. NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

W I kwartale 2017 roku Grupie Kapitałowej Banku przyznano liczne nagrody i wyróżnienia, z których najważniejsze to:

**TRANSPARENTNA SPÓŁKA
ROKU 2016**

PKO Bank Polski SA został uhonorowany tytułem „Transparentna spółka roku 2016” z indeksu WIG20 w rankingu komunikacji spółek publicznych z rynkiem przygotowanym przez Instytut Rachunkowości i Podatków (IRiP) oraz Gazetę Giełdy Parkiet. Bank uzyskał wysoką ocenę za sprawozdawczość finansową i raportowanie, relacje inwestorskie oraz zasady ładu korporacyjnego. Wyróżnienie to kolejny dowód potwierdzający wysoką jakość komunikacji Banku z interesariuszami.

Ranking „Transparentna spółka roku” to nowa inicjatywa IRiP i Gazety Giełdy Parkiet, adresowana do spółek publicznych z WIG 20, 40 i 80. Jego celem jest ocena transparentności firm w aspekcie oczekiwań rynku, prezentowanego przez różne grupy interesariuszy. Ranking powstał na podstawie badania ankietowego obejmującego najważniejsze obszary komunikacji z rynkiem.

**NAJSILNIEJSZA MARKA
FINANSOWA**

PKO Bank Polski SA jest niezmiennie najmocniejszą marką branży finansowej w Polsce. Potwierdza to wynik 13. edycji prestiżowego rankingu „Najcenniejszych i Najmocniejszych Polskich Marek 2016” dziennika Rzeczpospolita, gdzie oceniane były rynkowa rozpoznawalność, popularność produktów, a przede wszystkim wartość marki. PKO Bank Polski SA jest trzecim najbardziej wartościowym brandem w kraju.

**MOBILE TRENDS AWARDS
2016**

PKO Bank Polski SA został uhonorowany statuetką Mobile Trends Awards 2016 w kategorii bankowość mobilna za aplikację IKO (autorska aplikacja mobilna PKO Banku Polskiego SA,

która stała się podstawą budowy międzybankowego standardu płatności mobilnych BLIK).

Nagrody Mobile Trends Awards już po raz szósty zostały przyznane dla najlepszych rozwiązań mobilnych. Wyboru dokonała Kapituła Konkursowa, w skład której weszli eksperci ze świata IT i z dziedziny mobile ale głos mieli również Internauci.

**LIDER BADANIA RELACJI
INWESTORSKICH**

PKO Bank Polski SA zwyciężył w badaniu relacji inwestorskich spółek z WIG30, przeprowadzonym wśród inwestorów indywidualnych przez gazetę Parkiet oraz Izbę Domów Maklerskich.

Bank zajął pozycję lidera w rankingu ocen inwestorów indywidualnych oraz czytelników Parkietu oraz w zestawieniu obrazującym opinię analityków i inwestorów instytucjonalnych.

**AKTYWNI UCZESTNICY RYNKU
KAPITAŁOWEGO**

Giełda Papierów Wartościowych (GPW) i Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych (KDPW), podsumowując 2016 rok na giełdzie, uhonorowały PKO Bank Polski SA oraz Dom Maklerski PKO Banku Polskiego nagrodami.

Dom Maklerski został nagrodzony za najwyższą wartość obrotów animatora w obrotach sesyjnych obligacjami nieskarbowymi na rynku Catalyst oraz za najwyższy udział animatora w wolumenie obrotów opcjami indeksowymi. PKO Bank Polski SA zdobył pierwszą nagrodę w kategorii najwyższa wartość transakcji OTC rozliczonych w KDPW_CCP w 2016 roku.

NAJLEPSZE CONTACT CENTER

Contact Center PKO Banku Polskiego SA otrzymało wyróżnienie „Najlepsza Infolinia” w badaniu jakości obsługi Instytucja Roku 2016 przeprowadzonym przez portal MojeBankowanie.pl. Eksperti docenili kompetencje konsultantów, ich nastawienie oraz łatwość uzyskania informacji przez klienta.

**LIDER PROGNOZ
WALUTOWYCH**

Zespół Biura Strategii Rynkowych PKO Banku Polskiego SA pod kierownictwem dyrektora Mariusza Adamiaka zajął 1. miejsce w rankingu kwartalnych prognoz walutowych Bloomberg. Zespół zwyciężył w kategorii 13 głównych par walutowych oraz w kategorii prognoz walut G10. W rankingu brano pod uwagę odchylenie prognoz od wartości rynkowych oraz zgodność z trendem uwzględniając przy tym datę ich nadesłania.

**LIDER PROGNOZ
MAKROEKONOMICZNYCH**

Zespół Analiz Makroekonomicznych PKO Banku Polskiego SA zajął 1. miejsce w konkursie analityków makroekonomicznych, prowadzonym przez dziennik Rzeczpospolita. Wśród 41 rywalizujących zespołów, zespół Piotra Bujaka, Głównego Ekonomisty PKO Banku Polskiego SA, był bezkonkurencyjny w najtrudniejszej do prognozowania w ubiegłym roku kategorii, jaką były inwestycje.

**PKO BANK POLSKI SA
FILAREM BUDŻETU**

Bank został uhonorowany przez dziennik „Rzeczpospolita” nagrodą Filar Budżetu za ubiegłoroczne wpłaty do budżetu państwa z tytułu podatku CIT. Jesteśmy największym jego płatnikiem wśród instytucji finansowych i drugim spośród wszystkich firm w rankingu. Tegoroczna nagroda jest dla nas już trzecią w tym rankingu, a od pierwszej edycji Filarów Budżetu należymy do pięciu największych płatników skarbu państwa.

**„ZŁOTY PORTFEL” DLA
ZARZĄDZAJĄCEGO
FUNDUSZEM PKO
SUROWCÓW GLOBALNY**

„Złoty Portfel” to wyróżnienie dla najbardziej skutecznych zarządzających działających z ramienia TFI polskiego rynku kapitałowego, przyznawane przez Gazetę Giełdy Parkiet.

Fundusz PKO Surowców Globalny osiągnął w 2016 roku ponad 76% stopę zwrotu - jest to najlepszy wynik wśród funduszy inwestycyjnych rynku kapitałowego osiągnięty w zeszłym roku.

Bank Polski

Skrócone śródroczne
skonsolidowane sprawozdanie finansowe
Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
za okres trzech miesięcy zakończony
dnia 31 marca 2017 roku

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁE WŁASNYM	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	9
NOTY DO SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	10
1. INFORMACJE OGÓLNE O GRUPIE KAPITAŁOWEJ I BANKU	10
2. ZATWIERDZENIE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	13
3. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	13
4. ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI	14
5. INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI ORAZ INFORMACJE O OBSZARACH GEOGRAFICZNYCH	20
NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	24
6. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK	24
7. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT	24
8. WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ	25
9. WYNIK NA INWESTYCYJNYCH PAPIERACH WARTOŚCIOWYCH DOSTĘPNYCH DO SPRZEDAŻY	25
10. WYNIK Z POZYCJI WYMIANY	25
11. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE	26
12. WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI I REZERW	26
13. OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE	27
14. PODATEK OD NIEKTÓRYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH	27
15. PODATEK DOCHODOWY	28
16. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ	28
NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ	29
17. KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM	29
18. NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	29
19. AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU Z WYŁĄCZENIEM POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	29
20. POCHODNE INSTRUMENTY FINANSOWE	30
21. POCHODNE INSTRUMENTY ZABEZPIECZAJĄCE	30
22. INSTRUMENTY FINANSOWE PRZY POCZĄTKOWYM UJĘCIU WYZNACZONE JAKO WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZESZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	33
23. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	34
24. INWESTYCYJNE PAPIERY WARTOŚCIOWE DOSTĘPNE DO SPRZEDAŻY	36
25. INWESTYCYJNE PAPIERY WARTOŚCIOWE UTRZYMYWANE DO TERMINU ZAPADALNOŚCI	37
26. ZAPASY	37
27. WARTOŚCI NIEMATERIALNE I RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	38
28. INNE AKTYWA	39
29. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW	39
30. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	40
31. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ	40
32. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	41
33. ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	42
34. POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	42
35. REZERWY	42
36. KAPITAŁY WŁASNE I AKCJONARIAT BANKU	43
INFORMACJE O PODMIOTACH GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA, WSPÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘCIACH I JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH	45
37. SKŁAD GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA I ZAKRES DZIAŁALNOŚCI PODMIOTÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ	45
38. INWESTYCJE W JEDNOSTKI STOWARZYSZONE I WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA	49

39.	NABYCIE RAIFFEISEN-LEASING POLSKA SA PRZES SPÓŁKĘ PKO LEASING SA.....	52
40.	POZOSTAŁE ZMIANY W SPÓŁKACH WCHODZĄCYCH W SKŁAD GRUPY KAPITAŁOWEJ.....	53
	POZOSTAŁE NOTY	54
41.	DYWIDENDY Z PODZIAŁEM NA AKCJE	54
42.	ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE ORAZ POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE.....	55
43.	SPRAWY SPORNE	56
44.	INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	60
45.	TRANSAKCJE ZE SKARBEM PAŃSTWA I JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI	60
46.	HIERARCHIA WARTOŚCI GODZIWEJ	62
47.	AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE, KTÓRE W SKONSOLIDOWANYM SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ NIE SĄ PREZENTOWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ	63
48.	KOMPENSOWANIE AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH	64
49.	AKTYWA STANOWIĄCE ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ ORAZ PRZENIESIONE AKTYWA FINANSOWE.....	64
50.	DZIAŁALNOŚĆ POWIERNICZA	66
51.	POZOSTAŁE INFORMACJE	66
	CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM.....	68
52.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ	68
53.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KREDYTOWYM.....	73
54.	KONCENTRACJA RYZYKA KREDYTOWEGO W GRUPIE KAPITAŁOWEJ	74
55.	PRAKTYKI FORBEARANCE.....	75
56.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH.....	75
57.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM STOPY PROCENTOWEJ.....	78
58.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYM.....	79
59.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM PŁYNNOŚCI	79
60.	ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA.....	80
	RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	84
	SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	84
	SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	85
	SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁE WŁASNYM.....	86
	SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	87
	NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	88
1.	PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK.....	88
2.	PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT.....	88
3.	PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND	89
4.	WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ.....	89
5.	WYNIK NA INWESTYCYJNYCH PAPIERACH WARTOŚCIOWYCH DOSTĘPNYCH DO SPRZEDAŻY	89
6.	POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE.....	89
7.	WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI I REZERW	90
8.	OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE.....	90
9.	PODATEK OD NIEKTÓRYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH.....	91
10.	PODATEK DOCHODOWY	91
11.	ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ	91
	NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....	91
12.	KASA ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM	91
13.	NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	92
14.	AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU Z WYŁĄCZENIEM POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	92
15.	POCHODNE INSTRUMENTY FINANSOWE	92
16.	POCHODNE INSTRUMENTY ZABEZPIECZAJĄCE.....	93
17.	INSTRUMENTY FINANSOWE PRZY POCZĄTKOWYM UJĘCIU WYZNACZONE JAKO WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZES RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT.....	94

18.	KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM.....	94
19.	INWESTYCYJNE PAPIERY WARTOŚCIOWE DOSTĘPNE DO SPRZEDAŻY	96
20.	INWESTYCYJNE PAPIERY WARTOŚCIOWE UTRZYMYWANE DO TERMINU ZAPADALNOŚCI.....	97
21.	AKTYWA TRWAŁE PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY	97
22.	WARTOŚCI NIEMATERIALNE I RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE.....	97
23.	INNE AKTYWA	98
24.	ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW	98
25.	ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW.....	98
26.	ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH.....	99
27.	ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	99
28.	POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	99
29.	REZERWY	100
30.	KAPITAŁY WŁASNE I AKCJONARIAT BANKU.....	101
31.	INWESTYCJE W JEDNOSTKI ZALEŻNE, WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA I JEDNOSTKI STOWARZYSZONE	101
	POZOSTAŁE NOTY	102
32.	ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE ORAZ POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE	102
33.	INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	104
34.	TRANSAKCJE Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI KAPITAŁOWO	104
35.	HIERARCHIA WARTOŚCI GODZIWEJ	107
36.	AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE, KTÓRE W SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ NIE SĄ PREZENTOWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ.....	108
	CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM.....	110
37.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W PKO BANKU POLSKIM SA.....	110
38.	RYZYO KREDYTOWE – INFORMACJE FINANSOWE.....	110
39.	PRAKTYKI FORBEARANCE.....	111
40.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM STOPY PROCENTOWEJ	112
41.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYM.....	112
42.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM PŁYNNOŚCI	113
43.	ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA.....	114
44.	ZDARZENIA, KTÓRE WYSTĄPIŁY PO DNIU, NA KTÓRY SPORZĄDZONO SPRAWOZDANIE FINANSOWE, MOGĄCE WPŁYNAĆ NA PRZYSZŁE WYNIKI FINANSOWE.....	114

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Przychody z tytułu odsetek	6	2 620	2 391
Koszty z tytułu odsetek	6	(574)	(538)
Wynik z tytułu odsetek		2 046	1 853
Przychody z tytułu prowizji i opłat	7	929	843
Koszty z tytułu prowizji i opłat	7	(219)	(208)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		710	635
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	8	19	(8)
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	9	5	51
Wynik z pozycji wymiany	10	116	94
Pozostałe przychody operacyjne	11	114	124
Pozostałe koszty operacyjne	11	(38)	(64)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		76	60
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	12	(391)	(382)
Ogólne koszty administracyjne	13	(1 563)	(1 360)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	14	(233)	(148)
Wynik z działalności operacyjnej		785	795
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach		5	3
Zysk brutto		790	798
Podatek dochodowy	15	(262)	(160)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)		528	638
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli		3	(1)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		525	639
Zysk na jedną akcję	16		
- podstawowy z zysku za okres (PLN)		0,42	0,51
- rozwodniony z zysku za okres (PLN)		0,42	0,51
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w mln)		1 250	1 250
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w mln)		1 250	1 250

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)		528	638
Inne dochody całkowite		239	132
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		239	132
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto	21	21	137
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	15;21	(5)	(26)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, netto	21	16	111
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto		285	33
Podatek odroczony z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	15	(51)	(6)
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, netto		234	27
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		(9)	(9)
Udział w innych dochodach całkowitych jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć		(2)	3
Dochody całkowite netto, razem		767	770
Dochody całkowite netto, razem przypadające na:		767	770
akcjonariuszy PKO Banku Polskiego SA		764	771
udziałowców niesprawujących kontroli		3	(1)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	31.03.2017	31.12.2016
AKTYWA			
Kasa, środki w Banku Centralnym	17	14 087	13 325
Należności od banków	18	5 659	5 345
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu z wyłączeniem pochodnych instrumentów finansowych	19	1 381	326
Pochodne instrumenty finansowe	20	2 748	2 901
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	22	11 775	13 937
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	23	200 579	200 606
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	24	39 058	36 676
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	25	1 200	466
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	38	377	386
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		9	14
Zapasy	26	301	260
Wartości niematerialne	27	3 354	3 422
Rzeczowe aktywa trwałe	27	3 027	3 086
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		18	10
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		1 728	1 779
Inne aktywa	28	3 215	3 034
SUMA AKTYWÓW		288 516	285 573
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY			
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		4	4
Zobowiązania wobec banków	29	18 162	19 208
Pochodne instrumenty finansowe	20	3 805	4 198
Zobowiązania wobec klientów	30	207 116	205 066
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	31	3 005	2 944
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	32	16 547	14 493
Zobowiązania podporządkowane	33	2 487	2 539
Pozostałe zobowiązania	34	3 716	3 987
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		83	305
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego		42	31
Rezerwy	35	213	229
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		255 180	253 004
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	36	1 250	1 250
Pozostałe kapitały	36	28 949	28 701
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	36	(230)	(221)
Niepodzielony wynik finansowy	36	2 855	(19)
Wynik roku bieżącego	36	525	2 874
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	36	33 349	32 585
Udziały niekontrolujące	36	(13)	(16)
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM		33 336	32 569
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO		288 516	285 573
Łączny współczynnik kapitałowy	60	15,60%	15,81%
Wartość księgowa (w mln PLN)		33 336	32 569
Liczba akcji (w mln)	36	1 250	1 250
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		26,67	26,05
Rozwodniona liczba akcji (w mln)		1 250	1 250
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		26,67	26,05

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

Za okres zakończony dnia 31 marca 2017 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite					Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Udział w innych dochodach całkowitych jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne	Razem pozostałe kapitały						
1 stycznia 2017 roku	1 250	24 491	1 070	3 608	(1)	(347)	(109)	(11)	28 701	(221)	(19)	2 874	32 585	(16)	32 569
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 874	(2 874)	-	-	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	(2)	234	16	-	248	(9)	-	525	764	3	767
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	525	525	3	528
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	(2)	234	16	-	248	(9)	-	-	239	-	239
31 marca 2017 roku	1 250	24 491	1 070	3 608	(3)	(113)	(93)	(11)	28 949	(230)	2 855	525	33 349	(13)	33 336

Za okres zakończony dnia 31 marca 2016 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite					Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Udział w innych dochodach całkowitych jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne	Razem pozostałe kapitały						
1 stycznia 2016 roku	1 250	20 711	1 070	3 536	-	171	(58)	(12)	25 418	(217)	1 222	2 610	30 283	(18)	30 265
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 610	(2 610)	-	-	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	3	27	111	-	141	(9)	-	639	771	(1)	770
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	639	639	(1)	638
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	3	27	111	-	141	(9)	-	-	132	-	132
31 marca 2016 roku	1 250	20 711	1 070	3 536	3	198	53	(12)	25 559	(226)	3 832	639	31 054	(19)	31 035

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto		790	798
Korekty razem:		1 031	4 525
Amortyzacja		209	191
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej		2	(1)
Odsetki i dywidendy		30	(9)
Zmiana stanu:			
należności od banków		343	1 390
instrumentów finansowych wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		1 107	528
pochodnych instrumentów finansowych		(240)	23
kredytów i pożyczek udzielonych klientom		(113)	2 464
innych aktywów, zapasów oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		(214)	(890)
zobowiązań wobec banków		(814)	1 957
zobowiązań wobec klientów		2 189	(898)
zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych		(743)	(217)
rezerw i odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości		132	67
pozostałych zobowiązań, zobowiązań z tytułu działalności ubezpieczeniowej oraz zobowiązań podporządkowanych		(262)	(100)
Zapłacony podatek dochodowy		(484)	(177)
Inne korekty		(111)	197
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		1 821	5 323
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		2 332	33 130
Zbycie i odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych		2 317	33 127
Zbycie wartości niematerialnych, rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów do zbycia		15	3
Wydatki z działalności inwestycyjnej		(4 953)	(36 780)
Nabycie jednostki zależnej, po potrąceniu nabytych środków pieniężnych		(14)	-
Podwyższenie kapitału jednostki stowarzyszonej		-	(1)
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych		(4 865)	(36 488)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(74)	(291)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(2 621)	(3 650)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		3 719	62
Wykup dłużnych papierów wartościowych		(921)	(59)
Splata odsetek od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych i pożyczek podporządkowanych		(169)	(174)
Zaciągnięcie zobowiązań długoterminowych		88	43
Splata zobowiązań długoterminowych		(498)	(71)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		2 219	(199)
Przepływy pieniężne netto		1 419	1 474
w tym z tytułu różnic kursowych od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(206)	(36)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		17 966	17 265
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	44	19 385	18 739
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania		13	12

NOTY DO SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. INFORMACJE OGÓLNE O GRUPIE KAPITAŁOWEJ I BANKU

DZIAŁALNOŚĆ GRUPY KAPITAŁOWEJ I BANKU:

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna („PKO Bank Polski SA” lub „Bank”) został utworzony w 1919 roku jako Poczta Kasa Oszczędnościowa. W 1950 roku rozpoczął działalność jako Powszechna Kasa Oszczędności bank państwowy. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2000 roku (Dz. U. z 2000 roku Nr 5, poz. 55 z późniejszymi zmianami) przekształcono Powszechną Kasę Oszczędności bank państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, w Polsce.

W dniu 12 kwietnia 2000 roku zarejestrowano Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski Spółkę Akcyjną i wpisano do Rejestru Handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Rejestrowy. Obecnie właściwym sądem jest Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Bank został zarejestrowany pod numerem KRS 0000026438 oraz nadano mu numer statystyczny REGON 016298263. Kapitał zakładowy (wpłacony) wynosi 1 250 000 000 PLN.

Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Grupa Kapitałowa Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej („Grupa PKO Banku Polskiego SA, „Grupa Kapitałowa Banku”, „Grupa Kapitałowa”) prowadzi działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz poprzez podmioty zależne: na terenie Ukrainy, Szwecji i Irlandii a także w formie Oddziału w Republice Federalnej Niemiec („Oddział w Niemczech”).

PKO Bank Polski SA jako jednostka dominująca, jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. Bank może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach.

Poprzez podmioty zależne Grupa Kapitałowa oferuje kredyty hipoteczne, świadczy usługi finansowe w zakresie leasingu, faktoringu, funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych, ubezpieczeń oraz usługi windykacyjne, usługi agenta transferowego, outsourcingu specjalistów IT i wsparcia w zakresie prowadzenia działalności przez inne podmioty, prowadzi działalność deweloperską i zarządza nieruchomościami.

Skład Grupy Kapitałowej oraz zakres działalności jej podmiotów przedstawiono w notcie „Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA i zakres działalności Grupy Kapitałowej”.

INFORMACJE DOTYCZĄCE SKŁADU OSOBOWEGO RADY NADZORCZEJ BANKU ORAZ ZARZĄDU BANKU

Skład Rady Nadzorczej Banku na dzień 31 marca 2017 roku:

Piotr Sadownik Przewodniczący Rady Nadzorczej	Powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku.
Grażyna Ciurzyńska Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej	Powołana w skład Rady Nadzorczej 30 czerwca 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku.
Zbigniew Hajłasz Sekretarz Rady Nadzorczej	Powołany w skład Rady Nadzorczej 30 czerwca 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku. W dniu 14 lipca 2016 roku wybrany na Sekretarza Rady Nadzorczej.
Mirosław Barszcz Członek Rady Nadzorczej	Powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku.
Adam Budnikowski Członek Rady Nadzorczej	Powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku.
Wojciech Jasiński Członek Rady Nadzorczej	Powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku.
Andrzej Kisielewicz Członek Rady Nadzorczej	Powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku.
Elżbieta Mączyńska-Ziemacka Członek Rady Nadzorczej	Powołana ponownie w skład Rady Nadzorczej 26 czerwca 2014 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku.
Janusz Ostaszewski Członek Rady Nadzorczej	Powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku.

Skład Zarządu Banku na dzień 31 marca 2017 roku:

Zbigniew Jagiełło

Prezes Zarządu

Powołany w dniu 8 stycznia 2014 roku ponownie na stanowisko Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na bieżącą wspólną kadencję Zarządu.

Janusz Derda

Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za
Obszar Informatyki i Usług

Powołany w dniu 3 listopada 2016 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na bieżącą wspólną kadencję Zarządu z dniem 1 grudnia 2016 roku.

Bartosz Drabikowski

Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za
Obszar Finansów i Rachunkowość

Powołany w dniu 8 stycznia 2014 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na bieżącą wspólną kadencję Zarządu.

Maks Kraczkowski

Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za
Obszar Bankowości Międzynarodowej i
Transakcyjnej oraz Współpracy z Samorządami
i Agencjami Rządowymi

Powołany w dniu 30 czerwca 2016 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na bieżącą wspólną kadencję Zarządu z dniem 4 lipca 2016 roku.

Mieczysław Król

Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za
Obszar Bankowości Ubezpieczeniowej oraz
Obszar Prawny i Zgodności

Powołany w dniu 2 czerwca 2016 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na bieżącą wspólną kadencję Zarządu z dniem 6 czerwca 2016 roku.

Piotr Mazur

Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za
Obszar Zarządzania Ryzykiem

Powołany w dniu 8 stycznia 2014 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na bieżącą wspólną kadencję Zarządu.

Jakub Papierski

Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za
Obszar Bankowości Korporacyjnej i
Inwestycyjnej

Powołany w dniu 8 stycznia 2014 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na bieżącą wspólną kadencję Zarządu.

Jan Emeryk Rościszewski

Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za
Obszar Rynku Detalicznego

Powołany w dniu 14 lipca 2016 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na bieżącą wspólną kadencję Zarządu z dniem 18 lipca 2016 roku.

ZMIANY W STANIE POSIADANIA AKCJI PKO BANKU POLSKIEGO SA I UPRAWNIEŃ DO NICH PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE

Stan posiadania akcji PKO Banku Polskiego SA przez osoby zarządzające i nadzorujące

Lp.	Imię i nazwisko	Liczba akcji na dzień publikacji raportu za I kwartał 2017 roku	Nabycie	Zbycie	Liczba akcji na dzień 31.12.2016
Zarząd Banku					
1.	Zbigniew Jagiełło, Prezes Zarządu Banku	11 000	0	0	11 000
2.	Janusz Derda, Wiceprezes Zarządu Banku	0	0	0	0
3.	Bartosz Drabikowski, Wiceprezes Zarządu Banku	0	0	0	0
4.	Maks Kraczkowski, Wiceprezes Zarządu Banku	0	0	0	0
5.	Mieczysław Król, Wiceprezes Zarządu Banku	5 000	0	0	5 000
6.	Piotr Mazur, Wiceprezes Zarządu Banku	4 500	0	0	4 500
7.	Jakub Papierski, Wiceprezes Zarządu Banku	3 000	0	0	3 000
8.	Jan Emeryk Rościszewski, Wiceprezes Zarządu Banku	0	0	0	0
II. Rada Nadzorcza Banku					
1.	Piotr Sadownik, Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
2.	Grażyna Ciurzyńska, Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
3.	Zbigniew Hajłasz, Sekretarz Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
4.	Mirosław Barszcz, Członek Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
5.	Adam Budnikowski, Członek Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
6.	Wojciech Jasiński, Członek Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
7.	Andrzej Kisielewicz, Członek Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
8.	Elżbieta Mączyńska-Ziemacka, Członek Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
9.	Janusz Ostaszewski, Członek Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0

2. ZATWIERDZENIE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe, poddane przeglądowi Komitetu Audytu Rady Nadzorczej w dniu 18 maja 2017 roku, zostało przyjęte do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 10 maja 2017 roku.

3. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej obejmuje okres 3 miesięcy zakończony dnia 31 marca 2017 roku oraz zawiera dane porównawcze za okres 3 miesięcy zakończony dnia 31 marca 2016 roku (w zakresie skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, skonsolidowanego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych) oraz dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2016 roku (w zakresie skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej). Dane finansowe prezentowane są milionach złotych polskich (PLN), chyba że wskazano inaczej.

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości nr 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” zatwierdzonego przez Unię Europejską.

Zasady rachunkowości oraz metody obliczeniowe zastosowane do sporządzenia niniejszego skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z zasadami obowiązującymi w roku obrotowym zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku. Zasady te zostały opisane w rocznym sprawozdaniu finansowym PKO Banku Polskiego SA za 2016 rok.

Prezentowane skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe za okres 3 miesięcy 2017 roku nie obejmuje wszystkich informacji oraz ujawnień wymaganych w rocznym sprawozdaniu finansowym i należy je czytać łącznie z rocznym sprawozdaniem finansowym PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku sporządzonym zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

4. ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI

4.1 ZMIANY DO OPUBLIKOWANYCH STANDARDÓW I INTERPRETACJI, KTÓRE WESZŁY W ŻYCIE OD 1 STYCZNIA 2017 ROKU

Niniejsze sprawozdanie finansowe uwzględnia wymogi wszystkich zatwierdzonych przez Unię Europejską Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji, które zostały wydane i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2017 roku.

Niniejsze sprawozdanie finansowe nie uwzględnia wymienionych poniżej standardów i interpretacji, które oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską bądź zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym.

4.2 NOWE STANDARDY I INTERPRETACJE ORAZ ZMIANY DO NICH, KTÓRE ZOSTAŁY OPUBLIKOWANE A TAKŻE ZOSTAŁY ZATWIERDZONE PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ, A NIE WESZŁY JESZCZE W ŻYCIE I NIE ZOSTAŁY JESZCZE ZASTOSOWANE PRZEZ GRUPĘ KAPITAŁOWĄ BANKU

Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie nowych standardów, ich zmiany oraz interpretacje miały istotny wpływ na stosowane przez Grupę Kapitałową zasady rachunkowości, z wyjątkiem MSSF 9. Grupa Kapitałowa planuje ich zastosowanie w terminach podanych w określonych standardach i interpretacjach (bez wcześniejszego zastosowania), pod warunkiem zatwierdzenia przez UE.

MSSF 9 INSTRUMENTY FINANSOWE

Standard MSSF 9 Instrumenty finansowe został opublikowany w lipcu 2014 roku i zatwierdzony do stosowania w krajach Unii Europejskiej w dniu 22 listopada 2016 roku Rozporządzeniem Komisji Europejskiej nr 2016/2067/EU. Ma on obligatoryjne zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy obrotowe rozpoczynające się w dniu oraz po 1 stycznia 2018 roku (za wyjątkiem zakładów ubezpieczeń, które mogą zastosować standard od dnia 1 stycznia 2021 roku). Standard zastępuje MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena. Zmianie ulegają klasyfikacja i wycena instrumentów finansowych, rozpoznawanie i kalkulacja utraty ich wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń.

Klasyfikacja i wycena

MSSF 9 definiuje 3 kategorie wyceny instrumentów finansowych:

- zamortyzowany koszt liczony przy wykorzystaniu efektywnej stopy procentowej (dalej „zamortyzowany koszt”),
- wycena do wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite (dalej „FVOCI” – ang. *fair value through other comprehensive income*), oraz
- wycena do wartości godziwej przez wynik finansowy (dalej „FVP&L” – ang. *fair value through profit or loss*).

Powyższe odpowiada metodom wyceny znanym z MSR 39; zupełnie odmienne są natomiast zasady klasyfikacji do poszczególnych grup.

W przypadku instrumentów dłużnych klasyfikacja aktywów finansowych została oparta o model biznesowy jednostki i charakterystykę generowanych przez te aktywa przepływów pieniężnych.

Test modelu biznesowego określa czy dany instrument utrzymywany jest w celu pozyskania umownych przepływów pieniężnych czy w celu realizacji zmiany wartości godziwej przed terminem zapadalności. W ramach modelu biznesowego wyszczególnia się 3 grupy: „utrzymywanie”, „utrzymywanie i sprzedaż” oraz „sprzedaż”.

Test charakterystyki przepływów pieniężnych określa czy przepływy kontraktowe stanowią wyłącznie płatności kapitału i odsetek, rozumianych jako zapłata za wartość pieniądza w czasie oraz ryzyk związanych z wartością zaangażowania w danym okresie czasu (ang. *solely principal and interest* – dalej „SPPI”).

Jeśli oba powyższe testy są spełnione, aktywa dłużne klasyfikuje się do kategorii wycenianych wg zaamortyzowanego kosztu, za wyjątkiem możliwości zaklasyfikowania do FVP&L dla instrumentów, w przypadku których taka wycena eliminuje brak spójności w metodzie wyceny (ang. *accounting mismatch*).

Kategoria wyceny w wartości godziwej przez inne dochody całkowite (FVOCI) obejmuje instrumenty dłużne wykorzystywane w ramach modelu biznesowego zakładającego zarówno pozyskiwanie umownych przepływów pieniężnych, jak i sprzedaż aktywów finansowych. Warunkiem jest spełnienie testu SPPI.

Jeśli dłużne aktywa finansowe nie spełniają żadnego z wymienionych powyżej kryteriów, są one klasyfikowane i wyceniane jako FVP&L.

Klasyfikacji instrumentów finansowych dokonuje się na moment zastosowania MSSF 9 po raz pierwszy, czyli na dzień 1 stycznia 2018 roku oraz w momencie ujęcia instrumentu. Zmiany klasyfikacji możliwe są jedynie w przypadku istotnej zmiany modelu biznesowego i powinny występować bardzo rzadko.

W przypadku aktywów kapitałowych, instrumenty przeznaczone do obrotu klasyfikowane są jako FVP&L, natomiast w przypadku pozostałych, Grupa Kapitałowa ma możliwość dokonania wyboru klasyfikacji i wyceny jako FVP&L albo jako FVOCI. W przypadku FVOCI, w innych dochodach całkowitych rozpoznawana jest zmiana wartości godziwej, za wyjątkiem dywidend – które rozpoznaje się w wyniku finansowym. Tak odniesione w inne dochody całkowite zmiany wartości godziwej nie będą nigdy podlegać przeniesieniu do wyniku finansowego – jest to różnica w stosunku do analogicznej wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży w obecnym MSR 39. Wycenę tę można natomiast przenosić w ramach kategorii kapitałów własnych.

Zobowiązania finansowe są wyceniane według dotychczasowych zasad określonych w MSR 39, za wyjątkiem obowiązku odniesienia części wyceny do wartości godziwej wynikającej ze zmian w poziomie własnego ryzyka kredytowego do innych dochodów całkowitych – dla zobowiązań finansowych w przypadku których zastosowano opcję wyceny do wartości godziwej.

W 2016 roku Grupa Kapitałowa we współpracy z doradcą zewnętrznym zrealizowała pierwszy etap projektu przygotowania do wdrożenia standardu. Wykonane prace w zakresie klasyfikacji i wyceny obejmowały określenie zmian zasad rachunkowości wprowadzonych MSSF 9, wstępną ocenę modeli biznesowych dla poszczególnych grup aktywów oraz wstępną ocenę produktów pod kątem charakterystyk przepływów pieniężnych.

Przeprowadzona analiza pod kątem klasyfikacji i wyceny objęła takie aspekty jak weryfikacja produktów kredytowych pod kątem testu charakterystyk przepływów pieniężnych (testu SPPI), weryfikacja stosowanych modeli biznesowych, a także przeprowadzenie symulacji wpływu wdrożenia MSSF 9 w postaci macierzy transpozycyjnej prezentującej zmianę klasyfikacji instrumentów finansowych z uwzględnieniem wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej.

Z wykonanych analiz wynikają następujące wnioski:

- Najbardziej istotna potencjalna zmiana klasyfikacji może dotyczyć portfela pożyczek gotówkowych z maksymalną formułą oprocentowania zawierających klauzule uprawniające Bank do zmiany oprocentowania w przypadku zmiany stopy referencyjnej, które nie spełniając testu SPPI mogą zostać zaklasyfikowane do wyceny do wartości godziwej. Kwestia wyceny tego typu instrumentów w kontekście przepisów MSSF 9 jest dyskutowana na rynku i na dzień dzisiejszy nie wypracowano jeszcze na rynku jednolitego stanowiska;
- Potencjalna zmiana klasyfikacji może dotyczyć również wyceny jako FVOCI portfela kredytów mieszkaniowych, które będą podlegać sprzedaży do PKO Banku Hipotecznego w ramach tzw. poolingu. Taka klasyfikacja będzie utrzymywana na potrzeby sporządzenia sprawozdania jednostkowego Banku. Z punktu widzenia sprawozdania skonsolidowanego korekta nie będzie miała zastosowania, gdyż kredyty podlegające poolingowi będą spełniać kryterium modelu biznesowego „utrzymywanie” wewnątrz Grupy Kapitałowej;
- Pozostałe korekty (wycena do wartości godziwej transakcji reverse-repo/buy-sell-back, podział portfela płynnościowego) nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej;
- MSSF9 zmieni sposób ujmowania modyfikacji przepływów pieniężnych aktywów finansowych w Banku, które będą odnoszone do wyniku finansowego jednorazowo w momencie przeprowadzenia modyfikacji, a zmiana wyceny bilansowej będzie kalkulowana przy zastosowaniu pierwotnej efektywnej stopy procentowej. Do tej pory wpływ modyfikacji był rozkładany w czasie metodą efektywnej stopy procentowej przez pozostały okres funkcjonowania produktu.

Utrata wartości

Fundamentalna zmiana w obszarze utraty wartości to fakt, że MSR 39 opiera się na koncepcji strat poniesionych, natomiast MSSF 9 opiera się na koncepcji strat oczekiwanych.

Zgodnie z ogólną zasadą utrata wartości będzie mierzona jako 12 miesięczne oczekiwane straty kredytowe albo dożywotnie oczekiwane straty kredytowe. Podstawa pomiaru będzie zależeć od tego czy nastąpił znaczący wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia. Kredyty alokowane będą do 3 koszyków (stage):

Portfel bez utraty wartości (tzw. IBNR zgodnie z MSR 39)	Koszyk 1 (aktywa z niskim ryzykiem kredytowym)	12 miesięczne oczekiwane straty kredytowe
	Koszyk 2 (wzrost ryzyka kredytowego)	dożywotnie oczekiwane straty kredytowe
Portfel z utratą wartości	Kredyty z utratą wartości (w ramach tego portfela ujmowane są kredyty z utratą wartości w momencie początkowego ujęcia tzw. POCI)	dożywotnie oczekiwane straty kredytowe

Grupa Kapitałowa identyfikuje przesłankę istotnego wzrostu ryzyka w oparciu o porównanie krzywych prawdopodobieństwa niewypłacalności w horyzoncie trwania ekspozycji na datę początkowego ujęcia oraz na datę raportową. Dla każdej daty raportowej porównywane są tylko te części oryginalnej i obecnej krzywej prawdopodobieństwa niewypłacalności, które odpowiadają okresowi począwszy od daty raportowej do zapadalności ekspozycji. Porównanie opiera się na wartości średniego prawdopodobieństwa niewypłacalności w analizowanym okresie korygowanego o bieżące oraz prognozowane wskaźniki makroekonomiczne.

W celu identyfikacji pozostałych przesłanek istotnego wzrostu ryzyka kredytowego Grupa Kapitałowa wykorzystuje pełną dostępną informację jakościową i ilościową, w tym:

- działania restrukturyzacyjne wprowadzające dla dłużnika udogodnienia wymuszone jego trudną sytuacją finansową – forbearance,
- opóźnienie z tytułu spłat przekraczające 30 dni,
- zidentyfikowane sygnały wczesnego ostrzegania w ramach procesu monitoringu świadczące o wzroście ryzyka kredytowego,
- toczące się postępowanie sporne z klientem,
- ocena analityka w ramach procesu analizy zindywidualizowanej,
- brak dostępnej oceny ryzyka kredytowego ekspozycji na moment początkowego ujęcia uniemożliwiający ocenę przez Grupę Kapitałową czy nastąpił wzrost ryzyka kredytowego.

Strata oczekiwana zarówno w okresie trwania ekspozycji, jak i w okresie 12 miesięcy jest sumą strat oczekiwanych w poszczególnych okresach zdyskontowanych efektywną stopą procentową. Za okres bazowy Grupa Kapitałowa przyjmuje jeden miesiąc. W celu prawidłowego ujęcia aktywa na moment niewykonania zobowiązania w danym okresie Grupa Kapitałowa koryguje parametr określający wielkość ekspozycji na moment niewykonania zobowiązania o przyszłe spłaty.

W zakresie analizy portfelowej, wpływ scenariuszy makroekonomicznych jest uwzględniany w wysokości poszczególnych parametrów. Grupa Kapitałowa, określając metodykę kalkulacji poszczególnych parametrów ryzyka, bada zależność wysokości tych parametrów od warunków makroekonomicznych w oparciu o dane historyczne. Na potrzeby kalkulacji straty oczekiwanej, analogicznie jak w przypadku identyfikacji przesłanki istotnego wzrostu ryzyka, wykorzystywane są scenariusze makroekonomiczne. Ostateczna strata oczekiwana jest średnią ważoną prawdopodobieństwem scenariuszy ze strat oczekiwanych odpowiadających poszczególnym scenariuszom. Grupa Kapitałowa zapewnia zgodność scenariuszy makroekonomicznych stosowanych na potrzeby kalkulacji parametrów ryzyka ze scenariuszami makroekonomicznymi wykorzystywanymi w procesach budżetowania ryzyka kredytowego.

Na moment początkowego ujęcia wszystkie kredyty są ujmowane w koszyku 1 z wyłączeniem portfela POCI.

W 2016 roku Grupa Kapitałowa we współpracy z doradcą zewnętrznym zrealizowała pierwszy etap projektu przygotowania do wdrożenia standardu czyli analizę luki. Wykonane prace w zakresie utraty wartości obejmowały: identyfikację przesłanek istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, metodyki budowy modeli szacujących stratę oczekiwaną w horyzoncie 12 miesięcy, jak i w horyzoncie trwania ekspozycji, metodyki budowy modeli uzależniających stratę oczekiwaną od aktualnych i prognozowanych warunków makroekonomicznych oraz koncepcje ujęcia przychodu odsetkowego w wartości bilansowej brutto ekspozycji.

Rachunkowość zabezpieczeń

MSSF 9 zwiększa zakres pozycji jakie można wyznaczać jako pozycje zabezpieczane, a także umożliwia wyznaczenie na instrument zabezpieczający aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Zniesiono również obowiązek retrospektywnego pomiaru efektywności zabezpieczenia przy jednoczesnym zniesieniu obowiązującego wcześniej limitu 80%-125% (warunkiem stosowania rachunkowości zabezpieczeń ma być ekonomiczna zależność pomiędzy instrumentem zabezpieczającym a pozycją zabezpieczaną). Ponadto zwiększono zakres wymaganych ujawnień dotyczących strategii zarządzania ryzykiem, przepływów pieniężnych wynikających z transakcji zabezpieczających oraz wpływu rachunkowości zabezpieczeń na sprawozdanie finansowe.

W związku z niezakończonymi jeszcze pracami nad zmianą standardu w zakresie rachunkowości zabezpieczeń w ujęciu portfelowym (macro hedge), jednostki mają wybór w zakresie stosowania przepisów dotyczących rachunkowości zabezpieczeń: można albo nadal stosować przepisy MSR 39 albo stosować nowy standard MSSF 9 z wyłączeniem z zakresu zabezpieczeń portfelowych wartości godziwej odnoszących się do ryzyka stopy procentowej.

W 2016 roku Grupa Kapitałowa we współpracy z doradcą zewnętrznym przeprowadziła analizę luki w zakresie wymogów.

Na dzień dzisiejszy Grupa Kapitałowa nie podjęła jeszcze decyzji, czy zastosuje nowy standard, czy też będzie w dalszym ciągu stosować przepisy MSR 39.

Ujawnienia i dane porównawcze

W ocenie Grupy Kapitałowej zastosowanie MSSF 9 wymaga istotnej zmiany sposobu prezentacji oraz zakresu ujawnień dotyczących obszaru instrumentów finansowych, w tym w pierwszym roku jego zastosowania, kiedy wymagane są szerokie informacje dotyczące bilansu otwarcia i dokonanych przekształceń. Grupa Kapitałowa zamierza skorzystać z zapisów MSSF 9 umożliwiających zwolnienie z obowiązku przekształcania danych porównawczych dla okresów wcześniejszych w odniesieniu do zmian wynikających z klasyfikacji i wyceny oraz utraty wartości. Różnice w wartości bilansowej aktywów i zobowiązań finansowych wynikających z zastosowania MSSF 9 zostaną ujęte jako element wyniku z lat ubiegłych w kapitałach własnych na dzień 1 stycznia 2018 roku.

Harmonogram wdrożenia

Jak opisano powyżej w 2016 roku prowadzony był projekt „MSSF 9 Analiza luki”, który objął analizę biznesową luk w przygotowaniu Grupy Kapitałowej do wdrożenia MSSF 9. Projekt podzielony był na dwa obszary: 1) klasyfikacja i wycena, w tym rachunkowość zabezpieczeń oraz kwestie sprawozdawcze i podatkowe oraz 2) utrata wartości. Pierwszy obszar zarządzany był przez Pion Rachunkowości, drugi zaś przez Pion Ryzyka. Dodatkowo w Banku utworzono Komitet Sterujący którego zadaniem było podejmowanie kluczowych decyzji oraz kontrola realizacji projektu. W skład Komitetu Sterującego weszli Dyrektorzy Pionu Rachunkowości, Pionu Ryzyka, Departamentów: Ryzyka Kredytowego, Rachunkowości i Sprawozdawczości, Informacji Zarządczej oraz Rozwoju Aplikacji Transakcyjnych. Komitet Sterujący wspierali Sponsorzy Projektu: Wiceprezes Zarządu odpowiedzialny za obszar zarządzania ryzykiem oraz Wiceprezes Zarządu odpowiedzialny za obszar finansów i rachunkowości. W projekt zaangażowani byli oprócz pracowników z obszaru rachunkowości i sprawozdawczości, podatków i ryzyka również pracownicy z departamentów biznesowych, rozliczeniowych i informatycznych. Dodatkowo w projekcie brali udział przedstawiciele PKO Banku Hipotecznego (obszar rachunkowości i ryzyka).

W 2017 roku rozpoczął się drugi etap projektu mający na celu wdrożenie zmian wynikających z MSSF 9. Podobnie jak pierwszy etap obejmujący analizę luki, projekt prowadzony jest w podziale na dwa współpracujące ze sobą obszary: 1) klasyfikacja i wycena, w tym rachunkowość zabezpieczeń oraz kwestie sprawozdawcze i podatkowe oraz 2) utrata wartości. Drugi etap projektu obejmuje m.in.:

- wypracowanie najbardziej optymalnych rozwiązań w systemach IT oraz ich wdrożenie;
- określanie modeli biznesowych i opracowanie nowych procesów biznesowych m.in. z zakresu: dokonywania testów SPPI, benchmark testów, i dokonywania modyfikacji przepływów pieniężnych;

- zmiany w przepisach wewnętrznych Banku;
- kalkulację korekt na bilans otwarcia (1 stycznia 2018 roku) wynikających z implementacji MSSF 9, w tym tych które zostaną odniesione na kapitały własne Banku na dzień 1 stycznia 2018 roku.

Zakończenie implementacji zmian z tytułu MSSF 9 planowane jest na 4 kwartał 2017 roku.

Kwantyfikacja wpływu MSSF 9 na sytuację finansową i fundusze własne

Z uwagi na toczące się prace metodologiczne w zakresie przede wszystkim obszaru utraty wartości a także brak informacji o kierunkowych zmianach w przepisów podatkowych (głównie w zakresie rozpoznania podatku odroczonego z tytułu odpisów aktualizujących ekspozycje kredytowe), prezentacja wstępnych danych ilościowych zdaniem Grupy Kapitałowej nie zwiększyłaby wartości informacyjnej sprawozdania finansowego dla jego odbiorców. Mając to na uwadze Grupa Kapitałowa zaprezentowała informacje jakościowe pozwalające na ocenę wpływu MSSF 9 na pozycję finansową Grupy Kapitałowej oraz zarządzanie kapitałem.

Grupa Kapitałowa zakłada, że wprowadzenie nowego modelu utraty wartości opartego na koncepcji straty oczekiwanej i w efekcie wcześniejszego rozpoznania straty będzie miało wpływ szczególnie na wysokość odpisów dla ekspozycji zaklasyfikowanych do koszyka 2. W zakresie wpływu MSSF 9 na wymogi kapitałowe, zgodnie z wersją wstępną dokumentu CRR II / CRD V opublikowaną 23 listopada 2016 roku, Grupa Kapitałowa będzie miała prawo uwzględnić tymczasowo dodatkowy składnik funduszy własnych w ramach Tier 1, związany z wdrożeniem MSSF 9. Dodatkowy składnik funduszy własnych ma na celu w sposób stopniowy (tj. w ciągu 5 lat, z gradacją liniową 20% rocznie) uwzględnić wpływ istotnego wzrostu odpisów na poziom kapitałów. Dodatkowy składnik funduszy własnych miałby być kalkulowany jako różnica w poziomie odpisów oczekiwanej straty kredytowej w horyzoncie trwania ekspozycji i oczekiwanej straty kredytowej 12-miesięcznej dla kredytów z istotnym wzrostem ryzyka kredytowego. Zgodnie z projektem CRR II, Grupa Kapitałowa będzie miała prawo rozpoznania 100% tej różnicy jako składnik funduszy własnych w 2018 roku, w 2019 roku możliwe będzie rozpoznanie 80% tej wartości; w kolejnych latach będą to odpowiednio poziomy 60%; 40% i 20%. Spadek funduszy własnych wynikający ze zmiany horyzontu kalkulacji odpisów z okresu ujawnienia (parametr LIP) do 12 miesięcy zostanie w całości uwzględniony już w kalkulacji współczynników kapitałowych na moment wdrożenia MSSF 9. Ilościowa ocena wpływu zmian w zakresie utraty wartości na sprawozdania finansowe nie jest jeszcze dostępna przede wszystkim z uwagi na aktualnie toczące się prace związane z implementacją założeń ustalonych w projekcie „Analiza luki” w modelach ryzyka kredytowego.

Dodatkowo w przypadku klasyfikacji portfela pożyczek gotówkowych z wbudowanym mechanizmem dźwigni finansowej do portfela wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, Grupa Kapitałowa rozpozna na dzień 1 stycznia 2018 roku korektę z tytułu wyceny do wartości godziwej, która w przyszłych okresach będzie rozliczana w wynik finansowy. Podobnie w przypadku portfela kredytów hipotecznych objętych poolingiem Bank na poziomie jednostkowego sprawozdania finansowego będzie wyceniał ten portfel do wartości godziwej, z zastrzeżeniem że wpływ tej korekty będzie rozpoznawany w innych dochodach całkowitych.

MSSF 15 PRZYCHODY Z UMÓW Z KLIENTAMI

MSSF 15 zastępuje MSR 11 Umowy o budowę, MSR 18 Przychody, KIMSF 13 Programy lojalnościowe, KIMSF 15 Umowy dotyczące budowy nieruchomości, KIMSF 18 Przekazanie aktywów przez klientów, oraz SKI 31 Przychody – transakcje barterowe dotyczące usług reklamowych.

Podstawową zasadą jest ujmowanie przychodów w taki sposób, aby odzwierciedlić transakcję przeniesienia na klienta towarów lub usług w kwocie odzwierciedlającej wartość wynagrodzenia, którego jednostka oczekuje w zamian za te towary lub usługi. W celu rozpoznania przychodu w odpowiednim momencie i wysokości, standard przedstawia pięciostopniowy model analizy polegający na: identyfikacji umowy z klientem i wiążącego zobowiązania, następnie określeniu ceny transakcyjnej, jej odpowiedniej alokacji i rozpoznaniu przychodu w momencie, kiedy zobowiązanie zostało wypełnione.

Biorąc pod uwagę strukturę Grupy Kapitałowej oraz udział w niej spółek niefinansowych szacuje się, że wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej nie powinien być istotny.

4.3 NOWE STANDARDY I INTERPRETACJE ORAZ ZMIANY DO NICH, KTÓRE ZOSTAŁY OPUBLIKOWANE I NIE SĄ ZATWIERDZONE PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ

MSSF 16 LEASING

Opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 13 stycznia 2016 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie. Nowy standard zastąpi obecnie obowiązujący MSR 17 Leasing.

MSSF 16 wprowadza nowe zasady ujmowania leasingu. Główną zmianą jest wyeliminowanie klasyfikacji leasingu na leasing operacyjny i leasing finansowy, a zamiast tego wprowadzenie jednego modelu księgowego leasingu. Stosując jeden model leasingobiorca jest zobowiązany rozpoznać aktywa będące przedmiotem leasingu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz odpowiadające im zobowiązania, za wyjątkiem krótkoterminowych umów leasingowych do 12 miesięcy oraz umów leasingowych dotyczących małych składników aktywów. Leasingobiorca jest również zobowiązany rozpoznać koszty amortyzacji aktywa będącego przedmiotem leasingu oddzielnie od kosztów odsetek z tytułu zobowiązania leasingowego w rachunku zysków i strat.

Aktualne ujęcie księgowe przez leasingodawcę pozostanie w znacznej mierze niezmienione przez MSSF 16. Oznacza to, że leasingodawca kontynuuje klasyfikację leasingów jako leasing operacyjny lub leasing finansowy oraz ich ujęcie księgowe jako dwa oddzielne typy leasingu.

Grupa Kapitałowa uważa, że zastosowanie nowego standardu będzie miało wpływ na ujmowanie, prezentację, wycenę oraz ujawnienia aktywów będących przedmiotem leasingu operacyjnego oraz odpowiadających im zobowiązań w sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej jako leasingobiorcy. Bank uważa, że zastosowanie nowego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na ujmowanie dotychczasowego leasingu finansowego w sprawozdaniu finansowym Banku.

POZOSTAŁE ZMIANY:

- Zmiany do MSR 12 dotyczą wyjaśnienia sposobu wykazywania aktywów z tytułu odroczonego podatku w związku z instrumentami dłużnymi wycenianymi w wartości godziwej. Zmiany do MSSF 10 oraz MSR 28 dotyczą sprzedaży lub wniesienia aktywów przez inwestora do wspólnego przedsięwzięcia lub jednostki stowarzyszonej. Grupa Kapitałowa nie oczekuje, że wpływ zmian do MSR 12, MSR 28 i MSSF 10 będzie istotny. Nie oszacowano jeszcze wpływu zmian do MSSF 4 (powiązanych z MSSF 9) na działalność ubezpieczeniową w Grupie Kapitałowej.
- Zmiany w MSR 40 oraz poprawki do MSSF 2014-2016 (MSSF 1, MSR 28) nie będą miały wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej.
- Zmiany do MSSF 2, Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 20 czerwca 2016 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie. Grupa Kapitałowa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.
- Zmiany do MSSF 15, Wyjaśnienia do MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 12 kwietnia 2016 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie. Zmiany do MSSF 15 precyzują wytyczne dotyczące identyfikacji obowiązków spełnienia świadczeń, rachunkowości licencji dotyczących własności intelektualnej oraz oceny „mocodawca czy agent” w kontekście prezentowania przychodów w kwotach brutto czy netto. Dodano również praktyczne rozwiązania ułatwiające wdrożenie nowego standardu. Grupa Kapitałowa uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.
- Interpretacja KIMSF 22, Transakcje w walucie obcej i zaliczki, została opublikowana przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 8 grudnia 2016 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie. Grupa Kapitałowa uważa, że zastosowanie interpretacji nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

5. INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI ORAZ INFORMACJE O OBSZARACH GEOGRAFICZNYCH

INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA prowadzi działalność biznesową w ramach segmentów oferujących określone produkty i usługi adresowane do określonych grup klientów. Sposób podziału segmentów biznesowych zapewnia spójność z modelem zarządzania sprzedażą i oferowania klientom kompleksowej oferty produktowej obejmującej zarówno tradycyjne produkty bankowe, jak również bardziej złożone produkty o charakterze inwestycyjnym oraz usługi świadczone przez spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Przedstawiona poniżej nota segmentacyjna jest ujmowana w wewnętrznym systemie sprawozdawczym, tj. informacjach przekazywanych Zarządowi PKO Banku Polskiego SA, służących do oceny osiąganych wyników oraz alokacji zasobów. Prezentowane poniżej zestawienie wyników segmentów odzwierciedla wewnętrzną strukturę organizacyjną Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA obejmuje trzy podstawowe segmenty: detaliczny, korporacyjny i inwestycyjny oraz centrum transferowe:

1. **SEGMENT DETALICZNY** oferuje pełen zakres obsługi osób prywatnych w ramach bankowości detalicznej i prywatnej oraz bankowości hipotecznej. Ponadto obejmuje transakcje dokonywane z osobami prawnymi, tj. małymi i średnimi przedsiębiorstwami. Do produktów i usług oferowanych klientom tego segmentu należą m.in. rachunki bieżące, rachunki oszczędnościowe, lokaty terminowe, usługi *private banking*, produkty inwestycyjno-ubezpieczeniowe, karty kredytowe i debetowe, usługi bankowości elektronicznej. W zakresie finansowania obejmuje kredyty konsumpcyjne, kredyty hipoteczne, w tym oferowane przez PKO Bank Hipoteczny SA, a także kredyty gospodarcze dla małych i średnich przedsiębiorstw, deweloperów, spółdzielni i zarządców nieruchomości oraz leasing i faktoring oferowany przez Grupę Kapitałową PKO Leasing SA. Wyniki segmentu detalicznego obejmują ponadto wyniki spółek: PKO TFI SA, PKO BP BANKOWY PTE SA, PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA, PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA, PKO BP Finat Sp. z o.o. oraz ZenCard Sp. z o.o.
2. **SEGMENT KORPORACYJNY I INWESTYCYJNY** obejmuje transakcje dokonywane z dużymi klientami korporacyjnymi i instytucjami finansowymi. Segment ten obejmuje m.in. następujące produkty i usługi: prowadzenie rachunków bieżących i lokat terminowych, przechowywanie papierów wartościowych, produkty walutowe i pochodne, kredyty gospodarcze oraz leasing i faktoring oferowany przez Grupę Kapitałową PKO Leasing. W ramach tego segmentu PKO Bank Polski SA zawiera również samodzielnie lub w konsorcjum z innymi bankami umowy finansowania dużych projektów w formie kredytów oraz emisji nieskarbowych papierów wartościowych. Ponadto segment obejmuje działalność własną, tj. działalność inwestycyjną, działalność maklerską, transakcje międzybankowe, instrumentami pochodnymi i dłużnymi papierami wartościowymi. Wyniki segmentu korporacyjnego i inwestycyjnego obejmują także wyniki spółek prowadzących działalność na Ukrainie, przede wszystkim KREDOBANK SA oraz prowadzących działalność deweloperską oraz zarządzania nieruchomościami.
3. **CENTRUM TRANSFEROWE** obejmuje wynik z tytułu wewnętrznych rozliczeń cen transferowych funduszy, wynik długoterminowych źródeł finansowania oraz wynik pozycji zaklasyfikowanych do rachunkowości zabezpieczeń. Wewnętrzny transfer funduszy oparty jest o stawki transferowe bazujące na stopach rynkowych. Transakcje pomiędzy segmentami operacyjnymi odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach. Długoterminowe finansowanie zewnętrzne obejmuje emisje papierów wartościowych, w tym emisje listów zastawnych, zobowiązania podporządkowane oraz kredyty otrzymane od instytucji finansowych. W ramach tego segmentu prezentowane są wyniki spółki PKO Finance AB.

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA zazwyczaj rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – przy zastosowaniu wewnętrznych stawek rozliczeniowych. Transakcje pomiędzy segmentami odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach.

Zasady rachunkowości stosowane w raporcie segmentacyjnym są zgodne z zasadami rachunkowości opisanymi w nocie 3 niniejszego sprawozdania.

Prezentowane aktywa i zobowiązania segmentu są aktywami i zobowiązaniami operacyjnymi wykorzystywanymi przez segment w działalności operacyjnej. Wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów dla poszczególnych segmentów oparte są o wewnętrzne informacje zarządcze. Poszczególnym segmentom przypisano aktywa i zobowiązania oraz związane z tymi aktywami i zobowiązaniami przychody i koszty.

Obciążenie z tytułu podatku dochodowego w zakresie prezentacji wyniku oraz aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego, należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego, zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego oraz rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie prezentacji sprawozdania z sytuacji finansowej zostały ujęte na poziomie Grupy.

W poniższych tabelach przedstawione zostały dane dotyczące przychodów i wyników poszczególnych segmentów operacyjnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za okres 3 miesięcy zakończony dnia 31 marca 2017 roku oraz 31 marca 2016 roku, a także aktywów i zobowiązań na dzień 31 marca 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Za okres zakończony dnia 31 marca 2017 roku	Działalność kontynuowana			
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
Wynik z tytułu odsetek	1 681	322	43	2 046
Wynik z tytułu prowizji i opłat	550	161	(1)	710
Wynik pozostały	100	116	-	216
Wynik na operacjach finansowych	1	29	(6)	24
Wynik z pozycji wymiany	47	56	13	116
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	45	38	(7)	76
Przychody/koszty na rzecz klientów wewnętrznych	7	(7)	-	-
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(317)	(74)	-	(391)
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(1 217)	(291)	(55)	(1 563)
amortyzacja	(180)	(29)	-	(209)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(173)	(66)	6	(233)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	-	-	-	5
Wynik segmentu brutto	624	168	(7)	790
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	-	(262)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	-	3
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	624	168	(7)	525

Na dzień 31 marca 2017 roku	Działalność kontynuowana			
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
Aktywa	158 442	123 969	4 359	286 770
Aktywa niealokowane	-	-	-	1 746
Suma aktywów	158 442	123 969	4 359	288 516
Zobowiązania	169 417	49 552	36 086	255 055
Zobowiązania niealokowane	-	-	-	125
Suma zobowiązań	169 417	49 552	36 086	255 180

Za okres zakończony dnia 31 marca 2016 roku	Działalność kontynuowana*			Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	
Wynik z tytułu odsetek	1 598	304	(49)	1 853
Wynik z tytułu prowizji i opłat	522	114	(1)	635
Wynik pozostały	71	118	8	197
Wynik na operacjach finansowych	-	48	(5)	43
Wynik z pozycji wymiany	27	54	13	94
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	37	23	-	60
Przychody/koszty na rzecz klientów wewnętrznych	7	(7)	-	-
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(257)	(125)	-	(382)
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(1 137)	(223)	-	(1 360)
amortyzacja	(164)	(27)	-	(191)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(104)	(41)	(3)	(148)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych	-	-	-	3
Wynik segmentu brutto	693	147	(45)	798
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	-	(160)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	-	(1)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	693	147	(45)	639

* Dane za I kwartał 2016 rok zostały doprowadzone do porównywalności, w związku ze zmianą prezentacyjną wynikającą z przyporządkowania spółek do poszczególnych segmentów.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku	Działalność kontynuowana			Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	
Aktywa	157 417	122 296	4 071	283 784
Aktywa niealokowane	-	-	-	1 789
Suma aktywów	157 417	122 296	4 071	285 573
Zobowiązania	168 476	48 899	35 293	252 668
Zobowiązania niealokowane	-	-	-	336
Suma zobowiązań	168 476	48 899	35 293	253 004

INFORMACJA O OBSZARACH GEOGRAFICZNYCH

Jako uzupełniający, Grupa PKO Banku Polskiego SA stosuje podział na obszary geograficzne. Działalność Grupy Kapitałowej prowadzona jest na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz na terenie Ukrainy przez Grupę Kapitałową KREDOBANK SA, „Inter-Risk Ukraina” Spółkę z dodatkową odpowiedzialnością i Finansową Kompanię „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o., na terenie Szwecji przez spółki zależne: PKO Finance AB oraz PKO Leasing Sverige AB, na terenie Irlandii: Roof Poland Leasing 2014 DAC, jak również na terenie Niemiec przez Oddział. Dla celów prezentacyjnych wyniki spółek prowadzących działalność na terenie Szwecji i Irlandii oraz wyniki oddziału działającego na terenie Niemiec, które z punktu widzenia skali działalności Grupy Kapitałowej PKO nie są znaczące, ujęto w segmencie Polska.

Za okres zakończony dnia a 31 marca 2017 roku	Polska	Ukraina	Razem
Wynik z tytułu odsetek	2 009	37	2 046
Wynik z tytułu prowizji i opłat	698	12	710
Wynik pozostały	211	5	216
Ogólne koszty administracyjne	(1 534)	(29)	(1 563)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(386)	(5)	(391)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(233)	-	(233)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	-	-	5
Wynik brutto	765	20	790
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	(262)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	3
Zysk/strata netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	765	20	525

Na dzień 31 marca 2017 roku	Polska	Ukraina	Razem
Aktywa, w tym:	286 878	1 638	288 516
niefinansowe aktywa trwałe	6 591	91	6 682
aktywa z tytułu odroczonego podatku oraz należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego	1 739	7	1 746
Zobowiązania	253 927	1 253	255 180

Za okres zakończony dnia a 31 marca 2016 roku	Polska	Ukraina	Razem
Wynik z tytułu odsetek	1 820	33	1 853
Wynik z tytułu prowizji i opłat	626	9	635
Wynik pozostały	205	(8)	197
Ogólne koszty administracyjne	(1 339)	(21)	(1 360)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(376)	(6)	(382)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(148)	-	(148)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	-	-	3
Wynik brutto	788	7	798
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	(160)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	(1)
Zysk/strata netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	788	7	639

Na dzień 31 grudnia 2016 roku	Polska	Ukraina	Razem
Aktywa, w tym:	283 861	1 712	285 573
niefinansowe aktywa trwałe	6 685	83	6 768
aktywa z tytułu odroczonego podatku oraz należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego	1 780	9	1 789
Zobowiązania*	251 681	1 323	253 004

* dane za 2016 rok zostały doprowadzone do porównywalności. W zobowiązaniach segmentu Ukraina uwzględniono eliminację finansowania z PKO Banku Polskiego SA

NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

6. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK

PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK OD:	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
kredytów i innych należności udzielonych bankom	30	28
kredytów i pożyczek udzielonych klientom, w tym:	2 198	1 997
od kredytów z rozpoznaną utratą wartości	65	74
inwestycyjnych papierów wartościowych	245	195
pochodnych instrumentów zabezpieczających	69	95
aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	61	53
aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	11	19
inne	6	4
Razem	2 620	2 391

KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK OD:	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
zobowiązań wobec banków	(21)	(16)
zobowiązań wobec klientów	(418)	(402)
własnej emisji papierów dłużnych i zobowiązań podporządkowanych	(110)	(90)
dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(20)	(14)
aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	(2)	(9)
aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(3)	(7)
Razem	(574)	(538)

7. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT

PRZYCHODY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT OD:	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
kart płatniczych i kredytowych	249	231
obsługi rachunków bankowych	217	218
udzielonych kredytów i pożyczek	151	143
obsługi funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	131	110
operacji kasowych	25	24
obsługi masowych operacji zagranicznych	25	19
działalności maklerskiej i organizacji emisji	48	33
oferowania produktów ubezpieczeniowych	21	3
sprzedaży i dystrybucji znaków opłaty sądowej	1	3
produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych	22	24
innych	39	35
Razem	929	843

KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT OD:	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
działalności kartowej	(132)	(129)
provizji poniesionych na rzecz podmiotów zewnętrznych za sprzedaż produktów	(16)	(16)
kontroli inwestycji budowlanych i wyceny nieruchomości	(11)	(9)
usług rozliczeniowych	(10)	(9)
provizji za usługi operacyjne banków	(5)	(4)
wysyłki SMS	(5)	(3)
zarządzania aktywami	(4)	(5)
opłat poniesionych przez Dom Maklerski	(6)	(4)
innych	(30)	(29)
Razem	(219)	(208)

8. WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ

WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Instrumenty dłużne	1	2
Instrumenty kapitałowe	-	2
Instrumenty pochodne (w tym nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych)	18	(17)
Pozostałe	-	5
Razem	19	(8)

9. WYNIK NA INWESTYCYJNYCH PAPIERACH WARTOŚCIOWYCH DOSTĘPNYCH DO SPRZEDAŻY

WYNIK NA INWESTYCYJNYCH PAPIERACH WARTOŚCIOWYCH	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Kapitałowe papiery wartościowe	6	-
Dłużne papiery wartościowe	(1)	51
Razem	5	51

10. WYNIK Z POZYCJI WYMIANY

Wynik z pozycji wymiany obejmuje dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane, jak i niezrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i zobowiązań walutowych według obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski oraz z wyceny do wartości godziwej niezrealizowanych instrumentów pochodnych (FX forward, FX swap, CIRS oraz opcje walutowe).

Grupa Kapitałowa ujmuje w wyniku z pozycji wymiany dodatnie i ujemne różnice kursowe zarówno zrealizowane jak i niezrealizowane, z wyceny do wartości godziwej niezrealizowanych opcji walutowych. Z ekonomicznego punktu widzenia, przyjęty sposób prezentacji wyniku z opcji walutowych pozwala na symetryczne ujmowanie wyniku z opcji walutowych i zabezpieczających je transakcji natychmiastowych i terminowych (zabezpieczających pozycję walutową generowaną w efekcie oddziaływania zmian parametrów rynkowych na pozycję w opcjach walutowych). W pozycji tej ujmowana jest również część nieefektywna zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych dla strategii zabezpieczających, w których pozycją zabezpieczającą są kontrakty CIRS.

W wyniku z pozycji wymiany wykazane są również skutki zmiany wartości godziwej oraz wynik zrealizowany na opcji na indeks złota, z uwagi na fakt, iż Grupa Kapitałowa traktuje złoto jak jedną z walut zgodnie z przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (Rozporządzenie CRR).

Grupa Kapitałowa wykazała aktywa i zobowiązania pieniężne stanowiące bilansowe i pozabilansowe pozycje walutowe w złotych po przeliczeniu według średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego.

Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów, pożyczek i innych należności wyrażone w walutach obcych, które są tworzone w złotych, podlegają uaktualnieniu wraz ze zmianą wartości wyceny aktywów walutowych, na które są tworzone. Efekt tej aktualizacji ujmowany jest w wyniku z pozycji wymiany.

11. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE

POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
przychody netto ze sprzedaży produktów i usług	27	34
zyski ze sprzedaży, likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	8	22
otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	17	12
przychody uboczne	6	6
odzyskane należności przedawnione, umorzone, nieściągalne	1	1
inne	55	49
Razem	114	124

POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
koszty sprzedanych produktów i usług	(10)	(13)
straty na sprzedaży, likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(10)	(21)
koszty przekazanych darowizn	(9)	(1)
koszty uboczne	(5)	(4)
inne	(4)	(25)
Razem	(38)	(64)

12. WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI I REZERW

WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI I REZERW	Nota	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	24	11	(32)
Należności od banków	18	-	(1)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	23	(377)	(345)
Rzeczowe aktywa trwałe	27	-	2
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	38	(12)	(3)
Zapasy	26	-	(2)
Inne należności (inne aktywa)	28	(14)	(5)
Rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje	35	1	4
Razem		(391)	(382)

13. OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE

OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Świadczenia pracownicze	(735)	(689)
Koszty rzeczowe	(344)	(354)
Amortyzacja	(209)	(191)
Składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG)	(256)	(110)
Podatki i opłaty	(19)	(16)
Razem	(1 563)	(1 360)

Zgodnie z interpretacją KIMSF 21 Opłaty publiczne, opłaty ponoszone przez Grupę Kapitałową na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie zajścia zdarzenia obligującego.

W 2016 roku Grupa Kapitałowa zobligowana była do wnoszenia składek z tytułu opłaty obowiązkowej oraz opłaty ostrożnościowej w okresach kwartalnych, w związku z tym koszty z tego tytułu były ujmowane w rachunku zysków i strat kwartalnie. Począwszy od 2017 roku Grupa Kapitałowa wnosi składki na fundusz gwarancyjny banków (kwartalnie) i fundusz przymusowej restrukturyzacji banków (raz do roku). W przypadku składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków obowiązek wniesienia składki powstaje z dniem 1 stycznia danego roku, stąd jej wartość ujęta została w kosztach I kwartału.

W ciężar kosztów pierwszego kwartału 2017 ujęta została składka roczna na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków za 2017 rok w wysokości 209 milionów PLN oraz składka na fundusz gwarancyjny banków należna za pierwszy kwartał 2017 rok w wysokości 47 milionów PLN.

ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Wynagrodzenia, w tym:	(607)	(567)
koszty składek pracowniczego programu emerytalnego	(13)	(12)
Ubezpieczenia, w tym:	(110)	(103)
składki na świadczenia emerytalne i rentowe	(96)	(90)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(18)	(19)
Razem	(735)	(689)

14. PODATEK OD NIEKTÓRYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH

Z dniem 1 lutego 2016 weszła w życie ustawa z dnia 15 stycznia 2016 roku o podatku od niektórych instytucji finansowych, która objęła m.in. banki oraz zakłady ubezpieczeń. Podstawę opodatkowania stanowi nadwyżka sumy aktywów podmiotu ponad 4 miliardy PLN, w przypadku banków wynikająca z zestawienia obrotów i sald na koniec każdego miesiąca. Banki są uprawnione do pomniejszenia podstawy opodatkowania m.in. o wartość funduszy własnych, a także wartość skarbowych papierów wartościowych. Dodatkowo banki obniżają podstawę opodatkowania o wartość aktywów nabytych od NBP, stanowiących zabezpieczenie kredytu refinansowego udzielonego przez NBP. Stawka podatku dla wszystkich podatników wynosi 0,0366% miesięcznie, a podatek jest płacony miesięcznie do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczy. Podatek po raz pierwszy został zapłacony za luty 2016 roku. Zapłacony podatek nie stanowi kosztu uzyskania przychodu w podatku dochodowym od osób prawnych.

	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Podatek od niektórych instytucji finansowych, z tego:		
PKO Bank Polski SA	(227)	(148)
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	(1)	-
PKO Bank Hipoteczny SA	(5)	-
Razem	(233)	(148)

15. PODATEK DOCHODOWY

	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Bieżące obciążenie podatkowe	(254)	(232)
Odroczony podatek dochodowy z tytułu różnic przejściowych	(8)	72
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(262)	(160)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych z tytułu różnic przejściowych	(56)	(32)
Razem	(318)	(192)

W następstwie niekorzystnego wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego (NSA) z sierpnia 2016 roku i oddalenia na jego podstawie przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Łodzi (WSA), w wyrokach z dnia 10 stycznia, 13 stycznia i 8 lutego 2017 roku, wszystkich skarg spółki PKO Leasing SA (następcy prawnego spółki PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.) w sprawie zaliczenia nadpłat i zwrotów na poczet zaległości w podatku VAT, Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA na dzień 31 marca 2017 roku wykazuje należności z tytułu odsetek od zaległości podatku VAT w łącznej kwocie 21,1 miliona PLN, objęte pełnym odpisem aktualizującym.

Należności z tytułu odsetek od zaległości VAT, dochodzone przed sądami administracyjnymi, wynikają z postanowień Urzędu Skarbowego w Łodzi w przedmiocie rozliczenia nadpłat i zwrotów VAT za okresy rozliczeniowe od stycznia 2011 roku do czerwca 2013 roku na poczet zaległości podatkowych w podatku VAT, w których rozliczenia zwrotów i nadpłat podatku VAT na poczet zaległości w podatku VAT zostały dokonane w dacie złożenia deklaracji korygujących (w grudniu 2014 roku), a nie w dacie zapłaty podatku w wysokości wyższej niż należny, jak argumentuje Spółka.

W 2017 roku spółka PKO Leasing SA planuje kontynuować działania odwoławcze od decyzji organów skarbowych. W dniu 7 kwietnia 2017 roku Spółka złożyła skargę kasacyjną od wyroku WSA w przedmiocie zaliczenia zwrotu podatku VAT w wysokości 20,8 miliona PLN wynikającego z deklaracji za luty 2011 roku na poczet zaległości VAT za styczeń 2011 roku. Spółka podejmuje również inne działania odwoławcze w granicach przewidzianych przepisami prawa, m. in. obejmujące korektę deklaracji za okres styczeń i luty 2011 roku.

16. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ

Zysk na akcję	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Zysk przypadający na akcjonariuszy zwykłych	525	639
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w mln)	1 250	1 250
Zysk przypadający na jedną akcję (w PLN na akcję)	0,42	0,51

Zarówno w I kwartale 2017 roku jak i w I kwartale 2016 roku nie występowały instrumenty roz薄niające zysk przypadający na jedną akcję. W związku z powyższym wartość roz薄nionego zysku przypadającego na jedną akcję pokrywa się z wartością podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję.

NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

17. KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM

KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM	31.03.2017	31.12.2016
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	10 237	7 460
Gotówka	3 850	4 185
Lokaty w Banku Centralnym	-	1 680
Razem	14 087	13 325

18. NALEŻNOŚCI OD BANKÓW

NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	31.03.2017	31.12.2016
Lokaty w bankach	4 476	3 846
Rachunki bieżące	1 059	784
Udzielone kredyty i pożyczki	21	50
Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	97	661
Środki pieniężne w drodze	6	4
Razem brutto	5 659	5 345
Razem netto	5 659	5 345

Należności od banków - ekspozycje Grupy Kapitałowej na ryzyko kredytowe	Zaangażowanie	
	31.03.2017	31.12.2016
Należności bez rozpoznanej utraty wartości, nieprzeterminowane	5 659	5 345
Razem brutto	5 659	5 345
Razem według wartości bilansowej netto	5 659	5 345

19. AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU Z WYŁĄCZENIEM POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

AKTYWA PRZEZNACZONE DO OBROTU	31.03.2017	31.12.2016
Dłużne papiery wartościowe	1 356	312
obligacje skarbowe PLN	1 230	186
obligacje skarbowe walutowe	6	6
obligacje komunalne PLN	42	42
obligacje korporacyjne PLN	78	76
obligacje korporacyjne walutowe	-	2
Udziały i akcje w innych jednostkach - notowane na giełdach	20	11
Certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	5	3
Razem	1 381	326

20. POCHODNE INSTRUMENTY FINANSOWE

POCHODNE INSTRUMENTY FINANSOWE	31.03.2017		31.12.2016	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty zabezpieczające	377	703	382	1 135
Pozostałe instrumenty pochodne	2 371	3 102	2 519	3 063
Razem	2 748	3 805	2 901	4 198

RODZAJ KONTRAKTÓW	31.03.2017		31.12.2016	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	1 341	1 904	1 387	2 098
CIRS	545	940	570	1 391
FX Swap	235	213	205	164
Opcje	493	445	547	437
FRA	2	2	2	2
Forward	132	300	177	106
Inne	-	1	13	-
Razem	2 748	3 805	2 901	4 198

21. POCHODNE INSTRUMENTY ZABEZPIEZAJĄCE

STRATEGIA 1	ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W CHF ORAZ LOKAT NEGOCJOWANYCH W PLN, WYNIKAJĄCEJ Z RYZYKA ZMIAN STÓP PROCENTOWYCH ORAZ RYZYKA KURSOWEGO, Z WYKORZYSTANIEM TRANSAKCJI CIRS
OPIS RELACJI ZABEZPIEZAJĄCEJ	eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty w CHF o zmiennym oprocentowaniu oraz lokat negocjowanych w PLN, z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych w CHF i PLN, oraz zmian kursu walutowego CHF/PLN z wykorzystaniem transakcji CIRS w okresie objętym zabezpieczeniem
ZABEZPIECZANE RYZYKO	ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej
INSTRUMENT ZABEZPIEZAJĄCY	transakcje CIRS, w których Grupa Kapitałowa płaci kupon oparty o LIBOR 3M CHF, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej zdefiniowanej odpowiednio w CHF oraz PLN
POZYCJA ZABEZPIECZANA	portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF i portfel krótkoterminowych lokat negocjowanych, łącznie z ich odnawianiem w przyszłości (wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia). Grupa Kapitałowa desygnując pozycję zabezpieczaną zastosowała rozwiązania MSR.39.WS.99C w wersji przyjętej przez Unię Europejską.
	Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki: kwiecień 2017 roku - październik 2026 roku

STRATEGIA 2		ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH KREDYTÓW W PLN O ZMIENNYM OPROCENTOWANIU, WYNIKAJĄCEJ Z RYZYKA ZMIAN STÓP PROCENTOWYCH, Z WYKORZYSTANIEM TRANSAKCJI IRS
OPIS RELACJI ZABEZPIEZAJĄCEJ	eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych z wykorzystaniem transakcji IRS w okresie objętym zabezpieczeniem	
ZABEZPIECZANE RYZYKO	ryzyko stopy procentowej	
INSTRUMENT ZABEZPIEZAJĄCY	transakcje IRS, w których Grupa Kapitałowa płaci kupon oparty o zmienną stopę WIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty	
POZYCJA ZABEZPIECZANA	portfel kredytów w PLN indeksowanych do stopy zmiennej WIBOR 3M	
	Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki: kwiecień 2017 roku – grudzień 2021 roku	
STRATEGIA 3		ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH KREDYTÓW W EUR O ZMIENNYM OPROCENTOWANIU, WYNIKAJĄCEJ Z RYZYKA ZMIAN STÓP PROCENTOWYCH, Z WYKORZYSTANIEM TRANSAKCJI IRS
OPIS RELACJI ZABEZPIEZAJĄCEJ	eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych z wykorzystaniem transakcji IRS w okresie objętym zabezpieczeniem	
ZABEZPIECZANE RYZYKO	ryzyko stopy procentowej	
INSTRUMENT ZABEZPIEZAJĄCY	transakcje IRS, w których Grupa Kapitałowa płaci kupon oparty o zmienną stopę EURIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty	
POZYCJA ZABEZPIECZANA	portfel kredytów w EUR indeksowanych do stopy zmiennej EURIBOR 3M	
	Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki: kwiecień 2017 roku – luty 2024 roku	
STRATEGIA 4		ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH KREDYTÓW W CHF O ZMIENNYM OPROCENTOWANIU, WYNIKAJĄCEJ Z RYZYKA ZMIAN STÓP PROCENTOWYCH, Z WYKORZYSTANIEM TRANSAKCJI IRS
OPIS RELACJI ZABEZPIEZAJĄCEJ	eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych z wykorzystaniem transakcji IRS w okresie objętym zabezpieczeniem	
ZABEZPIECZANE RYZYKO	ryzyko stopy procentowej	
INSTRUMENT ZABEZPIEZAJĄCY	transakcje IRS, w których Grupa Kapitałowa płaci kupon oparty o zmienną stopę LIBOR CHF 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty	
POZYCJA ZABEZPIECZANA	portfel kredytów w CHF indeksowanych do stopy zmiennej LIBOR CHF 3M	
	Na dzień 31 marca 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa Kapitałowa nie posiada aktywnych powiązań zabezpieczających w ramach niniejszej strategii.	

STRATEGIA 5	ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH KREDYTÓW W WALUTACH WYMIENIALNYCH O ZMIENNYM OPROCENTOWANIU, WYNIKAJĄCEJ Z RYZYKA ZMIAN STÓP PROCENTOWYCH I RYZYKA KURSOWEGO ORAZ ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ZOBOWIĄZANIA FINANSOWEGO O STAŁYM OPROCENTOWANIU W WALUCIE WYMIENIALNEJ, WYNIKAJĄCEJ Z RYZYKA KURSOWEGO, Z WYKORZYSTANIEM TRANSAKCI CIRS
OPIS RELACJI ZABEZPIEZAJĄCEJ	eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymienialnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka kursowego oraz eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego o stałym oprocentowaniu w walucie wymienialnej, wynikającej z ryzyka kursowego z wykorzystaniem transakcji CIRS w okresie objętym zabezpieczeniem
ZABEZPIECZANE RYZYKO	ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej
INSTRUMENT ZABEZPIEZAJĄCY	transakcje CIRS, w których Grupa Kapitałowa płaci kupon oparty o zmienną stopę LIBOR CHF 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę USD lub EUR od kwoty nominalnej, na którą został zawarty
POZYCJA ZABEZPIECZANA	portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF i zobowiązanie finansowe o stałym oprocentowaniu w USD lub EUR
	Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki: kwiecień 2017 roku - styczeń 2023 roku

STRATEGIA 6	ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W WALUTACH WYMIENIALNYCH INNYCH NIŻ CHF ORAZ LOKAT NEGOCJOWANYCH W PLN, WYNIKAJĄCEJ Z RYZYKA ZMIAN STÓP PROCENTOWYCH ORAZ RYZYKA KURSOWEGO, Z WYKORZYSTANIEM TRANSAKCI CIRS
OPIS RELACJI ZABEZPIEZAJĄCEJ	eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty denominowane w walutach wymienialnych innych niż CHF o zmiennym oprocentowaniu oraz lokat negocjowanych w PLN, z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych, oraz zmian kursu walutowego z wykorzystaniem transakcji CIRS w okresie objętym zabezpieczeniem
ZABEZPIECZANE RYZYKO	ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej
INSTRUMENT ZABEZPIEZAJĄCY	transakcje CIRS, w których Grupa Kapitałowa płaci kupon oparty o EURIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej, na którą został zawarty
POZYCJA ZABEZPIECZANA	portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w EUR i portfel krótkoterminowych lokat negocjowanych, łącznie z ich odnawianiem w przyszłości (wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia). Grupa Kapitałowa desygnując pozycję zabezpieczaną zastosowała rozwiązania MSR.39.WS.99C w wersji przyjętej przez Unię Europejską.
	Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki: kwiecień 2017 roku - marzec 2021 roku

Wartość bilansowa/wartość godziwa instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych związanych ze stopą procentową i/lub kursem walutowym	31.03.2017		31.12.2016	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS		125		90
CIRS		28		32
		252		292
		675		1 103
Razem	377	703	382	1 135

Zmiana innych dochodów całkowitych z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych oraz nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych	01.01-31.03.2017	01.01-31.03.2016
Inne dochody całkowite na początek okresu brutto	(134)	(71)
Zyski/straty odniesione na inne dochody całkowite w okresie	611	208
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat, w tym:	(590)	(71)
- przychody odsetkowe	(69)	(95)
- wynik z pozycji wymiany	(521)	24
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu brutto	(113)	66
Efekt podatkowy	20	(12)
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu netto	(93)	54
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto	21	137
Efekt podatkowy	(5)	(26)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite netto	16	111
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat, w tym kwota odniesiona na:	1	-
Wynik z pozycji wymiany	1	-

22. INSTRUMENTY FINANSOWE PRZY POCZĄTKOWYM UJĘCIU WYZNACZONE JAKO WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	31.03.2017	31.12.2016
Dłużne papiery wartościowe	10 060	12 204
bony pieniężne NBP	6 998	9 079
obligacje skarbowe PLN	1 804	1 812
obligacje skarbowe walutowe	1 032	1 075
obligacje komunalne PLN	104	111
obligacje komunalne walutowe	122	127
Jednostki uczestnictwa w UFK (ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe) związane z produktami ubezpieczeniowymi należącymi do grupy produktów inwestycyjnych gdzie ryzyko ponosi ubezpieczający	1 715	1 733
Razem	11 775	13 937

23. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	31.03.2017			31.12.2016		
	Wartość brutto	Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość netto	Wartość brutto	Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość netto
Kredyty	190 020	(7 605)	182 415	189 736	(7 478)	182 258
mieszkaniowe	107 641	(2 179)	105 462	108 321	(2 200)	106 121
gospodarcze	57 483	(3 851)	53 632	56 722	(3 807)	52 915
konsumpcyjne	24 896	(1 575)	23 321	24 693	(1 471)	23 222
Dłużne papiery wartościowe	5 084	(76)	5 008	4 948	(77)	4 871
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	2 503	(70)	2 433	2 352	(69)	2 283
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	2 581	(6)	2 575	2 596	(8)	2 588
Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	1 022	-	1 022	1 339	-	1 339
Należności z tytułu leasingu finansowego	12 596	(462)	12 134	12 586	(448)	12 138
Razem	208 722	(8 143)	200 579	208 609	(8 003)	200 606

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według metod kalkulacji odpisów	31.03.2017			31.12.2016		
	Wartość brutto	Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość netto	Wartość brutto	Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość netto
metoda zindywidualizowana, w tym:	6 295	(2 530)	3 765	6 551	(2 608)	3 943
ze stwierdzoną utratą wartości	4 848	(2 519)	2 329	5 049	(2 594)	2 455
bez stwierdzonej utraty wartości	1 447	(11)	1 436	1 502	(14)	1 488
metoda portfelowa	7 411	(4 980)	2 431	7 183	(4 766)	2 417
ze stwierdzoną utratą wartości	7 400	(4 979)	2 421	7 171	(4 766)	2 405
bez stwierdzonej utraty wartości	11	(1)	10	12	-	12
metoda grupowa (IBNR)	195 016	(633)	194 383	194 875	(629)	194 246
Razem	208 722	(8 143)	200 579	208 609	(8 003)	200 606

Kredyty i pożyczki udzielone klientom - ekspozycja Grupy Kapitałowej na ryzyko kredytowe	31.03.2017			31.12.2016		
	Wartość brutto	Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość netto	Wartość brutto	Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość netto
z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	12 248	(7 498)	4 750	12 220	(7 360)	4 860
oceniane metodą zindywidualizowaną	4 848	(2 519)	2 329	5 049	(2 594)	2 455
bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	196 474	(645)	195 829	196 389	(643)	195 746
z rozpoznaną przesłanką indywidualną	1 401	(12)	1 389	1 452	(14)	1 438
nieprzeterminowane	1 157	(10)	1 147	1 199	(13)	1 186
przeterminowane	244	(2)	242	253	(1)	252
bez rozpoznanej przesłanki indywidualnej/IBNR	195 073	(633)	194 440	194 937	(629)	194 308
nieprzeterminowane	191 304	(441)	190 863	190 628	(436)	190 192
przeterminowane	3 769	(192)	3 577	4 309	(193)	4 116
Razem	208 722	(8 143)	200 579	208 609	(8 003)	200 606

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według segmentów klienta	31.03.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto, w tym:	208 722	208 609
bankowości hipotecznej	100 955	101 389
korporacyjne	53 603	53 170
bankowości detalicznej i prywatnej	24 905	24 701
małych i średnich przedsiębiorstw	28 224	27 997
transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	1 022	1 339
pozostałe należności	13	13
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(8 143)	(8 003)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	200 579	200 606

Wskaźniki jakości kredytowej (w %)	31.03.2017	31.12.2016
Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości	5,9%	5,9%
Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości*	66,5%	65,5%
Udział kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 90 dni w stosunku do wartości brutto kredytów i pożyczek	4,5%	4,4%

* Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości jest liczony jako iloraz całości odpisu (zarówno dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom z rozpoznaną utratą wartości, jak i IBNR) oraz wartości ekspozycji brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom z rozpoznaną utratą wartości.

Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom - uzgodnienie ruchu w 1 kwartale 2017 roku	Wartość na początek okresu	Utworzenie w okresie	Rozwiązanie w okresie	Spisania aktywów i rozliczenia	Inne	Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto wpływ na rachunek zysków i strat
kredyty mieszkaniowe	2 200	199	(124)	(51)	(45)	2 179	(75)
kredyty gospodarcze	3 807	469	(308)	(87)	(30)	3 851	(161)
kredyty konsumpcyjne	1 471	307	(186)	(10)	(7)	1 575	(121)
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	69	1	-	-	-	70	(1)
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	8	-	(2)	-	-	6	2
należności z tytułu leasingu finansowego	448	71	(50)	(4)	(3)	462	(21)
Razem	8 003	1 047	(670)	(152)	(85)	8 143	(377)

Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom - uzgodnienie ruchu w 1 kwartale 2016 roku	Wartość na początek okresu	Utworzenie w okresie	Rozwiązanie w okresie	Spisania aktywów i rozliczenia	Inne	Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto wpływ na rachunek zysków i strat
kredyty mieszkaniowe	2 337	261	(164)	(93)	(11)	2 330	(97)
kredyty gospodarcze	4 107	461	(299)	(117)	(22)	4 130	(162)
kredyty konsumpcyjne	1 569	282	(202)	(12)	(4)	1 633	(80)
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	69	-	(2)	-	-	67	2
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	3	5	-	-	-	8	(5)
należności z tytułu leasingu finansowego	202	26	(23)	(5)	-	200	(3)
Razem	8 287	1 035	(690)	(227)	(37)	8 368	(345)

REKLASYFIKACJA PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

W 2012 roku ze względu na zmianę intencji co do utrzymywania wybranego portfela nieskarbowych papierów wartościowych zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu do kategorii dostępne do sprzedaży Grupa Kapitałowa dokonała ich przekwalifikowania do kategorii kredyty i pożyczki udzielone klientom. W wyniku reklasyfikacji portfela zmianie uległy zasady wyceny portfela tj. z wyceny do wartości godziwej na wycenę według zamortyzowanego kosztu.

Portfel reklasifikowany w 2012 roku na dzień	31.03.2017		31.12.2016	
	wartość godziwa	wartość bilansowa	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	621	626	623	628
Obligacje korporacyjne	8	8	8	8
Razem	629	634	631	636

Portfel reklasifikowany w 2012 na dzień reklasyfikacji	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	1 219	1 237	1 237
Obligacje korporacyjne	1 289	1 294	1 294
Razem	2 508	2 531	2 531

Szacunkowa zmiana utraty wartości kredytów i pożyczek na skutek:	31.03.2017		31.12.2016	
	scenariusz +10%	scenariusz -10%	scenariusz +10%	scenariusz -10%
zmiany wartości bieżącej szacowanych przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek Banku z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości ocenianych metodą zindywidualizowaną	(186)	310	(196)	320
zmiany prawdopodobieństwa defaultu	51	(51)	49	(49)
zmiany stóp odzysku	(340)	340	(353)	353

24. INWESTYCYJNE PAPIERY WARTOŚCIOWE DOSTĘPNE DO SPRZEDAŻY

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	31.03.2017	31.12.2016
Dłużne papiery wartościowe brutto	38 810	36 419
obligacje skarbowe PLN	28 625	25 744
obligacje skarbowe walutowe	209	678
obligacje komunalne PLN	4 561	4 552
obligacje korporacyjne PLN	4 800	4 800
obligacje korporacyjne walutowe	615	645
Odpisy z tytułu utraty wartości	(279)	(277)
obligacje korporacyjne PLN	(213)	(210)
obligacje korporacyjne walutowe	(66)	(67)
Razem dłużne papiery wartościowe netto	38 531	36 142
Kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	303	285
niedopuszczone do publicznego obrotu	140	129
dopuszczone do publicznego obrotu	163	156
Odpisy z tytułu utraty wartości	(49)	(67)
Razem kapitałowe papiery wartościowe netto	254	218
Jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania	273	316
Razem inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	39 058	36 676

Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - ekspozycja Grupy Kapitałowej na ryzyko kredytowe	Zaangażowanie	
	31.03.2017	31.12.2016
z rozpoznaną utratą wartości, metoda zindywidualizowana	1 288	1 297
bez rozpoznanej utraty wartości, nieprzeterminowane	37 522	35 122
z ratingiem zewnętrznym	32 426	30 034
z ratingiem wewnętrznym	5 096	5 088
Razem brutto	38 810	36 419
Odpisy z tytułu utraty wartości	(279)	(277)
Razem netto	38 531	36 142

Odpisy z tytułu utraty wartości - uzgodnienie ruchu w I kwartale 2017 roku	Wartość na początek okresu	Utworzenie w okresie	Rozwiązanie w okresie	Inne	Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto - wpływ na rachunek zysków i strat
Dłużne papiery wartościowe	277	7	-	(5)	279	(7)
Kapitałowe papiery wartościowe	67	-	(18)	-	49	18
Razem	344	7	(18)	(5)	328	11

Odpisy z tytułu utraty wartości - uzgodnienie ruchu w I kwartale 2016 roku	Wartość na początek okresu	Utworzenie w okresie	Inne	Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto - wpływ na rachunek zysków i strat
Dłużne papiery wartościowe	57	32	(2)	87	(32)
Kapitałowe papiery wartościowe	76	-	-	76	-
Razem	133	32	(2)	163	(32)

25. INWESTYCYJNE PAPIERY WARTOŚCIOWE UTRZYMYWANE DO TERMINU ZAPADALNOŚCI

Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	31.03.2017	31.12.2016
Dłużne papiery wartościowe		
obligacje skarbowe w PLN	957	199
obligacje skarbowe walutowe	243	267
Razem	1 200	466

26. ZAPASY

Zapasy	31.03.2017	31.12.2016
Towary	230	190
Wyroby gotowe	23	29
Inwestycje budowlane do sprzedaży	63	55
Materiały	10	11
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	(25)	(25)
Razem	301	260

27. WARTOŚCI NIEMATERIALNE I RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

WARTOŚCI NIEMATERIALNE

Wartości niematerialne	31.03.2017	31.12.2016
Oprogramowanie	1 567	1 612
Wartość firmy	1 264	1 252
Przyszłe zyski z zawartych umów ubezpieczeniowych	77	81
Relacje z klientami	95	98
Inne, w tym nakłady	351	379
Razem	3 354	3 422

WARTOŚĆ FIRMY

Wartość firmy netto	31.03.2017	31.12.2016
Spółki Nordea Polska	985	985
Raiffeisen - Leasing Polska SA i jej spółki zależne	57	57
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	150	150
PKO BP BANKOWY PTE SA	51	51
Qualia 2 spółka z o.o. - Nowy Wilanów Sp.k.	1	1
Aktywa przejęte od spółki CFP Sp. z o.o.	8	8
ZenCard Sp. z o.o.	12	-
Razem	1 264	1 252

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

Rzeczowe aktywa trwałe	31.03.2017	31.12.2016
Grunty i budynki	1 842	1 864
Maszynty i urządzenia	486	488
Środki trwałe w budowie	60	103
Inne	639	631
Razem	3 027	3 086

LEASING OPERACYJNY - LEASINGODAWCA

Łączna kwota przyszłych opłat leasingowych z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego	31.03.2017	31.12.2016
Dla okresu:		
do 1 roku	52	50
od 1 roku do 5 lat	108	106
powyżej 5 lat	14	10
Razem	174	166

Dla umów leasingu operacyjnego, gdzie Grupa Kapitałowa jest leasingodawcą, przeciętny okres trwania umowy wynosi z reguły do 36 miesięcy. Leasingobiorca ponosi koszty serwisu oraz ubezpieczeń.

Aktywa oddane w leasing	31.03.2017	31.12.2016
Środki transportu	221	208
Nieruchomości	69	70
Maszyny i urządzenia	6	6
Razem	296	284

28. INNE AKTYWA

Inne aktywa	31.03.2017	31.12.2016
Rozrachunki z tytułu transakcji zrealizowanych przy użyciu kart	1 312	1 236
Rozliczenie instrumentów finansowych	424	382
Należności z tytułu rozliczeń gotówkowych	81	125
Należności i rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	85	80
Aktywa do zbycia	177	178
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	353	291
Należności od odbiorców	198	173
Należności z tytułu podatku VAT	128	102
Należności reasekuratorów	386	377
Pozostałe	71	90
Razem	3 215	3 034
w tym aktywa finansowe	2 405	2 247

29. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW

	31.03.2017	31.12.2016
Otrzymane kredyty i pożyczki*	16 612	17 567
Depozyty banków	743	800
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	206
Rachunki bieżące	627	593
Inne depozyty z rynku pieniężnego	180	42
Razem	18 162	19 208

* Finansowanie portfela kredytów nabytych w transakcji przejęcia Nordea Bank Polska

30. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	31.03.2017	31.12.2016
Zobowiązania wobec ludności	150 407	148 000
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	76 402	72 365
Depozyty terminowe	73 652	75 304
Pozostałe zobowiązania	353	331
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	47 071	48 657
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	29 509	30 987
Depozyty terminowe	12 227	11 947
Otrzymane kredyty i pożyczki:	4 340	4 662
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	20	-
Pozostałe zobowiązania	975	1 061
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	9 638	8 409
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	8 115	8 163
Depozyty terminowe	1 505	187
Pozostałe zobowiązania	18	59
Razem	207 116	205 066

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW WG SEGMENTU KLIENTA	31.03.2017	31.12.2016
Zobowiązania wobec klientów, w tym:		
bankowości detalicznej i prywatnej	142 889	140 021
korporacyjne	37 997	37 639
małych i średnich przedsiębiorstw	21 861	22 734
otrzymane kredyty i pożyczki	4 340	4 662
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	20	-
pozostałe zobowiązania	9	10
Razem	207 116	205 066

31. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ

Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	31.03.2017	31.12.2016
Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe	643	543
Zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych ubezpieczyciela w podziale na:	2 362	2 401
ubezpieczeniowe produkty finansowe Unit-Linked	2 079	2 130
produkt bezpieczny kapitał	267	268
pozostałe	16	3
Razem	3 005	2 944

32. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	31.03.2017	31.12.2016
Instrumenty finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	16 547	14 493
obligacje wyemitowane przez PKO Finance AB	6 274	6 705
obligacje wyemitowane przez PKO Bank Polski SA	1 657	1 693
obligacje wyemitowane przez Grupę Kapitałową PKO Leasing SA*	1 540	1 742
obligacje wyemitowane przez PKO Bank Hipoteczny SA	1 766	1 151
hipoteczne listy zastawne wyemitowane przez PKO Bank Hipoteczny SA	5 310	3 202
Razem	16 547	14 493

* w tym obligacje objęte przez Grupę Kapitałową PKO Leasing SA w ramach nabycia Raiffeisen - Leasing Polska SA.

INFORMACJA O EMISJI, WYKUPIE I SPŁACIE NIEUDZIAŁOWYCH I KAPITAŁOWYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

W I kwartale 2017 roku miały miejsce następujące emisje, wykupy i spłaty papierów wartościowych:

DOTYCZĄCE LISTÓW ZASTAWNYCH

Spółka PKO Bank Hipoteczny SA przeprowadziła dwie emisje listów zastawnych, w tym:

- emisję zagraniczną w formule private placement, denominowaną w EUR, skierowaną do inwestorów instytucjonalnych, o łącznej wartości nominalnej 25 milionów EUR oraz okresie wykupu ustalonym na 7 lat; oprocentowanie stałe oraz rentowność w okresie emisji wynosi 0,82%; listy zastawne zostały nabyte przez inwestorów po cenie równej ich wartości nominalnej i są notowane na giełdzie w Luksemburgu,
- emisję zagraniczną denominowaną w EUR, skierowaną do inwestorów instytucjonalnych, o łącznej wartości nominalnej 500 milionów EUR oraz okresie wykupu ustalonym na 5 lat i 10 miesięcy; oprocentowanie stałe w okresie emisji wynosi 0,625%, a rentowność na dzień ustalenia ceny 0,63%; listy zastawne zostały nabyte przez inwestorów po cenie 99,972% w stosunku do wartości nominalnej i są notowane na giełdzie w Luksemburgu (docelowo będą również notowane na giełdzie w Warszawie).

DOTYCZĄCE OBLIGACJI

Spółka PKO Bank Hipoteczny SA wyemitowała 15 419 sztuk obligacji o łącznej wartości nominalnej 1 542 milionów PLN oraz wykupiła 9 210 sztuk obligacji o łącznej wartości nominalnej 921 milionów PLN. Emisje obligacji Spółki reguluje Umowa Programu Emisji Obligacji zawarta z PKO Bankiem Polskim SA. Jednocześnie zgodnie z Umową Gwarancyjną PKO Bank Polski SA pełni rolę gwaranta emisji obligacji do łącznej wysokości 2 miliardów PLN. Według stanu na 31 marca 2017 roku zobowiązanie Spółki z tytułu wyemitowanych obligacji w wartości nominalnej wynosiło 1 777 milionów PLN – wszystkie obligacje były objęte przez inwestorów innych niż PKO Bank Polski SA.

Spółka PKO Leasing SA wyemitowała 268 905 sztuk obligacji o łącznej wartości nominalnej 269 milionów PLN oraz wykupiła 243 710 sztuk obligacji o łącznej wartości nominalnej 244 milionów PLN. Emisje obligacji Spółki reguluje Umowa Emisji Obligacji zawarta z PKO Bankiem Polskim SA. Emisje obligacji nie są objęte gwarancją PKO Banku Polskiego SA. Według stanu na 31 marca 2017 roku zadłużenie Spółki z tytułu emisji obligacji w wartości nominalnej wynosiło 207 milionów PLN.

Spółka Raiffeisen-Leasing Polska SA wykupiła przedterminowo, na żądanie Raiffeisen Bank Polska SA, 2 270 sztuk obligacji o łącznej wartości nominalnej 227 milionów PLN. Płatność została sfinansowana ze środków otrzymanych od PKO Banku Polskiego SA w ramach kredytu, na podstawie umowy podpisanej w grudniu 2016 roku. Według stanu na 31 marca 2017 roku zobowiązanie Spółki z tytułu wyemitowanych obligacji w wartości nominalnej wynosiło 73 miliony PLN.

33. ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE

	Wartość nominalna w walucie	Waluta	Okres	Warunki szczególne	Stan zobowiązania w PLN	
					31.03.2017	31.12.2016
Obligacje podporządkowane	1 601	PLN	14.09.2012-14.09.2022	prawo do dokonania przedterminowego wykupu w terminie 5 lat od daty emisji	1 603	1 617
Pożyczka podporządkowana od Nordea Bank AB (publ)	224	CHF	24.04.2012 - 24.04.2022		884	922
Razem					2 487	2 539

34. POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA

	31.03.2017	31.12.2016
Koszty do zapłacenia	533	573
Przychody pobierane z góry	570	589
Zobowiązanie z tytułu podatku od niektórych instytucji finansowych	77	77
Inne zobowiązania	2 536	2 748
Razem	3 716	3 987
w tym zobowiązania finansowe	2 699	3 059

Na dzień 31 marca 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zobowiązań w przypadku, których nie wywizywałyby się z płatności wynikających z zawartych umów.

35. REZERWY

Za okres zakończony dnia 31 marca 2017 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2017 roku, w tym:	24	46	67	92	229
Rezerwa krótkoterminowa	24	7	51	92	174
Rezerwa długoterminowa	-	39	16	-	55
Utworzenie/aktualizacja rezerw	6	-	44	-	50
Rozwiązanie rezerw	(10)	-	(41)	(1)	(52)
Wykorzystanie rezerw	-	-	-	(13)	(13)
Inne zmiany i reklasyfikacje	-	-	(1)	-	(1)
Stan na dzień 31 marca 2017 roku, w tym:	20	46	69	78	213
Rezerwa krótkoterminowa	20	7	53	78	158
Rezerwa długoterminowa	-	39	16	-	55

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 46 milionów PLN oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 3 miliony PLN, rezerwy na sprawy sporne w tym sądowe, których przedmiotem są wynagrodzenia na kwotę 0,4 miliona PLN.

Za okres zakończony dnia 31 marca 2016 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2016 roku, w tym:	22	46	83	101	252
Rezerwa krótkoterminowa	22	4	64	101	191
Rezerwa długoterminowa	-	42	19	-	61
Utworzenie/aktualizacja rezerw	10	-	65	1	76
Rozwiązanie rezerw	(3)	-	(76)	(2)	(81)
Wykorzystanie rezerw	(5)	-	-	(8)	(13)
Stan na dzień 31 marca 2016 roku, w tym:	24	46	72	92	234
Rezerwa krótkoterminowa	24	4	52	92	172
Rezerwa długoterminowa	-	42	20	-	62

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 59 milionów PLN oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 3 miliony PLN, rezerwy na sprawy sporne w tym sądowe, których przedmiotem są wynagrodzenia na kwotę 0,3 miliona PLN.

Rezerwy na sprawy sporne utworzone zostały w wysokości oczekiwanych wpływów korzyści ekonomicznych.

36. KAPITAŁY WŁASNE I AKCJONARIAT BANKU

Kapitały własne	31.03.2017	31.12.2016
Kapitał zakładowy	1 250	1 250
Kapitał zapasowy	24 491	24 491
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 070	1 070
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 608	3 608
Inne dochody całkowite, w tym:	(220)	(468)
Udział w innych dochodach całkowitych jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	(3)	(1)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	(113)	(347)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(93)	(109)
Zyski i straty aktuarialne	(11)	(11)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(230)	(221)
Niepodzielony wynik finansowy	2 855	(19)
Wynik okresu bieżącego netto	525	2 874
Udziały niekontrolujące	(13)	(16)
Razem	33 336	32 569

Zgodnie z wiedzą PKO Banku Polskiego SA na dzień przekazania raportu akcjonariuszami posiadającymi bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji (co najmniej 5%) są trzy podmioty: Skarb Państwa, Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny, Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny.

Nazwa podmiotu	Ilość akcji	Ilość głosów %	Wartość nominalna 1 akcji	Udział w kapitale podstawowym %
Na dzień 31 marca 2017 roku				
Skarb Państwa	367 918 980	29,43	1 zł	29,43
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny ¹	83 952 447	6,72	1 zł	6,72
Nationale Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny ²	64 594 448	5,17	1 zł	5,17
Pozostali akcjonariusze	733 534 125	58,68	1 zł	58,68
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00
Na dzień 31 grudnia 2016 roku				
Skarb Państwa	367 918 980	29,43	1 zł	29,43
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny ¹	83 952 447	6,72	1 zł	6,72
Nationale Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny ²	64 594 448	5,17	1 zł	5,17
Pozostali akcjonariusze	733 534 125	58,68	1 zł	58,68
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00

- 1) Stan posiadania akcji na dzień 29 stycznia 2013 roku, raportowany przez Aviva OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 153,1 mln akcji PKO Banku Polskiego SA przez BGK oraz Skarb Państwa.
- 2) Stan posiadania akcji na dzień 24 lipca 2012 roku, raportowany przez ING OFE (aktualnie Nationale-Nederlanden OFE) po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 95 mln akcji PKO Banku Polskiego SA przez Skarb Państwa.

Ze wszystkich akcji PKO Banku Polskiego SA wynikają te same prawa i obowiązki. Akcje nie są uprzywilejowane, ani w zakresie prawa głosu czy dywidendy. Statut PKO Banku Polskiego SA ogranicza jednak prawa głosu przysługujące akcjonariuszom dysponującym powyżej 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu i zakazuje wykonywania więcej niż 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu przez takich akcjonariuszy. Powyższe nie dotyczy:

- 1) akcjonariuszy, którzy w dniu podjęcia uchwały Walnego Zgromadzenia wprowadzającej ograniczenie prawa głosu byli uprawnieni z akcji reprezentujących więcej niż 10% ogólnej liczby głosów w Banku (tj. Skarb Państwa i BGK),
- 2) akcjonariuszy, którzy są uprawnieni z akcji imiennych serii A (Skarb Państwa) oraz
- 3) akcjonariuszy działających wspólnie z akcjonariuszami, o których mowa w tiret drugim na podstawie porozumienia dotyczącego wspólnego wykonywania prawa głosu z akcji. Ponadto, ograniczenie praw głosu wygasa, kiedy udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Banku spadnie poniżej 5%.

Zgodnie z § 6 ust. 2 Statutu PKO Banku Polskiego SA zamiana akcji imiennych serii A na akcje na okaziciela oraz przeniesienie tych akcji wymaga zgody wyrażonej w uchwale Rady Ministrów. Zamiana na akcje na okaziciela lub przeniesienie akcji imiennych serii A po uzyskaniu powyższej zgody powoduje wygaśnięcie ograniczeń przewidzianych w zdaniu poprzednim w stosunku do akcji będących przedmiotem zamiany na akcje na okaziciela lub przeniesienia, w zakresie w jakim zgoda została udzielona.

Akcje Banku są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Seria	Rodzaj akcji	Ilość akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość serii wg wartości nominalnej
Seria A	akcje zwykłe imienne	312 500 000	1 zł	312 500 000 zł
Seria A	akcje zwykłe na okaziciela	197 500 000	1 zł	197 500 000 zł
Seria B	akcje zwykłe na okaziciela	105 000 000	1 zł	105 000 000 zł
Seria C	akcje zwykłe na okaziciela	385 000 000	1 zł	385 000 000 zł
Seria D	akcje zwykłe na okaziciela	250 000 000	1 zł	250 000 000 zł
Razem	---	1 250 000 000	---	1 250 000 000 zł

W I kwartale 2017 roku nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału zakładowego Banku. Wyemitowane akcje Banku nie są uprzywilejowane i są w pełni opłacone.

INFORMACJE O PODMIOTACH GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA, WSPÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘCIACH I JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH

37. SKŁAD GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA I ZAKRES DZIAŁALNOŚCI PODMIOTÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ

W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wchodzi następujące jednostki zależne:

Lp.	NAZWA JEDNOSTKI JEDNOSTKI ZALEŻNE BEZPOŚREDNIO	SIEDZIBA	% UDZIAŁ W KAPITALE	
			31.03.2017	31.12.2016
1	PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	100	100
2	PKO BP BANKOWY PTE SA	Warszawa	100	100
3	PKO Leasing SA	Łódź	100	100
4	PKO BP Finat Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
5	PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	Warszawa	100	100
6	PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	Warszawa	100	100
7	PKO Bank Hipoteczny SA	Gdynia	100	100
8	PKO Finance AB	Sztokholm, Szwecja	100	100
9	KREDOBANK SA	Lwów, Ukraina	99,6293	99,6293
10	„Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością	Kijów, Ukraina	100	100
11	Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. ¹	Kijów, Ukraina	95,4676	95,4676
12	Qualia Development Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
13	ZenCard Sp. z o.o. ²	Warszawa	100	-
14	Merkury - fiz an ³	Warszawa	100	100
15	NEPTUN - fiz an ³	Warszawa	100	100

1) Drugim udziałowcem Spółki jest „Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością.

2) Spółka została nabyta w dniu 26 stycznia 2017 roku.

3) PKO Bank Polski SA posiada certyfikaty inwestycyjne Funduszu; w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział posiadanych certyfikatów inwestycyjnych Funduszu.

Lp.	NAZWA JEDNOSTKI JEDNOSTKI ZALÉŻNE POŚREDNIO	SIEDZIBA	% UDZIAŁ W KAPITALE *	
			31.03.2017	31.12.2016
	GRUPA PKO Leasing SA			
1	PKO Leasing Sverige AB	Sztokholm, Szwecja	100	100
2	PKO Faktoring SA	Warszawa	100	100
3	Raiffeisen-Leasing Polska SA	Warszawa	100	100
	Raiffeisen-Leasing Real Estate Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
	„Raiffeisen Insurance Agency” Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
	Raiffeisen-Leasing Service Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
	ROOF Poland Leasing 2014 DAC ¹	Dublin, Irlandia	-	-
	GRUPA PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA			
4	Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
	GRUPA KREDOBANK SA			
5	Finansowa Kompania „Idea Kapitał” Sp. z o.o.	Lwów, Ukraina	100	100
	GRUPA Qualia Development Sp. z o.o. ²			
6	Qualia 3 Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
7	Qualia 2 Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
8	Qualia Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
9	Qualia 3 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Neptun Park Sp. k.	Warszawa	99,9975	99,9975
10	Qualia sp. z o.o. – Sopot Sp. k.	Warszawa	99,9787	99,9787
11	Qualia 2 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Nowy Wilanów Sp. k.	Warszawa	99,9750	99,9750
12	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Zakopane Sp. k.	Warszawa	99,9123	99,9123
13	Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
14	Qualia - Residence Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
15	Sarnia Dolina Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
16	Giełda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
17	FORT MOKOTÓW Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	51	51
18	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Projekt 1 Sp. k.	Warszawa	50	50
	Merkury - fiz an			
19	„Zarząd Majątkiem Górczewska” Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
20	Molina Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
21	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 1 S.K.A.	Warszawa	100	100
22	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A.	Warszawa	100	100
23	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 3 S.K.A.	Warszawa	100	100
24	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 4 S.K.A.	Warszawa	100	100
25	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 5 S.K.A.	Warszawa	100	100
26	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 6 S.K.A.	Warszawa	100	100
	NEPTUN - fiz an			
27	Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	Warszawa	100	100
28	„CENTRUM HAFNERA” Sp. z o.o.	Sopot	72,9766	72,9766
	„Sopot Zdrój” Sp. z o.o.	Sopot	100	100
	„Promenada Sopotcka” Sp. z o.o.	Sopot	100	100

* udział w kapitale podmiotu bezpośrednio dominującego

- 1) Spółka Raiffeisen-Leasing Polska SA, zgodnie z MSSF 10 sprawuje kontrolę nad Spółką, mimo że nie posiada w Spółce zaangażowania kapitałowego.
- 2) W spółkach komandytowych Grupy Qualia Development Sp. z o.o. w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział komandytariusza - spółki Qualia Development Sp. z o.o. w wartości wniesionych wkładów.

NAZWA PODMIOTÓW ZALEŻNYCH	PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI
PKO TOWARZYSTWO FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH SA	Podstawowym przedmiotem działalności spółki jest tworzenie, reprezentowanie wobec osób trzecich i zarządzanie otwartymi i zamkniętymi funduszami inwestycyjnymi oraz zarządzanie portfelami klientów, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych. Spółka oferuje również specjalistyczne programy inwestycyjne oraz prowadzi pracownicze programy emerytalne (PPE).
PKO BP BANKOWY PTE SA	Spółka prowadzi działalność w obszarze funduszy emerytalnych. Zarządza PKO BP Bankowym Otwartym Funduszem Emerytalnym (OFE) oraz PKO Dobrowolnym Funduszem Emerytalnym (DFE), w ramach którego oferowane jest Indywidualne Konto Emerytalne (IKE) i Indywidualne Konto Zabezpieczenia Emerytalnego (IKZE).
PKO BANK HIPOTECZNY SA	Spółka specjalizuje się w udzielaniu mieszkaniowych kredytów hipotecznych dla klientów indywidualnych, jak również nabywa wierzytelności z tytułu takich kredytów od Banku. Emisja listów zastawnych ma stanowić główne źródło długoterminowego finansowania kredytów zabezpieczonych nieruchomościami.
PKO LEASING SA	<p>Spółka wraz z podmiotami zależnymi, w tym nabytą w grudniu 2016 roku spółką Raiffeisen-Leasing Polska SA świadczy usługi leasingowe. Spółki oferują leasing finansowy i operacyjny: samochodów osobowych, dostawczych, pojazdów ciężarowych, maszyn, urządzeń, linii technologicznych, sprzętu medycznego, nieruchomości, sprzętu i oprogramowania IT, statków, samolotów oraz sprzętu kolejowego. W ofercie znajduje się usługa zarządzania flotą pojazdów. Ponadto spółki Grupy Kapitałowej Raiffeisen-Leasing Polska SA zajmują się przechowywaniem, przygotowaniem i aktywną sprzedażą „poleasingowych” przedmiotów powindykacyjnych i pokontraktowych, świadczą wyspecjalizowane usługi w zakresie tworzenia produktów i programów ubezpieczeniowych dla klientów instytucji finansowych oraz prowadzą działalność pożyczkową. W Grupie tej znajduje się również spółka celowa z siedzibą w Irlandii powołana na potrzeby sekurytyzacji wierzytelności leasingowych przeprowadzanej w ramach Grupy Raiffeisen-Leasing Polska SA; spółka ta emituje obligacje w celu pozyskania środków na nabycie wierzytelności od Raiffeisen-Leasing Polska SA.</p> <p>W skład Grupy Kapitałowej PKO Leasing SA wchodzi także spółka PKO Faktoring SA, która świadczy usługi faktoringu krajowego i eksportowego z przejęciem ryzyka i bez przejęcia ryzyka, faktoringu odwrotnego oraz usługę programu faktoringowego dla dostawców jak i również PKO Leasing Sverige AB.</p>
PKO BP FINAT SP. Z O.O.	Spółka świadczy kompleksowe usługi firmom z sektora finansowego, m.in.: usługi agenta transferowego, księgowości funduszy i spółek. Specjalizuje się również w outsourcingu kompetencyjnym specjalistów IT, zespołów projektowych oraz procesów informatycznych. Na podstawie zezwolenia KNF Spółka świadczy również usługi w charakterze krajowej instytucji płatniczej. Jej klientami są zarówno spółki z Grupy Kapitałowej jak również spółki spoza Grupy. W 2016 roku Spółka rozpoczęła prowadzenie obsługi ubezpieczeń grupowych dedykowanych do produktów oferowanych przez Bank.
PKO ŻYCIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA	Przedmiotem działalności Spółki jest działalność ubezpieczeniowa w zakresie działu I ubezpieczeń – ubezpieczenia na życie. Rzeczowy zakres działalności Spółki obejmuje polisy we wszystkich grupach, które mieszczą się w przedmiocie licencji KNF (1, 2, 3, 4, 5 Działu I). Spółka oferuje szeroką gamę produktów ubezpieczeniowych od produktów ochronnych po produkty inwestycyjne. Koncentruje się na ubezpieczaniu życia i zdrowia swoich klientów. Posiada w ofercie produkty samodzielne, jak również stanowiące uzupełnienie produktów bankowych oferowanych przez Bank.

PKO TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA	<p>Przedmiotem działalności Spółki jest działalność ubezpieczeniowa w zakresie działu II ubezpieczeń – pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe. Rzeczowy zakres działalności Spółki obejmuje polisy we wszystkich grupach, które mieszczą się w przedmiocie licencji KNF (1, 2, 7, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 17, 18 Działu II).</p> <p>Obecnie w ofercie Spółki znajdują się indywidualne ubezpieczenia od utraty dochodu dla pożyczkobiorców pożyczek gotówkowych w Banku oraz kompleksowa oferta ubezpieczeń inwalidztwa w następstwie nieszczęśliwego wypadku, leczenia szpitalnego, nieruchomości, ruchomości, OC w życiu prywatnym, Assistance, a także ubezpieczenia od utraty dochodu dla klientów Banku i PKO Banku Hipotecznego SA zaciągających kredyty hipoteczne.</p>
PKO FINANCE AB	<p>Przedmiotem działalności Spółki jest pozyskiwanie dla Banku środków finansowych z rynków międzynarodowych poprzez emisje obligacji.</p>
QUALIA DEVELOPMENT SP. Z O.O.	<p>Przedmiotem działalności spółek Grupy Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o. jest prowadzenie działalności deweloperskiej, a w szczególności realizacja projektów budowlanych, wykonywanie instalacji budowlanych i robót budowlanych wykończeniowych. Ponadto Grupa zajmuje się prowadzeniem działalności hotelowej oraz pośrednictwem w obrocie nieruchomościami. W I kwartale 2017 roku Grupa kontynuowała działania związane z realizacją dotychczasowych projektów oraz sprzedażą wybranych nieruchomości i spółek.</p>
KREDOBANK SA	<p>KREDOBANK SA jest bankiem uniwersalnym, ukierunkowanym na obsługę klientów detalicznych oraz klientów małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność głównie w zachodniej części Ukrainy i w Kijowie. Jednocześnie dąży do pozyskania klientów korporacyjnych o wysokiej wiarygodności kredytowej.</p> <p>Spółka oferuje usługi w zakresie między innymi: prowadzenia rachunków osób fizycznych i podmiotów gospodarczych, gromadzenia depozytów, udzielania kredytów, poręczeń i gwarancji, leasingu, obrotu czekowego i wekslowego, operacji na rynku walutowym, a także operacji na rynku papierów wartościowych.</p> <p>Przedmiotem działalności spółki Finansowa Kompania „Idea Kapitał” Sp. z o.o. – spółki zależnej od KREDOBANK SA - jest świadczenie różnych usług finansowych, w tym usług faktoringu polegających zgodnie z prawem ukraińskim na nabywaniu cesji praw do roszczeń pieniężnych z tytułu umów kredytowych.</p>
„INTER-RISK UKRAINA” SPÓŁKA Z DODATKOWĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	<p>Spółka prowadzi działalność windykacyjną na Ukrainie, tj. prowadzi działania w celu odzyskania wierzytelności innych podmiotów bez nabywania ich na rachunek własny (negocjacje z dłużnikami, działania restrukturyzacyjne, postępowania sądowe i egzekucyjne oraz uczestniczenie w procesie przejmowania majątku na poczet długu). Jej klientem jest m.in. Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. oraz spółki z Grupy Kapitałowej KREDOBANK SA. Spółka dodatkowo zarządza nieruchomościami komercyjnymi we Lwowie.</p>
FINANSOWA KOMPANIA „PRYWATNE INWESTYCJE” SP. Z O.O.	<p>Przedmiotem działalności Spółki jest świadczenie różnych usług finansowych, w tym usług faktoringu polegających, zgodnie z prawem ukraińskim, na nabywaniu cesji praw do roszczeń pieniężnych z tytułu umów kredytowych.</p>
ZENCARD SP. Z O.O.	<p>Spółka prowadzi działalność usługową w zakresie technologii informatycznych i komputerowych. Specjalizuje się w tworzeniu rozwiązań związanych z wykorzystaniem kart płatniczych w programach rabatowo-loyalnościowych.</p> <p>Zbudowała platformę do tworzenia przez sprzedawców programów rabatowo-loyalnościowych, umożliwiającą jednocześnie wirtualizację kart lojalnościowych. Platforma ta zintegrowana jest z terminalem płatniczym i pozwala na rezygnację z wielu oddzielnych kart lojalnościowych, czy oddzielnych aplikacji instalowanych na telefonie, na rzecz karty płatniczej klienta będącej jednocześnie wirtualną kartą lojalnościową każdego ze sprzedawców.</p> <p>Partnerem strategicznym Spółki jest CEUP eService Sp. z o.o.- jeden z największych agentów rozliczeniowych w Polsce.</p>

MERKURY - FIZ AN	Przedmiotem działalności Funduszu jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze niepublicznego proponowania nabycia certyfikatów inwestycyjnych. Fundusz jest zarządzany przez PKO TFI SA. Fundusz prowadzi działalność inwestycyjną poprzez spółki zależne, których przedmiotem działalności jest kupno i sprzedaż nieruchomości na rachunek własny oraz zarządzanie nieruchomościami.
NEPTUN - FIZAN	Przedmiotem działalności Funduszu jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze niepublicznego proponowania nabycia certyfikatów inwestycyjnych. Fundusz jest zarządzany przez PKO TFI SA. PKO Bank Polski SA na rzecz Funduszu sukcesywnie zbywa akcje i udziały spółek, których działalność nie jest komplementarna do oferty usług finansowych Banku.

38. INWESTYCJE W JEDNOSTKI STOWARZYSZONE I WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA

Grupa Kapitałowa posiada następujące jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia:

Lp.	NAZWA JEDNOSTKI	SIEDZIBA	% UDZIAŁ W KAPITAŁE*	
			31.03.2017	31.12.2016
Wspólne przedsięwzięcia PKO Banku Polskiego SA				
1	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	Warszawa	34	34
	1 EVO Payments International Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
	2 EVO Payments International s.r.o.	Praga, Czechy	100	100
Wspólne przedsięwzięcie NEPTUN - fizan				
3	„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	Poznań	41,44	41,44
Jednostki stowarzyszone PKO Banku Polskiego SA				
1	Bank Pocztowy SA	Bydgoszcz	25,0001	25,0001
	1 Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	Bydgoszcz	100	100
	2 Spółka Dystrybucyjna Banku Pocztowego Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
2	„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o	Poznań	33,33	33,33
3	FERRUM SA	Katowice	22,14	22,14
	3 FERRUM MARKETING Sp. z o.o.	Katowice	100	100
	4 Zakład Konstrukcji Spawanych FERRUM SA	Katowice	100	100
	5 Walcownia Rur FERRUM Sp. z o.o. ¹	Katowice	100	

* udział w kapitale podmiotu bezpośrednio dominującego

- 1) Do 7 lutego 2017 roku Spółka występowała pod nazwą Walcownia Blach Grubych Batory Sp. z o.o. i była spółką zależną od spółki Zakład Konstrukcji Spawanych FERRUM SA.

NAZWA WSPÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ I PODMIOTÓW STOWARZYSZONYCH	PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI
CENTRUM ELEKTRONICZNYCH USŁUG PŁATNICZYCH ESERVICE SP. Z O.O.	<p>Spółka oferuje usługę przetwarzania transakcji dokonywanych instrumentami płatniczymi zarówno w terminalach POS w kraju i poza jego granicami, jak również w internecie, wynajem terminali, usługę doładowań kart telefonów komórkowych oraz obsługę kart podarunkowych.</p> <p>PKO Bank Polski SA wspólnie ze Spółką oferują kompleksowe usługi w zakresie pozyskania oraz obsługi podmiotów pod kątem posadowienia terminali POS oraz rozliczania transakcji dokonywanych instrumentami płatniczymi z wykorzystaniem tych terminali.</p> <p>Oba podmioty wspólnie biorą udział w przetargach, a współpracę regulują m.in. umowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> obsługi transakcji bezgotówkowych dokonywanych przy użyciu instrumentów płatniczych dla dwustronnych umów z akceptantami. współpracy marketingowej w zakresie usług o fundamentalnym znaczeniu dla funkcjonowania produktów i usług oferowanych zarówno przez Bank, jak i Spółkę,

	<ul style="list-style-type: none"> • świadczenia usług związanych z obsługą wypłaty gotówki w agencjach i oddziałach Banku oraz urzędach pocztowych przy użyciu kart płatniczych Visa i MasterCard z wykorzystaniem terminali POS, • współpracy w zakresie świadczenia usług związanych z pozyskiwaniem placówek akceptujących instrumenty płatnicze, <p>Spółka posiada dwie spółki bezpośrednio zależne, w których sprawuje pełną kontrolę.</p>
„CENTRUM OBSŁUGI BIZNESU” SP. Z O.O.	<p>„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o. to wspólna inwestycja PKO Banku Polskiego SA, Buildco Poznań SA oraz Miasta Poznań polegająca na wybudowaniu hotelu w Poznaniu. PKO Bank Polski SA jest uczestnikiem konsorcjum bankowego, które udzieliło Spółce kredytu inwestycyjnego na realizację powyższego projektu. Hotel został wybudowany i rozpoczął działalność w lutym 2007 roku. Osiągane przez Spółkę wyniki z działalności operacyjnej nie są w stanie zapewnić bieżącej, pełnej obsługi zobowiązań wynikających z umowy kredytowej. Na wniosek Spółki, w ramach restrukturyzacji zadłużenia kredytowego, konsorcjum bankowe dokonało czasowej zmiany harmonogramu płatności rat kredytowych i odsetkowych, obowiązującej do 30 czerwca 2017 roku.</p> <p>Od czerwca 2015 roku udziały Spółki znajdują się w portfelu NEPTUN – fizan – podmiotu zależnego od Banku.</p>
BANK POCZTOWY SA	<p>Bank Pocztowy SA specjalizuje się w standardowych produktach bankowych oferowanych dla klientów detalicznych z uzupełnioną ofertą dla mikroprzedsiębiorstw oraz klientów instytucjonalnych. Prowadzi również działalność w segmencie rozliczeniowym i skarbowym. W ramach strategicznego partnerstwa z Poczta Polska SA (akcjonariuszem posiadającym 75% akcji minus 10 akcji Spółki) korzysta z potencjału akcjonariusza i rozwija ofertę produktową we współpracy z podmiotami całej Grupy Kapitałowej Poczty Polskiej SA. Bank Pocztowy SA jest też klientem PKO Banku Polskiego SA i korzysta z wybranych usług świadczonych przez Bank.</p> <p>Spółka posiada dwie spółki bezpośrednio zależne, w których sprawuje pełną kontrolę.</p>
„POZNAŃSKI FUNDUSZ PORĘCZEŃ KREDYTOWYCH” SP. Z O.O.	<p>„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o. specjalizuje się w wspieraniu rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw poprzez udzielanie poręczeń oraz świadczenie szeregu usług dla biznesu. Spółka poręcza kredyty i pożyczki udzielane przez banki, w tym również przez PKO Bank Polski SA oraz gwarancje bankowe, transakcje leasingowe i faktoringowe, a także zapłatę wadium. Współpracuje m.in. z PKO Leasing SA. W ofercie Spółki znajdują się również poręczenia dla małych i średnich przedsiębiorstw udzielane w ramach inicjatywy JEREMIE (<i>Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises</i>), które są poręczane drugostronnie w 70% lub 80% ze środków Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, zarządzanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego.</p> <p>W ramach usług dla biznesu, Spółka zajmuje się m.in. przygotowywaniem biznesplanów, studiów wykonalności, programów naprawczych i restrukturyzacyjnych, przygotowaniem dokumentacji finansowej i poszukiwaniem odpowiedniej formy finansowania działalności przedsiębiorstw.</p>
FERRUM SA	<p>Przedmiotem działalności Spółki jest produkcja rur stalowych ze szwem, produkcja profili zamkniętych (kształtowników) oraz wykonywanie izolacji rur. Spółka posiada trzy spółki bezpośrednio zależne, w których sprawuje pełną kontrolę.</p> <p>Akcje Spółki zostały objęte przez Bank w ramach działań windykacyjnych (przejęcie na własność przedmiotu zabezpieczenia). Spółka jest spółką publiczną, której akcje notowane są na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie SA.</p>

Wspólne przedsięwzięcia	31.03.2017	31.12.2016
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	-	-
Cena nabycia	17	17
Zmiana w udziale w aktywach netto	(14)	(16)
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(3)	(1)
Grupa Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	233	227
Wartość udziału na dzień objęcia współkontrolą	197	197
Zmiana w udziale w aktywach netto	36	30
Razem	233	227

Jednostki stowarzyszone	31.03.2017	31.12.2016
Grupa Bank Pocztowy SA	118	133
Cena nabycia	161	162
Zmiana w udziale w aktywach netto	80	84
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(123)	(113)
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-
Cena nabycia	2	2
Zmiana w udziale w aktywach netto	4	4
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(6)	(6)
Grupa FERRUM SA	26	26
Cena nabycia	25	25
Zmiana w udziale w aktywach netto	1	1
Razem	144	159

Zmiana wartości inwestycji we wspólnych przedsięwzięciach	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Wartość inwestycji we wspólnych przedsięwzięciach na początek okresu	227	206
Udział w zyskach i stratach	7	3
Wynik z tytułu odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości	(1)	1
Pozostałe	-	(1)
Wartość inwestycji we wspólnych przedsięwzięciach na koniec okresu	233	209

Zmiana wartości inwestycji w jednostkach stowarzyszonych	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Wartość inwestycji w jednostkach stowarzyszonych na początek okresu	159	186
Wynik z tytułu odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości	(11)	(4)
Udział w zyskach i stratach	(2)	-
Udział w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	(2)	3
Zwiększenie zaangażowania kapitałowego w jednostki stowarzyszone	-	1
Wartość inwestycji w jednostkach stowarzyszonych na koniec okresu	144	186

Odpisy z tytułu utraty wartości - uzgodnienie ruchu	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Wartość na początek okresu	120	90
Utworzenie w okresie	12	4
Rozwiązanie w okresie	-	(1)
Wartość na koniec okresu	132	93
Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat	(12)	(3)

39. NABYCIE RAIFFEISEN-LEASING POLSKA SA PRZES SPÓŁKĘ PKO LEASING SA

OPIS TRANSAKCJI

W dniu 2 listopada 2016 roku Bank (jako gwarant), Raiffeisen Bank International AG (jako sprzedawca) oraz PKO Leasing SA (jako nabywca) podpisały umowę dotyczącą sprzedaży przez Raiffeisen Bank International AG (RBI AG) 100% akcji spółki Raiffeisen-Leasing Polska SA (RLPL) na rzecz PKO Leasing SA. Zamknięcie transakcji nastąpiło w dniu 1 grudnia 2016 roku po spełnieniu warunków zawieszających, w tym m.in. uzyskaniu wymaganych zgód antymonopolowych w Polsce i na Ukrainie.

W wyniku wyżej wymienionej transakcji PKO Leasing SA nabył 1 500 038 akcji zwykłych spółki RLPL o wartości nominalnej 100 PLN każda, stanowiących 100% kapitału zakładowego RLPL i uprawniających do 100% głosów na walnym zgromadzeniu Spółki. Cena nabycia wyniosła 850 milionów PLN. Zakup akcji został w całości sfinansowany kredytem udzielonym przez PKO Bank Polski SA. Przedmiotem działalności nabytej Spółki jest prowadzenie działalności leasingowej i udzielanie pożyczek.

W związku z nabyciem spółki RLPL w skład Grupy Kapitałowej PKO Leasing SA, zgodnie z MSSF, weszły jej jednostki zależne: Raiffeisen-Leasing Real Estate Sp. z o.o. (finansowanie nieruchomości), „Raiffeisen Insurance Agency” Sp. z o.o. (pośrednictwo ubezpieczeniowe), Raiffeisen-Leasing Service Sp. z o.o. (przechowywanie i sprzedaż przedmiotów poleasingowych oraz udzielanie pożyczek) oraz ROOF Poland Leasing 2014 DAC z siedzibą w Irlandii (spółka celowa powołana do obsługi sekurytyzacji wierzytelności leasingowych).

W dniu 28 kwietnia 2017 roku w KRS właściwym dla spółki przejmującej zostało zarejestrowane połączenie PKO Leasing SA (jako spółki przejmującej) i RLPL (jako spółki przejmowanej). Połączenie nastąpiło w drodze przeniesienia całego majątku spółki RLPL na spółkę PKO Leasing SA (łączenie przez przejęcie), bez podwyższenia kapitału zakładowego spółki PKO Leasing SA oraz bez wymiany akcji. W związku z powyższym spółka PKO Leasing SA wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki spółki RLPL. Proces integracji spółek zamknie fuzja operacyjna, której zakończenie zaplanowane jest na przełomie 2017 i 2018 roku.

ROZLICZENIE TRANSAKCJI NABYCIA

Rozliczenie transakcji nabycia przeprowadzone zostało metodą przejęcia zgodnie z MSSF 3.

Cena nabycia akcji spółki RLPL jest ustalona prowizorycznie w wysokości zapłaconej gotówki (850 mln PLN) ze względu na fakt, że PKO Leasing SA miała prawo do złożenia w okresie 3 miesięcy od daty nabycia roszczeń wobec RBI AG odnośnie, zastrzeżonych w umowie zakupu akcji RLPL, operacji finansowych oraz innych transakcji, które mogą skutkować wypływem środków pieniężnych, przeprowadzonych w Grupie RLPL w okresie od 1 lipca 2016 do daty nabycia. Na dzień przygotowania sprawozdania finansowego proces identyfikacji tych operacji został zakończony, wielkość roszczeń wpływająca na ostateczną cenę nabycia jest aktualnie negocjowana z RBI AG.

Na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej za rok 2016 dokonano wstępnej, prowizorycznej wyceny rozliczenia transakcji nabycia, w szczególności w zakresie portfela należności leasingowych oraz udzielonych pożyczek, a także identyfikacji i wyceny warunkowych zobowiązań. Na dzień 31 marca 2017 wartości te nie uległy zmianie. Ostateczne rozliczenie transakcji może się różnić od wstępnego rozliczenia opisanego w niniejszym sprawozdaniu finansowym. Zgodnie z MSSF 3.45 Grupa Kapitałowa ma 12 miesięcy - tj. od dnia 30 listopada 2017 roku na ustalenie ostatecznych wartości.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej - AKTYWA	Dane Grupy Kapitałowej RLPL na dzień nabycia 01.12.2016 (wg wartości ze sprawozdania finansowego)	Korekty z tytułu wyceny do wartości godziwej oraz relacje z klientami	Wartość godziwa nabytych aktywów
			-
Należności od banków	279		279
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 059	25	6 084
Zapasy	78	-	78
Wartości niematerialne	14	64	78
Rzeczowe aktywa trwałe	159	-	159
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	17		17
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	433	(17)	416
Inne aktywa	59	-	59
AKTYWA RAZEM	7 098	72	7 170

Sprawozdanie z sytuacji finansowej - ZOBOWIĄZANIA i AKTYWA NETTO	Dane Grupy Kapitałowej RLPL na dzień nabycia 01.12.2016 (wg wartości ze sprawozdania finansowego)	Korekty z tytułu wyceny do wartości godziwej oraz relacje z klientami	Wartość godziwa przejętych zobowiązań i aktywów netto
Zobowiązania wobec innych banków	4 006	-	4 006
Zobowiązania wobec klientów	696	-	696
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	1 557	-	1 557
Pozostałe zobowiązania	113	-	113
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	4	-	4
Rezerwy	1	-	1
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	6 377	-	6 377
AKTYWA NETTO	721	72	793

Informacje dotyczące założeń i metod wyceny poszczególnych możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań na dzień 1 grudnia 2016 roku zostały ujawnione w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej za rok 2016

Wartość firmy	Razem spółki z Grupy Kapitałowej RLPL
Przekazana zapłata	850
Kwota netto możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań	793
Wartość firmy	57
z tego przypisana do następujących segmentów:	
segment korporacyjny	16
segment detaliczny	41

40. POZOSTAŁE ZMIANY W SPÓŁKACH WCHODZĄCYCH W SKŁAD GRUPY KAPITAŁOWEJ

W I kwartale 2017 roku miały miejsca następujące zdarzenia wpływające na strukturę Grupy Kapitałowej:

DOTYCZĄCE NABYCIA I DOKAPITALIZOWANIA SPÓŁKI ZENCARD SP. Z O.O.

W dniu 26 stycznia 2017 roku Bank nabył 1 374 udziałów spółki ZenCard o wartości nominalnej 50 PLN każdy, stanowiących 100% kapitału zakładowego Spółki i uprawniających do 100% głosów na zgromadzeniu wspólników. Jednocześnie w dniu 26 stycznia 2017 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki ZenCard (reprezentowane przez Bank jako jedynego wspólnika Spółki) podjęło uchwałę dotyczącą podwyższenia kapitału zakładowego Spółki o kwotę 22 050 PLN, poprzez ustanowienie nowych 441 udziałów o wartości nominalnej 50 PLN każdy. Wszystkie nowo ustanowione udziały zostały objęte przez Bank za cenę 4 493 349 PLN - różnica pomiędzy wartością nabycia a wartością nominalną została ujęta w kapitale zapasowym. Wyżej wymienione zmiany zostały zarejestrowane w KRS w dniu 14 marca 2017 roku.

Według stanu na 31 marca 2017 roku kapitał zakładowy spółki ZenCard wynosi 90 750 PLN i dzieli się na 1 815 udziałów o wartości nominalnej 50 PLN każdy.

DOTYCZĄCE GRUPY KAPITAŁOWEJ QUALIA DEVELOPMENT SP. Z O.O.

• Qualia sp. z o.o. - Sopot Sp. k.

W dniu 18 stycznia 2017 roku w KRS została zarejestrowana zmiana Umowy spółki Qualia sp. z o.o. - Sopot Sp. k. dotycząca obniżenia wkładu komandytariusza - spółki Qualia Development Sp. z o.o. - z kwoty 10 200 000 PLN do kwoty 4 700 000 PLN. Środki z tytułu wyżej opisanego obniżenia w wysokości 5 500 000 PLN zostały w grudniu 2016 roku zwrócone spółce Qualia Development Sp. z o.o. Zmiana została ujęta w sprawozdaniach finansowych za 2016 rok wyżej wymienionych Spółek oraz Banku (w tym w wysokości wkładu spółki Qualia Development Sp. z o.o. wniesionego do spółki Qualia sp. z o.o. - Sopot Sp. k.).

• Qualia Hotel Management Sp. z o.o.

W dniu 6 lutego 2017 roku w KRS zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Qualia Hotel Management Sp. z o.o. o kwotę 1 149 700 PLN. Wszystkie udziały zostały objęte przez dotychczasowego wspólnika - spółkę Qualia Development Sp. z o.o. za cenę 111 000 000 PLN - różnica pomiędzy wartością nabycia a wartością nominalną została ujęta w kapitale zapasowym. Środki zostały przekazane do Spółki w październiku 2016 roku.

Według stanu na 31 marca 2017 roku kapitał zakładowy spółki Qualia Hotel Management Sp. z o.o. wynosi 1 411 500 PLN i dzieli się na 28 230 udziałów o wartości nominalnej 50 PLN każdy. Wszystkie udziały wyżej wymienionej Spółki posiada spółka Qualia Development Sp. z o.o.

DOTYCZĄCE ZDARZEŃ, KTÓRE SPOWODUJĄ ZMIANY W GRUPIE KAPITAŁOWEJ BANKU W NASTĘPNYCH KWARTAŁACH

- **Sarnia Dolina Sp. z o.o.**

W dniu 10 marca 2017 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o. podjęło uchwałę dotyczącą podwyższenia kapitału zakładowego Spółki o kwotę 5 000 PLN, tj. do kwoty 6 979 000 PLN poprzez ustanowienie nowych 10 udziałów o wartości nominalnej 500 PLN każdy. Wszystkie nowo ustanowione udziały zostały objęte przez dotychczasowego wspólnika – spółkę Qualia Development Sp. z o.o. za cenę 21 800 000 PLN – różnica pomiędzy wartością nabycia a wartością nominalną została ujęta w kapitale zapasowym. Środki zostały przekazane do spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o. w dniu 16 marca 2017 roku. Zmiana została zarejestrowana w KRS w dniu 6 kwietnia 2017 roku.

- **Qualia sp. z o.o. - Sopot Sp. k.**

W dniu 10 marca 2017 roku wspólnicy spółki komandytowej Qualia sp. z o.o. - Sopot Sp. k. podjęli uchwałę dotyczącą zwrotu komandytariuszowi – spółce Qualia Development Sp. z o.o. części wniesionego wkładu pieniężnego w wysokości 2 500 000 PLN, w wyniku czego wkład komandytariusza oraz wysokość sumy komandytowej uległy zmniejszeniu z kwoty 4 700 000 PLN do kwoty 2 200 000 PLN. Środki przekazano w dniu 16 marca 2017 roku. Zmiana została zarejestrowana w KRS w dniu 10 kwietnia 2017 roku.

- **Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialności – Projekt 1**

W dniu 10 marca 2017 roku wspólnicy spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Projekt 1 Sp. k. podjęli uchwałę dotyczącą rozwiązania Spółki bez prowadzenia postępowania likwidacyjnego. W dniu 18 kwietnia 2017 roku Spółka została wykreślona z Rejestru Przedsiębiorców.

- **PKO Bank Hipoteczny SA**

W dniu 21 marca 2017 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie spółki PKO Bank Hipoteczny SA podjęło uchwałę dotyczącą podwyższenia kapitału zakładowego Spółki o kwotę 150 000 000 PLN, tj. do kwoty 950 000 000 PLN poprzez emisję nowych akcji o wartości emisyjnej równej wartości nominalnej. Akcje nowej emisji zostały przeznaczone do objęcia przez dotychczasowego jedynego akcjonariusza, tj. PKO Bank Polski SA. W dniu 4 kwietnia br. PKO Bank Polski SA dokonał zapisu na wyżej wymienione akcje oraz przekazał środki do Spółki. Zmiana została zarejestrowana w KRS w dniu 12 kwietnia 2017 roku.

W I kwartale 2017 roku miały miejsca następujące zdarzenia wpływające na strukturę pozostałych jednostek podporządkowanych i dotyczące Grupy Kapitałowej FERRUM SA. W dniu 8 lutego 2017 roku w KRS zostały zarejestrowane zmiany dotyczące spółki Walcowania Blach Grubych Batory Sp. z o.o., w tym m.in.:

- zmiana nazwy Spółki: obecna nazwa to Walcownia Rur FERRUM Sp. z o.o.,
- zmiana wspólników Spółki: 100% udziałów Spółki posiada obecnie FERRUM SA (przed zmianą jedynym wspólnikiem Spółki był Zakład Konstrukcji Spawanych FERRUM SA – spółka zależna od FERRUM SA),
- zmiana przedmiotu przeważającej działalności Spółki: obecnie to produkcja rur, przewodów, kształtowników zamkniętych i łączników ze stali.

POZOSTAŁE NOTY

41. DYWIDENDY Z PODZIAŁEM NA AKCJE

W dniu 9 marca 2017 roku PKO Bank Polski SA otrzymał od Komisji Nadzoru Finansowego indywidualne zalecenie zatrzymania całego zysku wypracowanego w okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku.

W związku z powyższym w dniu 13 kwietnia 2017 roku, Zarząd PKO Banku Polskiego SA podejmując uchwałę, postanowił przedłożyć Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu Banku rekomendację podziału zysku osiągniętego za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku w wysokości 2 888 300 tysięcy złotych, w całości przeznaczając go na zwiększenie kapitałów Banku.

Rekomendacja Zarządu w zakresie podziału zysku Banku za 2016 rok uzyskała pozytywną opinię Rady Nadzorczej Banku.

42. ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE ORAZ POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE

PROGRAMY PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH OBJĘTE SUBEMISJĄ (MAKSYMALNE ZOBOWIĄZANIE GRUPY DO OBJĘCIA PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH)

Emitent papierów wartościowych z gwarancją objęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Data zakończenia obowiązywania umowy
Stan na dzień 31 marca 2017 roku			
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 055	31.07.2020
Spółka B	obligacje korporacyjne	970	31.12.2020
Spółka C	obligacje korporacyjne	512	15.06.2022
Spółka D	obligacje korporacyjne	67	31.12.2022
Spółka E	obligacje korporacyjne	6	31.12.2026
Razem		2 610	

Emitent papierów wartościowych z gwarancją objęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Data zakończenia obowiązywania umowy
Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku			
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 126	31.12.2020
Spółka B	obligacje korporacyjne	1 055	31.07.2020
Spółka C	obligacje korporacyjne	512	15.06.2022
Spółka D	obligacje korporacyjne	69	31.12.2022
Spółka E	obligacje korporacyjne	9	31.12.2026
Razem		2 771	

Wszystkie umowy dotyczą Umów Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji. Wszystkie papiery wartościowe objęte przez Grupę Kapitałową subemisją zaliczają się do papierów z nieograniczoną zbywalnością, nienotowanych na giełdach i nieznajdujących się w regulowanym obrocie pozagiełdowym.

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE

Udzielone zobowiązania finansowe według wartości nominalnej	31.03.2017	31.12.2016
Linie i limity kredytowe		
dla podmiotów finansowych	3 569	2 764
dla podmiotów niefinansowych	39 013	39 525
dla podmiotów budżetowych	4 339	3 856
Razem	46 921	46 145
w tym udzielone zobowiązania nieodwołalne	29 216	31 078

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA GWARANCYJNE

Udzielone gwarancje i poręczenia	31.03.2017	31.12.2016
Udzielone gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	5 665	6 060
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje korporacyjne krajowe	3 608	3 769
Udzielone akredytywy	1 613	1 600
Udzielone gwarancje i poręczenia - gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	123	151
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje komunalne krajowe	412	351
Razem	11 421	11 931
w tym udzielone gwarancje dobrego wykonania umowy	2 480	2 447

ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE WEDŁUG TERMINÓW WYMAGALNOŚCI

Pozabilansowe zobowiązania udzielone według terminów zapadalności - 31.03.2017	do 1 miesiąca łącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy łącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku łącznie	powyżej 1 roku do 5 lat łącznie	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania udzielone finansowe	16 192	2 977	11 208	10 758	5 786	46 921
Zobowiązania udzielone gwarancyjne	695	536	3 462	6 156	572	11 421
Razem	16 887	3 513	14 670	16 914	6 358	58 342

Pozabilansowe zobowiązania udzielone według terminów zapadalności - 31.12.2016	do 1 miesiąca łącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy łącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku łącznie	powyżej 1 roku do 5 lat łącznie	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania udzielone finansowe	13 810	2 543	12 354	10 993	6 445	46 145
Zobowiązania udzielone gwarancyjne	266	576	3 722	6 668	699	11 931
Razem	14 076	3 119	16 076	17 661	7 144	58 076

POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE

Pozabilansowe zobowiązania otrzymane według wartości nominalnej	31.03.2017	31.12.2016
Finansowe	722	304
Gwarancyjne	9 158	7 972
Razem	9 880	8 276

W wyniku postanowień Umowy zobowiązujących Grupę Kapitałową Nordea Bank AB (publ) do partycypacji w ryzyku utraty wartości Portfela Hipotecznego, PKO Bank Polski SA oraz Nordea Bank AB (publ) w dniu 1 kwietnia 2014 roku zawarły umowę dotyczącą podziału ryzyka kredytowego („Umowa Podziału Ryzyka”), zgodnie z którą Nordea Bank AB (publ) ponosi w okresie 4 lat od dnia zamknięcia transakcji 50% nadwyżki kosztu ryzyka Portfela Hipotecznego ponad roczny poziom kosztów ryzyka ustalony na poziomie 40 punktów bazowych za każdy rok powyższego, czteroletniego okresu obowiązywania Umowy Podziału Ryzyka.

ZOBOWIĄZANIA UMOWNE

Wartość zobowiązań umownych dotyczących:	31.03.2017	31.12.2016
wartości niematerialnych	30	36
rzeczowych aktywów trwałych	69	24
Razem	99	60

43. SPRAWY SPORNE

Według stanu na dzień 31 marca 2017 roku, łączna wartość postępowań sądowych (procesów), w których Bank oraz pozostałe Spółki Grupy Kapitałowej są pozwany wynosiła 380 milionów PLN, w tym 20 milionów PLN dotyczyło postępowań sądowych na Ukrainie (na dzień 31 grudnia 2016 roku łączna wartość wyżej wymienionych postępowań sądowych wynosiła 449 milionów PLN), a kwota łącznej wartości postępowań sądowych (procesów) z powództwa Banku oraz pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej na dzień 31 marca 2017 roku wynosiła 1 194 miliony PLN, w tym 32 miliony PLN dotyczyło postępowań sądowych na Ukrainie (na dzień 31 grudnia 2016 roku łączna wartość wyżej wymienionych postępowań sądowych wynosiła 1 232 miliony PLN).

Bank oraz Spółki Grupy Kapitałowej nie prowadziły postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, dotyczących zobowiązań albo wierzytelności, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych PKO Banku Polskiego SA.

Poniżej przedstawiono opis najistotniejszych spraw spornych PKO Banku Polskiego SA i Spółek Grupy Kapitałowej:

a) POSTĘPOWANIA W SPRAWIE STOSOWANIA PRAKTYK NARUSZAJĄCYCH KONKURENCJĘ

POSTĘPOWANIE PRZECIW PRAKTYKOM OGRANICZAJĄCYM KONKURENCJĘ NA RYNKU PŁATNOŚCI ZA POMOCĄ KART PŁATNICZYCH W POLSCE:

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2001 roku na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard. Postępowanie dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku podmiotom zewnętrznym. Dnia 29 grudnia 2006 roku UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za ograniczające konkurencję oraz nakazał ich zaniechania, jednocześnie nakładając m.in. na PKO Bank Polski SA karę pieniężną w kwocie 16,6 miliona PLN.

Bank odwołał się od decyzji Prezesa UOKiK do SOKiK. Na rozprawie w dniu 20 grudnia 2011 roku nie doszło do merytorycznego rozstrzygnięcia odwołania. Sąd zobowiązał MasterCard do złożenia wyjaśnień w sprawie i wyznaczył termin kolejnego posiedzenia na dzień 9 lutego 2012 roku, który to termin, na wniosek pełnomocnika powodów przesunięto na dzień 24 kwietnia 2012 roku, a następnie SOKiK odroczył ogłoszenie postanowienia w sprawie wniosku o zawieszenie do dnia 8 maja 2012 roku. W dniu 8 maja 2012 roku SOKiK zawiesił postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania przed Sądem Unii Europejskiej w sprawie MasterCard przeciwko Komisji Europejskiej. W dniu 24 maja 2012 roku Sąd Unii Europejskiej utrzymał w mocy decyzję Komisji Europejskiej zakazując wielostronnie uzgadnianych opłat „interchange” stosowanych przez MasterCard. W dniu 28 maja 2012 roku uczestnik postępowania Visa Europe Ltd., a w dniu 29 maja 2012 roku pełnomocnik powodów, w tym PKO Banku Polskiego SA, złożyli zażalenie na postanowienie SOKiK z dnia 8 maja 2012 roku. W sierpniu 2012 roku wpłynęło do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej odwołanie MasterCard do wyroku Sądu UE z dnia 24 maja 2012 roku oddalającego skargę MasterCard. W dniu 25 października 2012 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił postanowienie z dnia 8 maja 2012 roku i oddalił wniosek MasterCard o zawieszenie postępowania. Wyrokiem z dnia 21 listopada 2013 roku SOKiK zmniejszył karę wymierzoną Bankowi do kwoty 10,4 miliona PLN. W dniu 7 lutego 2014 roku została złożona apelacja od tego wyroku w imieniu Banku oraz ośmiu powodów reprezentowanych przez pełnomocnika Banku. Wyrok został również zaskarżony przez innych uczestników postępowania, tj. przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) oraz Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji (POHiD) (apelacje zmierzające do nałożenia na uczestników porozumień surowszych kar pieniężnych), a także: Visa Europe Ltd., Bank Poczty S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., mBank S.A., Deutsche Bank PBC S.A., HSBC Bank Polska S.A. (apelacje zmierzające przede wszystkim do zmiany rozstrzygnięcia w przedmiocie uznania porozumień za naruszające prawo konkurencji oraz nałożenia kar na ich uczestników). Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 6 października 2015 roku oddalił apelacje banków i Visa, a równocześnie uwzględnił apelację UOKiK i przywrócił pierwotną wysokość nałożonych kar pieniężnych określonych w decyzji UOKiK tj. karę w kwocie 16,6 miliona PLN i karę w kwocie 4,8 miliona PLN (kara nałożona na Nordea Bank Polska SA). Kary zostały zapłacone przez Bank w październiku 2015 roku. W dniu 28 kwietnia 2016 roku Bank złożył skargę kasacyjną wraz z innymi uczestnikami postępowania. W dniu 28 listopada 2016 roku pełnomocnik Banku złożył wniosek o zezwolenie na złożenie pisma procesowego wraz z uzasadnieniem i pismem procesowym. Postanowieniem z dnia 5 grudnia 2016 roku Sąd Najwyższy zezwolił na złożenie pisma. Sąd Najwyższy na dzień 4 kwietnia 2017 roku wyznaczył termin posiedzenia niejawnego w przedmiocie przyjęcia skarg kasacyjnych Banków do rozpoznania (tzw. przedsądu). Postanowieniem z dnia 4 kwietnia 2017 roku Sąd Najwyższy przyjął do rozpoznania na rozprawie skargę kasacyjną m.in. Banku, odmówił natomiast przyjęcia do rozpoznania skarg wniesionych przez DNB Bank Polska, Bank Ochrony Środowiska, Getin Noble Bank, oraz HSBC Bank Polska. Nie wyznaczono rozprawy przed Sądem Najwyższym.

Na dzień 31 marca 2017 roku dodatkowo Bank jest stroną m.in. następujących postępowań:

- **PRZED SĄDEM APELACYJNYM – W WYNIKU APELACJI STRONY OD ORZECZENIA SOKiK WYDANEGO W WYNIKU ODWOŁANIA PREZESA UOKiK W ZWIĄZKU Z PODEJRZENIEM STOSOWANIA NIEDOZWOLONYCH POSTANOWIEŃ UMOWNYCH WE WZORCACH UMÓW O KREDYT KONSUMENCKI, Z WYŁĄCZENIEM UMÓW O KARTY KREDYTOWE.**

Decyzją z dnia 31 grudnia 2013 roku Prezes UOKiK uznał działania Banku za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nałożył na Bank karę pieniężną w wysokości 29 milionów PLN. Bank odwołał się od tej decyzji do SOKiK. Wyrokiem z dnia 9 lipca 2015 roku SOKiK uchylił w całości decyzję Prezesa UOKiK. Pismem z dnia 21 sierpnia 2015 roku Prezes UOKiK wniósł apelację od tego wyroku. W dniu 11 września 2015 roku Bank

udzielił odpowiedzi na apelację odrzucając zarzuty Prezesa UOKiK. Nie został wyznaczony termin rozprawy. Postanowieniem z dnia 22 listopada 2016 roku Sąd Apelacyjny zawiesił postępowanie. Postanowieniem z dnia 16 lutego 2017 roku Sąd Apelacyjny podjął zawieszone uprzednio postępowanie i wyznaczył termin rozprawy na dzień 25 maja 2017 roku. Na dzień 31 marca 2017 roku Bank nie posiadał rezerwy z tego tytułu.

• **Z POWÓDZTWA BANKU – W WYNIKU ZAKOŃCZENIA POSTĘPOWANIA ODWOŁAWCZEGO WSZCZĘTEGO PRZEZ BANK PRZED SOKiK OD DECYZJI PREZESA UOKiK W ZWIĄZKU Z MOŻLIWOŚCIĄ STOSOWANIA NIEDOZWOLONYCH POSTANOWIEŃ UMOWNYCH WE WZORCACH UMÓW INDYWIDUALNYCH (IKE)**

W dniu 19 grudnia 2012 roku Prezes UOKiK nałożył na Bank łączną karę pieniężną w wysokości 14,7 miliona PLN, w tym:

- 1) w wysokości 7,1 miliona PLN za niewskazywanie w umowach IKE zakresu odpowiedzialności Banku za terminowe i prawidłowe przeprowadzania rozliczeń pieniężnych oraz odszkodowania za przekroczenie terminu realizacji dyspozycji posiadacza;
- 2) w wysokości 4,7 miliona PLN za stosowanie we wzorcach umów IKE otwartego katalogu przesłanek wypowiedzenia;
- 3) w wysokości 2,9 miliona PLN za stosowanie klauzuli wpisanej do rejestru określającej dla sporów z konsumentami sąd właściwy dla siedziby oddziału PKO BP SA prowadzącego rachunek lokacyjny IKE.

W dniu 2 stycznia 2013 roku Bank odwołał się do SOKiK od decyzji Prezesa UOKiK i wyrokiem z dnia 25 listopada 2014 roku SOKiK obniżył nałożoną na Bank karę łącznie do kwoty 4 milionów PLN, w tym odnośnie:

- praktyki opisanej powyżej w lit. 1 - do kwoty 2,5 miliona PLN,
- praktyki opisanej powyżej w pkt 2 - do kwoty 1,5 miliona PLN,
- praktyki opisanej powyżej w pkt 3 kara została uchylona, gdyż Sąd uznał, że praktyka Banku nie naruszała zbiorowych interesów konsumentów.

W styczniu 2015 roku zarówno Bank, jak i Prezes UOKiK wnieśli apelację od wyroku. Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 10 lutego 2016 roku oddalił apelację Banku oraz apelację Prezesa UOKiK. Ponieważ wyrok jest prawomocny Bank zapłacił karę w wysokości 4 milionów PLN w dniu 23 lutego 2016 roku. W dniu 26 września 2016 roku Bank złożył skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego. Postanowieniem z dnia 20 kwietnia 2017 roku Sąd Najwyższy przyjął skargę kasacyjną Banku do rozpoznania. Sprawa jest w toku.

• **PRZED SOKiK PIĘĆ POSTĘPOWAŃ Z POWÓDZTWA OSÓB FIZYCZNYCH O:**

- 1) uznanie za niedozwolone i zakazanie pozwanemu wykorzystania w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umownego dotyczącego kredytu denominowanego w CHF wskazując, że kwestionowane postanowienia dotyczące zasad przeliczania przez Bank kursów walut na potrzeby wypłaty kredytu oraz na potrzeby przeliczania rat kredytu, jak również postanowienia dotyczące wysokości oprocentowania są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumentów (postępowanie zawieszone),
- 2) ustalenie nieważności zawartych w umowie kredytu hipotecznego klauzul poprzez uznanie ich za niedozwolone (nieistniejące) i zakazanie Bankowi wykorzystywania w umowach z konsumentami postanowień wzorca umownego stosowanego przez pozwanego przy wykonywaniu działalności gospodarczej,
- 3) uznanie za niedozwolone postanowień zawartych we wzorcu umownym obejmującym treść Umowy o kredyt mieszkaniowy Nordea-Habitat oraz umowy poręczenia,
- 4) uznanie postanowień wzorca umowy kredytowej za niedozwolone; powód (rzeczoznawca majątkowy) zarzuca Bankowi, że akceptuje jedynie wyceny nieruchomości sporządzone przez wyznaczonych rzeczoznawców majątkowych co rażąco narusza interesy konsumentów, poprzez narzucenie konsumentom, jako słabszej stronie umowy, uciążliwych warunków, eliminując prawa zakupu usługi wyceny u wybranej firmy,
- 5) uznanie postanowień wzorca umowy kredytu mieszkaniowego Własny Kąt hipoteczny za niedozwolone.

Na dzień 31 marca 2017 roku Grupa Kapitałowa nie utworzyła rezerwy na te postępowania ponieważ prawdopodobieństwo niekorzystnego rozstrzygnięcia tych postępowań oceniane jest jako niskie.

• **PRZED PREZESEM UOKiK**

Przed Prezesem UOKiK prowadzone są dwa postępowania w sprawie stosowania przez PKO Bank Polski SA praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów:

- 1) postępowanie wszczęte z urzędu przez Prezesa UOKiK w sprawie stosowania przez PKO Bank Polski SA praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, poprzez informowanie w przekazach marketingowych i uzależnienie zwolnienia konsumenta z opłaty miesięcznej za obsługę debetowej karty płatniczej od dokonania rozliczenia operacji bezgotówkowych dokonanych kartą (limit kwotowy lub liczbowy) w okresie, za który pobierana jest opłata miesięczna za kartę, w sytuacji gdy dokonanie rozliczenia tych operacji bezgotówkowych

w ww. okresie nie zależy od konsumenta, lecz otrzymania przez Bank od agenta rozliczeniowego rozliczenia operacji. Postanowienie o wszczęciu postępowania zostało doręczone Bankowi w dniu 4 stycznia 2017 roku. Pismem z dnia 3 marca 2017 roku skierowanym do Prezesa UOKiK pełnomocnik Banku zasygnalizował, że Bank będzie ubiegał się o wydanie decyzji zobowiązującej, o której mowa w art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Pismem z dnia 13 marca 2017 roku pełnomocnik Banku złożył wniosek o wydanie decyzji zobowiązującej, wraz z propozycjami działań zmierzających do zakończenia naruszenia i usunięcia jego skutków,

- 2) postępowanie wszczęte z urzędu przez Prezesa UOKiK w sprawie stosowania przez PKO Bank Polski SA praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, którzy są stroną umowy o usługę płatniczą oraz posiadają dostęp do systemu bankowości elektronicznej, poprzez informowanie o proponowanych zmianach warunków umowy o usługę płatniczą w trakcie jej trwania wyłącznie za pomocą wiadomości elektronicznych przesyłanych w ramach bankowości elektronicznej, które nie stanowią trwałego nośnika informacji oraz niezamieszczanie w wiadomościach załączników w postaci dokumentów elektronicznych (regulaminów oraz taryf prowizji i opłat bankowych dla osób fizycznych) przesyłanych do konsumentów na temat dokonywanych zmian produktów PKO Banku Polskiego SA oraz Inteligo tj.: rachunków bankowych i kart debetowych, kart kredytowych, kart płatniczych, a przez to uniemożliwienie zweryfikowania przez konsumentów dopuszczalności zmiany warunków umowy. Postanowienie o wszczęciu postępowania zostało doręczone Bankowi w dniu 17 października 2016 roku. Pismem z dnia 13 października 2016 roku Prezes UOKiK wezwał PKO BP SA do ustosunkowania się do zarzutów zawartych w postanowieniu o wszczęciu postępowania, co PKO BP SA uczynił w piśmie z dnia 22 lutego 2017 roku. Pismem z dnia 14 marca 2017 roku Prezes UOKiK poinformował Bank o przedłużeniu terminu załatwienia sprawy do dnia 12 sierpnia 2017 roku.

Ponadto przed Prezesem UOKiK prowadzonych jest trzynaście postępowań wyjaśniających związanych z działalnością Banku oraz trzy wystąpienia Prezesa UOKiK bez wszczynania postępowania (w trybie art. 49a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).

Na dzień 31 marca 2017 roku PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA – spółka zależna od Banku – jest stroną:

- 1) sześciu postępowań przed SOKiK z powództwa osób fizycznych o uznanie za niedozwolone niektórych postanowień wzorców umownych dotyczących umów ubezpieczenia na życie.

We wszystkich przypadkach Spółka złożyła odpowiedź na pozew wnosząc o jego oddalenie w związku z wniesieniem powództwa po upływie 6 miesięcy od dnia zaniechania ich stosowania; w sprawach tych nie ma ryzyka ukarania Spółki karą finansową.

- 2) postępowania związanego ze skargą kasacyjną wniesioną przez PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA od wyroku Sądu Apelacyjnego w związku z karą pieniężną nałożoną na Spółkę w 2010 roku przez Prezesa UOKiK z tytułu naruszenia zbiorowych interesów konsumentów (kara pieniężna została w 2013 roku zapłacona).

Sąd Najwyższy w 2015 roku wydał orzeczenie uchylające zaskarżone orzeczenie w części dotyczącej wysokości nałożonej kary i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia sądowi drugiej instancji. Sąd drugiej instancji podejmując ponownie sprawę podtrzymał swoje poprzednie stanowisko nie uwzględniając uwag Sądu Najwyższego. Spółka wniosła kolejną skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego.

Jednocześnie PKO TUŻ SA w I kwartale 2017 roku prowadziła działania związane z realizacją:

- a) decyzji zobowiązującej wydanej w październiku 2015 roku przez Prezesa UOKiK, dotyczącej zmian w zakresie opłat za wcześniejszą rezygnację w polisach z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym w odniesieniu do opłat za wcześniejszą rezygnację,
- b) porozumienia zawartego w dniu 19 grudnia 2016 roku z Prezesem UOKiK, w ramach którego rozszerzono warunki decyzji wskazanej w punkcie a) powyżej na cały aktywny (na dzień 1 grudnia 2016 roku) portfel produktów z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym posiadanych przez klientów Spółki oraz przyjęto analogiczne rozwiązania dla klientów, którzy zawarli umowy z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym po dniu 1 stycznia 2008 roku mając ukończony 61 rok życia, a które to umowy zostały rozwiązane po ukończeniu przez klienta 65 roku życia.

Na dzień 31 marca 2017 roku PKO TUŻ SA nie posiada rezerwy na karę administracyjną w zakresie postępowania dotyczącego produktów z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (rezerwa w wysokości 8 milionów PLN w związku z uprawomocnieniem się decyzji zobowiązującej Prezesa UOKiK została w 2015 roku rozwiązana). Jednocześnie Spółka utrzymuje adekwatny do warunków decyzji zobowiązującej i porozumienia poziom rezerw szkodowych.

W I kwartale 2017 roku PKO Bank Hipoteczny SA brał udział w postępowaniu wyjaśniającym prowadzonym przed Prezesem UOKiK dotyczącym badania rynku kredytów hipotecznych.

b) ROSZCZENIA REPRYWATYZACYJNE W STOSUNKU DO NIERUCHOMOŚCI POSIADANYCH PRZECZ GRUPĘ KAPITAŁOWĄ

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego prowadzonych jest:

- 1) dwanaście postępowań, w tym trzy zawieszone, w stosunku do nieruchomości Banku, których przedmiotem jest stwierdzenie nieważności decyzji odmawiających przyznania prawa własności czasowej, oddającej nieruchomości w zarząd i o nabyciu z mocy prawa użytkowania wieczystego gruntu i prawa własności budynku, wydanie lub zwrot lokalu lub nieruchomości, wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości oraz regulacja stanów prawnych nieruchomości,
- 2) czternaście postępowań, w tym jedno zawieszone w stosunku do nieruchomości pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej Banku, których przedmiotem jest stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych lub zwrot nieruchomości.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA uważa, że prawdopodobieństwo zaistnienia poważnych roszczeń wobec Grupy Kapitałowej z tytułu powyższych postępowań jest niewielkie.

44. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się gotówka w kasie oraz środki pieniężne na rachunku nosto i lokata w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	31.03.2017	31.12.2016	31.03.2016
Kasa, środki w Banku Centralnym	14 087	11 645	15 858
Lokaty w Banku Centralnym	-	1 680	-
Bieżące należności od banków	5 285	4 628	2 869
Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania	13	13	12
Razem	19 385	17 966	18 739

45. TRANSAKcje ZE SKARBEM PAŃSTWA I JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI

TRANSAKcje ZE SKARBEM PAŃSTWA

Skarb Państwa jest jednostką sprawującą kontrolę nad jednostką dominującą Grupy Kapitałowej jako podmiot posiadający 29,43% udziału w kapitale podstawowym Banku. Szczegółowo akcjonariat Banku został opisany w nocie „Kapitały własne i akcjonariat Banku” niniejszego sprawozdania. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej wykazano należności i papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu transakcji ze Skarbem Państwa, jednostkami budżetowymi oraz podmiotami, w których udziałowcem jest Skarb Państwa.

Na mocy ustawy z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw, PKO Bank Polski SA otrzymuje środki z Budżetu Państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych.

Przychody z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	01.01-31.03.2017	01.01-31.03.2016
Przychody memoriałowe	47	56
Przychody otrzymane kasowo	4	6
Różnica – pozycja „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”	43	50

W dniu 29 listopada 2000 roku przyjęto ustawę o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych, która weszła w życie 1 stycznia 2001 roku. W wykonaniu postanowień tej ustawy PKO Bank Polski SA zawarł w dniu 3 sierpnia 2001 roku umowę z Ministrem Finansów, działającym w imieniu Skarbu Państwa, na mocy której udzielone zostało Bankowi poręczenie spłaty zadłużenia z tytułu kredytów mieszkaniowych, tzw. „starego” portfela. W dniu 29 grudnia 2011 roku okres obowiązywania niniejszej umowy (pierwotnie do 31 grudnia 2011 roku) został przedłużony do dnia 31 grudnia 2017 roku. Objęcie poręczeniami Skarbu Państwa należności wynikających z kredytów mieszkaniowych „starego” portfela powoduje neutralizację ryzyka niespłacalności tych kredytów.

Wykonanie przez Skarb Państwa umów poręczenia następuje w przypadku niedokonania przez kredytobiorcę spłaty kredytów w terminach wynikających z umowy kredytowej. Odpowiedzialność Skarbu Państwa ma charakter posiłkowy i skutkuje wówczas, gdy egzekwowanie niespłaconej części kredytów i odsetek, które Grupa Kapitałowa ma obowiązek podjąć, zanim wystąpi z roszczeniem do Skarbu Państwa, okaże się nieskuteczne. Powyższa ustawa obejmuje poręczeniem 90% pozostałych do spłaty kwot kredytów zaciągniętych, a jeszcze niespłaconych przez spółdzielnie mieszkaniowe. W wyniku wykonania obowiązków poręczyciela Skarb Państwa, zgodnie z instytucją poręczenia, wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela (Grupa Kapitałowa Banku) i staje się tym samym wierzycielem w stosunku do kredytobiorcy.

Bank prowadzi rozliczenia związane z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych przez Budżet Państwa i z tego tytułu w I kwartale 2017 roku nie otrzymał prowizji, a w I kwartale 2016 roku prowizja wynosiła 1 milion PLN.

Od 1 stycznia 1996 roku Bank został generalnym dystrybutorem znaków wartościowych, z czego otrzymuje prowizję od Budżetu Państwa – w I kwartale 2017 roku 1 milion PLN, a w I kwartale 2016 roku 3 miliony PLN.

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA pełni funkcję agenta emisji skarbowych obligacji detalicznych na podstawie umowy zawartej 11 lutego 2003 roku z Ministrem Finansów. Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA na podstawie tej umowy otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji - w I kwartale 2017 roku 11,5 miliona PLN, a w I kwartale 2016 roku 9 milionów PLN.

TRANSAKcje Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI KAPITAŁOWO

Transakcje jednostki dominującej z jednostkami stowarzyszonymi i wspólnymi przedsięwzięciami wycenionymi metodą praw własności. Wszystkie opisane poniżej transakcje ze wspólnymi przedsięwzięciami i jednostkami stowarzyszonymi zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych. Terminy spłat transakcji mieszczą się w przedziale od jednego miesiąca do piętnastu lat.

W I kwartale 2017 roku PKO Bank Polski SA oraz jednostki zależne PKO Banku Polskiego SA nie zawarły znaczących umów dotyczących udzielenia poręczeń kredytu lub pożyczki ani udzielenia gwarancji.

Na dzień 31 marca 2017 roku/ Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	54	7	30	32
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	26	26	10	-
Bank Pocztowy SA	-	-	1	1
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-	23	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	80	33	64	33

Za okres zakończony dnia 31 marca 2017 roku / Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	54	54	18	18
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	54	54	18	18

Na dzień 31 grudnia 2016 roku / Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	10	10	18	21
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	28	28	10	-
Bank Pocztowy SA	-	-	1	1
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-	8	-
Walcownia Blach Grubych Batory Sp. z o.o.	-	-	2	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	38	38	39	22

Za okres zakończony dnia 31 marca 2016 roku / Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	43	43	15	15
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	43	43	15	15

46. HIERARCHIA WARTOŚCI GODZIWEJ

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.03.2017	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1 Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Poziom 2 Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Poziom 3 Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19	1 381	1 381	-	-
Dłużne papiery wartościowe		1 356	1 356	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		20	20	-	-
Certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji oraz prawa poboru		5	5	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	20	2 748	3	2 745	-
Instrumenty zabezpieczające		377	-	377	-
Instrumenty o charakterze handlowym		2 371	3	2 368	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	22	11 775	4 673	7 102	-
Dłużne papiery wartościowe		10 060	2 958	7 102	-
Jednostki uczestnictwa		1 715	1 715	-	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	24	39 058	29 338	6 417	3 303
Dłużne papiery wartościowe		38 531	29 204	6 417	2 910
Kapitałowe papiery wartościowe		254	116	-	138
Jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania		273	18	-	255
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		54 962	35 395	16 264	3 303
Pochodne instrumenty finansowe	20	3 805	1	3 804	-
Instrumenty zabezpieczające		703	-	703	-
Instrumenty o charakterze handlowym		3 102	1	3 101	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		3 805	1	3 804	-

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.12.2016	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1 Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Poziom 2 Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Poziom 3 Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19	326	326	-	-
Dłużne papiery wartościowe		312	312	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		11	11	-	-
Certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji oraz prawa poboru		3	3	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	20	2 901	3	2 898	-
Instrumenty zabezpieczające		382	-	382	-
Instrumenty o charakterze handlowym		2 519	3	2 516	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	22	13 937	4 620	9 317	-
Dłużne papiery wartościowe		12 204	2 887	9 317	-
Jednostki uczestnictwa		1 733	1 733	-	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	24	36 676	27 345	5 922	3 409
Dłużne papiery wartościowe		36 142	27 236	5 922	2 984
Kapitałowe papiery wartościowe		218	92	-	126
Jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania		316	18	-	298
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		53 840	32 294	18 137	3 409
Pochodne instrumenty finansowe	20	4 198	1	4 197	-
Instrumenty zabezpieczające		1 135	-	1 135	-
Instrumenty o charakterze handlowym		3 063	1	3 062	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		4 198	1	4 197	-

Wpływ parametrów estymowanych na wycenę do wartości godziwej instrumentów finansowych na Poziomie 3	31.03.2017		31.12.2016	
	Wartość godziwa według		Wartość godziwa według	
	scenariusza pozytywnego	scenariusza negatywnego	scenariusza pozytywnego	scenariusza negatywnego
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży				
Tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania	268	242	313	283
Akcje Visa Inc.	111	81	100	70
Obligacje korporacyjne	2 913	907	2 992	2 977

47. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE, KTÓRE W SKONSOLIDOWANYM SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ NIE SĄ PREZENTOWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ

	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	31.03.2017	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd	wartość wymaganej zapłaty	14 087	14 087
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	5 659	5 659
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			200 579	196 819
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	105 462	100 473
kredyty gospodarcze	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	53 632	53 227
kredyty konsumpcyjne	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	23 321	24 946
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 433	2 359
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 575	2 575
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 022	1 022
należności z tytułu leasingu finansowego	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	12 134	12 216
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 200	1 206
Inne aktywa finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	2 405	2 405
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	2	wartość wymaganej zapłaty	4	4
Zobowiązania wobec innych banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	18 162	18 162
Zobowiązania wobec klientów			207 116	207 051
wobec podmiotów gospodarczych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	47 071	47 069
wobec jednostek budżetowych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	9 638	9 638
wobec ludności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	150 407	150 343
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	1, 2	kwotowania rynkowe/ zdyskontowane przepływy pieniężne	16 547	16 869
Dług podporządkowany	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 487	2 487
Inne zobowiązania finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty	2 699	2 699

	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	31.12.2016 wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd	wartość wymaganej zapłaty	13 325	13 325
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	5 345	5 344
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			200 606	199 126
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	106 121	102 351
kredyty gospodarcze	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	52 915	53 731
kredyty konsumpcyjne	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	23 222	24 701
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 283	2 210
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 588	2 588
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 339	1 339
należności z tytułu leasingu finansowego	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	12 138	12 206
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	466	466
Inne aktywa finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	2 247	2 247
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	2	wartość wymaganej zapłaty	4	4
Zobowiązania wobec innych banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	19 208	19 211
Zobowiązania wobec klientów			205 066	205 005
wobec podmiotów gospodarczych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	48 657	48 650
wobec jednostek budżetowych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	8 409	8 409
wobec ludności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	148 000	147 946
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	1, 2	kwotowania rynkowe/ zdyskontowane przepływy pieniężne	14 493	14 752
Dług podporządkowany	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 539	2 526
Inne zobowiązania finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty	3 059	3 059

48. KOMPENSOWANIE AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH

Grupa Kapitałowa kompensuje aktywa i zobowiązania finansowe i wykazuje je w sprawozdaniu z sytuacji finansowej netto, jeżeli występuje możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej prawo do skompensowania ujętych kwot oraz zamiar rozliczenia ich w kwocie netto lub jednoczesna realizacja danego składnika aktywów i uregulowanie zobowiązania. Z zapisów paragrafu 42 MSR 32 wynika między innymi, że aby kompensata była możliwa, tytuł prawny nie może być uwarunkowany wystąpieniem określonego zdarzenia w przyszłości.

Grupa Kapitałowa zawiera porozumienia dotyczące kompensowania, czyli umowy ISDA (International Swaps and Derivatives Association Master Agreements) oraz GMRA (Global Master Repurchase Agreement), które umożliwiają kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych (końcowe potrącenie i rozliczenie transakcji, tzw. close out netting) w przypadku zaistnienia przypadku naruszenia w stosunku do którejś ze stron umowy. Umowy te mają szczególne znaczenie dla ograniczania ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi, gdyż umożliwiają kompensowanie zarówno wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego), jak i niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedrocznicowego). Umowy te nie spełniają jednak wymogów określonych w MSR 32, gdyż tytuł kompensaty uwarunkowany jest wystąpieniem określonego zdarzenia w przyszłości (przypadki naruszenia).

Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji wynikającej z instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające składane przez kontrahentów w ramach realizacji umów CSA (Credit Support Annex).

49. AKTYWA STANOWIĄCE ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ ORAZ PRZENIESIONE AKTYWA FINANSOWE

NALEŻNOŚCI STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKcji SEKURTYZACJI WIERZYTELNOŚCI LEASINGOWYCH

Na dzień 31 marca 2017 roku wartość należności stanowiących przedmiot transakcji sekurytyzacji wierzytelności leasingowych wyniosła 1 376 milionów PLN. Stanowią one zabezpieczenie zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych spółki celowej ROOF Poland Leasing 2014 DAC. Sekurytyzowane wierzytelności leasingowe prezentowane są w aktywach Grupy Kapitałowej z uwagi na niespełnienie warunków wyłączenia składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej, określonych w MSR 39 pkt. 19. W szczególności Grupa Kapitałowa nie ma obowiązku wypłaty kwot ostatecznym odbiorcom, dopóki nie otrzyma odpowiadających im kwot od leasingobiorców.

Dodatkowo nie jest spełniony warunek niezwłocznego przekazywania przepływów pieniężnych ze składnika sekurytyzowanych aktywów.

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU TRANSAKCI Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU

Do aktywów finansowych, których Grupa Kapitałowa nie wyłącza ze sprawozdania finansowego należy zaliczyć aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu (obligacje skarbowe).

Wartość bilansowa	31.03.2017	31.12.2016
Dłużne papiery wartościowe	20	182
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	20	206
Pozycja netto	-	(24)

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU UJEMNEJ WYCENY INSTRUMENTÓW POCHODNYCH

Środki pieniężne na lokatach w bankach zawierają aktywa będące zabezpieczeniem zobowiązań własnych, w tym rozliczenia z tytułu ujemnej wyceny instrumentów pochodnych. Wartość tych aktywów na dzień 31 marca 2017 roku wynosiła 1 121 milionów PLN (na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 1 289 milionów PLN).

WSTĘPNY DEPOZYT ROZLICZENIOWY KDPW

Dom Maklerski utrzymuje obligacje w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych stanowiące zabezpieczenie rozliczeń transakcji z Izbą Rozliczeniową.

Wartość bilansowa/wartość godziwa	31.03.2017	31.12.2016
Wartość depozytu	8	8
Wartość nominalna zabezpieczenia	8	8
Rodzaj zabezpieczenia	obligacje skarbowe	obligacje skarbowe
Wartość bilansowa zabezpieczenia	8	8

FUNDUSZ OCHRONY ŚRODKÓW GWARANTOWANYCH

	31.03.2017	31.12.2016
Wartość funduszu	1 081	1 005
Wartość nominalna zabezpieczenia	1 150	1 060
Rodzaj zabezpieczenia	obligacje skarbowe	obligacje skarbowe
Termin wykupu zabezpieczenia	25.01.2024	25.01.2024
Wartość bilansowa zabezpieczenia	1 110	1 021

ŚRODKI STANOWIĄCE ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ DO ZAPŁATY SKŁADEK WNOSZONYCH DO BANKOWEGO FUNDUSZU GWARANCYJNEGO

	31.03.2017
Wartość składki wnoszonej w formie zobowiązań do zapłaty	14
Wartość nominalna aktywów w które ulokowano środki odpowiadające zobowiązaniom do zapłaty	25
Rodzaj zabezpieczenia	obligacje skarbowe
Termin wykupu zabezpieczenia	25.01.2024
Wartość aktywów w które ulokowano środki odpowiadające zobowiązaniom do zapłaty	24

Wartość składek wnoszonych w formie zobowiązań do zapłaty stanowi 30% składek na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego ("BFG") na fundusz gwarantowania depozytów lub fundusz przymusowej restrukturyzacji banków. Aktywami stanowiącymi zabezpieczenie zobowiązań do zapłaty są obligacje skarbowe, zablokowane na rzecz BFG, w wysokości zapewniającej utrzymanie stosunku wartości praw majątkowych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań do zapłaty do kwoty zobowiązań do zapłaty na poziomie nie niższym niż 110%.

Wartość praw majątkowych stanowiących pokrycie zobowiązań do zapłaty dla celów ustalenia minimalnego poziomu stosunku wartości aktywów do wielkości zobowiązań do zapłaty określa się według wartości ustalonej na podstawie ostatniego kursu fixingowego z danego dnia z elektronicznego rynku skarbowych papierów wartościowych organizowanego przez ministra właściwego do spraw budżetu, przy czym wartość tę powiększa się o odsetki należne na dzień wyceny, chyba, że wartość odsetek została uwzględniona w tym kursie.

Środki te traktowane są jako aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych, nie mogą być przedmiotem zastawu, nie mogą być obciążane w jakikolwiek sposób, nie podlegają egzekucji sądowej i administracyjnej ani nie wchodzi do masy upadłości.

Wartość środków stanowiących zabezpieczenie zobowiązań do zapłaty składek wnoszonych na rzecz BFG będzie ulegała zwiększeniu w terminach wnoszenia składek na fundusz gwarantowania depozytów (w okresach kwartalnych) oraz na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków (w III kwartale danego roku) w wysokości nie wyższej niż 30% wartości składki ustalonej przez BFG. Wartość środków może ulec zmniejszeniu w przypadku otrzymania przez Bank wezwania BFG do przekazania w formie pieniężnej środków odpowiadających zobowiązaniom do zapłaty.

OGRANICZENIA PRAWA DOTYCZĄCE TYTUŁU PRAWNEGO GRUPY KAPITAŁOWEJ

W okresach zakończonych odpowiednio dnia 31 marca 2017 roku oraz dnia 31 marca 2016 roku nie występowały wartości niematerialne ani rzeczowe aktywa trwałe, do których tytuł prawny Grupy Kapitałowej podlegał ograniczeniu oraz stanowiące zabezpieczenie zobowiązań.

PRZENIESIONE AKTYWA FINANSOWE

Na dzień 31 marca 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała przeniesionych aktywów finansowych, które są wyłączone ze sprawozdania finansowego w całości, dla których Grupa Kapitałowa utrzymuje zaangażowanie w tych aktywach.

50. DZIAŁALNOŚĆ POWIERNICZA

Podmiot dominujący jest bezpośrednim uczestnikiem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych oraz Rejestru Papierów Wartościowych (NBP). Podmiot dominujący prowadzi rachunki papierów wartościowych oraz obsługuje transakcje na rynku krajowym i rynkach zagranicznych, świadczy usługi powiernictwa i pełni funkcję depozytariusza dla funduszy emerytalnych i inwestycyjnych. Aktywa przechowywane przez Podmiot dominujący w ramach świadczenia usług powierniczych, ze względu na niespełnienie definicji składnika aktywów Podmiotu dominującego, nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

51. POZOSTAŁE INFORMACJE

UPRAWNIENIE DO SPRZEDAŻY LUB OBCIĄŻENIA ZASTAWEM ZABEZPIECZENIA USTANOWIONEGO NA RZECZ GRUPY KAPITAŁOWEJ

Na dzień 31 marca 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku na rzecz Grupy Kapitałowej Banku nie ustanowiono zabezpieczeń, które Grupa Kapitałowa Banku była uprawniona sprzedać lub obciążyć innym zastawem, w przypadku realizacji wszelkich obowiązków przez właściciela zabezpieczenia.

SEZONOWOŚĆ LUB CYKLICZNOŚĆ DZIAŁALNOŚCI W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

PKO Bank Polski SA jest bankiem uniwersalnym, działającym na terenie całego kraju i jego działalność podlega takim samym wahaniom sezonowym, jak cała polska gospodarka. Działalność pozostałych spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA również nie wykazuje istotnych cech sezonowości lub cykliczności.

CZYNNIKI, KTÓRE BĘDĄ MIAŁY WPŁYW NA PRZYSZŁE WYNIKI FINANSOWE W PERSPEKTYWIE CO NAJMNIEJ KWARTAŁU

Na wyniki Banku i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w perspektywie najbliższych kwartałów wpływać będą procesy gospodarcze, jakie będą zachodzić w Polsce i w gospodarce światowej oraz reakcje rynków finansowych. Duże znaczenie dla przyszłych wyników mieć będzie polityka stóp procentowych realizowana przez Radę Polityki Pieniężnej, a także przez największe banki centralne.

Istotnym wyzwaniem dla polskiego sektora bankowego będzie utrzymujące się ryzyko regulacyjne. Dotyczy to w szczególności rozwiązania kwestii kredytów mieszkaniowych w walutach obcych (aktualnie w Sejmie znajdują się 3 projekty ustaw), w tym wdrożenie rekomendacji Komitetu Stabilności Finansowej z dnia 13 stycznia 2017 roku, dotyczącej restrukturyzacji portfela tych kredytów.

Negatywnie na wyniki i rentowność banków będzie wpływać obowiązujący od lutego 2016 roku podatek od niektórych instytucji finansowych. To obciążenie będzie determinować poziom kosztów ponoszonych przez banki. W perspektywie średnioterminowej wpłynie na zmniejszenie potencjału banków dla rozwoju akcji kredytowej, stanowiąc szczególne wyzwanie dla banków posiadających niską rentowność aktywów, a jednocześnie wysoką dźwignię finansową.

Wyzwaniem dla banków będzie włączenie w system nowego raportowania do Krajowej Izby Rozliczeniowej w związku z przygotowywanym Centralnym Mechanizmem Oceny i korzystanie z tej bazy.

W perspektywie kwartału na wyniki finansowe będą miały wpływ także następujące nowe rozwiązania regulacyjne:

- wdrożenie od 1 maja 2017 roku rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szacowania kapitału wewnętrznego,
- wdrożenie w II kwartale 2017 roku ustawy z 23 marca 2017 roku o kredycie hipotecznym, której celem jest zwiększenie ochrony kredytobiorców i wyrównywanie asymetrii informacyjnej między klientem a bankiem,
- wyczerpanie w I kwartale 2017 roku transzy środków z programu Mieszkanie dla Młodych przewidzianej na ten rok.

Na wyniki finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wywiera również wpływ sytuacja polityczno-gospodarcza Ukrainy, na terenie której działają spółki z Grupy Kapitałowej Banku: KREDOBANK SA oraz spółki świadczące usługi finansowe i windykacyjne. Prowadzona jest bieżąca analiza w kontekście wpływu sytuacji polityczno-gospodarczej, w tym zmian w otoczeniu regulacyjnym na wyniki finansowe i ryzyko pogorszenia jakości aktywów Grupy Kapitałowej na Ukrainie. PKO Bank Polski SA kontynuuje działania mające zapewnić bezpieczne funkcjonowanie swoich spółek na Ukrainie m.in. poprzez wzmocnienie działań nadzorczych oraz monitorowanie kształtowania się wymogów regulacyjnych określonych przez Narodowy Bank Ukrainy. Informacje dotyczące sytuacji gospodarczej i sektora bankowego na Ukrainie zostały przedstawione w Komentarzu Zarządu do wyników Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za I kwartał 2017 rok w punkcie: Zewnętrzne uwarunkowania działalności - rynek ukraiński.

ZACIĄGNIĘTE KREDYTY I UMOWY POŻYCZEK, GWARANCJI I PORĘCZEŃ NIEDOTYCZĄCE DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

W I kwartale 2017 roku PKO Bank Polski SA oraz jednostki zależne PKO Banku Polskiego SA nie zaciągały kredytów, pożyczek, a także nie otrzymały gwarancji i poręczeń niedotyczących działalności operacyjnej.

ZNACZĄCE UMOWY ORAZ ISTOTNE UMOWY Z BANKIEM CENTRALNYM LUB ORGANAMI NADZORU

Bank nie zawarł w I kwartale 2017 roku znaczących umów oraz istotnych umów z bankiem centralnym lub organami nadzoru.

STANOWISKO ZARZĄDU PKO BANKU POLSKIEGO SA W ZAKRESIE MOŻLIWOŚCI ZREALIZOWANIA WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYCH PROGNOZ WYNIKÓW NA DANY ROK

PKO Bank Polski SA nie przekazywał do publicznej wiadomości prognozy wyników na 2017 rok.

INNE INFORMACJE, KTÓRE SĄ ISTOTNE DLA OCENY SYTUACJI KADROWEJ, MAJĄTKOWEJ, FINANSOWEJ, WYNIKU FINANSOWEGO EMITENTA I ICH ZMIAN

ZMIANA ZASAD WYNAGRAZANIA CZŁONKÓW ZARZĄDU I RADY NADZORCZEJ

W dniu 13 marca 2017 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę nr 2/2017 w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu oraz uchwałę nr 3/2017 w sprawie ustalenia zasad wynagradzania członków Rady Nadzorczej. Projekty obydwu uchwał zostały zgłoszone przez Skarb Państwa, reprezentowany przez Ministra Rozwoju i Finansów, w celu dostosowania obecnych zasad wynagradzania członków Zarządu i Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA do ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami. Pełna treść zasad wynagradzania dostępna jest na stronie internetowej Banku www.pkobp.pl/inwestorzy.
(dla wersji angielskiej www.pkobp.pl/investors)

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

52. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych zarówno w PKO Banku Polskim SA, w jak i w pozostałych podmiotach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Zarządzanie ryzykiem ma na celu zapewnienie rentowności działalności biznesowej, przy zapewnieniu kontroli poziomu ryzyka i jego utrzymaniu w ramach przyjętej przez Bank i Grupę Kapitałową tolerancji na ryzyko i systemu limitów, w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym i prawnym. Poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

W Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zidentyfikowane zostały następujące rodzaje ryzyka, które podlegają zarządzaniu i część z nich uznana jest za istotne¹:

RODZAJ RYZYKA	UZNANE ZA ISTOTNE
KREDYTOWE	TAK
KREDYTOWE KONCENTRACJI	TAK
RYZYSKO WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH	TAK
STOPY PROCENTOWEJ	TAK
WALUTOWE	TAK
PŁYNNOŚCI, W TYM RYZYSKO FINANSOWANIA	TAK
CEN TOWARÓW	
CEN KAPITAŁOWYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	
INNE RYZYSKA CENOWE	
INSTRUMENTÓW POCHODNYCH	TAK
OPERACYJNE	TAK
BRAKU ZGODNOŚCI I POSTĘPOWANIA	TAK
BIZNESOWE (W TYM RYZYSKO STRATEGICZNE)	TAK
UTRATY REPUTACJI	TAK
MODELI	TAK
ZMIAN MAKROEKONOMICZNYCH	TAK
KAPITAŁOWE	TAK
NADMIERNEJ DŹWIGNI FINANSOWEJ	TAK
UBEZPIECZENIOWE	

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym PKO Banku Polskiego SA za rok 2016 opisane zostały szczegółowo opisano dla poszczególnych zidentyfikowanych przez Bank rodzajów ryzyka następujące elementy tj.: definicja ryzyka, cel zarządzania określonym ryzykiem, identyfikacja ryzyka, pomiar i ocena, kontrola, prognozowanie i monitorowanie, raportowanie i działania zarządcze.

¹ Istotność poszczególnych rodzajów ryzyka ustalana jest na poziomie Grupy Kapitałowej. Przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ istotności tego ryzyka zarówno na działalność Grupy Kapitałowej, przy czym rozróżniane są ryzyka: z góry uznawane za istotne – podlegające aktywnemu zarządzaniu, potencjalnie istotne – dla nich przeprowadza się okresowo monitoring istotności oraz inne niezdefiniowane lub niewystępujące w Grupie Kapitałowej rodzaje ryzyka (nieistotne i niemonitorowane). Na podstawie informacji ilościowych i jakościowych, cyklicznie dokonywana jest w Grupie Kapitałowej ocena istotności poszczególnych rodzajów ryzyka. Wynikiem oceny jest przypisanie danemu rodzajowi ryzyka poziomu istotne/nieistotne. Monitoring dokonywany jest w szczególności w przypadku istotnej zmiany zakresu lub profilu działalności Grupy Kapitałowej.

CEL ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Celem zarządzania ryzykiem poprzez dążenie do utrzymywania poziomu ryzyka w ramach przyjętego poziomu tolerancji jest:

- ochrona wartości kapitału akcjonariuszy,
- ochrona depozytów klientów,
- wsparcie Grupy Kapitałowej w prowadzeniu efektywnej działalności.

Cele zarządzania ryzykiem osiąga się w szczególności poprzez zapewnianie właściwej informacji o ryzyku, tak aby decyzje mogły być podejmowane z pełną świadomością poszczególnych rodzajów ryzyka, jakie ze sobą niosą.

GŁÓWNE ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej opiera się w szczególności na następujących zasadach:

- 1) Grupa Kapitałowa zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka,
- 2) system zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
- 3) metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru lub oceny ryzyka są dostosowane do skali i złożoności ryzyka, aktualnie prowadzonej i planowanej działalności Grupy Kapitałowej i otoczenia, w którym Grupa Kapitałowa działa oraz okresowo weryfikowane i walidowane,
- 4) zachowana jest niezależność organizacyjna obszaru zarządzania ryzykiem i windykacji od działalności biznesowej,
- 5) zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi,
- 6) poziom ryzyka jest na bieżąco kontrolowany,
- 7) system zarządzania ryzykiem wspiera realizację strategii Grupy Kapitałowej przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko.

PROCES ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Na zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej składają się następujące elementy:

• IDENTYFIKACJA RYZYKA:

Identyfikacja ryzyka polega na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka oraz oszacowaniu istotności jego potencjalnego wpływu na sytuację finansową Grupy Kapitałowej. W ramach identyfikacji ryzyka określone są rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku, danej spółki Grupy Kapitałowej lub całej Grupy Kapitałowej,

- **POMIAR I OCENA RYZYKA:**

Pomiar ryzyka obejmuje określanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz ilościowej kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar, a także ocena ryzyka polegająca na określeniu rozmiarów lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się prace związane z wyceną poszczególnych rodzajów ryzyka dla potrzeb polityki cenowej oraz testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka. Scenariusze testów warunków skrajnych obejmują m.in. wymagania wynikające z rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego. Dodatkowo przeprowadzane są w Grupie Kapitałowej kompleksowe testy warunków skrajnych (KTWS), które stanowią integralny element zarządzania ryzykiem oraz uzupełniają testy warunków skrajnych specyficzne dla poszczególnych rodzajów ryzyka. KTWS obejmują analizę wpływu zmian w otoczeniu (w szczególności sytuacji makroekonomicznej) i funkcjonowaniu Banku na sytuację finansową Grupy Kapitałowej.

- **KONTROLA RYZYKA:**

Kontrola ryzyka polega na określeniu narzędzi wykorzystywanych do diagnozowania lub ograniczania poziomu ryzyka w poszczególnych obszarach działalności Grupy Kapitałowej. Obejmuje ustalenie dostosowanych do skali i złożoności działalności Banku i Grupy Kapitałowej mechanizmów kontrolnych w szczególności w postaci strategicznych limitów tolerancji na poszczególne rodzaje ryzyka.

- **PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE RYZYKA:**

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka polega na sporządzaniu prognoz poziomu ryzyka oraz monitorowaniu odchyień realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, rekomendacji i zaleceń wydanych przez organ nadzoru i kontroli), a także przeprowadzaniu testów warunków skrajnych (specyficznych i kompleksowych). Prognozy poziomu ryzyka poddaje się weryfikacji. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności.

- **RAPORTOWANIE RYZYKA:**

Raportowanie ryzyka polega na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka lub oceny ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców.

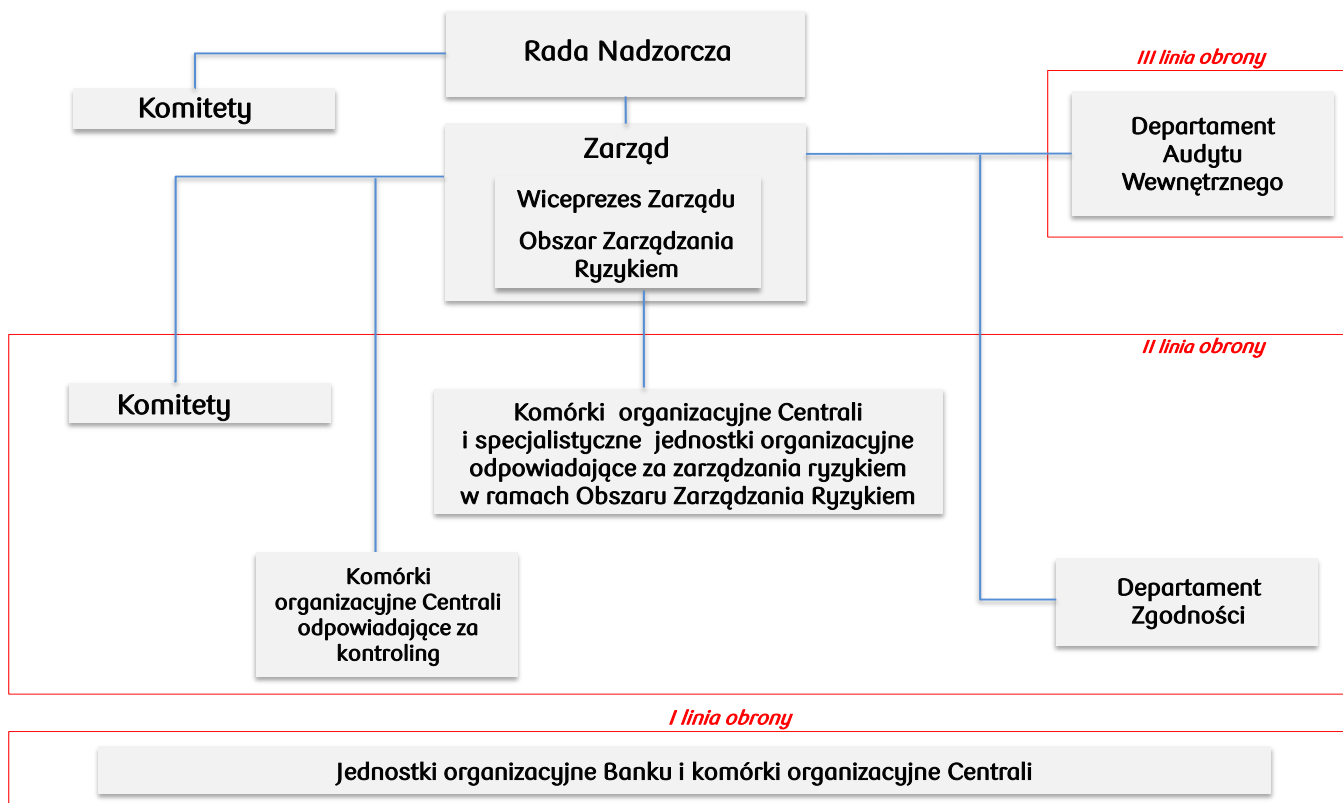
- **DZIAŁANIA ZARZĄDCZE:**

Działania zarządcze polegają w szczególności na wydawaniu przepisów wewnętrznych kształtujących proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji w tym o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem. Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz poziomu ryzyka.

ORGANIZACJA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku.

Organizacja zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA przedstawiona jest na poniższym schemacie:

System zarządzania ryzykiem nadzorowany jest przez Radę Nadzorczą, która kontroluje i ocenia jego adekwatność i skuteczność. Ocenia czy poszczególne elementy systemu zarządzania ryzykiem służą zapewnieniu prawidłowości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów Banku. W szczególności weryfikuje, czy system stosuje sformalizowane zasady służące określeniu wielkości podejmowanego ryzyka i zasady zarządzania ryzykiem oraz sformalizowane procedury mające na celu identyfikację, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka występującego w działalności banku, uwzględniające również przewidywany poziom ryzyka w przyszłości. Weryfikuje, czy w ramach systemu zarządzania ryzykiem stosowane są sformalizowane limity ograniczające ryzyko i zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów oraz czy przyjęty system sprawozdawczości zarządczej umożliwia monitorowanie poziomu ryzyka. Ocenia czy system zarządzania ryzykiem jest na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka. Radę Nadzorczą Banku wspierają m.in. następujące komitety: Komitet ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej, Komitet ds. Ryzyka Rady Nadzorczej i Komitet Audytu Rady Nadzorczej.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA w zakresie zarządzania ryzykiem, odpowiada za strategiczne zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie, kontrolowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na profil ryzyka Banku oraz uchwała przepisy wewnętrzne Banku dotyczące zarządzania ryzykiem. W zarządzaniu ryzykiem Zarząd wspierają następujące komitety działające w Banku:

- 1) Komitet Ryzyka (KR),
- 2) Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (KZAP),
- 3) Komitet Kredytowy Banku (KKB),
- 4) Komitet Ryzyka Operacyjnego (KRO).

System zarządzania ryzykiem jest realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych poziomach:

- 1) pierwszy poziom tworzą struktury organizacyjne realizujące sprzedaż produktów i obsługę klientów oraz inne struktury realizujące zadania operacyjne generujące ryzyko, funkcjonujące na podstawie przepisów wewnętrznych,

- 2) drugi poziom obejmuje działalność komórki do spraw zgodności oraz identyfikację, pomiar lub szacowanie, kontrolę, monitorowanie i raportowanie istotnych dla Banku rodzajów ryzyka, a także stwierdzanych zagrożeń i nieprawidłowości – zadania realizowane są przez wyspecjalizowane struktury organizacyjne działające na podstawie obowiązujących zasad, metodologii i procedur; celem tych struktur jest zapewnienie by działania realizowane na pierwszym poziomie były właściwie zaprojektowane i skutecznie ograniczały ryzyko, wspierały pomiar i analizę ryzyka oraz efektywność działalności,
- 3) trzeci poziom stanowi audyt wewnętrzny, realizujący niezależne audyty elementów systemu zarządzania Bankiem, w tym systemu zarządzania ryzykiem, oraz systemu kontroli wewnętrznej; audyt wewnętrzny funkcjonuje odrębnie od pierwszego i drugiego poziomu i może wspierać realizowane tam działania poprzez konsultacje, ale bez możliwości wpływu na podejmowane decyzje.

Na wszystkich trzech poziomach, pracownicy stosują odpowiednio mechanizmy kontrolne dostosowane do specyfiki działania Banku lub niezależnie monitorują ich przestrzeganie.

Informacje o działaniach podejmowanych w ramach systemów zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej oraz o wynikach tych działań przekazywane są okresowo Zarządowi i Radzie Nadzorczej.

Struktura organizacyjna Banku dostosowana jest do wielkości i profilu ponoszonego przez Bank ryzyka i zapewnienia efektywność zarządzania tym ryzykiem oraz uniknięcie konfliktów interesów, w szczególności poprzez: wydzielenie struktur organizacyjnych zarządzających poszczególnymi rodzajami ryzyka; niezależność struktur organizacyjnych odpowiedzialnych za identyfikację, pomiar lub szacowanie, kontrolę, monitorowanie i raportowanie ryzyka od struktur, których działalność generuje ryzyko, oraz pełną niezależność w tym zakresie struktur audytu wewnętrznego i komórki do spraw zgodności; niezależność struktur organizacyjnych monitorujących bezpieczeństwo systemu informatycznego Banku i ochrony informacji od struktur realizujących działania operacyjne w Banku. Na zakres odpowiedzialności i poziom niezależności struktur organizacyjnych z wyłączeniem komórek audytu wewnętrznego i do spraw zgodności, wpływ ma istotność i poziom ryzyka związanego z działalnością Banku.

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ

Bank sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem poszczególnych spółek zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. W ramach tego nadzoru Bank, nadzoruje systemy zarządzania ryzykiem w spółkach oraz wspiera ich rozwój, jak również uwzględnia poziom ryzyka działalności poszczególnych spółek w ramach systemu monitorowania i raportowania ryzyka na poziomie Grupy Kapitałowej.

Przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w spółkach Grupy Kapitałowej Banku określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez te spółki po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji formułowanych przez Bank. Przepisy wewnętrzne spółek dotyczące zarządzania ryzykiem są wprowadzane w oparciu o zasadę spójności i porównywalności oceny poszczególnych rodzajów ryzyka w Banku i spółkach Grupy Kapitałowej Banku przy uwzględnieniu zakresu i rodzaju powiązań podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej, specyfiki i skali działalności spółki oraz rynku, na którym ona prowadzi działalność.

Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem w spółkach Grupy Kapitałowej jest realizowany w szczególności poprzez zaangażowanie komórek organizacyjnych Centrali i specjalistycznych jednostek organizacyjnych z Obszaru Zarządzania Ryzykiem, Departamentu Zgodności lub właściwych komitetów działających w Banku w opiniowanie transakcji spółek Grupy Kapitałowej zgodnie z odrębnymi przepisami wewnętrznymi Banku. Nie rzadziej niż raz w roku ustalana jest lista spółek, które mają istotny wpływ na profil ryzyka Grupy Kapitałowej. Dla tych spółek komórki organizacyjne Centrali i specjalistyczne jednostki organizacyjne z Obszaru Zarządzania Ryzykiem oraz Departament Zgodności, zgodnie z odrębnymi przepisami wewnętrznymi Banku, określają podejście dotyczące minimalnych ilościowych strategicznych limitów tolerancji na ryzyka specyficzne dla danej spółki oraz sposób ich raportowania.

SPECYFICZNE DZIAŁANIA W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ PODJĘTE W I KWARTALE 2017 ROKU

Priorytetem Grupy Kapitałowej i PKO Banku Polskiego SA jest utrzymanie silnej pozycji kapitałowej, przyrost stabilnych źródeł finansowania, które stanowią podstawę stabilnego rozwoju działalności biznesowej, przy równoczesnym utrzymaniu priorytetów w zakresie efektywności działania, skutecznej kontroli kosztów i odpowiedniej oceny ryzyka oraz efektywnego zarządzania adekwatnością kapitałową i przeciwdziałanie cyberzagrożeniom.

W tym celu Grupa Kapitałowa w I kwartale 2017 roku podjęła następujące działania:

- 1) Spółka Grupy Kapitałowej - PKO Bank Hipoteczny S.A. wyemitował listy zastawne w wysokości 25 mln EUR w styczniu oraz 500 mln EUR w marcu 2017 roku,

- 2) Zarząd i Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego SA podjęli decyzję o zastosowaniu się do indywidualnego zalecenia Komisji Nadzoru Finansowego, dotyczącego zatrzymania przez Bank całości zysku wypracowanego w okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku,
- 3) w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank prowadził prace przygotowawcze do rozpoczęcia działalności nowego oddziału Banku w Republice Czeskiej. W ramach tych prac w lutym 2017 roku Bank uzyskał zgodę Komisji Nadzoru Finansowego na łączne stosowanie podejścia zaawansowanego (AMA) i wskaźnika bazowego (BIA) do wyliczenia wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego z zastosowaniem metody BIA w odniesieniu do działalności oddziału Banku w Republice Federalnej Niemiec oraz oddziału Banku w Republice Czeskiej oraz z zastosowaniem podejścia AMA dla pozostałej działalności Banku.

53. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KREDYTOWYM

Stopień narażenia na ryzyko kredytowe - Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej	31.03.2017	31.12.2016
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	10 237	7 460
Należności od banków	5 659	5 345
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - dłużne papiery wartościowe	1 356	312
Pochodne instrumenty finansowe	2 748	2 901
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - dłużne papiery wartościowe	10 060	12 204
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	200 579	200 606
gospodarcze	53 632	52 915
mieszkaniowe	105 462	106 121
konsumpcyjne	23 321	23 222
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	2 433	2 283
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	2 575	2 588
transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	1 022	1 339
należności z tytułu leasingu finansowego	12 134	12 138
Inwestycyjne papiery wartościowe - dłużne papiery wartościowe	38 531	36 142
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	1 200	466
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	2 405	2 247
Razem	272 775	267 683

Stopień narażenia na ryzyko kredytowe - Pozycje pozabilansowe	31.03.2017	31.12.2016
Udzielone zobowiązania nieodwołalne	29 216	31 078
Udzielone gwarancje	5 788	6 630
Gwarancje emisji	4 020	3 701
Udzielone akredytywy	1 613	1 600
Razem	40 637	43 009

Aktywa finansowe brutto, które są zaległe, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości	31.03.2017			
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy	Razem
Kredyty, pożyczki udzielone klientom	2 969	888	156	4 013
Razem	2 969	888	156	4 013

Aktywa finansowe brutto, które są zaległe, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości	31.12.2016			
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy	Razem
Kredyty, pożyczki udzielone klientom	3 535	849	178	4 562
Razem	3 535	849	178	4 562

Zabezpieczeniami powyższych należności są: hipoteka, zastaw rejestrowy, przeniesienie prawa własności, blokada rachunku lokaty, ubezpieczenie ekspozycji kredytowej oraz gwarancje i poręczenia. W ramach przeprowadzonej oceny stwierdzono, że dla powyższych aktywów finansowych przewidywane przepływy pieniężne w pełni pokrywają wartość bilansową tych ekspozycji.

Aktywa finansowe wyceniane metodą zindywidualizowaną, wobec których wykazano indywidualną utratę wartości według wartości bilansowej brutto	31.03.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 848	5 049
kredyty gospodarcze	3 855	3 963
kredyty mieszkaniowe	695	789
kredyty konsumpcyjne	224	224
dłużne papiery wartościowe	74	73
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	1 288	1 297
Razem	6 136	6 346

W odniesieniu do kredytów i pożyczek udzielonych klientom ustanowione były na rzecz Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA następujące zabezpieczenia: hipoteka, zastaw rejestrowy, weksel własny dłużnika oraz przelew wierzycielności.

WEWNĘTRZNE KLASY RATINGOWE

Biorąc pod uwagę charakter działalności Grupy Kapitałowej oraz wolumen należności kredytowych i leasingowych, najistotniejsze portfele są w zarządzaniu Banku oraz PKO Leasing SA.

Ekspozycje wobec klientów instytucjonalnych niespełniające przesłanek indywidualnej utraty wartości klasyfikowane są ze względu na rating klienta, w ramach wewnętrznych klas ratingowych od A do G (w zakresie podmiotów finansowych A-F).

Systemem ratingowym objęte są następujące portfele:

- klienci rynku korporacyjnego,
- małe i średnie przedsiębiorstwa (z wyłączeniem pewnych grup produktów ocenianych w sposób uproszczony).

Kredyty i pożyczki niespełniające przesłanek indywidualnej utraty wartości niepodlegające ocenie ratingowej charakteryzują się satysfakcjonującym poziomem ryzyka kredytowego. Dotyczy to w szczególności kredytów detalicznych (w tym kredytów mieszkaniowych), wśród których brak jest indywidualnie istotnych zaangażowań, których istnienie skutkowałoby powstaniem istotnego ryzyka kredytowego.

ZEWNĘTRZNE KLASY RATINGOWE

Grupa Kapitałowa posiada portfele dłużnych papierów wartościowych oraz należności od banków, nieprzeterminowanych, bez utraty wartości, w podziale na zewnętrzne klasy ratingowe od ratingu AAA do Caa3.

54. KONCENTRACJA RYZYKA KREDYTOWEGO W GRUPIE KAPITAŁOWEJ

Grupa Kapitałowa definiuje ryzyko koncentracji kredytowej jako ryzyko wynikające z istotnego zaangażowania wobec pojedynczych podmiotów lub grup podmiotów, których zdolność spłaty zadłużenia zależna jest od wspólnego czynnika ryzyka. Grupa Kapitałowa analizuje ryzyko koncentracji wobec:

- 1) największych podmiotów
- 2) największych grup kapitałowych
- 3) sekcji branżowych
- 4) regionów geograficznych
- 5) walut

6) ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.

Z początkiem 2017 roku, Grupa Kapitałowa wdrożyła zmiany w procesie zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań, które stanowią realizację wymogów uchwały nr 351/2016 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 24 maja 2016 roku w sprawie wydania Rekomendacji C dotyczącej zarządzania ryzykiem koncentracji. Przedmiotowe zmiany objęły m.in. cele i proces zarządzania ryzykiem koncentracji, wprowadzenie nowych miar tolerancji na ryzyko koncentracji, w tym wewnętrznych limitów ograniczających ryzyko nadmiernej koncentracji, sposób przeprowadzania testów warunków skrajnych na ryzyko koncentracji.

55. PRAKTYKI FORBEARANCE

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

Wartość ekspozycji podlegających forbearance w portfelu kredytowym	31.03.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto, w tym:	208 722	208 609
podlegające forbearance	4 246	4 132
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom, w tym:	(8 143)	(8 003)
podlegające forbearance	(978)	(988)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto, w tym:	200 579	200 606
podlegające forbearance	3 268	3 144

Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające forbearance według typu produktu	Wartość bilansowa	
	31.03.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające forbearance brutto	4 246	4 132
kredyty gospodarcze	2 531	2 262
kredyty mieszkaniowe	1 438	1 563
kredyty konsumpcyjne	277	307
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom podlegające forbearance	(978)	(988)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające forbearance netto	3 268	3 144

INWESTYCYJNE PAPIERY WARTOŚCIOWE DOSTĘPNE DO SPRZEDAŻY

Wartość ekspozycji podlegających forbearance w portfelu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	31.03.2017	31.12.2016
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto, w tym:	38 810	36 419
podlegające forbearance	1 285	1 303
Odpisy z tytułu utraty wartości inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży, w tym:	(279)	(277)
podlegające forbearance	(276)	(274)
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto, w tym:	38 531	36 142
podlegające forbearance	1 009	1 029

56. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH

Grupa Kapitałowa w sposób szczególny analizuje portfel walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych. Bank na bieżąco monitoruje jakość tego portfela i analizuje ryzyko pogorszenia się jakości tego portfela. Obecnie jakość portfela pozostaje na akceptowanym poziomie. Bank uwzględnia ryzyko walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych w zarządzaniu adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym.

Poniższe tabele prezentują analizę jakościową kredytów w CHF

Kredyty i pożyczki udzielone klientom w CHF według metod kalkulacji odpisów (w przeliczeniu na PLN)	31.03.2017			
	Instytucje finansowe	Przedsiębiorstwa	Gospodarstwa domowe	Razem
Wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	-	171	148	319
ze stwierdzoną utratą wartości	-	139	121	260
Wyceniane według metody portfelowej, ze stwierdzoną utratą wartości	-	26	1 181	1 207
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	5	326	27 554	27 885
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	5	523	28 883	29 411
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	-	(69)	(53)	(122)
ze stwierdzoną utratą wartości	-	(68)	(53)	(121)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	-	(20)	(805)	(825)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	-	(3)	(65)	(68)
Odpisy - razem	-	(92)	(923)	(1 015)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	5	431	27 960	28 396

Kurs CHF na dzień 31 marca 2017 roku wynosił 3,9461 PLN.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom w CHF według metod kalkulacji odpisów (w przeliczeniu na PLN)	31.12.2016			
	Instytucje finansowe	Przedsiębiorstwa	Gospodarstwa domowe	Razem
Wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	-	247	166	413
ze stwierdzoną utratą wartości	-	220	137	357
Wyceniane według metody portfelowej, ze stwierdzoną utratą wartości	-	26	1 184	1 210
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	5	361	29 361	29 727
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	5	634	30 711	31 350
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	-	(90)	(64)	(154)
ze stwierdzoną utratą wartości	-	(63)	(64)	(127)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	-	(19)	(793)	(812)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	-	(2)	(70)	(72)
Odpisy - razem	-	(111)	(927)	(1 038)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	5	523	29 784	30 312

Kurs CHF na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosił 4,1173 PLN.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane według metody grupowej (IBNR)	31.03.2017		
	PLN	CHF	Pozostałe waluty
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	150 627	27 885	16 504
przeterminowane	3 227	544	668
nieprzeterminowane	147 400	27 341	15 836
Odpis na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(474)	(68)	(91)
przeterminowane	(150)	(32)	(12)
nieprzeterminowane	(324)	(36)	(79)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	150 153	27 817	16 413

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane według metody grupowej (IBNR)	31.12.2016		
	PLN	CHF	Pozostałe waluty
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	147 632	29 727	17 516
przeterminowane	3 149	658	510
nieprzeterminowane	144 483	29 069	17 006
Odpis na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(457)	(72)	(100)
przeterminowane	(147)	(35)	(11)
nieprzeterminowane	(310)	(37)	(89)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	147 175	29 655	17 416

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane według metody grupowej (IBNR) podlegające forbearance według walut	31.03.2017		
	PLN	CHF	Pozostałe waluty
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto forbearance		972	484
Odpis na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR) forbearance		(37)	(16)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające forbearance netto		935	468

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane według metody grupowej (IBNR) podlegające forbearance według walut	31.12.2016		
	PLN	CHF	Pozostałe waluty
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto forbearance		941	557
Odpis na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR) forbearance		(33)	(21)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające forbearance netto		908	536

Na dzień 31 marca 2017 roku średnie LTV dla portfela kredytów w CHF wyniosło 79,1% - w porównaniu do średniego LTV dla całego portfela wynoszącego 67,5%.

W dniu 13 stycznia 2017 roku Komitet Stabilności Finansowej przyjął uchwałę nr 14/2017 w sprawie rekomendacji dotyczącej restrukturyzacji portfela kredytów mieszkaniowych w walutach obcych i zalecił:

- 1) Ministrowi właściwemu do spraw instytucji finansowych:
 - podwyższenie wagi ryzyka do 150% dla ekspozycji w walucie, w pełni i całkowicie zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości mieszkalnej,

- podwyższenie przez banki stosujące IRB minimalnej wartości parametru LGD dla walutowych ekspozycji zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości mieszkalnej,
 - zmianę zasad funkcjonowania Funduszu Wsparcia Kredytobiorców,
 - neutralizację efektów podatkowych dla kredytobiorców i banków, które zdecydują się na przewalutowanie kredytów mieszkaniowych,
 - nałożenie bufora ryzyka systemowego w wysokości 3%.
- 2) Komisji Nadzoru Finansowego:
- aktualizację Metodyki BION oraz jej poszerzenie o zasady pozwalające przypisać odpowiedni poziom narzutu kapitałowego,
 - uzupełnienie obecnie stosowanych w ramach filara II dodatkowych wymogów kapitałowych związanych z ryzykiem operacyjnym, rynkowym i kredytowym,
 - wydanie rekomendacji nadzorczej dotyczącej dobrych praktyk przy restrukturyzacji portfeli walutowych kredytów mieszkaniowych.
- 3) Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu: uwzględnienie ryzyka związanego z walutowymi kredytami mieszkaniowymi w metodzie wyznaczania składek na fundusz gwarancyjny banków.

57. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM STOPY PROCENTOWEJ

LUKA PRZESZACOWAŃ

Luka przeszacowań prezentuje różnicę między wartością bieżącą pozycji aktywnych oraz pasywnych narażonych na ryzyko stopy procentowej, podlegających przeszacowaniu w danym przedziale czasowym, przy czym pozycje te ujmowane są w dacie transakcji.

Na koniec I kwartału 2017 roku i 2016 roku Grupa Kapitałowa posiadała złotową skumulowaną lukę dodatnią w PLN we wszystkich horyzontach czasowych.

MIARY WRAŻLIWOŚCI

Ekspozycja Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej kształtowała się na dzień 31 marca 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku w ramach przyjętych limitów. Grupa Kapitałowa była głównie narażona na ryzyko złotej stopy procentowej. Spośród wszystkich stosowanych przez Grupę Kapitałową testów warunków skrajnych polegających na równoległym przesunięciu krzywych stóp procentowych, najbardziej niekorzystnym dla Grupy Kapitałowej był scenariusz równoległego przesunięcia krzywych stóp procentowych w PLN.

VaR Banku oraz analizę *stress-testową* narażenia Grupy Kapitałowej na ryzyko stopy procentowej przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	31.03.2017	31.12.2016
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (mln PLN)*	380	269
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 pb. (mln PLN) (test warunków skrajnych)**	1 926	2 059

* Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko stopy procentowej oraz specyfikę rynku, na którym działają, Grupa Kapitałowa nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Miare VaR 10-dniowy dla stopy procentowej dla głównych walut stosuje KREDO BANK SA, jej wartość na dzień 31 marca 2017 roku wyniosła ok. 9,2 mln PLN, a na dzień 31 grudnia 2016 roku 8,9 mln PLN.

** W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: przesunięcie krzywych stóp w poszczególnych walutach o 200 p.b. w górę oraz o 200 p.b. w dół.

Na dzień 31 marca 2017 roku wartość zagrożona na stopie procentowej Banku w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 379,8 miliona PLN, co stanowiło ok. 1,2% funduszy własnych Banku. Na dzień 31 grudnia 2016 roku miara VaR dla Banku wyniosła 268,8 miliona PLN, co stanowiło ok. 0,9% funduszy własnych Banku.

58. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYM

MIARY WRAŻLIWOŚCI

VaR Banku oraz analizę stress-testową narażenia Banku na ryzyko walutowe, łącznie dla wszystkich walut przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	31.03.2017	31.12.2016
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (mln PLN)*	4	10
Zmiana kursów WAL/PLN o 20% (mln PLN) (test warunków skrajnych)**	86	25

* Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko walutowe oraz specyfikę rynku, na którym działają, Podmiot dominujący nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem walutowym. Miarę VaR 10-dniowy stosuje KREDO BANK SA, jej wartość na dzień 31 marca 2017 roku wyniosła ok. 0,16 mln PLN, a na dzień 31 grudnia 2016 roku ok. 0,35 mln PLN.

** W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: aprecjacja PLN o 20% oraz deprecjacja PLN o 20%.

POZYCJA WALUTOWA

Wielkość pozycji walutowych w Grupie Kapitałowej jest kluczowym (poza zmiennościami kursów walutowych) czynnikiem determinującym poziom ryzyka walutowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa. Na poziom pozycji walutowych wpływają wszystkie transakcje walutowe, jakie zostają zawarte, bilansowe i pozabilansowe. Narażenie Banku na ryzyko walutowe jest niskie (w odniesieniu do funduszy własnych VaR 10-dniowy dla pozycji walutowej Banku na dzień 31 marca 2017 roku wynosił ok. 0,01% a na dzień 31 grudnia 2016 roku 0,03%).

59. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM PŁYNNOŚCI

LUKA PŁYNNOŚCI

Poniżej prezentowane luki płynności stanowią sumę urealnionej luki płynności Banku (urealnienia w zakresie między innymi pozycji bilansowych Banku dotyczą osadu depozytów podmiotów niefinansowych i ich wymagalności, osadu kredytów w rachunku bieżącym podmiotów niefinansowych i ich zapadalności oraz płynnych papierów wartościowych i ich terminu zapadalności) oraz kontraktowej luki płynności pozostałych spółek Grupy Kapitałowej.

	a'vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiące	pow. 60 miesiące
31.03.2017								
Grupa Kapitałowa - urealniona luka okresowa	15 669	20 006	(2 574)	1 064	7 882	8 823	25 359	(76 229)
Grupa Kapitałowa - urealniona skumulowana luka okresowa	15 669	35 675	33 101	34 165	42 047	50 870	76 229	-
31.12.2016								
Grupa Kapitałowa - urealniona luka okresowa	11 983	28 501	493	579	6 582	11 193	24 592	(83 923)
Grupa Kapitałowa - urealniona skumulowana luka okresowa	11 983	40 484	40 977	41 556	48 138	59 331	83 923	-

We wszystkich przedziałach urealniona skumulowana luka płynności Grupy Kapitałowej, która wyznaczona została jako suma urealnionej luki płynności Banku i kontraktowych luk płynności pozostałych spółek Grupy Kapitałowej wykazywała wartości dodatnie na dzień 31 marca 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami.

REZERWA PŁYNNOŚCI I NADWYŻKA PŁYNNOŚCI

Nazwa miar wrażliwości	31.03.2017	31.12.2016
Rezerwa płynności do 1 miesiąca* (mld PLN)	34	31
Nadwyżka płynności w horyzoncie do 30 dni** (mld PLN)	16	13

* Rezerwa płynności – różnica pomiędzy najbardziej płynnymi aktywami, a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stają się wymagalne w danym okresie.

** Nadwyżka płynności – nadwyżki płynności określa zdolność do pokrycia przez Bank potrzeb płynnościowych w zadanym okresie przetrwania w sytuacji realizacji zdefiniowanych scenariuszy warunków skrajnych.

NADZORCZE MIARY PŁYNNOŚCI

Nadzorcze miary płynności	31.03.2017	31.12.2015
M1	23 140	24 464
M2	1,73	1,89
M3	11,63	11,63
M4	1,19	1,19
LCR	134,0%	136,3%

W okresie od 31 grudnia 2016 roku do 31 marca 2017 roku wartości wskaźników miar nadzorczych utrzymywały się powyżej limitów nadzorczych. Wskazany w tabeli wskaźnik LCR przedstawia miarę wyznaczoną dla Grupy Kapitałowej.

OSAD DEPOZYTÓW

Na dzień 31 marca 2017 roku poziom osadu depozytów stanowił ok. 93,9% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego), nie zmienił się istotnie w porównaniu do końca 2016 roku.

STRUKTURA ŹRÓDEŁ FINANSOWYCH

	31.03.2017	31.12.2016
Depozyty ogółem (z wył. rynku międzybankowego)	76,40%	76,50%
Depozyty rynku międzybankowego	1,30%	0,30%
Kapitały własne	11,50%	12,40%
Finansowanie z rynku	10,80%	10,80%
Razem	100,00%	100,00%

60. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

Zarządzanie adekwatnością kapitałową to proces mający na celu zapewnienie, iż poziom ryzyka, które Bank oraz Grupa Kapitałowa Banku podejmują w związku z rozwojem działalności biznesowej, może zostać pokryty posiadanym kapitałem, biorąc pod uwagę określony poziom tolerancji na ryzyko oraz horyzont czasowy. Proces zarządzania adekwatnością kapitałową obejmuje w szczególności przestrzeganie obowiązujących regulacji organów nadzoru i kontroli, a także określonego w Banku oraz Grupie Kapitałowej Banku poziomu tolerancji na ryzyko oraz proces planowania kapitałowego, w tym politykę dotyczącą źródeł pozyskiwania kapitału.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest utrzymywanie, w sposób ciągły, funduszy własnych na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Grupy Kapitałowej.

Zarządzanie adekwatnością kapitałową Grupy Kapitałowej obejmuje:

- określanie oraz realizację pożądaných przez Grupę celów kapitałowych,
- identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego,
- ustalanie wewnętrznych limitów na poziom adekwatności kapitałowej,
- prognozowanie, monitorowanie oraz raportowanie poziomu i struktury kapitału własnego oraz adekwatności kapitałowej,
- zarządzanie strukturą sprawozdania z sytuacji finansowej pod kątem optymalizacji jakości posiadanych przez Grupę funduszy własnych,
- kapitałowe działania awaryjne,

- alokację wymogu w zakresie funduszy własnych oraz kapitału wewnętrznego na obszary biznesowe i segmenty klienta w Banku oraz poszczególne spółki Grupy Kapitałowej,
- ocenę rentowności poszczególnych obszarów biznesowych i segmentów klienta.

Miarami adekwatności kapitałowej są:

- łączny współczynnik kapitałowy,
- relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego,
- współczynnik kapitału podstawowego Tier 1,
- współczynnik kapitału Tier 1,
- wskaźnik dźwigni.

Zgodnie z art. 92 Rozporządzenia CRR, minimalny poziom współczynników kapitałowych utrzymywanych przez Grupę Kapitałową i Bank wynosi:

- 1) łączny współczynnik kapitałowy (TCR) – 8,0%,
- 2) współczynnik kapitału Tier 1 (T1) – 6,0%,
- 3) współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET1) – 4,5%.

Jednocześnie Grupa Kapitałowa i Bank obowiązane są przestrzegać dodatkowych wymogów nałożonych przez KNF oraz wymogów wynikających z ustawy o nadzorze makroostrożnościowym. Grupa Kapitałowa utrzymywała poziom adekwatności kapitałowej na bezpiecznym poziomie, powyżej limitów nadzorczych i regulacyjnych. Na dzień 31 marca 2017 roku łączny współczynnik kapitałowy (TCR) Grupy Kapitałowej ukształtował się na poziomie 15,60% a współczynnik kapitału podstawowego Tier1 (CET1) ukształtował się na poziomie 14,77%. Łączny współczynnik kapitałowy (TCR) PKO Banku Polskiego wyniósł 16,94% a współczynnik kapitału podstawowego Tier1 (CET1) 16,09%. Grupa Kapitałowa i Bank utrzymały bezpieczną bazę kapitałową, powyżej limitów nadzorczych i regulacyjnych. Zgodnie z rozporządzeniem CRR, Grupę Kapitałową na potrzeby konsolidacji ostrożnościowej stanowią: PKO Bank Polski SA, Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA, PKO BP BANKOWY PTE SA, PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA, Grupa Kapitałowa KREDOBANK SA, PKO Finance AB, Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o., PKO BP Finat Sp. z o.o., PKO Bank Hipoteczny SA oraz Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA.

FUNDUSZE WŁASNE DLA POTRZEB ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ

Poziom adekwatności kapitałowej Grupy Kapitałowej w I kwartale 2017 roku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, powyżej limitów nadzorczych.

Na dzień 31 marca 2017 roku fundusze własne Grupy Kapitałowej wyliczane na potrzeby adekwatności kapitałowej spadły w związku z uzyskaniem przez Bank, w dniu 24 marca 2017 roku, zgody na wcześniejszą spłatę pożyczki podporządkowanej o wartości 224 mln CHF (równowartość 884 mln PLN), zaliczonej na dzień 31 grudnia 2016 roku do kapitału Tier II. Od momentu uzyskania przedmiotowej zgody, pożyczka nie jest ujmowana w funduszach własnych Grupy Kapitałowej.

WYMOGI W ZAKRESIE FUNDUSZY WŁASNYCH (FILAR I)

Łączny wymóg w zakresie funduszy własnych Grupy Kapitałowej składa się z sumy niżej wymienionych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka:

RYZYSKO KREDYTOWE zgodnie z metodą standardową stosując następujące formuły w zakresie:

EKSPOZYCJI BILANSOWYCH – iloczyn wartości bilansowej (uwzględniającej wartość korekt z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego), wagi ryzyka przypisanej ekspozycji zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),

UDZIELONYCH ZOBOWIĄZAŃ POZABILANSOWYCH – iloczyn wartości zobowiązania (uwzględniającej wartość korekt z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego), wagi ryzyka produktu, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),

TRANSAKCJI POZABILANSOWYCH (INSTRUMENTÓW POCHODNYCH) – iloczyn wagi ryzyka przypisanej transakcji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego, ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych oraz 8% (wartość ekwiwalentu bilansowego wyliczana jest zgodnie z metodą wyceny rynkowej).

RYZKO OPERACYJNE	<ul style="list-style-type: none">• zgodnie z podejściem AMA - w zakresie działalności prowadzonej przez Bank, z wyłączeniem oddziału Banku w Republice Federalnej Niemiec,• zgodnie z podejściem BIA - w zakresie działalności oddziału Banku w Republice Federalnej Niemiec oraz w zakresie działalności spółek Grupy Kapitałowej objętych konsolidacją ostrożnościową.
RYZKO RYNKOWE	<ul style="list-style-type: none">• ryzyko walutowe - wyliczane metodą podstawową,• ryzyko cen towarów - wyliczane metodą uproszczoną,• ryzyko instrumentów kapitałowych - wyliczane metodą uproszczoną,• ryzyko szczególnego instrumentów dłużnych - wyliczane metodą podstawową,• ryzyko ogólnego instrumentów dłużnych - wyliczane zgodnie z podejściem opartym na duracji,• pozostałe rodzajów ryzyka, inne niż ryzyko delta (ryzyko non-delta) wyliczane metodą scenariuszową w przypadku opcji, dla których Bank stosuje własne modele wyceny oraz metodą delta plus dla pozostałych opcji,
POZOSTAŁE RYZYKA	<ul style="list-style-type: none">• ryzyko rozliczenia i ryzyka dostawy - wyliczane metodą określoną w Tytule V „Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rozliczenia” Rozporządzenia CRR,• ryzyko kredytowe kontrahenta - wyliczane metodą określoną w Rozdziale 6 „Ryzyko kredytowe kontrahenta” Tytułu II „Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego” Rozporządzenia CRR, przy wyliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta Bank wykorzystuje kompensowanie umowne zgodnie z Rozporządzeniem CRR (art. 295-298).• ryzyko z tytułu korekty wyceny kredytowej (CVA) - wyliczane metodą określoną w Tytule VI „Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej” Rozporządzenia CRR,• przekroczenie limitu dużych ekspozycji - wyliczane metodą określoną w art. 395-401 Rozporządzenia CRR,• dla ekspozycji wobec kontrahenta centralnego wyliczany jest wymóg z tytułu transakcji oraz wniesionych wkładów do funduszu kwalifikującego się kontrahenta centralnego na wypadek niewykonania zobowiązania (wyznaczony zgodnie z metodą określoną w Części III, Tytuł II, Rozdział 6, Sekcja 9 Rozporządzenia CRR).

	31.03.2017	31.12.2016
Fundusze własne razem	30 272	30 873
Kapitał Tier I	28 671	28 350
Kapitał Tier I przed korektami regulacyjnymi i pomniejszeniami w tym:	32 059	32 060
Kapitał zakładowy	1 250	1 250
Pozostałe kapitały rezerwowe	27 969	27 970
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	1 070	1 070
Zyski zatrzymane	1 770	1 770
(-) Wartość firmy	(1 160)	(1 160)
(-) Inne wartości niematerialne	(1 747)	(1 821)
Skumulowane inne całkowite dochody	(442)	(709)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego, które są uzależnione od przyszłej rentowności, ale nie pochodzą z różnic przejściowych	(1)	(1)
Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	12	30
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	(50)	(49)
Kapitał Tier II	1 601	2 523
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	1 601	2 523
Wymogi w zakresie funduszy własnych	15 527	15 626
Ryzyko kredytowe	14 173	14 271
Ryzyko operacyjne	678	657
Ryzyko rynkowe	648	651
Ryzyko korekty wyceny kredytowej	28	47
Łączny współczynnik kapitałowy	15,60%	15,81%
Współczynnik kapitału Tier 1	14,77%	14,51%

Kapitał wewnętrzny na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka jest ustalany zgodnie z metodami określonymi w przepisach wewnętrznych. W przypadku dokonywania szacunków kapitału wewnętrznego na podstawie modeli statystycznych, stosowany jest roczny horyzont prognozy oraz poziom ufności 99,9%. Łączny kapitał wewnętrzny każdej spółki Grupy Kapitałowej stanowi sumę wysokości kapitału wewnętrznego, niezbędnego do pokrycia wszystkich istotnych dla danej spółki rodzajów ryzyka. Łączny kapitał wewnętrzny Grupy Kapitałowej stanowi sumę łącznego kapitału wewnętrznego Banku oraz wszystkich spółek Grupy Kapitałowej. Przyjmowany do kalkulacji kapitału wewnętrznego współczynnik korelacji pomiędzy poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz poszczególnymi spółkami Grupy Kapitałowej wynosi 1.

JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Przychody z tytułu odsetek	1	2 414	2 311
Koszty z tytułu odsetek	1	(520)	(522)
Wynik z tytułu odsetek		1 894	1 789
Przychody z tytułu prowizji i opłat	2	852	776
Koszty z tytułu prowizji i opłat	2	(210)	(197)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		642	579
Przychody z tytułu dywidend	3	-	59
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	4	1	(15)
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	5	(2)	50
Wynik z pozycji wymiany		100	101
Pozostałe przychody operacyjne	6	21	22
Pozostałe koszty operacyjne	6	(27)	(23)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		(6)	(1)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	7	(372)	(371)
Ogólne koszty administracyjne	8	(1 391)	(1 237)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	9	(227)	(148)
Wynik z działalności operacyjnej		639	806
Zysk brutto		639	806
Podatek dochodowy	10	(229)	(146)
Zysk netto		410	660
Zysk na jedną akcję	11		
- podstawowy z zysku za okres (PLN)		0,33	0,53
- rozwodniony z zysku za okres (PLN)		0,33	0,53
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w mln)		1 250	1 250
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w mln)		1 250	1 250

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Zysk netto		410	660
Inne dochody całkowite		215	143
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		215	143
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto	16	23	137
Podatek odroczone	10;16	(4)	(26)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, netto		19	111
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto		241	40
Podatek odroczone	10	(45)	(8)
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, netto		196	32
Różnice z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	(6)
Dochody całkowite netto, razem		625	803

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	31.03.2017	31.12.2016
AKTYWA			
Kasa, środki w Banku Centralnym	12	14 025	13 277
Należności od banków	13	7 230	8 471
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu z wyłączeniem pochodnych instrumentów finansowych	14	1 415	358
Pochodne instrumenty finansowe	15	2 822	2 895
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	17	9 718	11 744
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	18	188 630	189 067
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	19	37 882	35 773
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	20	912	157
Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	31	2 538	2 535
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	21	358	361
Wartości niematerialne	22	2 732	2 817
Rzeczowe aktywa trwałe	22	2 249	2 325
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		968	1 034
Inne aktywa	23	2 263	2 143
SUMA AKTYWÓW		273 742	272 957
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY			
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		4	4
Zobowiązania wobec banków	24	17 920	18 717
Pochodne instrumenty finansowe	15	3 805	4 230
Zobowiązania wobec klientów	25	211 285	209 371
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	26	1 657	1 693
Zobowiązania podporządkowane	27	2 487	2 539
Pozostałe zobowiązania	28	3 109	3 340
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		53	251
Rezerwy	29	208	223
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		240 528	240 368
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	30	1 250	1 250
Pozostałe kapitały	30	28 666	28 451
Niepodzielony wynik finansowy	30	2 888	-
Wynik roku bieżącego	30	410	2 888
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM		33 214	32 589
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO		273 742	272 957
Łączny współczynnik kapitałowy	43	16,94%	17,19%
Wartość księgowa (w mln PLN)		33 214	32 589
Liczba akcji (w mln)		1 250	1 250
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		26,57	26,07
Rozwodniona liczba akcji (w mln)		1 250	1 250
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		26,57	26,07

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁE WŁASNYM

Za okres zakończony dnia 31 marca 2017 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały							Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał własny ogółem
		Kapitały rezerwowe				Inne dochody całkowite					
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe		Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne			
1 stycznia 2017 roku	1 250	24 268	1 070	3 555	(343)	(89)	(10)	28 451	-	2 888	32 589
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	2 888	(2 888)	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	196	19	-	215	-	410	625
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	410	410
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	196	19	-	215	-	-	215
31 marca 2017 roku	1 250	24 268	1 070	3 555	(147)	(70)	(10)	28 666	2 888	410	33 214

Za okres zakończony dnia 31 marca 2016 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały							Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał własny ogółem
		Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite						
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne	Razem pozostałe kapitały			
1 stycznia 2016 roku	1 250	20 518	1 070	3 484	145	(57)	(13)	25 147	1 250	2 571	30 218
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	2 571	(2 571)	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	32	111	-	143	-	660	803
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	660	660
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	32	111	-	143	-	-	143
31 marca 2016 roku	1 250	20 518	1 070	3 484	177	54	(13)	25 290	3 821	660	31 021

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto		639	806
Korekty razem:		3 807	4 395
Amortyzacja		182	173
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej		6	-
Odsetki i dywidendy		34	(69)
Zmiana stanu:			
należności od banków		2 257	1 045
instrumentów finansowych wyznaczonych jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		544	533
po pochodnych instrumentów finansowych		73	29
kredytów i pożyczek udzielonych klientom		383	3 550
innych aktywów oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		(114)	(1 604)
zobowiązań wobec banków		(797)	1 984
zobowiązań wobec klientów		2 014	(1 234)
rezerw i odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości pozostałych zobowiązań oraz zobowiązań podporządkowanych		36	86
Zapłacony podatek dochodowy		(283)	(206)
Inne korekty		(411)	(163)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		4 446	5 201
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		2 463	33 780
Umorzenie kapitału jednostki zależnej		-	50
Zbycie i odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych		2 454	33 671
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		9	-
Inne wpływy inwestycyjne (dywidendy)		-	59
Wydatki z działalności inwestycyjnej		(4 842)	(37 270)
Nabycie kapitału jednostek zależnych i stowarzyszonych		(14)	-
Podwyższenie kapitału jednostki zależnej		(4)	(22)
Podwyższenie kapitału jednostki stowarzyszonej		-	(1)
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych		(4 793)	(36 995)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(31)	(252)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(2 379)	(3 490)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wykup dłużnych papierów wartościowych		-	(60)
Splata odsetek od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych i pożyczek podporządkowanych		(27)	(34)
Splata odsetek i zobowiązań długoterminowych		(276)	(162)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(303)	(256)
Przepływy pieniężne netto		1 764	1 455
w tym z tytułu różnic kursowych od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(197)	(23)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		17 568	17 190
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	33	19 332	18 645
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania		13	12

NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

1. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK

PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK OD:	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
kredytów i innych należności udzielonych bankom	45	29
kredytów i pożyczek udzielonych klientom, w tym:	1 979	1 931
od kredytów z rozpoznaną utratą wartości	57	69
inwestycyjnych papierów wartościowych	232	183
pochodnych instrumentów zabezpieczających	81	95
aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	61	53
aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	11	19
inne	5	1
Razem	2 414	2 311

KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK OD:	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
zobowiązań wobec banków	(28)	(16)
zobowiązań wobec klientów	(449)	(458)
własnej emisji papierów dłużnych i zobowiązań podporządkowanych	(18)	(18)
dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(20)	(14)
aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	(2)	(9)
aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(3)	(7)
Razem	(520)	(522)

2. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT

PRZYCHODY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT OD:	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
kart płatniczych i kredytowych	246	229
obsługi rachunków bankowych	213	215
udzielonych kredytów i pożyczek	157	145
oferowania produktów ubezpieczeniowych	19	13
obsługi funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	85	65
operacji kasowych	22	22
obsługi masowych operacji zagranicznych	25	19
działalności maklerskiej i organizacji emisji	48	33
produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych	4	4
sprzedaży i dystrybucji znaków opłaty sądowej	1	3
innych	32	28
Razem	852	776

KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT OD:	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
działalności kartowej	(130)	(128)
provizji poniesionych na rzecz podmiotów zewnętrznych za sprzedaż produktów	(22)	(19)
kontroli inwestycji budowlanych i wyceny nieruchomości	(11)	(9)
usług rozliczeniowych	(10)	(9)
provizji za usługi operacyjne banków	(4)	(4)
wysyłki SMS	(5)	(3)
opłat poniesionych przez Dom Maklerski	(6)	(4)
innych	(22)	(21)
Razem	(210)	(197)

3. PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND

PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
od spółek zależnych, wspólnych przedsięwzięć i stowarzyszonych, w tym od:	-	59
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	59
Razem	-	59

4. WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ

WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ:	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Instrumenty dłużne	1	2
Instrumenty kapitałowe	-	1
Instrumenty pochodne (w tym nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych)	-	(23)
Pozostałe	-	5
Razem	1	(15)

5. WYNIK NA INWESTYCYJNYCH PAPIERACH WARTOŚCIOWYCH DOSTĘPNYCH DO SPRZEDAŻY

WYNIK NA INWESTYCYJNYCH PAPIERACH WARTOŚCIOWYCH	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Dłużne papiery wartościowe	(2)	50
Razem	(2)	50

6. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE

POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
zyski ze sprzedaży, likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	4	4
przychody uboczne	6	6
odzyskane należności przedawnione, umorzone, nieściągalne	1	1
pozostałe	10	11
Razem	21	22

POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
straty na sprzedaży, likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(10)	(4)
koszty przekazanych darowizn	(9)	(1)
koszty uboczne	(5)	(4)
pozostałe	(3)	(14)
Razem	(27)	(23)

7. WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI I REZERW

WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI I REZERW	Nota	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	19	(7)	(32)
Należności od banków	13	-	(1)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	18	(343)	(335)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	21	(2)	(6)
Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	31	(15)	-
Inne należności (inne aktywa)	23	(5)	(1)
Rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje	29	-	4
Razem		(372)	(371)

8. OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE

OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Świadczenia pracownicze	(652)	(631)
Koszty rzeczowe	(289)	(311)
Amortyzacja	(182)	(173)
Składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG)	(256)	(110)
Podatki i opłaty	(12)	(12)
Razem	(1 391)	(1 237)

W ciężar kosztów pierwszego kwartału 2017 ujęta została składka roczna na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków za 2017 rok w wysokości 209 milionów PLN oraz składka na fundusz gwarancyjny banków należna za pierwszy kwartał 2017 rok w wysokości 47 milionów PLN.

ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Wynagrodzenia, w tym:	(539)	(520)
koszty składek pracowniczego programu emerytalnego	(13)	(12)
Ubezpieczenia, w tym:	(98)	(94)
składki na świadczenia emerytalne i rentowe	(86)	(83)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(15)	(17)
Razem	(652)	(631)

9. PODATEK OD NIEKTÓRYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH

Podatek od niektórych instytucji finansowych po raz pierwszy zapłacony został za luty 2016 roku.

	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(227)	(148)

10. PODATEK DOCHODOWY

OBCIĄŻENIE PODATKOWE

	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Bieżące obciążenie podatkowe	(213)	(210)
Odroczony podatek dochodowy z tytułu różnic przejściowych	(16)	64
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(229)	(146)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych z tytułu różnic przejściowych	(49)	(34)
Razem	(278)	(180)

11. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ

	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Zysk na akcję		
Zysk przypadający na akcjonariuszy zwykłych	410	660
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w mln)	1 250	1 250
Zysk przypadający na jedną akcję (w PLN na akcję)	0,33	0,53

Zarówno w I kwartale 2017 roku jak i w I kwartale 2016 roku nie występowały instrumenty rozładniające zysk przypadający na jedną akcję oraz nie wystąpiły istotne koszty i przychody z tytułu działalności zaniechanej.

NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

12. KASA ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM

KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM	31.03.2017	31.12.2016
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	10 228	7 444
Gotówka	3 797	4 153
Lokaty w Banku Centralnym	-	1 680
Razem	14 025	13 277

13. NALEŻNOŚCI OD BANKÓW

NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	31.03.2017	31.12.2016
Lokaty w bankach	4 539	3 851
Należność od PKO Banku Hipotecznego z tytułu sprzedaży przez Bank kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie	522	3 038
Rachunki bieżące	756	429
Udzielone kredyty i pożyczki	1 316	492
Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	97	661
Razem brutto	7 230	8 471
Razem netto	7 230	8 471

Należności od banków - ekspozycje Grupy Kapitałowej na ryzyko kredytowe	Zaangażowanie	
	31.03.2017	31.12.2016
	-	-
Należności bez rozpoznanej utraty wartości, nieprzeterminowane	7 230	8 471
Razem brutto	7 230	8 471
Razem według wartości bilansowej netto	7 230	8 471

14. AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU Z WYŁĄCZENIEM POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

AKTYWA PRZEZNACZONE DO OBROTU	31.03.2017	31.12.2016
Dłużne papiery wartościowe	1 390	344
obligacje skarbowe PLN	1 230	186
obligacje skarbowe walutowe	6	6
obligacje komunalne PLN	42	42
obligacje korporacyjne PLN	78	76
obligacje korporacyjne walutowe	-	2
hipoteczne listy zastawne	34	32
Udziały i akcje w innych jednostkach - notowane na giełdach	20	11
Certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	5	3
Razem	1 415	358

15. POCHODNE INSTRUMENTY FINANSOWE

POCHODNE INSTRUMENTY FINANSOWE	31.03.2017		31.12.2016	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty zabezpieczające	478	703	382	1 163
Pozostałe instrumenty pochodne	2 344	3 102	2 513	3 067
Razem	2 822	3 805	2 895	4 230

RODZAJE KONTRAKTU	31.03.2017		31.12.2016	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	1 342	1 904	1 388	2 098
CIRS	645	940	570	1 423
FX Swap	235	213	205	164
Opcje	466	445	540	437
FRA	2	2	2	2
Forward	132	300	177	106
Inne	-	1	13	-
Razem	2 822	3 805	2 895	4 230

16. POCHODNE INSTRUMENTY ZABEZPIEKAJĄCE

Wartość bilansowa/wartość godziwa instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych związanych ze stopą procentową i/lub kursem walutowym	31.03.2017		31.12.2016	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	125	28	90	32
CIRS	353	675	292	1 131
Razem	478	703	382	1 163

Zmiana innych dochodów całkowitych z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych oraz nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych	01.01-31.03.2017	01.01-31.03.2016
Inne dochody całkowite na początek okresu brutto	(109)	(71)
Zyski/straty odniesione na inne dochody całkowite w okresie	765	208
Kwota przeniesiona z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat, w tym:	(742)	(71)
- przychody odsetkowe	(81)	(95)
- wynik z pozycji wymiany	(661)	24
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu brutto	(86)	66
Efekt podatkowy	16	(12)
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu netto	(70)	54
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto	23	137
Efekt podatkowy	(4)	(26)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite netto	19	111
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat, w tym kwota odniesiona na:	2	-
Wynik z pozycji wymiany	1	-
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	1	-

17. INSTRUMENTY FINANSOWE PRZY POCZĄTKOWYM UJĘCIU WYZNACZONE JAKO WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	31.03.2017	31.12.2016
bony pieniężne NBP	6 998	8 999
obligacje skarbowe PLN	1 462	1 432
obligacje skarbowe walutowe	1 032	1 075
obligacje komunalne PLN	104	111
obligacje komunalne walutowe	122	127
Razem	9 718	11 744

18. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

Kredyty i pożyczki udzielone klientom ze względu na typ produktu	31.03.2017			31.12.2016		
	Wartość brutto	Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość netto	Wartość brutto	Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość netto
Kredyty	189 974	(7 374)	182 600	190 100	(7 243)	182 857
mieszkaniowe	98 341	(2 125)	96 216	100 010	(2 144)	97 866
gospodarcze	67 161	(3 714)	63 447	65 810	(3 667)	62 143
konsumpcyjne	24 472	(1 535)	22 937	24 280	(1 432)	22 848
Dłużne papiery wartościowe	5 084	(76)	5 008	4 948	(77)	4 871
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	2 503	(70)	2 433	2 352	(69)	2 283
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	2 581	(6)	2 575	2 596	(8)	2 588
Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	1 022	-	1 022	1 339	-	1 339
Razem	196 080	(7 450)	188 630	196 387	(7 320)	189 067

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według metod kalkulacji odpisów	31.03.2017			31.12.2016		
	Wartość brutto	Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość netto	Wartość brutto	Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość netto
metoda zindywidualizowana, w tym:	5 527	(2 062)	3 465	5 714	(2 159)	3 555
ze stwierdzoną utratą wartości	4 173	(2 054)	2 119	4 420	(2 150)	2 270
bez stwierdzonej utraty wartości	1 354	(8)	1 346	1 294	(9)	1 285
metoda portfelowa	7 253	(4 869)	2 384	7 022	(4 656)	2 366
metoda grupowa (IBNR)	183 300	(519)	182 781	183 651	(505)	183 146
Razem	196 080	(7 450)	188 630	196 387	(7 320)	189 067

Kredyty i pożyczki udzielone klientom - ekspozycja Banku na ryzyko kredytowe	31.03.2017			31.12.2016		
	Wartość brutto	Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość netto	Wartość brutto	Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość netto
z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	11 426	(6 923)	4 503	11 442	(6 806)	4 636
oceniane metodą zindywidualizowaną	4 173	(2 054)	2 119	4 420	(2 150)	2 270
bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	184 654	(527)	184 127	184 945	(514)	184 431
z rozpoznaną przesłanką indywidualną	1 298	(9)	1 289	1 234	(9)	1 225
nieprzeterminowane	1 074	(8)	1 066	1 022	(8)	1 014
przeterminowane	224	(1)	223	212	(1)	211
bez rozpoznanej przesłanki indywidualnej/ IBNR	183 356	(518)	182 838	183 711	(505)	183 206
nieprzeterminowane	181 088	(363)	180 725	180 830	(348)	180 482
przeterminowane	2 268	(155)	2 113	2 881	(157)	2 724
Razem	196 080	(7 450)	188 630	196 387	(7 320)	189 067

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według segmentów klienta	31.03.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto, w tym:	196 080	196 387
bankowości hipotecznej	91 655	93 078
korporacyjne	58 342	57 106
bankowości detalicznej i prywatnej	24 472	24 280
małych i średnich przedsiębiorstw	20 576	20 571
transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	1 022	1 339
pozostałe należności	13	13
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(7 450)	(7 320)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	188 630	189 067

Wskaźniki jakości kredytowej (w %)	31.03.2017	31.12.2016
Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości	5,8%	5,8%
Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości*	65,2%	64,0%
Udział kredytów opóźnionych w spłacie pow. 90 dni w stosunku do wartości brutto kredytów i pożyczek	4,5%	4,4%

* Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości jest liczony jako iloraz całości odpisu (zarówno dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom z rozpoznaną utratą wartości, jak i IBNR) oraz wartości ekspozycji brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom z rozpoznaną utratą wartości.

Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom – uzgodnienie ruchu w I kwartale 2017 roku	Wartość na początek okresu	Utworzenie w okresie	Rozwiązanie w okresie	Spisania aktywów i rozliczenia	Inne	Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat
kredyty mieszkaniowe	2 144	195	(122)	(51)	(41)	2 125	(73)
kredyty gospodarcze	3 667	451	(298)	(84)	(22)	3 714	(153)
kredyty konsumpcyjne	1 432	301	(183)	(10)	(5)	1 535	(118)
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	69	1	-	-	-	70	(1)
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	8	-	(2)	-	-	6	2
Razem	7 320	948	(605)	(145)	(68)	7 450	(343)

Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom – uzgodnienie ruchu w I kwartale 2016 roku	Wartość na początek okresu	Utworzenie w okresie	Rozwiązanie w okresie	Spisania aktywów i rozliczenia	Inne	Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat
kredyty mieszkaniowe	2 291	257	(163)	(93)	(6)	2 286	(94)
kredyty gospodarcze	3 987	455	(297)	(115)	(5)	4 025	(158)
kredyty konsumpcyjne	1 540	280	(200)	(12)	(1)	1 607	(80)
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	69	-	(2)	-	-	67	2
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	3	5	-	-	-	8	(5)
Razem	7 890	997	(662)	(220)	(12)	7 993	(335)

REKLASYFIKACJA PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

Portfel reklasyfikowany w 2012 roku na dzień	31.03.2017		31.12.2016	
	wartość godziwa	wartość bilansowa	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	621	626	623	628
Obligacje korporacyjne	8	8	8	8
Razem	629	634	631	636

Portfel reklasyfikowany 2012 roku na dzień reklasyfikacji	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	1 219	1 237	1 237
Obligacje korporacyjne	1 289	1 294	1 294
Razem	2 508	2 531	2 531

19. INWESTYCYJNE PAPIERY WARTOŚCIOWE DOSTĘPNE DO SPRZEDAŻY

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	31.03.2017	31.12.2016
Dłużne papiery wartościowe brutto	37 731	35 588
obligacje skarbowe PLN	27 758	25 147
obligacje skarbowe walutowe	10	457
obligacje komunalne PLN	4 561	4 552
obligacje korporacyjne PLN	4 790	4 791
obligacje korporacyjne walutowe	612	641
Odpisy z tytułu utraty wartości	(276)	(274)
obligacje korporacyjne PLN	(213)	(210)
obligacje korporacyjne walutowe	(63)	(64)
Razem dłużne papiery wartościowe netto	37 455	35 314
Kapitałowe papiery wartościowe brutto	173	162
niedopuszczone do publicznego obrotu	139	128
dopuszczone do publicznego obrotu	34	34
Odpisy z tytułu utraty wartości	(1)	(1)
Razem kapitałowe papiery wartościowe netto	172	161
Tytuły uczestnictwa w inwestycji wspólnego inwestowania	255	298
Razem inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	37 882	35 773

Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - ekspozycja Banku na ryzyko kredytowe	Zaangażowanie 31.03.2017	31.12.2016
z rozpoznaną utratą wartości, metoda zindywidualizowana	1 285	1 293
bez rozpoznaną utraty wartości, nieprzeterminowane	36 446	34 295
z ratingiem zewnętrznym	31 350	29 207
z ratingiem wewnętrznym	5 096	5 088
Razem brutto	37 731	35 588
Odpisy z tytułu utraty wartości	(276)	(274)
Razem według wartości bilansowej netto	37 455	35 314

Odpisy z tytułu utraty wartości – uzgodnienie ruchu w I kwartale 2017 roku	Wartość na początek okresu	Utworzenie w okresie	Inne	Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat
Dłużne papiery wartościowe	274	7	(5)	276	(7)
Kapitałowe papiery wartościowe	1	-	-	1	-
Razem	275	7	(5)	277	(7)

Odpisy z tytułu utraty wartości – uzgodnienie ruchu w I kwartale 2016 roku	Wartość na początek okresu	Utworzenie w okresie	Inne	Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat
Dłużne papiery wartościowe	53	32	(2)	83	(32)
Razem	53	32	(2)	83	(32)

20. INWESTYCYJNE PAPIERY WARTOŚCIOWE UTRZYMYWANE DO TERMINU ZAPADALNOŚCI

Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	31.03.2017	31.12.2016
Dłużne papiery wartościowe brutto, w tym:	912	157
obligacje skarbowe PLN	912	157
Razem	912	157

21. AKTYWA TRWAŁE PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	31.03.2017	31.12.2016
Inwestycje w jednostki zależne	349	351
Finansowa Kampania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o. o.	27	29
„Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością	4	4
Qualia Development Sp. z o. o.	318	318
Grunty i budynki	9	10
Razem	358	361

22. WARTOŚCI NIEMATERIALNE I RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

Wartości niematerialne	31.03.2017	31.12.2016
Oprogramowanie	1 534	1 583
Wartość firmy	871	871
Relacje z klientami	32	34
Inne, w tym nakłady	295	329
Razem	2 732	2 817

Wartość firmy netto	31.03.2017	31.12.2016
Nordea Bank Polska SA	863	863
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	8	8
Razem	871	871

Rzeczowe aktywa trwałe	31.03.2017	31.12.2016
Grunty i budynki	1 577	1 602
Maszyny i urządzenia	427	428
Środki trwałe w budowie	60	104
Inne	185	191
Razem	2 249	2 325

23. INNE AKTYWA

Inne aktywa	31.03.2017	31.12.2016
Rozrachunki z tytułu transakcji zrealizowanych przy użyciu kart	1 312	1 235
Rozliczenia instrumentów finansowych	424	382
Należności z tytułu rozliczeń gotówkowych	81	125
Należności i rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	85	80
Aktywa do zbycia	79	78
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	91	54
Należności od odbiorców	93	77
Pozostałe	98	112
Razem	2 263	2 143
w tym aktywa finansowe	1 928	1 791

24. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW

	31.03.2017	31.12.2016
Otrzymane kredyty i pożyczki*	16 387	17 109
Depozyty banków	736	793
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	206
Rachunki bieżące	617	567
Inne depozyty z rynku pieniężnego	180	42
Razem	17 920	18 717

* Finansowanie portfela kredytów nabytych w transakcji przejęcia Nordea Bank Polska

25. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	31.03.2017	31.12.2016
Zobowiązania wobec ludności	149 798	147 392
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	76 221	72 196
Depozyty terminowe	73 235	74 876
Pozostałe zobowiązania	342	320
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	51 849	53 570
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	29 212	30 661
Depozyty terminowe	12 622	12 168
Otrzymane kredyty i pożyczki	9 037	9 680
Pozostałe zobowiązania	958	1 061
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	20	-
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	9 638	8 409
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	8 115	8 163
Depozyty terminowe	1 505	187
Pozostałe zobowiązania	18	59
Razem	211 285	209 371

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW WG SEGMENTU KLIENTA	31.03.2017	31.12.2016
bankowości detalicznej i prywatnej	142 291	139 423
korporacyjne	38 558	38 025
otrzymane kredyty i pożyczki	9 037	9 680
małych i średnich przedsiębiorstw	21 379	22 243
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	20	-
Razem	211 285	209 371

26. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31.03.2017	31.12.2016
obligacje bankowe	1 657	1 693
Razem	1 657	1 693

27. ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE

	Wartość nominalna w walucie	Waluta	Okres	Warunki szczególne	Stan zobowiązania w PLN	
					31.03.2017	31.12.2016
Obligacje podporządkowane	1 601	PLN	14.09.2012-14.09.2022	prawo do dokonania przedterminowego wykupu w terminie 5 lat od daty emisji	1 603	1 617
Pożyczka podporządkowana od Nordea Bank AB (publ)	224	CHF	24.04.2012 - 24.04.2022		884	922
Razem					2 487	2 539

28. POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA

	31.03.2017	31.12.2016
Koszty do zapłacenia	416	463
Przychody pobierane z góry	434	406
Zobowiązanie z tytułu podatku od niektórych instytucji finansowych	76	76
Inne zobowiązania	2 183	2 395
Razem	3 109	3 340
w tym zobowiązania finansowe	2 367	2 693

29. REZERWY

Za okres zakończony dnia 31 marca 2017 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2017 roku, w tym:	20	45	67	91	223
Rezerwa krótkoterminowa	20	7	51	91	169
Rezerwa długoterminowa	-	38	16	-	54
Utworzenie/aktualizacja rezerw	1	-	44	-	45
Wykorzystanie rezerw	-	-	-	(13)	(13)
Rozwiązanie rezerw	(4)	-	(41)	(1)	(46)
Inne zmiany i reklasyfikacje	-	-	(1)	-	(1)
Stan na dzień 31 marca 2017 roku, w tym:	17	45	69	77	208
Rezerwa krótkoterminowa	17	7	53	77	154
Rezerwa długoterminowa	-	38	16	-	54

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 46 milionów PLN oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 3 miliony PLN, rezerwy na sprawy sporne w tym sądowe, których przedmiotem są wynagrodzenia na kwotę 0,4 miliona PLN.

Za okres zakończony dnia 31 marca 2016 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2016 roku, w tym:	19	46	83	98	246
Rezerwa krótkoterminowa	19	4	64	98	185
Rezerwa długoterminowa	-	42	19	-	61
Utworzenie/aktualizacja rezerw	7	-	65	1	73
Wykorzystanie rezerw	(5)	-	-	(8)	(13)
Rozwiązanie rezerw	-	-	(76)	(3)	(79)
Stan na dzień 31 marca 2016 roku, w tym:	21	46	72	88	227
Rezerwa krótkoterminowa	21	4	52	88	165
Rezerwa długoterminowa	-	42	20	-	62

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 59 milionów PLN oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 3 miliony PLN, rezerwy na sprawy sporne w tym sądowe, których przedmiotem są wynagrodzenia na kwotę 0,3 miliona PLN.

30. KAPITAŁY WŁASNE I AKCJONARIAT BANKU

Kapitały własne	31.03.2017	31.12.2016
Kapitał zakładowy	1 250	1 250
Kapitał zapasowy	24 268	24 268
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 070	1 070
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 555	3 555
Inne dochody całkowite, w tym:	(227)	(442)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	(147)	(343)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(70)	(89)
Zyski i straty aktuarialne	(10)	(10)
Niepodzielony wynik finansowy	2 888	-
Wynik okresu bieżącego netto	410	2 888
Razem	33 214	32 589

31. INWESTYCJE W JEDNOSTKI ZALEŻNE, WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA I JEDNOSTKI STOWARZYSZONE

Lp.	Na dzień 31 marca 2017 roku	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość bilansowa
JEDNOSTKI ZALEŻNE				
1	KREDO BANK SA	1 070	(793)	277
2	PKO Bank Hipoteczny SA	800	-	800
3	PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	241	-	241
4	PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	187	-	187
5	PKO Leasing SA	178	-	178
6	PKO BP BANKOWY PTE SA	151	-	151
7	Merkury - fiz an ¹	120	-	120
8	NEPTUN - fiz an ¹	95	-	95
9	PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	110	-	110
10	PKO BP Finat Sp. z o.o.	22	-	22
11	PKO Finance AB	-	-	-
12	ZenCard Sp.z o.o.	18	-	18
WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA				
1	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	197	-	197
JEDNOSTKI STOWARZYSZONE				
1	Bank Pocztowy SA	161	(44)	117
2	FERRUM SA	25	-	25
3	„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	2	(2)	-
			-	
Razem		3 377	(839)	2 538

Lp.	Na dzień 31 grudnia 2016 roku	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość bilansowa
JEDNOSTKI ZALEŻNE				
1	KREDOBANK SA	1 070	(793)	277
2	PKO Bank Hipoteczny SA	800	-	800
3	PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	241	-	241
4	PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	187	-	187
5	PKO Leasing SA	178	-	178
6	PKO BP BANKOWY PTE SA	151	-	151
7	Merkury - fiz an ¹	120	-	120
8	NEPTUN - fiz an ¹	95	-	95
9	PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	110	-	110
10	PKO BP Finat Sp. z o.o.	22	-	22
11	PKO Finance AB	-	-	-
WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA				
1	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	197	-	197
JEDNOSTKI STOWARZYSZONE				
1	Bank Pocztowy SA	161	(29)	132
2	FERRUM SA	25	-	25
3	„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	2	(2)	-
Razem		3 359	(824)	2 535

Odpisy z tytułu utraty wartości - uzgodnienie ruchu	01.01- 31.03.2017	01.01- 31.03.2016
Wartość na początek okresu	824	795
Utworzenie w okresie	15	-
Wartość na koniec okresu	839	795
Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat	(15)	-

POZOSTAŁE NOTY

32. ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE ORAZ POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE

PROGRAMY PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH OBJĘTE SUBEMISJĄ (MAKSYMALNE ZOBOWIĄZANIE BANKU DO OBJĘCIA PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH):

Emitent papierów wartościowych z gwarancją objęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Data zakończenia obowiązywania umowy
Stan na dzień 31 marca 2017 roku			
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 055	31.07.2020
Spółka B	obligacje korporacyjne	970	31.12.2020
Spółka C	obligacje korporacyjne	512	15.06.2022
Spółka D	obligacje korporacyjne	67	31.12.2022
Spółka E	obligacje korporacyjne	6	31.12.2026
Razem		2 610	

Emitent papierów wartościowych z gwarancją objęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Data zakończenia obowiązkiwania umowy
Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku			
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 126	31.12.2020
Spółka B	obligacje korporacyjne	1 055	31.07.2020
Spółka C	obligacje korporacyjne	512	15.06.2022
Spółka D	obligacje korporacyjne	69	31.12.2022
Spółka E	obligacje korporacyjne	9	31.12.2026
Razem		2 771	

Wszystkie umowy dotyczą Umów Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji. Wszystkie papiery wartościowe objęte przez Bank subemisją zaliczają się do papierów z nieograniczoną zbywalnością, nienotowanych na giełdach i nieznajdujących się w regulowanym obrocie pozagiełdowym.

ZOBOWIĄZANIA UMOWNE

Wartość zobowiązań umownych dotyczących:	31.03.2017	31.12.2016
wartości niematerialnych	27	34
rzeczowych aktywów trwałych	59	9
Razem	86	43

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE

Udzielone zobowiązania finansowe według wartości nominalnej	31.03.2017	31.12.2016
Linie i limity kredytowe		
dla podmiotów finansowych	7 256	7 607
dla podmiotów niefinansowych	37 266	37 899
dla podmiotów budżetowych	4 339	3 856
Razem	48 861	49 362
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne	29 216	31 078

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA GWARANCYJNE

Udzielone gwarancje i poręczenia	31.03.2017	31.12.2016
Udzielone gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	7 311	7 780
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje korporacyjne krajowe	5 608	4 769
Udzielone akredytywy	1 613	1 600
Udzielone gwarancje i poręczenia - gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	123	151
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje komunalne krajowe	412	351
Razem	15 067	14 651
w tym: udzielone gwarancje dobrego wykonania umowy	2 480	2 447

ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE WEDŁUG TERMINÓW WYMAGALNOŚCI

Pozabilansowe zobowiązania udzielone według terminów zapadalności - 31.03.2017	do 1 miesiąca łącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy łącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku łącznie	powyżej 1 roku do 5 lat łącznie	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania udzielone finansowe	14 969	5 518	11 102	11 493	5 779	48 861
Zobowiązania udzielone gwarancyjne	693	536	3 430	8 819	1 589	15 067
Razem	15 662	6 054	14 532	20 312	7 368	63 928

Pozabilansowe zobowiązania udzielone według terminów zapadalności - 31.12.2016	do 1 miesiąca łącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy łącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku łącznie	powyżej 1 roku do 5 lat łącznie	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania udzielone finansowe	12 669	5 749	13 408	11 104	6 432	49 362
Zobowiązania udzielone gwarancyjne	263	569	3 700	8 583	1 536	14 651
Razem	12 932	6 318	17 108	19 687	7 968	64 013

POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE

Pozabilansowe zobowiązania otrzymane według wartości nominalnej	31.03.2017	31.12.2016
finansowe	594	81
gwarancyjne	8 602	7 385
Razem	9 196	7 466

33. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	31.03.2017	31.12.2016	31.03.2016
Kasa, środki w Banku Centralnym	14 025	11 597	15 807
Lokaty w Banku Centralnym	-	1 680	-
Bieżące należności od banków	5 294	4 278	2 826
Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania	13	13	12
Razem	19 332	17 568	18 645

34. TRANSAKCJE Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI KAPITAŁOWO

W I kwartale 2017 roku oraz w 2016 roku Bank nie zawarł istotnych transakcji z podmiotami powiązanymi na warunkach innych niż rynkowe. Terminy spłat transakcji mieszczą się w przedziale od jednego miesiąca do piętnastu lat.

Na dzień 31 marca 2017 roku/ Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
KREDOBANK SA i jego spółki zależne	176	81	9	131
Merkury - fiz an i jego spółki zależne	-	-	13	-
NEPTUN - fizan i jego spółki zależne	232	232	46	-
PKO Bank Hipoteczny SA	1 882	1 220	5	2 680
PKO BP BANKOWY PTE SA	-	-	5	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	81	1
PKO Finance AB	-	-	6 274	-
PKO Leasing SA i i jego spółki zależne	11 440	11 440	50	4 697
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	21	-	72	-
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	-	-	28	-
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	-	-	395	-
Qualia Development Sp. z o.o. i jej spółki zależne	-	-	209	-
ZenCard Sp. z o.o.	-	-	3	-
Razem zależne	13 751	12 973	7 190	7 509

Na dzień 31 marca 2017 roku/ Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	54	7	30	32
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp z o.o.	26	26	10	-
Bank Pocztowy SA	-	-	1	1
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-	23	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	80	33	64	33

Na dzień 31 grudnia 2016 roku/ Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
KREDOBANK SA i jego spółki zależne	194	98	6	134
Merkury - fiz an i jego spółki zależne	-	-	13	-
NEPTUN - fizan i jego spółki zależne	243	243	44	-
PKO Bank Hipoteczny SA	3 468	394	13	1 506
PKO BP BANKOWY PTE SA	-	-	1	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	71	1
PKO Finance AB	-	-	6 704	-
PKO Leasing SA i i jego spółki zależne	10 710	10 709	67	6 112
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	19	-	57	-
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	-	-	14	-
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	-	-	352	1
Qualia Development Sp. z o.o. i jej spółki zależne	-	-	130	-
Razem zależne	14 634	11 444	7 472	7 754

Na dzień 31 grudnia 2016 roku/ Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	10	10	18	21
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp z o.o.	28	28	10	-
Bank Pocztowy SA	-	-	1	1
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-	8	-
Walcownia Blach Grubych Batory Sp. z o.o.	-	-	2	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	38	38	39	22

3 miesiące zakończone dnia 31 marca 2017 roku/ Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
KREDOBANK SA i jego spółki zależne	1	1	-	-
NEPTUN - fizan i jego spółki zależne	1	1	-	-
PKO Bank Hipoteczny SA	26	23	-	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	4	-
PKO Finance AB	-	-	57	57
PKO Leasing SA i i jego spółki zależne	62	60	5	-
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	61	60	-	-
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	-	-	2	2
Qualia Development Sp. z o.o. i jej spółki zależne	1	1	1	1
Razem zależne	152	146	69	60

3 miesiące zakończone dnia 31 marca 2017 roku/ Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	54	54	18	18
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	54	54	18	18

3 miesiące zakończone dnia 31 marca 2016 roku/ Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
PKO Bank Hipoteczny SA	10	6	-	-
KREDOBANK SA	2	2	1	1
PKO BP BANKOWY PTE SA	1	-	-	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	1	1
PKO Finance AB	-	-	69	69
PKO Leasing SA	32	30	5	-
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	55	54	-	-
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	2	2	-	-
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	95	95	71	71
Qualia Development Sp. zo.o. i jej spółki zależne	1	2	-	-
Razem zależne	198	191	147	142

3 miesiące zakończone dnia 31 marca 2016 roku/ Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	43	43	15	15
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	43	43	15	15

35. HIERARCHIA WARTOŚCI GODZIWEJ

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.03.2017	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
			Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	14	1 415	1 415	-	-
Dłużne papiery wartościowe		1 390	1 390	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		20	20	-	-
Certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji oraz prawo poboru		5	5	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	15	2 822	3	2 819	-
Instrumenty zabezpieczające		478	-	478	-
Instrumenty o charakterze handlowym		2 344	3	2 341	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	17	9 718	2 616	7 102	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	19	37 882	28 372	6 208	3 302
Dłużne papiery wartościowe		37 455	28 337	6 208	2 910
Kapitałowe papiery wartościowe		172	35	-	137
Tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania		255	-	-	255
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		51 837	32 406	16 129	3 302
Pochodne instrumenty finansowe	15	3 805	1	3 804	-
Instrumenty zabezpieczające		703	-	703	-
Instrumenty o charakterze handlowym		3 102	-	3 102	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		3 805	1	3 804	-

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.12.2016	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
			Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	14	358	358	-	-
Dłużne papiery wartościowe		344	344	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		11	11	-	-
Certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru		3	3	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	15	2 895	3	2 892	-
Instrumenty zabezpieczające		382	-	382	-
Instrumenty o charakterze handlowym		2 513	3	2 510	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	17	11 744	2 507	9 237	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	19	35 773	26 674	5 691	3 408
Dłużne papiery wartościowe		35 314	26 639	5 691	2 984
Kapitałowe papiery wartościowe		161	35	-	126
Tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania		298	-	-	298
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		50 770	29 542	17 820	3 408
Pochodne instrumenty finansowe	15	4 230	1	4 229	-
Instrumenty zabezpieczające		1 163	-	1 163	-
Instrumenty o charakterze handlowym		3 067	1	3 066	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		4 230	1	4 229	-

Wpływ parametrów estymowanych na wycenę do wartości godziwej instrumentów finansowych na Poziomie 3	31.03.2017		31.12.2016	
	Wartość godziwa według		Wartość godziwa według	
	scenariusza pozytywnego	scenariusza negatywnego	scenariusza pozytywnego	scenariusza negatywnego
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży				
Tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania	268	242	313	283
Akcje Visa Inc.	111	81	100	70
Obligacje korporacyjne	2 913	2 907	2 992	2 977

36. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE, KTÓRE W SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ NIE SĄ PREZENTOWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ

	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	31.03.2017	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd	wartość wymaganej zapłaty	14 025	14 025
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	7 230	7 230
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			188 630	184 699
mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	96 216	91 218
gospodarcze	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	63 447	63 017
konsumpcyjne	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	22 937	24 508
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 433	2 359
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 575	2 575
transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 022	1 022
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	912	912
Inne aktywa finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	1 928	1 928
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	2	wartość wymaganej zapłaty	4	4
Zobowiązania wobec banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	17 920	17 920
Zobowiązania wobec klientów			211 285	211 526
wobec podmiotów gospodarczych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	51 849	52 154
wobec jednostek budżetowych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	9 638	9 638
wobec ludności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	149 798	149 734
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 657	1 658
Dług podporządkowany	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 487	2 487
Inne zobowiązania finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty	2 367	2 367

	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	31.12.2016	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd	wartość wymaganej zapłaty	13 277	13 277
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	8 471	8 470
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			189 067	187 433
mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	97 866	94 091
gospodarcze	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	62 143	62 941
konsumpcyjne	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	22 848	24 265
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 283	2 209
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 588	2 588
transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 339	1 339
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	157	157
Inne aktywa finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	1 791	1 791
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	2	wartość wymaganej zapłaty	4	4
Zobowiązania wobec banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	18 717	18 717
Zobowiązania wobec klientów			209 371	209 559
wobec podmiotów gospodarczych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	53 570	53 813
wobec jednostek budżetowych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	8 409	8 409
wobec ludności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	147 392	147 337
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 693	1 695
Dług podporządkowany	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 539	2 526
Inne zobowiązania finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty	2 693	2 693

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

37. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W PKO BANKU POLSKIM SA

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w PKO Banku Polskim SA. Ma ono na celu zapewnienie rentowności działalności biznesowej, przy zapewnieniu odpowiedniego poziomu miar adekwatności kapitałowej oraz kontroli poziomu ryzyka i jego utrzymaniu w ramach przyjętej przez Bank tolerancji na ryzyko i systemu limitów w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym i prawnym. System wspiera realizację strategii Banku przy zachowaniu zgodności ze Strategią zarządzania ryzykiem. Uwzględnia realizację požądanych przez Bank celów kapitałowych, poziom tolerancji na ryzyko oraz proces planowania kapitałowego, w tym politykę dotyczącą źródeł pozyskiwania kapitału.

38. RYZYKO KREDYTOWE – INFORMACJE FINANSOWE

Stopień narażenia na ryzyko kredytowe - Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej	31.03.2017	31.12.2016
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	10 228	7 444
Należności od banków	7 230	8 471
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - dłużne papiery wartościowe	1 390	344
Pochodne instrumenty finansowe	2 822	2 895
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - dłużne papiery wartościowe	9 718	11 744
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	188 630	189 067
mieszkaniowe	96 216	97 866
gospodarcze	63 447	62 143
konsumpcyjne	22 937	22 848
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	2 433	2 283
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	2 575	2 588
transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	1 022	1 339
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - dłużne papiery wartościowe	37 455	35 314
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	912	157
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	1 928	1 791
Razem	260 313	257 227

Stopień narażenia na ryzyko kredytowe - Pozycje pozabilansowe	31.03.2017	31.12.2016
Udzielone zobowiązania nieodwołalne	29 216	31 078
Udzielone gwarancje	7 434	7 931
Udzielone akredytywy	1 613	1 600
Gwarancje emisji	6 020	5 120
Razem	44 283	45 729

Aktywa finansowe brutto, które są zaległe, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości	31.03.2017			
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy	Razem
Kredyty, pożyczki udzielone klientom	1 735	612	145	2 492
Razem	1 735	612	145	2 492

Aktywa finansowe brutto, które są zaległe, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości	31.12.2016			
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy	Razem
Kredyty, pożyczki udzielone klientom	2 317	609	167	3 093
Razem	2 317	609	167	3 093

Zabezpieczeniami powyższych należności są: hipoteka, zastaw rejestrowy, przeniesienie prawa własności, blokada rachunku lokaty, ubezpieczenie ekspozycji kredytowej oraz gwarancje i poręczenia.

W ramach przeprowadzonej oceny stwierdzono, że dla powyższych aktywów finansowych przewidywane przepływy pieniężne w pełni pokrywają wartość bilansową tych ekspozycji.

Aktywa finansowe wyceniane metodą zindywidualizowaną, wobec których wykazano indywidualną utratę wartości według wartości bilansowej brutto	31.03.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 173	4 420
kredyty mieszkaniowe	648	739
kredyty konsumpcyjne	219	218
kredyty gospodarcze	3 232	3 389
dłużne papiery wartościowe	74	74
Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	1 285	1 293
Razem	5 458	5 713

W odniesieniu do kredytów i pożyczek udzielonych klientom ustanowione były na rzecz PKO Banku Polskiego SA następujące zabezpieczenia: hipoteka, zastaw rejestrowy, weksel własny dłużnika oraz przelew wierzytelności.

39. PRAKTYKI FORBEARANCE

Wartość ekspozycji podlegających forbearance w portfelu kredytowym	31.03.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto, w tym:	196 080	196 387
podlegające forbearance	3 908	3 852
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom, w tym:	(7 450)	(7 320)
podlegające forbearance	(864)	(899)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto, w tym:	188 630	189 067
 podlegające forbearance	3 044	2 953

Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające forbearance według typu produktu (brutto)	31.03.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające forbearance brutto	3 908	3 852
kredyty mieszkaniowe	1 421	1 546
kredyty gospodarcze	2 211	1 999
kredyty konsumpcyjne	276	307
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom podlegające forbearance	(864)	(899)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające forbearance netto	3 044	2 953

INWESTYCYJNE PAPIERY WARTOŚCIOWE DOSTĘPNE DO SPRZEDAŻY

Wartość ekspozycji podlegających forbearance w portfelu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	31.03.2017	31.12.2016
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto, w tym:	37 731	35 588
podlegające forbearance	1 285	1 293
Odpisy z tytułu utraty wartości inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży, w tym:	(276)	(274)
podlegające forbearance	(276)	(274)
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto, w tym:	37 455	35 314
podlegające forbearance	1 009	1 019

40. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM STOPY PROCENTOWEJ

Nazwa miary wrażliwości	31.03.2017	31.12.2016
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (mln PLN)	380	269
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 p.b. (mln PLN) (test warunków skrajnych)*	1 861	2 131

* W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: krzywych stóp w poszczególnych walutach o 200 p.b. w górę oraz o 200 p.b. w dół.

41. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYM

VaR Banku oraz analizę *stress testową* narażenia Banku na ryzyko walutowe, prezentuje poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	31.03.2017	31.12.2016
VaR 10-dniowy przy poziomie ufności 99% (mln PLN)	4	9
Zmiana kursów WAL/PLN o 20% (mln PLN) (test warunków skrajnych)*	32	78

* W tabeli zaprezentowano wartość bezwzględną najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: aprecjacja PLN o 20% oraz deprecjacja PLN o 20%.

Ryzyko walutowe zarówno na dzień 31 marca 2017 roku, jak i na dzień 31 grudnia 2016 roku kształtowało się na niskim poziomie.

42. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM PŁYNNOŚCI

LUKA PŁYNNOŚCI

Poniżej prezentowane luki płynności zawierają między innymi urealnienia pozycji bilansowych Banku dotyczące osadu depozytów podmiotów niefinansowych i ich wymagalności, osadu kredytów w rachunku bieżącym podmiotów niefinansowych i ich zapadalności oraz płynnych papierów wartościowych i ich terminu zapadalności.

	a'vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiące	pow. 60 miesiące
31.03.2017								
Urealniona luka okresowa	16 262	19 907	(850)	1 329	7 676	7 284	26 082	(77 690)
Urealniona skumulowana luka okresowa	16 262	36 169	35 319	36 648	44 324	51 608	77 690	-
31.12.2016								
Urealniona luka okresowa	12 018	20 185	641	(223)	8 593	9 101	23 850	(74 165)
Urealniona skumulowana luka okresowa	12 018	32 203	32 844	32 621	41 214	50 315	74 165	-

REZERWA PŁYNNOŚCI I NADWYŻKA PŁYNNOŚCI

Poniższa tabela przedstawia rezerwę płynności Banku na 31 marca 2017 roku oraz na 31 grudnia 2016 roku:

Miara ryzyka płynności	31.03.2017	31.12.2016
Rezerwa płynności do 1 miesiąca* (mld PLN)	34	31
Nadwyżka płynności w horyzoncie do 30 dni** (mld PLN)	16	13

* Rezerwa płynności to różnica między najbardziej płynnymi aktywami a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stają się wymagalne w danym okresie.

** Nadwyżka płynności – nadwyżki płynności określają zdolność do pokrycia przez Bank potrzeb płynnościowych w zadanym okresie przetrwania w sytuacji realizacji zdefiniowanych scenariuszy warunków skrajnych.

NADZORCZE MIARY PŁYNNOŚCI

Nadzorcze miary płynności	31.03.2017	31.12.2016
M1	23 140	24 464
M2	1,73	1,89
M3	11,63	11,63
M4	1,19	1,19
LCR	130,3%	134,2%

W okresie zakończonym dnia 31 marca 2017 roku oraz dnia 31 grudnia 2016 roku wartości wskaźników miar nadzorczych utrzymywały się powyżej limitów nadzorczych.

43. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

	31.03.2017	31.12.2016
Fundusze własne razem	30 495	31 129
Kapitał Tier I	28 965	28 673
Kapitał Tier I przed korektami regulacyjnymi i pomniejszeniami w tym:	31 732	31 733
Kapitał zakładowy	1 250	1 250
Pozostałe kapitały rezerwowe	27 823	27 824
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	1 070	1 070
Zyski zatrzymane	1 589	1 589
(-) Wartość firmy	(871)	(871)
(-) Inne wartości niematerialne	(1 612)	(1 694)
Skumulowane inne całkowite dochody	(228)	(442)
Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	(9)	11
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	(47)	(64)
Kapitał Tier II	1 530	2 456
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	1 601	2 523
(-) Zaangażowania kapitałowe pomniejszające fundusze własne	(71)	(67)
Wymogi w zakresie funduszy własnych	14 400	14 489
Ryzyko kredytowe	13 224	13 299
Ryzyko operacyjne	480	482
Ryzyko rynkowe	668	661
Ryzyko korekty wyceny kredytowej	28	47
Łączny współczynnik kapitałowy	16,94%	17,19%
Współczynnik kapitału Tier 1	16,09%	15,83%

PKO Bank Polski utrzymał bezpieczną bazę kapitałową, powyżej limitów nadzorczych i regulacyjnych. Na dzień 31 marca 2017 roku fundusze własne Banku wyliczane na potrzeby adekwatności kapitałowej spadły w związku z uzyskaniem przez Bank, w dniu 24 marca 2017 roku, zgody na wcześniejszą spłatę pożyczki podporządkowanej o wartości 224 mln CHF (równowartość 884 mln PLN), zaliczonej na dzień 31 grudnia 2016 roku do kapitału Tier II. Od momentu uzyskania przedmiotowej zgody, pożyczka nie jest ujmowana w funduszach własnych Banku.

44. ZDARZENIA, KTÓRE WYSTĄPIŁY PO DNIU, NA KTÓRY SPORZĄDZONO SPRAWOZDANIE FINANSOWE, MOGĄCE WPŁYNAĆ NA PRZYSZŁE WYNIKI FINANSOWE

- W dniu 3 kwietnia 2017 roku rozpoczął działalność oddział korporacyjny PKO Banku Polskiego SA w Pradze. Oddział w Czechach jest drugim zagranicznym oddziałem korporacyjnym Banku. Oferta oddziału czeskiego obejmuje: prowadzenie rachunków rozliczeniowych, obsługę rozliczeń bezgotówkowych, lokowanie nadwyżek środków w formie depozytów, finansowanie krótko, średnio i długoterminowe, oraz świadczenie usług z zakresu zarządzania płynnością i obsługi produktów trade finance.
- W dniu 11 kwietnia 2017 roku termin obowiązywania promesy, wydanej 7 grudnia 2016 roku jednemu z Klientów Banku, został przedłużony do 30 czerwca 2017 roku. Na podstawie przedmiotowej promesy Bank zobowiązał się do udzielenia pożyczki w wysokości nieprzekraczającej kwoty 3,2 mld PLN, przeznaczonej na sfinansowanie działalności inwestycyjnej Klienta.
- W dniu 28 kwietnia 2017 roku w KRS zostały zarejestrowane następujące zmiany nazw spółek z Grupy Kapitałowej PKO Leasing SA: Raiffeisen-Leasing Real Estate Sp. z o.o. na PKO Leasing Nieruchomości sp. z o.o., „Raiffeisen Insurance Agency” Sp. z o.o. na PKO Agencja Ubezpieczeniowa sp. z o.o., Raiffeisen-Leasing Service Sp. z o.o. na PKO Leasing Finanse sp. z o.o.
- W okresie od 1 kwietnia do 5 maja br. PKO Bank Hipoteczny SA nabył, w ramach podpisanej w dniu 17 listopada 2015 roku z PKO Bankiem Polskim SA Umowy Ramowej Sprzedaży Wierzytelności, kolejne portfele wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie w łącznej kwocie 1 068 milionów PLN.

5. W dniu 28 kwietnia 2017 roku PKO Bank Hipoteczny SA przeprowadził emisję listów zastawnych skierowaną do inwestorów instytucjonalnych o łącznej wartości nominalnej 500 milionów PLN oraz okresie wykupu ustalonym na 5 lat i 20 dni od dnia emisji. Oprocentowanie oparte na zmiennej stopie procentowej wynosiło WIBOR 3 M + 0,69 p.p. marży. Emisja listów zastawnych zrealizowana została w ramach Prospektu Emisyjnego Podstawowego zatwierdzonego przez KNF w listopadzie 2015 roku. Wyemitowane listy zastawne będą notowane na rynku równoległym GPW w Warszawie oraz na regulowanym rynku pozagiełdowym prowadzonym przez BondSpot SA.

PODPISY WSZYSTKICH CZŁONKÓW ZARZĄDU BANKU

10.05.2017	ZBIGNIEW JAGIEŁŁO	PREZES ZARZĄDU (PODPIS)
10.05.2017	JANUSZ DERDA	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)
10.05.2017	BARTOSZ DRABIKOWSKI	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)
10.05.2017	MAKS KRACZKOWSKI	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)
10.05.2017	MIECZYŚŁAW KRÓL	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)
10.05.2017	PIOTR MAZUR	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)
10.05.2017	JAKUB PAPIERSKI	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)
10.05.2017	JAN EMERYK ROŚCISZEWSKI	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)

PODPIS OSOBY, KTÓREJ POWIERZONO
PROWADZENIE KSIĄG RACHUNKOWYCH

10.05.2017

DANUTA SZYMAŃSKA
DYREKTOR PIONU RACHUNKOWOŚCI

.....
(PODPIS)